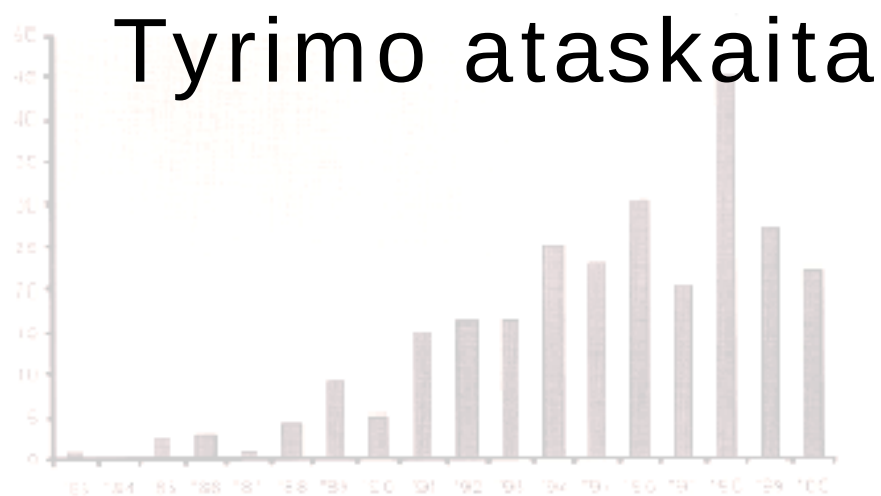

Prevenicinio darbo grupių mokyklose ir koordinavimo grupių savivaldybėse veiklos vertinimas

Kaunas,
2005

Mokslinio tyrimo ataskaita

**„Prevenčinio darbo grupių mokyklose ir koordinavimo grupių savivaldybėse veiklos
vertinimas“**

**Užsakovas: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
A.Volano g. 2/7, Vilnius**

**Vykdytojas: UAB „Factus Dominus“
Kudrėnų g. 12, Kaunas**

Tyrimo koordinatorius: Kęstutis Tarnauskas

Tyrimo grupės nariai:
Dr. Vilija Adaškevičienė
Jurgita Baltrušaitienė
Oksana Ušparaitė
Dainius Žvirdauskas

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1.3.1 pav. Tyrimo imtis pagal apskritis	17
1.3.2 pav. Tyrimo imtis pagal švietimo subjektus	18
1.3.3 pav. Tyrimo imtis pagal švietimo institucijos tipą	18
2.1.1 pav. Prevencinės veiklos programų sudedamosios dalys	21
3.1.1 pav. Prevencinio darbo grupės svarbiausios veiklos funkcijos	24
3.1.2 pav. Prevencinio darbo grupės sudėtis	25
3.1.3 pav. Prevencinio darbo grupės narių veiklos krūvio pasiskirstymas	26
3.1.4 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos plano vertinimas	27
3.1.5 pav. Prevencinio darbo grupės plano bei veiklos trūkumai	27
3.1.6 pav. Prevencinio darbo grupės plano bei veiklos stipriosios pusės	28
3.1.7 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos kokybės vertinimas	29
3.2.1 pav. Prevencinio darbo grupės svarbiausios veiklos funkcijos	30
3.2.2 pav. Prevencinio darbo grupės narių veiklos krūvio pasiskirstymas	32
3.2.3 pav. Prevencinio darbo grupės darbo vertinimas	33
3.2.4 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos stipriosios pusės	33
3.2.5 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos silpnosios pusės	34
3.2.6 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos plano sudarymo vertinimas	35
3.3.1 pav. Svarbiausios prevencinio darbo grupės veiklos funkcijos	36
3.3.2 pav. Savivaldybės koordinavimo grupės svarbiausios funkcijos	37
4.1.1 pav. Informacija apie prevencinės veiklos tyrimus mokykloje	39
4.1.2 pav. Informacija apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą	39
4.1.3 pav. Specialistų, į kuriuos dažniausiai kreipiamasi pagalbos, pasiskirstymas	40
4.1.4 pav. Klasės auklėtojo/s pagalbos teikimas mokiniams	40
4.1.5 pav. Mokyklos direktoriaus/ės pagalbos teikimas mokiniams	41
4.1.6 pav. Mokyklos direktoriaus pavaduotojo/s pagalbos teikimas mokiniams	41
4.1.7 pav. Mokyklos socialinio pedagogo/ės pagalbos teikimas mokiniams	41
4.1.8 pav. Mokyklos psichologo/ės pagalbos teikimas mokiniams	42
4.1.9 pav. Mokyklos darbuotojų pagalbos efektyvumas	42
4.1.10 pav. Problemos, dėl kurių mokiniai dažniausiai kreipiasi į mokyklos darbuotojus	43
4.1.11 pav. Prevencinės veiklos vykdymo formos	44
4.1.12 pav. Mokyklose vykdomos prevencinės veiklos vykdymo poreikiai	45
4.1.13 pav. Mokyklose vykdomos prevencinės veiklos tobulinimas	46
4.1.14 pav. Prevencinės veiklos projektų nauda. Mokinių nuomonė	47
4.1.15 pav. Prevencinės veiklos projektų nauda. Mokinių nuomonė	47
4.2.1 pav. Prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas	49
4.2.2 pav. Problemų aktualumas mokinių tarpe	50
4.2.3 pav. Problemų aktualumas visų respondentų požiūriu	51
4.2.4 pav. Aktualiausios problemos visų respondentų grupių požiūriu	52
4.2.5 pav. Respondentų požiūriu į aktualiausias prevencinės veiklos problemas pasiskirstymas (MDS)	53
4.2.6 pav. Respondentų požiūriu į aktualiausias prevencinės veiklos problemas pasiskirstymas (dendrograma)	53
4.2.7 pav. Prevencinės veiklos formos	54
4.2.8 pav. Problemos dėl kurių dažniausiai kreipiamasi į mokyklų prevencinio darbo grupių narius	55
4.2.9 pav. Prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo kriterijai	56
4.3.1 pav. Organizuoti prevenciniai renginiai (2004/2005 m.m.). Tėvų nuomonė	57
4.3.2 pav. Prevencinės veiklos vykdymas tėvų susirinkimų metu	58
4.3.3 pav. Mokinių tarpe aktualiausios problemos. Tėvų nuomonė	60
4.3.4 pav. Prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai. Tėvų nuomonė	60

4.3.5 pav. Dažniausiai vykdomos prevencinės veiklos formos	61
4.3.6 pav. Dažniausiai vykdomi prevencinės veiklos projektai	62
4.3.7 pav. Prevencinių projektų nauda	63
4.3.8 pav. Prevencinės veiklos projektų aktualumas	63
4.3.9 pav. Prevencinės veiklos tyrimai mokykloje	64
4.4.1 pav. Prevencinių darbo grupių veiklos prioritetai	66
4.4.2 pav. Problemos, aktualiausios mokinių tarpe. Mokyklų vadovų nuomonė	67
4.4.3 pav. Problemos, dėl kurių moksleiviai dažniausiai kreipiasi į mokyklos vadovą	68
4.4.4 pav. Problemos, dėl kurių mokinių tėvai dažniausiai kreipiasi į mokyklos vadovą	69
5.1.1 pav. Dažniausiai (2004/2005 m.m.) organizuoti prevencinės veiklos renginiai	70
5.1.2 pav. Dažniausiai (2004/2005 m.m.) organizuoti prevencinės veiklos renginiai. Įvairių respondentų grupių nuomonė	71
5.1.3 pav. Nusikalstamumo prevencijai vykdomos veiklos formos	72
5.1.4 pav. Renginiai, skirti smurto prevencijai	73
5.1.5 pav. Renginiai, skirti alkoholio vartojimo prevencijai	74
5.1.6 pav. Renginiai, skirti tabako vartojimo prevencijai	74
5.1.7 pav. Renginiai, skirti narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai	76
5.1.8 pav. Renginiai, skirti ŽIV/AIDS prevencijai	76
5.1.9 pav. Kiti respondentų įvardinami prevencinės veiklos renginiai	76
5.1.10 pav. Mokinių pageidaujamas prevencinių renginių dažnis	79
5.1.11 pav. Aktualiausių problemų vertinimas	80
5.1.12 pav. Užimtumo po pamokų problemos aktualumas	81
5.1.13 pav. Pamokų lankomumo problemos aktualumas	81
5.1.14 pav. Nusikalstamumo problemos aktualumas	81
5.1.15 pav. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo problemos aktualumas	82
5.1.16 pav. Mokinių, linkusių į nusikaltimus problemos aktualumas	82
5.1.17 pav. Alkoholio vartojimo problemos aktualumas	83
5.1.18 pav. Tabako vartojimo problemos aktualumas	83
5.1.19 pav. Smurto problemos aktualumas	83
5.1.20 pav. Tyčiojimosi problemos aktualumas	84
5.1.21 pav. Prekybos žmonėmis problemos aktualumas	84
5.1.22 pav. Teisinių žinių trūkumo problemos aktualumas	85
5.1.23 pav. Prevencinės veiklos projektai praėjusiais mokslo metais	85
5.1.24 pav. Dažniausiai įgyvendinamų projektų pavadinimai	86
5.1.25 pav. Dažniausiai organizuojami projektai	86
5.1.26 pav. Prevencinės veiklos projektų integracija į mokomuosius dalykus	87
5.1.27 pav. Prevencinio pobūdžio paskaitas skaitę specialistai	88
5.2.1 pav. Mokykloje dažniausiai vykdomos prevencinės veiklos formos	90
5.2.2 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumo kriterijai	90
5.2.3 pav. Prevencinės veiklos projektų skaičius per mokslo metus	91
5.2.4 pav. Praėjusiais mokslo metų vykdyti prevencinės veiklos projektai	92
6.1.1 pav. Bendradarbiavimas su įvairių žinybų specialistais	93
6.1.2 pav. Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO)	95
6.1.3 pav. Bendradarbiavimo formos	96
6.1.4 pav. Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis kliūtys	98
6.1.5 pav. Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis tobulinimo galimybės	98
6.1.6 pav. Žinojimas apie prevencinės veiklos koordinavimo grupę	99
6.1.7 pav. Pagalbos iš prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupės poreikis	99
6.1.8 pav. Koordinavimo grupės teikiamos pagalbos formos	100
6.2.1 pav. Kliūtys bendradarbiaujant su kitomis institucijomis	101
6.2.2 pav. Mokyklos bendradarbiavimas su kitomis institucijomis	103
6.3.1 pav. Informacijos apie koordinavimo grupių veiklą teikimas	104

6.3.2 pav. Bendradarbiavimo formų veiksmingumas	106
6.4.1 pav. Susipažinimas su ŠMM teisės aktais	106
6.4.2 pav. Bendradarbiavimo vertinimas	108
6.4.3 pav. Teigiami prevencinių veiklos sričių rezultatai	108
6.4.4 pav. Naudingiausios bendradarbiavimo formos	109
6.4.5 pav. Bendradarbiavimo kliūtys	109
7.1.1 pav. Tyrimai, susiję su mokyklos bendruomenės nuomone apie prevencinę veiklą	110
7.1.2 pav. Tyrimų, susijusių su prevencinės veiklos poreikiais mokykloje, organizavimas	110
7.1.3 pav. Mokyklos bendruomenės poreikių ir interesų tenkinimas, planuojant prevencinę veiklą	111
7.1.4 pav. Prevencinės veiklos projektų poreikis	111
7.1.5 pav. Prevencinės veiklos vertinimas. Mokinių nuomonė	112
7.1.6 pav. Prevencinės veiklos įgyvendinimo mokykloje vertinimas	113
7.2.1 pav. Prevencinių veiklos sričių pasirinkimo pagal poreikius pasiskirstymas	114
7.2.2 pav. Mokykloje vykdomi prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai	115
7.2.3 pav. Mokyklos bendruomenės poreikių ir interesų tenkinimas, planuojant prevencinę veiklą	115

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1.2.1 lentelė. Tyrimo kriterijai ir indikatoriai	9
1.2.2 lentelė. Apdorojant tyrimo duomenis apskaičiuotų bei analizuojant juos naudojamų statistinių rodiklių paaiškinimas	19
3.2.1 lentelė. Mokyklos vadovų siūlymai prevencinės veiklos tobulinimui	31
3.3.1 lentelė. Teigiamos bei neigiamos prevencinio darbo grupių veiklos pusės	38
5.1.1 lentelė. Mokinių dalyvavimas prevencinės veiklos renginiuose, nurodant pavadinimus	78
5.1.2 lentelė. Mokinių dalyvavimas prevencinės veiklos renginiuose, nenurodant jų pavadinimų	79
6.1.1 lentelė. Bendravimo formos bendradarbiaujant su įvairiomis institucijomis	94
6.1.2 lentelė. Bendravimo dažnumas bendradarbiaujant su įvairiomis institucijomis	95
6.1.3 lentelė. Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis išskirtos kliūtys ir jų dažnumas	97
6.2.1 lentelė. Institucijų, atsakingų už prevencinę veiklą, bendradarbiavimo kliūtys	99
6.2.2 lentelė. Bendradarbiavimo problemos su koordinavimo grupės nariais	102
6.2.3 lentelė. Bendradarbiavimo problemos su prevencinės grupės nariais	102

TURINYS

Įvadas	7
1. Tyrimo pristatymas	9
1.1 Tyrimo tikslas ir uždaviniai	9
1.2 Tyrimo metodika.....	9
1.3 Tyrimo imtis.....	17
2. Prevencinių veiklos programų analizė	20
3. Mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos įgyvendinimas	24
3.1 Prevencinės darbo grupės narių prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas	24
3.2 Mokyklų vadovų prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas	30
3.3 Koordinavimo darbo grupės prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas	36
4. Prevencinės veiklos mokykloje veiksmingumo tyrimo rezultatų analizė	39
4.1 Mokinių prevencinės veiklos mokykloje veiksmingumo vertinimas	39
4.2 Prevencinio darbo grupės prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimas	48
4.3 Tėvų prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimas	57
4.4 Mokyklų vadovų veiklos veiksmingumo vertinimas	65
5. Prevencinės veiklos formų tyrimo rezultatų analizė	70
5.1 Mokinių prevencinės veiklos formų vertinimas	70
5.2 Mokyklos vadovų prevencinės veiklos formų vertinimas	89
6. Tarpžinybinio bendradarbiavimo tyrimo rezultatų analizė	93
6.1 Prevencinio darbo grupės narių nuomonės tyrimas	93
6.2 Mokyklos vadovų nuomonės tyrimas	101
6.3 Koordinavimo darbo grupės narių nuomonės tyrimas	103
6.4 Įvairių žinybų specialistų nuomonės tyrimas	106
7. Prevencinės veiklos sričių pasirinkimo tyrimo rezultatų analizė	110
7.1 Mokinių nuomonė apie prevencinių veiklos sričių pasirinkimą	110
7.2 Prevencinio darbo grupės nuomonė apie prevencinių veiklos sričių pasirinkimą	114
Išvados	116
Rekomendacijos	121
Literatūra	122
Priedai	123

IVADAS

Vykstantys socialiniai pokyčiai Lietuvoje sąlygoja ir visuomenės socialinio charakterio kaitą. Vaikų nusikalstamumas yra reakcija į aplinką, kurios ekonominis, o galiausiai ir kultūrinis nestabilumas, tai skatina. Statistikos departamento prie Lietuvos Vyriausybės 1998 m. duomenimis, Lietuvoje nepilnamečių nusikalstamumo dinamikos kreivė yra kylanti bei „jaunėjanti“. Be to, vaikų nusikalstamumo struktūra prilygsta suaugusiųjų nusikalstamumui. UNICEF konstatuoja, kad nepilnamečių nusikalstamumo didėjimas susijęs su pamokų praleidinėjimu ir mokyklos nelankymu, agresyviu elgesiu su draugais, mokytojais, tėvais. Mokyklos nelankantys, beglobiai, bėgantys iš namų bei sunkiai auklėjami vaikai sudaro socialinę rizikos grupes.

Daugiau kaip prieš dešimtmetį nepriklausomybę atkūrusi Lietuva susiduria su vis naujais iššūkiais savo jaunajai kartai. Kartu su žodžio laisve, demokratija, laisvąja rinka šalyje vis labiau plinta vakarų pasaulyje jau senai bandomos spręsti priklausomybių (psichotropinėms medžiagoms, azartinams lošimams, kompiuteriams ir kt.) problemos. Vis dažniau politikai ir valdininkai argumentu savo sprendimams pasirenka pinigus, o ne vaikų sveikatą, motyvuodami tuo, kad tuomet, kai šalis prasigyvens, bus galima spręsti ir socialines problemas.

Beveik dešimtmetį trukusi nekontroliuojama tabako gaminių reklama, kuriai buvo išleistos milžiniškos lėšos, negalėjo praeiti be pasekmių. Visuomenėje visuotinai priimtiniu reiškiniu tampa rūkymas. Jau nustojome kreipti dėmesį į rūkantį paauglį, merginą ar nėščią moterį, manydami, kad tai yra jų laisvės ir pasirinkimo reikalas. Šios nuostatos lėmė, kad ir jaunimas pradeda rūkymą ar alkoholio vartojimą laikyti beveik fiziologiniu reiškiniu.

Per keletą metų Lietuva spėjo pagarsėti, kaip narkotikų tranzito, pinigų padirbinėtojų ir jau pradeda garsėti kaip narkotikų gamintojų šalis. Per dešimtmetį narkotikų prekyba taip išstobulėjo, kad net specialiųjų tarnybų darbuotojai dažnai yra priversti pripažinti savo bejėgiškumą, o tėvai vis labiau nerimauja dėl savo vaikų ateities. Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje, o ypač kaimyninėse šalyse ypač plinta ir kitų – nelegalių -narkotikų vartojimas bei piktnaudžiavimas jais. Psichiką veikiančių (alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų svaiginamųjų) medžiagų vartojimas trikdo žmogaus elgesį ir gali sukelti psichologinę bei fizinę priklausomybę, kurios gydymas yra sunkus ir ne visada efektyvus. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų paklausa bei pasiūla Lietuvoje ypač padidėjo per paskutinius 5 metus. Per šį laikotarpį neteisėtoje apyvartoje paplito heroinas, sintetiniai narkotikai, pajaunėjo vartotojų ir platintojų amžius. Todėl, mokykloms iškyla ypač sudėtingas uždavinys - apsaugoti mokinius nuo psichiką veikiančių medžiagų vartojimo. Vienintelis efektyvus pirminės prevencijos būdas – suformuoti reikiamas nuostatas ir išugdyti sveiko gyvenimo įgūdžius, kurie padėtų paaugliui, jaunuoliui teisingai apsispręsti ir suvokti, kad geriau nepradėti, nes vėliau

sunku tą priklausomybę gydyti. O tam reikalingos žinios, socialiniai gebėjimai ir supratimas, jog gyvenimas gali būti įdomus ir be pašalinių nuotaiką keliančių ar varančių į užmarštį priemonių.

Lietuvoje labai sparčiai daugėja „asocialių“ (šėimos gyvenančios asocialų gyvenimo būdą, t.y. dažnai girtaujančios, vartojančios narkotikus, smurtaujančios), arba „disfunkcinių“ (šėimos, kurios nebeatlieka svarbiausių savo funkcijų, kuriose vaiko buvimas tampa pavojingu vaiko sveikatai ir gyvybei) (G. Kvieskienė, p.23). Tokiose šėimose vaikai neprižiūrimi, jais nesirūpinama, o suaugusiųjų elgsena kelia rimtą grėsmę vaiko saugumui. Šių šėimų vaikai labai dažnai tampa beglobiais, pažeidžia įstatymus arba tampa nusikaltėlių aukomis, atsiranda didesnis polinkis žalingiems įpročiams, iškyla mokymosi, o tuo pačiu ir mokyklos lankymo problemos. Todėl mokyklas užgriūva didelė gausa pačių įvairiausių socialinių problemų, kurių sprendimui būtina darni ir kompetetinga komanda.

Šiuo metu mokyklose veikia prevencinio darbo grupės, kurių paskirtis - spręsti prevencinio darbo klausimus mokykloje vykdant teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, prekybos žmonėmis, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS prevencijos klausimus bei organizuojant pagalbos mokiniui, mokytojui ir tėvams (globėjams, rūpintojams) teikimą.

Kita institucija, atsakinga už prevencinę veiklą miesto lygiu - savivaldybių administracijų prevencinio darbo koordinavimo grupės, kurios turi koordinuoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą teikiant metodinę, informacinę, konsultacinę ir dalykinę pagalbą prevencinio darbo grupėms mokyklose, neatsižvelgiant į jų pavaldumą ir nuosavybės formas. Kadangi ir prevencinių darbo grupių, ir koordinavimo grupių veiklos sritis yra labai plati, kyla pavojus, kad prevencinė veikla gali būti suskaityta į smulkias veiklos sritis, išskaidant mokyklos personalo jėgas, ir prevencinio darbo rezultatai gali būti trumpalaikiai. Būtina integruoti prevencinio darbo mokyklose sritis, o veiklą orientuoti į labai platų spektrą socialinių problemų.

Nors mokyklų prevencinių darbo grupių veikla oficialiai yra įteisinta neseniai (2004 m. gruodžio 9 d.), jų veiklos veiksmingumo tyrimas tampa labai aktualus dėl keleto **priežasčių**: visame pasaulyje prevencinių projektų įgyvendinimo ir prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimas yra problematiška sritis; Lietuvoje dar nėra tarpžinybinio bendradarbiavimo patyrimo ir tradicijų. Pokalbiuose su mokyklų socialiniais pedagogais, mokyklų psichologais, mokytojais aiškėja, kad minėtos darbo grupės gali veikti formaliai. Gana dažnai apie jų egzistavimą nežino nei mokytojai, nei mokiniai, nei jų tėvai. Todėl **svarbu išsiaiškinti keletą esminių dalykų**:

- Ar realu įgyvendinti mokyklų prevencinio darbo grupių nuostatus praktinėje veikloje?
- Ar vykdoma prevencinė veikla mokykloje yra veiksminga ir kokios formos yra efektyvios?
- Kokiais kriterijais remiantis yra vertinamas prevencinės veiklos veiksmingumas?
- Kokios yra tarpžinybinės bendradarbiavimo kliūtys?
- Kokiais kriterijais remiantis mokyklos prevencinio darbo grupė pasirenka esmines prevencinės veiklos sritis?

1 TYRIMO PRISTATYMAS

1.1 Tyrimo tikslas ir uždaviniai

Tyrimo tikslas – atskleisti prevencinio darbo mokykloje ypatumus, pagrindinius kliuvinius, tarpžinybines kliūtis, vykdant aktualių problemų prevenciją ir siūlomus jų įveikimo būdus.

Uždaviniai:

- Išanalizuoti prevencinio darbo veiklos programas;
- Išskirti problemas, kylančias vykdant prevencinę veiklą švietimo institucijoje;
- Išanalizuoti mokyklos prevencinės veiklos bei formų veiksmingumą;
- Pagrįsti mokykloje vykdomų projektų aktualumą bei įvairovę;
- Ištirti tarpžinybinio bendradarbiavimo problemas;
- Išskirti prevencinės veiklos sričių pasirinkimo kriterijus.

1.2 Tyrimo metodika

Siekiant nustatyti prevencinio darbo mokykloje ypatumus, išryškinti tyrimo kriterijai ir indikatoriai. Tyrimo kriterijai tiesiogiai atspindi tyrimo klausimus, indikatoriai – požymius, pagal kuriuos bus sprendžiama apie prevencinio darbo mokykloje ypatumus bei ieškoma atsakymų į tyrimo klausimus (žr. 1.2.1 lentelę).

1.2.1 lentelė

Tyrimo kriterijai ir indikatoriai

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
1	Kokie yra veiklos programų esminiai bruožai?	Mokyklų prevencinio darbo grupės veiklos programos	Dokumentų analizė	Veiklos programų turinio struktūra. (Tikslai, uždaviniai)
2	Mokyklų prevencinio darbo grupių apklausa apie nuostatų vertinimą – ar realu juos įgyvendinti praktiškai, kokios problemos kyla veikiant pagal tuos nuostatus.	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Kokia Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės sudėtis? 2. Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? 3. Kam iš Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės narių tenka didžiausias prevencinės veiklos įgyvendinimo krūvis? (atviro tipo klausimas) 4. Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planą ar nuostatus? 5. Kokias gerąsias savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte? (atviro tipo klausimas) 6. Kokias blogąsias savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte? (atviro tipo klausimas) 7. Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą?

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
2	Mokyklų prevencinio darbo grupių apklausa apie nuostatų vertinimą – ar realu juos įgyvendinti praktiškai, kokios problemos kyla veikiant pagal tuos nuostatus.	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	8. Kokias teigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte? (atviro tipo klausimas) 9. Kokias neigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte? (atviro tipo klausimas) 10. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas.
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1.Kokias <i>svarbiausias</i> funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? 2.Kas tobulintina Jūsų, kaip mokyklos vadovo, nuomone. 3.Kam iš Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės narių tenka didžiausias prevencinės veiklos įgyvendinimo krūvis? 4.Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą? 5.Kokias <i>teigiamas</i> Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte? 6.Kokias <i>neigiamas</i> Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte? 7.Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės praėjusių 2004/2005 mokslo metų veiklos planą? 8.Kokias <i>gerąsias</i> savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte? 9.Kokias <i>blogąsias</i> savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?
		Savivaldybių koordinavimo grupės nariai	Apklausa raštu	1.Ar esate susipažinę su švietimo ir mokslo ministro teisės aktais reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu? 2.Kokias <i>svarbiausias</i> funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? 3.Kokias <i>svarbiausias</i> funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti Jūsų institucija? 4.Kaip Jūs vertinate mokyklų prevencinių darbo grupių darbą? 5.Kokias <i>teigiamas</i> mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte? 6.Kokias <i>neigiamas</i> mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte?
3	Pasirinktų mokyklų bendruomenių apklausa apie mokykloje atliekamos prevencinės veiklos veiksmingumą: kokios veiklos formos yra veiksmingos, kokiais kriterijais nustatomas tos veiklos veiksmingumas.	Mokiniai	Apklausa raštu	1.Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? 2.Ar užtenka informacijos apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą? 3.Į ką dažniausiai kreipiatės dėl mokykloje iškilusių problemų? 4.Kurie mokyklos darbuotojai Jums labiausiai padeda sprendžiant įvairias problemas? 5.Dėl kokių problemų Jūs dažniausiai kreipiatės į mokyklos darbuotojus? 6.Kaip Jūsų mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla? 7.Kaip, Jūsų nuomone, mokykloje turėtų būti vykdoma prevencinė veikla? 8.Kas Jūsų mokyklos prevencinėje veikloje tobulintina?

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
3	Pasirinktų mokyklų bendruomenių apklausa apie mokykloje atliekamos prevencinės veiklos veiksmingumą: kokios veiklos formos yra veiksmingos, kokiais kriterijais remiantis nustatomas tos veiklos veiksmingumas.	Tėvai	Apklausa raštu	1. Prisiminkite, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje praėjusiais 2004/2005 mokslo metais vyko renginiai skirti 2. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje tėvų susirinkimuose dažnai kalbama apie įvairias prevencinės veiklos problemas? 3. Kaip manote, kurios problemos Jūsų dukros/sūnaus mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios? 4. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? 5. Kaip Jūsų dukros/sūnaus mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla? 6. Gal žinote, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje įgyvendinami projektai problemoms spręsti? 7. Kaip Jums atrodo, ar Jūsų dukrai/sūnui naudingi jų mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai? 8. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausiama mokinių ir jų tėvų nuomonė prevencinės veiklos klausimais?
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą 5-10 klasių mokinių tarpe? 2. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą 11-12 klasių mokinių tarpe?) 3. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą su mokyklos mokinių tėvais?
		Mokytojai	Apklausa raštu	1. Ar užtenka informacijos apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą? 2. Jei atsakėte <i>ne</i> , tuomet kokios informacijos dažniausiai trūksta? 3. Atsakykite, jei žinote, kaip Jūsų mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla? 4. Kaip, Jūsų nuomone, mokykloje turėtų būti vykdoma prevencinė veikla? 5. Kaip Jums atrodo, kas Jūsų mokyklos prevencinėje veikloje tobulintina? 6. Kaip Jums atrodo, ar naudingi mokyklos mokiniams Jūsų mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai? 7. Jei <i>taip</i> , ku, Jūsų nuomone, šie projektai naudingi mokyklos mokiniams? 8. Jei <i>ne</i> , kodėl, Jūsų nuomone, šie projektai nenaudingi mokyklos mokiniams? 9. Gal žinote, ar Jūsų mokykloje organizuojamos prevencinei veiklai skirtos paskaitos? 10. Kokie žmonės (ir iš kokių institucijų) Jūsų mokykloje dažniausiai skaito paskaitas prevencinės veiklos temomis? 11. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas.

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
4	Pasirinktų mokyklų prevencinio darbo grupių vadovų bei įvairių specialistų apklausa apie darbo grupės atliekamos veiklos veiksmingumą, kriterijus, kuriais remiantis jie vertina savo grupės veiklos veiksmingumą.	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Įvertinkite veiklos rezultatus įgyvendinant šias prevencines veiklas Jūsų mokykloje 2. Kokias veiklos formas, vykdydami prevencinę veiklą, naudojate? 3. Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą? 4. Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia? 5. Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje? 6. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios? 7. Dėl kokių problemų į Jus kreipiasi?
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1. Kokias galimybes išskirtumėte, siekiant apsaugoti mokyklą nuo pažodinio instrukcijų vykdymo, siūlomų nereikalingų ir neefektyvių prevencinės veiklos priemonių ir formų? 2. Kaip Jūs, kaip mokyklos vadovas, vertinate Jūsų vadovaujamos mokyklos bendradarbiavimą prevencinės veiklos klausimais su kitomis institucijomis? 3. Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje? 4. Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Įvertinkite veiklos rezultatus, įgyvendinant šias prevencines veiklas Jūsų mokykloje: 5. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios? 6. Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokiniai? 7. Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokinių tėvai?
		Žinybų specialistai	Apklausa raštu	1. Kaip manote, kuriose veiklos srityse mokyklų prevencinėms darbo grupėms pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Rezultatai organizuojant šias prevencines veiklas mokyklose: 2. Kokių projektų, susijusių su mokyklų prevenciniu darbu mokykloje, veikloje Jūsų institucija dažniausiai dalyvauja? 3. Kurie projektai, Jūsų manymu, mokyklose šiuo metu patys aktualiausi? 4. Kurios problemos, Jūsų nuomone, mokyklose šiuo metu pačios aktualiausios? 5. Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupių veiklą mokyklose? 6. Kokios veiklos formos, vykdant prevencinę veiklą mokyklose, Jūsų nuomone yra pačios naudingiausios? 7. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas.

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
5	Įvairių žinybų specialistų, prevencinės darbo grupės, mokyklos vadovų bei savivaldybių koordinavimo grupių apklausa apie tarpžinybines kliūties, kurios iškyla vykdant prevencinę veiklą mokykloje.	Žinybų specialistai	Apklausa raštu	1.Kaip manote, ar glaudžiai bendradarbiauja mokyklų prevencinių darbo grupių nariai su įvairiomis institucijomis, vykdydami prevencinę veiklą? 2.Jei ne, kaip manote kodėl? 3.Kaip vertinate Jūsų institucijos bendradarbiavimą su mokyklų prevencinių darbo grupių nariais? 4.Kokias <i>teigiamas</i> Jūsų institucijos bendradarbiavimo puses su mokyklų prevencinio darbo grupių nariais Jūs išskirtumėte? 5.Kokias <i>neigiamas</i> Jūsų institucijos bendradarbiavimo puses su mokyklų prevencinio darbo grupių nariais Jūs išskirtumėte? 6.Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios? 7.Kokiu būdu Jūsų institucija dažniausiai bendradarbiauja su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? 8.Kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? 9.Ką reikėtų padaryti, kad bendradarbiaujant su mokyklos prevencinės darbo grupės nariais nekiltų jokių kliūčių? 10.Ar pakanka informacijos apie Jūsų institucijos veiklą kitose mokyklose? 11.Jei taip, kokią informaciją apie Jūsų institucijos veiklą dažniausiai teikiate? 12.Jei ne, kokios informacijos apie Jūsų institucijos veiklą dažniausiai trūksta?
		Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Kaip Jūs vertinate Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės bendradarbiavimo su kitomis institucijomis rezultatus? 2. Kokios kliūtys iškyla Jums bendradarbiaujant prevencinės veiklos mokykloje klausimais su kitomis institucijomis? 3. Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių?
		Savivaldybių koordinavimo grupės nariai	Apklausa raštu	1.Kokią pagalbą Jūsų savivaldybės koordinavimo grupė teikia mokyklų prevencinio darbo grupėms 2.Ar pakanka mokykloms informacijos apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą? 3.Jei taip, kokią informaciją apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą dažniausiai teikiate mokykloms? 4.Jei ne, kokios informacijos apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą mokykloms dažniausiai trūksta? 5.Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios? 6.Kokiu būdu Jūsų savivaldybės koordinavimo grupė dažniausiai bendradarbiauja su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? 7.Kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? 8.Ką reikėtų padaryti, kad bendradarbiaujant su mokyklų prevencinių darbo grupių nariais nekiltų jokių kliūčių?

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
5	Įvairių žinybų specialistų, prevencinės darbo grupės, mokyklos vadovų bei savivaldybių koordinavimo grupių apklausa apie tarpžinybines kliūtys, kurios iškyla vykdant prevencinę veiklą mokykloje.	Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1.Kokios kliūtys iškyla Jums, prevencinės veiklos mokykloje klausimais bendradarbiaujant su kitomis institucijomis? 2.Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių? 3.Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą su savivaldybės koordinavimo grupės nariais? 4.Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą su Jūsų mokyklos prevencinės grupės nariais? 5.Kaip Jūs, kaip mokyklos vadovas, vertinate Jūsų vadovaujamos mokyklos bendradarbiavimą prevencinės veiklos klausimais su kitomis institucijomis?
6	Pasirinktų savivaldybių koordinavimo grupių narių bei mokyklų prevencinio darbo grupės narių apklausa apie mokyklų prevencinio darbo grupių veiksmingumą ir jų veiklos spragas	Savivaldybių koordinavimo grupės nariai	Apklausa raštu	1.Kaip manote, kuriose veiklos srityse mokyklų prevencinėms darbo grupėms pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Rezultatai organizuojant šias prevencines veiklas mokyklose. 2.Kurie projektai, Jūsų manymu, mokyklose šiuo metu patys aktualiausi? 3.Kurios problemos, Jūsų nuomone, mokyklose šiuo metu pačios aktualiausios? 4.Kaip siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupių veiklą mokyklose? 5.Kaip siūlytumėte tobulinti Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą?
		Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Ar teko girdėti, kad Jūsų savivaldybėje veikia prevencinės veiklos koordinavimo grupė? 2. Jei taip, ar kreipiatės pagalbos į šios grupės narius? 3. Jei taip, kokią pagalbą šios koordinavimo grupės nariai Jums suteikė?
7	Kiek projektų yra vykdoma mokykloje vienu metu ir ar jie yra aktualūs tuo metu? Kaip jie integruojami?	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Kiek viso per praėjusius 2004/2005 mokslo metus Jūsų mokykloje buvo įgyvendinama prevencinės veiklos projektų? 2. Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? 3. Ar šie prevencinės veiklos projektai integruojami į kitas veiklas? 4. Jei taip, į kokias veiklas jie integruojami? 5. Kurie projektai, Jūsų manymu, Jūsų mokykloje šiuo metu patys aktualiausi?

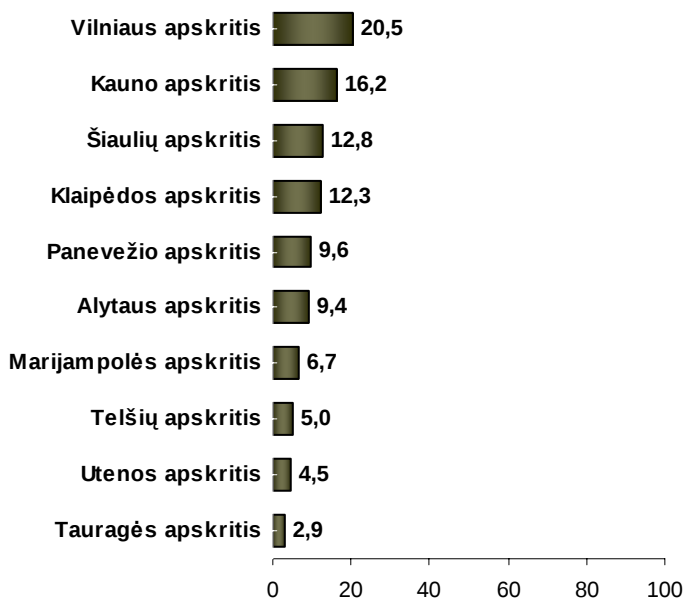
Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
7	Kiek projektų yra vykdoma mokykloje vienu metu ir ar jie yra aktualūs tuo metu? Kaip jie integruojami?	Mokytojai	Apklausa raštu	1.Ar Jūsų mokykloje praėjusiais mokslo metais vyko renginiai skirti: 2.Jei esate klasės vadovas, kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose praėjusiais mokslo metais dalyvavo Jūsų auklėtiniai? 3.Kaip dažniausiai Jūsų mokyklos mokiniai dalyvauja prevencinei veiklai skirtuose renginiuose? 4.Kokius prevencinės veiklos renginius Jūs asmeniškai organizavote? 5.Gal žinote kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? (atsakykite raštu, įrašydami projekto pavadinimus ir įvertinkite jų veiksmingumą) 6.Jūsų mokykloje dažniausiai įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti: 7.Ar apie prevencinės veiklos projektus kalbate savo dalyko pamokose? 8.Apie kokius prevencinės veiklos projektus dažniausiai kalbate savo dalyko pamokose?
		Mokiniai	Apklausa raštu	1.Ar vyko praėjusiais mokslo metais renginiai skirti? 2.Gal apytikriai prisimenate tų renginių pavadinimus? 3.Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip klausytojas? 4.Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip dalyvis? 5.Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip organizatorius? 6.Kokių mokyklos problemų prevencijai skirtų renginių Jūs labiausiai pageidautumėte? 7.Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios? 8.Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? 9.Jūsų mokykloje dažniausiai įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti: 10.Ar apie prevencinės veiklos projektus kalbama mokomųjų dalykų pamokose? 11.Kokiose pamokose dažniausiai kalbama apie įvairius prevencinės veiklos projektus? 12.Ar mokykloje organizuojamos įvairių žmonių paskaitos? 13.Kokie žmonės Jums skaitė paskaitas prevencinės veiklos temomis?
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1.Kokias veiklos formas Jūs, kaip mokyklos vadovas, vykdydamas prevencinę veiklą mokykloje, inicijuojate? 2.Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą? 3.Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia? 4.Kiek viso per praėjusius 2004/2005 mokslo metus Jūsų mokykloje buvo įgyvendinama prevencinės veiklos projektų? 5.Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais?

Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
8	Kokiais kriterijais vadovaujantis, pasirenkama viena ar kelios mokyklos prevencijos veiklos sritys	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Į ką Jūs labiausiai atsižvelgiate, pasirinkdami prevencinės veiklos sritis? 2. Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? 3. Ar renkantis veiklos sritis Jūs atsižvelgiate į tyrimų rezultatus?
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1.Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? 2.Ar renkantis veiklos sritis Jūs atsižvelgiate į tyrimų rezultatus? 3.Kokios problemos kyla koreguojant prevencinę veiklą mokykloje, remiantis atliktų tyrimų rezultatais?
		Mokiniai	Apklausa raštu	1.Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausiama Jūsų nuomonė prevencinės veiklos klausimais? 2.Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose siekiama išsiaiškinti Jūsų poreikius mokykloje organizuojamai prevencinei veiklai? 3.Ar mokykloje organizuojant prevencinės veiklos renginius atsižvelgiama į Jūsų norus ir pageidavimus? 4.Kokių projektų, skirtų įvairių blogų dalykų prevencijai, Jūs pageidautumėte savo mokyklose? 5.Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas
		Mokytojai	Apklausa raštu	1.Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? 2.Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios? 3.Kaip Jums atrodo, į ką dažniausiai kreipiasi mokiniai dėl mokykloje iškilusių problemų? 4.Dėl kokių problemų į Jus dažniausiai kreipiasi mokyklos mokiniai? 5.Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausiama mokinių nuomonė prevencinės veiklos klausimais? 6.Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose siekiama išsiaiškinti mokinių poreikius organizuojamai prevencinei veiklai mokykloje? 7.Ar mokykloje organizuojant prevencinės veiklos renginius atsižvelgiama į mokinių norus ir pageidavimus? 8.Kokių projektų, skirtų įvairių blogų dalykų prevencijai, Jūsų nuomone, labiausiai reiktų Jūsų mokykloje?
9	Demografiniai duomenys	Mokyklų prevencinio darbo grupės nariai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3. Baigtas universitetas. 4. Darbo stažas prevencinio darbo veikloje
		Mokyklų vadovai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3. Baigtas universitetas. 4. Pedagoginis stažas 5. Vadybinis stažas
		Mokinių tėvai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3. Išsilavinimas
		Savivaldybių koordinavimo grupių nariai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3.Baigtas universitetas kvalifikacija pagal diplomą, 4. Stažas, 5. Mokslinis laipsnis

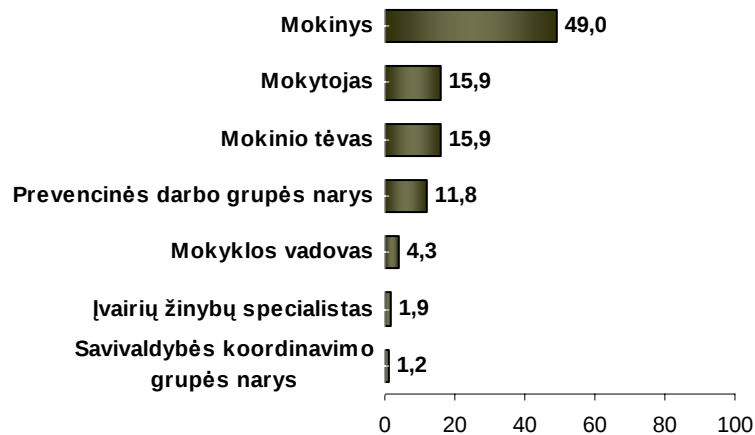
Eil. Nr.	Tyrimo parametrai	Tikslinės grupės	Tyrimo metodai	Tyrimo indikatoriai
9	Demografiniai duomenys	Žinybų specialistai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3. Baigtas universitetas kvalifikacija pagal diplomą, 4. Stažas, 5. Mokslinis laipsnis.
		Mokiniai	Apklausa raštu	1. Lytis, 2. Amžius, 3. Kelintoje klasėje mokotės?

1.3 Tyrimo imtis

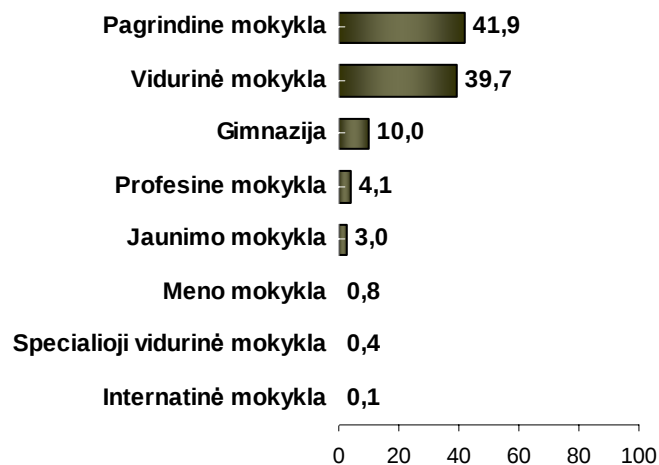
Tyrimui buvo atrinkta 120 ugdymo institucijų (bendrojo lavinimo mokyklų, pagrindinių, vidurinių mokyklų, gimnazijų, internatinių, jaunimo ir specialiųjų mokyklų). Tyrimo imtį sudarė 1000 8-12 klasių mokinių, 300 mokinių tėvų, 300 mokytojų, 120 mokyklų vadovų bei jų pavaduotojų, 200 mokyklų prevencinio darbo grupių narių, 30 savivaldybių koordinavimo grupių narių ir 30 įvairių žinybų specialistų (viso 1980 respondentų). Iš viso apklausti 1624 respondentai. Grįžtamumo kvota – 82 proc. Tyrimas buvo vykdomas šiose apskrityse:

1.3.1 pav. Tyrimo imtis pagal apskritis

1.3.2 pav. Tyrimo imtis pagal švietimo subjektus

1.3.3 pav. Tyrimo imtis pagal švietimo institucijos tipą

Tyrimo metodai:

- **Dokumentų analizė** taikoma analizuojant prevencines veiklos programas bei tyrimo ataskaitas. Dokumentų analizė panaudojama pagrindžiant prevencinio darbo mokykloje ypatumų tyrimo indikatorius.
- **Apklausa raštu** atlikta siekiant atskleisti prevencinio darbo mokykloje problemų ypatumus. Tyrimo instrumentą sudaro atviri, uždari ir pusiau uždari klausimai.
- Apklausos raštu **statistinė duomenų analizė** atlikta taikant aprašomosios statistikos metodus ir skaičiuojant respondentų nuomonių aritmetinį vidurkį, procentinę išraišką. Duomenys apdoroti naudojant **SPSS 11** (*Satistical Package for Social Sciences*) programinį paketą. Konkrečiai skaičiuoti aprašomosios statistikos dydžiai (žr. 1.2.2 lentelę). Tyrime siekiama užsibrėžti ne didesnė nei 5 proc. leistina statistinių sprendimų paklaida.

Apdorojant tyrimo duomenis apskaičiuotų bei analizuojant juos naudojamų statistinių rodiklių paaiškinimas

Rodiklio žymėjimas	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio paaiškinimas
R/Nr	Reitingo pozicijos numeris	Reitingo pozicijos numeris (R/Nr) parodo, kelintą vietą konkretus įvertintas objektas užima sąraše, sudarytame įverčių mažėjimo tvarka. Pavyzdžiui, jei informacijos apie profilinį mokymąsi šaltinų sąraše "tėvai" R/Nr. yra 1, vadinasi, iš visų vertinimui patektų informacijos šaltinių pastarąjį apklaustieji įvertino palankiausiai.
M	Įverčio aritmetinis vidurkis	Aritmetinis balų rinkinio vidurkis, gaunamas sudedant visus įverčius ir padalinant juos iš atsakiusiųjų skaičiaus.
N	Atsakiusiųjų skaičius	Nors duomenų matrica apima virš 1000 tiriamųjų atsakymų, atskirais atvejais pasitaiko, kad į konkretų klausimą atsakė mažiau respondentų. Dydis N parodo tiriamųjų, kurie atsakė į konkretų klausimą, skaičių, nuo kurio buvo skaičiuojami įvairūs statistiniai rodikliai – procentai, vidurkis ir pan.
Mo	Įverčio modalinė reikšmė	Moda (Mo) – dažniausiai pasitaikantis balas arba matmuo balų grupėje. Pavyzdžiui, jei teiginiai buvo vertinami balais nuo 1 iki 5, o balui 4 teko daugiausiai procentinių dažnių, tai moda ir bus lygi 3.
SD	Standartinis nuokrypis	Standartinis nuokrypis (SD) – pastovus sklaidos vidurkio atžvilgiu matas. Normaliojo skirstinio atveju 68,26 proc. visų atvejų yra tarp plus vieno standartinio nuokrypio ir minus vieno standartinio nuokrypio nuo vidurkio; 95,40 proc. – sritys tarp plus dviejų ir minus dviejų standartinių nuokrypių nuo vidurkio; o daugiau kaip 99 procentai yra tarp plus trijų ir minus trijų standartinių nuokrypių nuo vidurkio. Kuo SD reikšmė mažesnė, tuo apklaustųjų nuomonė nagrinėjamu klausimu yra vieningesnė. Ir atvirkščiai, kuo didesnis SD, tuo nuomonė nagrinėjamu klausimu mažiau vieninga.
p<=0,05	Statistinės paklaidos tikimybė	Statistinės paklaidos tikimybės p kritinė riba parodo, koks yra leistinas statistinių sprendimų paklaidos dydis. Visi standartiniai sprendimai, netenkinantys sąlygos $p \leq 0,05$, šioje tyrimo ataskaitoje buvo traktuojami kaip nepagrįsti. Tai reiškia, kad šiame tyrime užsibrėžta ne didesnė nei 5 proc. leistina statistinių sprendimų paklaida.

2 PREVENCINIŲ VEIKLOS PROGRAMŲ ANALIZĖ

Tyrimo rezultatai pristatomi ir analizuojami nuosekliai atsakant į tyrimo klausimus.

2.1 Prevencinio darbo grupių mokyklose nuostatų analizė ir galimų sunkiai įgyvendinamų veiklos sričių identifikavimas

Tyrimo klausimas: *Kokios yra sunkiai įgyvendinamos prevencinės veiklos sritys?*

Siekiant atsakyti į klausimą, kokios yra sunkiai įgyvendinamos veiklos sritys, analizuoti ŠMM dokumentai, reglamentuojantys prevencinio darbo grupių veiklą mokyklose, bei atlikta prevencinio darbo grupių programų turinio analizė.

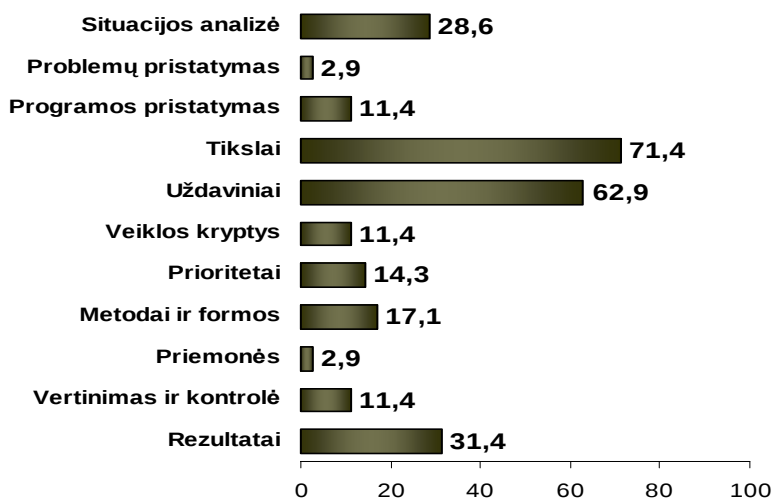
Remiantis atlikta ŠMM prevencijos dokumentų analize, galima teigti, kad siekiant sudaryti sąlygas smurto prevencijos sistemai veiksmingai funkcionuoti, orientuojantis į specialistų kvalifikacijos tobulinimą, mokymą ir visuomenės švietimą, ir sukurti veiksmingą vaikų patiriamo smurto ir prievartos mokymo įstaigose prevencijos priemonių sistemą, prevencinio darbo grupės veikloje numatoma (ŠMM ministro įsakymas 2004 m. rugsėjo 17 d. Isak. Nr.1462):

- *Mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto, nusikalstamumo, mokinių užimtumo, teisės pažeidimų prevencijos.*
- *Supažindinti mokyklos bendruomenę su teisės aktais, reglamentuojančiais vaiko teises, pareigas ir atsakomybę už teisės pažeidimus, mokyklos lankymą, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir platinimą, ŽIV/AIDS, smurtą, nusikalstamumo prevenciją ir mokinių užimtumą.*
- *Informuoti mokyklos bendruomenę apie pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių institucijų, dirbančių teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, smurto, prievartos, savižudybių, ŽIV/AIDS prevencijos srityse, koordinates.*

Iš išskirtų veiklos sričių ryškėja, kad siekiama sukurti veiksmingą vaikų patiriamo smurto ir prievartos bei kitų žalingų įpročių mokymo įstaigose prevencijos priemonių sistemą, mažinti neigiamus socialinius reiškinius, sąlygojančius smurto prieš vaikus atsiradimą, vaiko psichologinius sunkumus. Visgi stokojama socialinių, sveikatos, teisėsaugos, pedagoginių, psichologinių tarnybų veiklos bei jos koordinavimo veiksmingumo ir jų tinklo, kvalifikuotų specialistų (ypač kai kuriose savivaldybėse), materialinių išteklių. Reikalingos kompleksinės, koordinuotos įvairių žinybų pastangos siekiant išvengti smurto mokyklose bei jų prieigose, vykdyti smurto bei kitų žalingų socialinių veiksmų prevenciją ir teikti pagalbą nukentėjusiems vaikams.

Veiklos veiksmingumo tyrime remiamasi kokybinio ir kiekybinio tyrimų rezultatais, kurie buvo gauti atlikus veiklos programų turinio (content) analizę. Tam, kad būtų galima nustatyti esminius veiklos bruožus, atliekama lyginamoji analizė.

Tyrimui buvo pateikta 35-ių mokyklų prevencinės veiklos programos. Atliekant prevencinės veiklos programų (toliau PVP) kokybinį tyrimą, buvo nagrinėjamas programose pateiktų struktūrinių dalių turinys: situacijos analizė, tikslai, uždaviniai, veiklos turinys, veiklos kryptys, programų vertinimas ir kontrolė, metodai ir formos bei priemonės programai įgyvendinti. Pateiktų PVP programų struktūrinės dalys skyrėsi. Programų sudedamųjų dalių statistiniai duomenys pateikiami 2.1.1 pav.

2.1.1 pav. Prevencinės veiklos programų sudedamosios dalys

Atlikus kokybinį tyrimą, nustatyta, kad skiriasi ne tik mokyklų prevencinių programų struktūrinės dalys, bet ir programų pavadinimai. Daugelis tyrime dalyvavusių mokyklų programas įvardina kaip: „Prevencinės veiklos programa“, „Teisės pažeidimų, alkoholio, narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, prekybos žmonėmis, nusikalstamumo, „ŽIV/AIDS prevencijos veiklos programa“ ar įvardinama, kaip „Prevencinės darbo grupės veiklos planas“. Akivaizdu, kad vienos mokyklos pasirenka apibendrintą prevencijos programos pavadinimą, kitos – akcentuoja visas ar daugelį ŠMM parengtų programų, o dar kitos mokyklos apsiriboja prevencinės veiklos planu vieneriems mokslo metams, neatskleisdamos nei veiklos planavimo tikslingumo, nei tęstinumo ar bendruomenės dalyvavimo užtikrinimo bei rezultato.

Dalis mokyklų (10 iš 35), rengdami prevencinę programą, pateikia situacijos analizę. Analizuodamos veiklą, mokyklos daugiau dėmesio skiria nusikalstamumo bei prevencijos situacijai Lietuvoje. Pačioje mokykloje pasitaikančių teisės pažeidimų, alkoholio, narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, prekybos žmonėmis, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS situacija pateikiama abstrakčiai, nurodomi tik pagrindiniai veiklos būdai.

Kelios mokyklos, analizuodamos situaciją, rėmėsi mokykloje atliktų tyrimų duomenimis. Pateiktoje situacijos analizėje įvardinamos pagrindinės problemos, išskiriamos nusikaltimų, mokyklos nelankymo, mokymosi motyvacijos stokos priežastys.

Analizuojant situaciją dažniausiai įvardinamos problemos - *pamokų nelankymas, konfliktiškas elgesys su mokytojais, tėvais, bendraamžiais, smurtas, žalingi įpročiai (dažniausiai - rūkymas).*

Veiklos tikslai, kurie daugelyje mokyklų yra abstraktūs, orientuoti į socialinę bei prevencinę veiklą, saugių mokymosi sąlygų bei aplinkos kūrimą, socialinių įgūdžių ugdymą, bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, kurie yra nurodyti 25 iš 35 tyrimui pristatytų programų. Lyginant veiklos tikslus buvo sudėtinga išvelgti skirtumus tarp veiklos tikslų bei uždavinių. Kelios mokyklos programoje nurodė tik vieną ar du tikslus bei įvardino uždavinius tikslui pasiekti. Todėl abejotinu siekiniu tampa šios veiklos rezultatas, kuris ir turėtų atispindėti programos tikslą ar uždaviniuose.

Visose PVP pateikiamas veiklos turinys. Beveik pusėje programų (18 iš 35) veiklos turinys yra struktūruotas. Dažniausios struktūrinės dalys: *darbas su mokiniais, darbas su tėvais, darbas su mokytojais, bendradarbiavimas su kitomis institucijomis.*

Kitose PVP veiklos turinys nestruktūruotas, tačiau veiklos temos lyginant su kitomis mokyklomis sutampa.

Visose PVP pateikiamos veiklos kryptys orientuotos į mokyklos nelankymo problemų šalinimą, mokymosi motyvacijos skatinimą, socialinių įgūdžių ugdymą, bendradarbiavimą su mokiniais, tėvais, įvairiomis švietimo institucijomis. Veiklos programose numatomos veiklos formos bei būdai mokinių užimtumo problemai spręsti, nusikalstamumo, alkoholio, narkotikų, tabako kontrolės prevencijai. Tai rodo, kad prevencijos programos rengiamos siekiant apimti kaip galima didesnę kiekį socialinių problemų ir atrasti šių problemų sprendimo būdus.

Analizuojant pateiktas PVP nustatyta, kad veiklos turinyje nurodomas *veiklos pavadinimas, data, atsakingi asmenys* (dažniausiai socialinis pedagogas ar darbo grupės nariai), tačiau pasigendama veiklos kriterijų bei jos įvertinimo formų.

Tyrimu nustatyta, kad įgyvendinant programą taikomos įvairios veiklos formos. Dažniausiai taikomos *akcijos, kultūriniai renginiai, paskaitos tėvams, mokiniams ir mokytojams.* Didelis dėmesys skiriamas bendradarbiavimui su kitomis institucijomis (*Vaikų teisių apsaugos darbuotojais, policija, psichologinėmis tarnybomis*), projektams mokykloje bei bendradarbiavimo projektams su kitomis mokyklomis, mokinių tėvais.

Mokyklose vykdančios prevencinę veiklą bei sprendžiančios mokinių užimtumo problemas planuojami *piešinių, rašinių konkursai, žaidimai.* Organizuojami *projektai*, kurių metu mokiniams sudaromos galimybės patiems rinkti informaciją.

Veiklos turinyje taip pat numatomi tyrimai, individualios konsultacijos bei grupinė veikla.

PVP nurodomi siektini veiklos rezultatai, kurie orientuoti į tikslus bei teigiamą pokytį prevencinėje srityje bei problemų sprendimą.

Apibendrinant atlikto prevencinių programų turinio (content) analizės rezultatus, galima teigti, kad mokyklose prevencinės veiklos programos rengiamos, tačiau skiriasi jų struktūrinės dalys ir parengimo kokybė. Daugelio mokyklų prevencinės programos ir jose esanti situacijos analizė yra gana abstrakčios, nepagrįstos nei atliktais tyrimais, nei konkrečiais faktais, kurie galėtų padėti atskleisti mokyklai būdingą kontekstą. Nors prevencinės veiklos programose atsispindi renginiai, orientuoti į įvairių socialinių problemų sprendimą, visgi stokojama kai kurių veiklos priemonių tikslingumo ir rezultatyvumo. Pasitaiko atvejų, kai veiklos programa ar netgi planas rengiami tik formaliai, apsiribojant ŠMM parengtų programų perrašymu, renginių kopijavimu, nevysiškai atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius ir juolab neįtraukiant jos narių į bendrą veiklą.

Prevencinės veiklos programose per mažai atsispindi grupės bendradarbiavimas su savivaldybių koordinavimo grupe ar kitų žinybų specialistais, todėl išryškėja nepakankamai kvalifikuotos pagalbos mokiniui, jo tėvams ar mokytojams teikimo problema. Veiklos programose, nors ir numatomas rezultatas, tačiau nenumatyti įsivertinimo kriterijai, formos. Kur kas dažniau apsiribojama tik atsakingų asmenų fiksavimu, nei mokyklos bendruomenės poreikių tyrimo rezultatų derme su planuojama veikla.

3 MOKYKLŲ PREVENGINIO DARBO GRUPIŲ VEIKLOS ĮGYVENDINIMAS

3.1 Prevencinio darbo grupės narių prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas

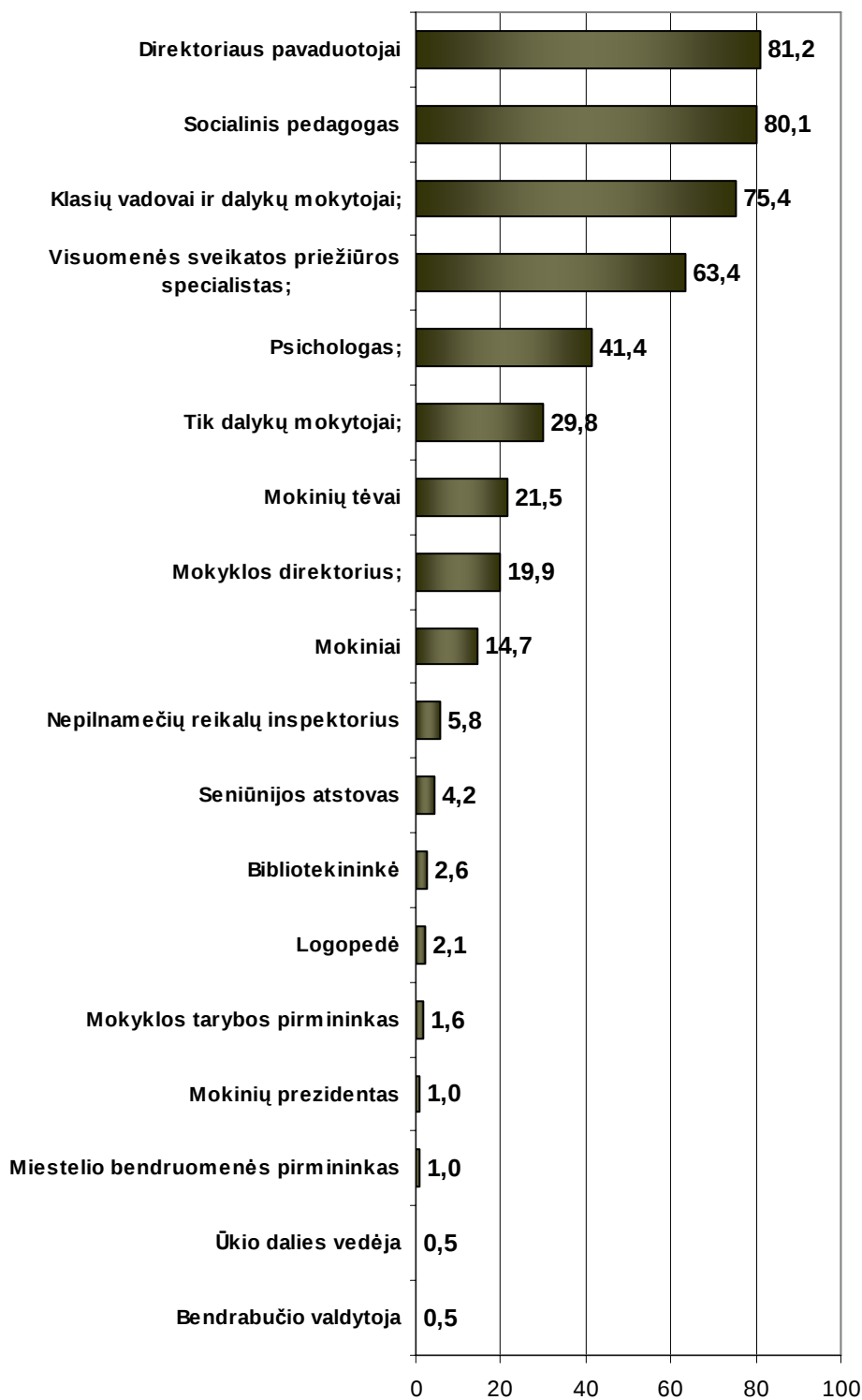
Tyrimo klausimas: *Ar realu įgyvendinti mokyklos prevencinės veiklos programos (nuostatų) reikalavimus, kokios kyla problemos įgyvendinti veiklos programoje numatytus tikslus ir uždavinius?*

Formuluojant klausimą „Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose?“ ir pateikiant jį respondentams, buvo siekiama išsiaiškinti, kokias funkcijas respondantai išskiria, kaip svarbiausias. Prevencinio darbo grupių narių nuomonės tyrimo rezultatai parodė, kad (žr. 3.1.1 pav.) svarbiausia prevencinio darbo grupės funkcija mokyklose yra šviečiamoji veikla, t.y., seminarų, paskaitų, diskusijų, susitikimų organizavimas ir mokinių ar visos mokyklos bendruomenės įtraukimas į šią veiklą. Gana svarbios funkcijos, respondentų nuomone, yra pati prevencinė veikla (8,9 proc.) ar atskirų jos sričių prevencija (8,1 proc.) bei informacijos sklaida arba prevencinių renginių, projektų (7,8 proc.), mokinių užimtumo organizavimas (7,4 proc.). Mažiausiai akcentuojamos bendruomenės telkimo bendrai veiklai, motyvacijos skatinimo, darbo su mokiniais siekiant apsaugoti juos nuo žalingų socialinių veiksmų, darbo su socialinės rizikos vaikais ir tiriamosios veiklos vykdymo funkcijos (1,2 proc.).

3.1.1 pav. Prevencinio darbo grupės svarbiausios veiklos funkcijos

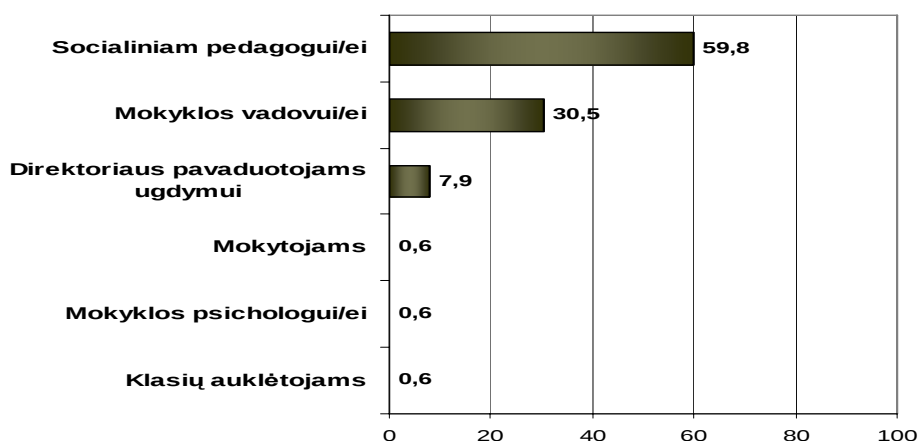
Siekiant išsiaiškinti, kokie specialistai sudaro prevencinio darbo grupę mokyklose, buvo pateiktas klausimas „Kokia Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės sudėtis?“. Respondentų vertinimu (žr. 3.1.2 pav.), dažniausiai prevencinio darbo grupę sudaro direktoriaus pavaduotojai (81,2 proc.), socialinis pedagogas (80,1 proc.), klasių vadovai ir dalykų mokytojai (75,4 proc.), visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (63,4 proc.), psichologas (41,4 proc.).

3.1.2 pav. Prevencinio darbo grupės sudėtis

Reikšminga tai, jog tik nedaugelyje tirtų mokyklų į prevencinio darbo grupės sudėtį įeina mokyklos savivaldos (mokyklos tarybos, mokinių ar bendruomenės) atstovai.

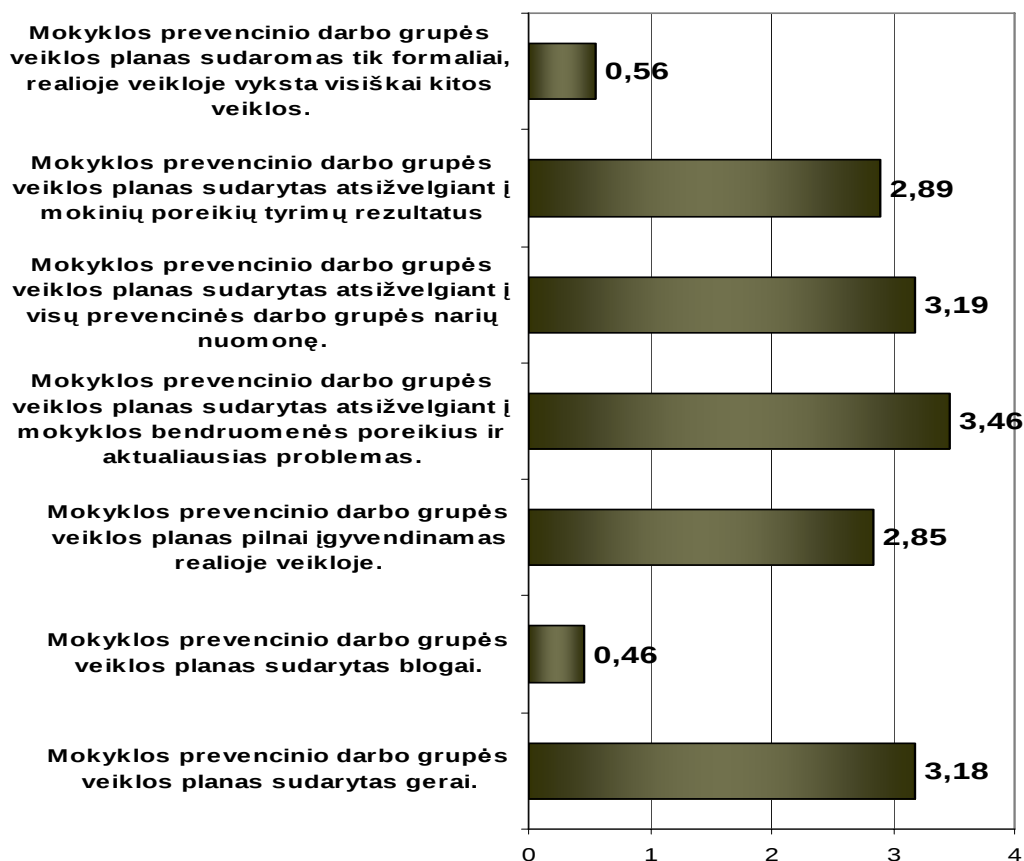
Nors vykdant prevencinę veiklą, labai svarbus yra prevencinio darbo grupės bendradarbiavimas bei atsakomybė, visgi didžiausias veiklos įgyvendinimo krūvis tenka (žr. 3.1.3 pav.) socialiniam pedagogui (59,8 proc.) bei mokyklos vadovui (30,5 proc.).

3.1.3 pav. Prevencinio darbo grupės narių veiklos krūvio pasiskirstymas

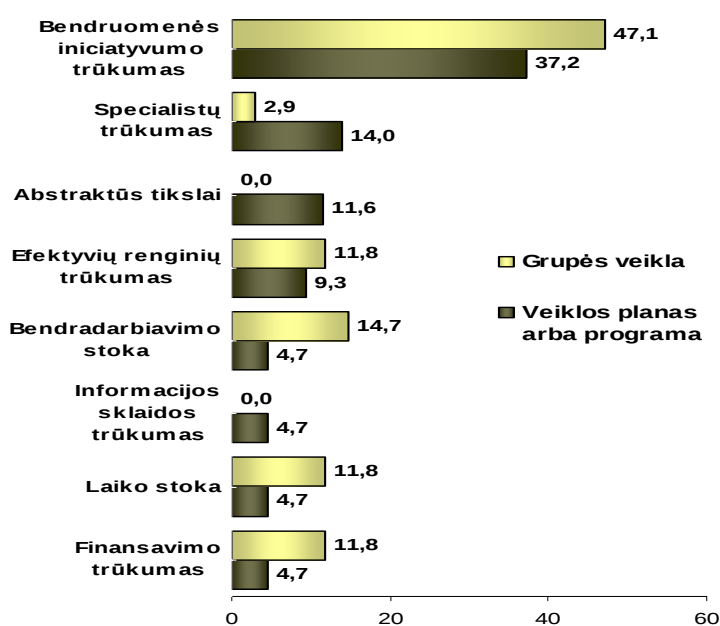
Planavimas yra viena iš esminių vienokos ar kitokios darbo grupės funkcijų, todėl ir prevencinio darbo grupė nėra išimtis. Siekiant sužinoti, kaip planavimą vertina patys prevencinio darbo grupės nariai, respondentams buvo pateiktas klausimas „*Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planą?*“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 3.1.4 pav.), kad darbo grupė, rengdama veiklos planą, atsižvelgia į mokyklos bendruomenės poreikius ir aktualiausias problemas ($M=3,46$), į visų prevencinio darbo grupės narių nuomonę ($M=3,19$), į mokinių poreikių tyrimo rezultatus ($M=2,89$). Be to, vertinant veiklos plano kokybę, akcentuojama ir realus jo įgyvendinimas praktikoje ($M=2,85$), o tai sąlygoja jo tikslingumą ir efektyvumą.

Nors vyrauja teigiamos nuostatos vertinant prevencinio darbo grupės planą, visgi 10 proc. respondentų teigia, jog veiklos planas parengtas blogai ($M=0,46$) arba tik formaliai ($M=0,56$), t.y., nesitikint konkrečių rezultatų ar poveikio mokyklos bendruomenei.

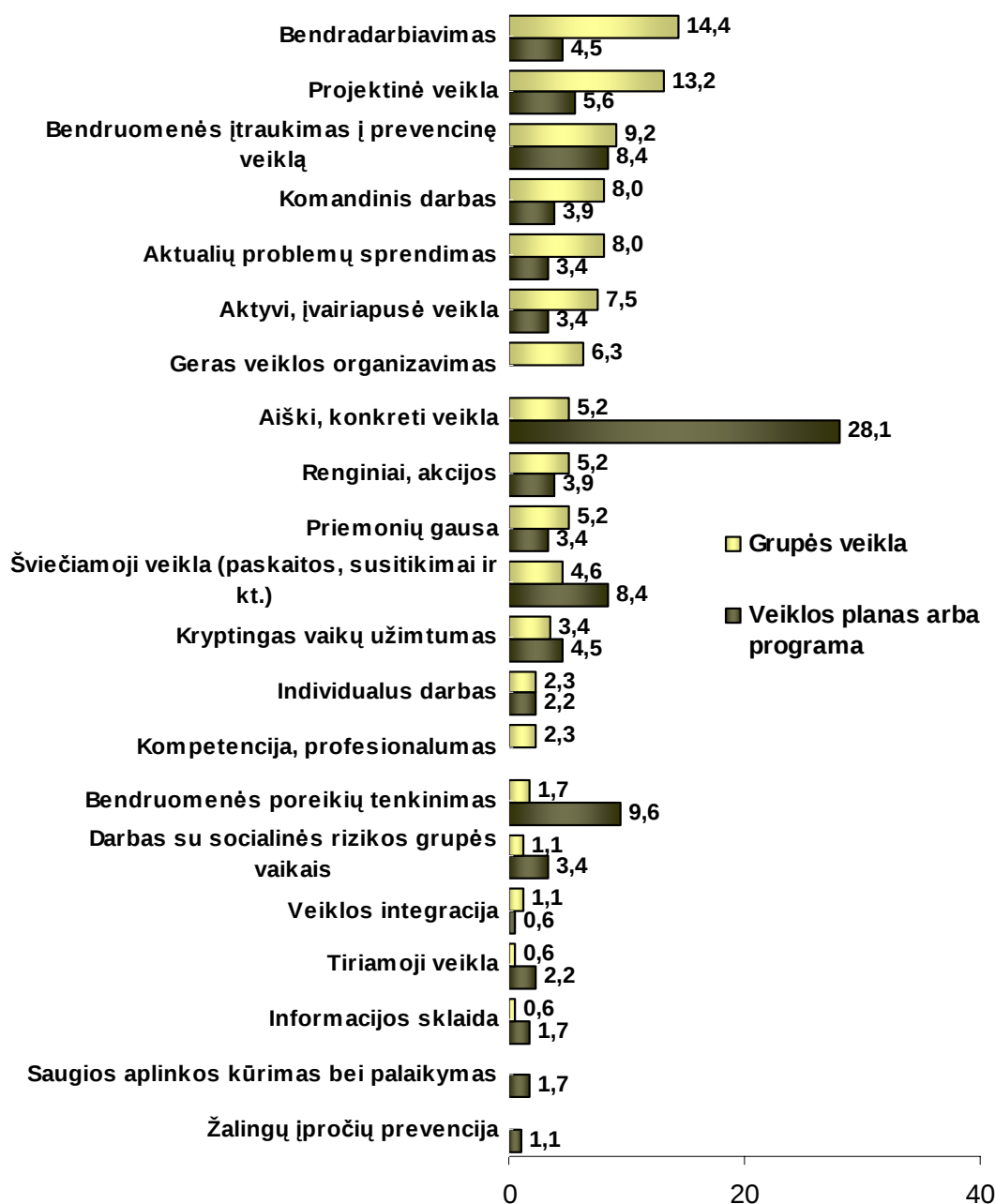
3.1.4 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos plano vertinimas

Atliekant tyrimą, prevencinio darbo grupės nariai vertino savo darbo grupės plano blogąsias savybes bei išskyrė neigiamas prevencinio darbo grupės veiklos puses (žr. 3.1.5 pav.). Kaip matome iš gautų rezultatų, tiek darbo plano, tiek grupės veiklos esminė „blogoji pusė“ yra bendruomenės iniciatyvumo trūkumas.

3.1.5 pav. Prevencinio darbo grupės plano bei veiklos trūkumai

Siekiant išsiaiškinti, kaip prevencinio darbo grupės nariai vertina savo veiklos plano bei grupės veiklos „gerąsias puses“, buvo pateikti klausimai „Kokias gerąsias savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?“ bei „Kokias teigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?“.

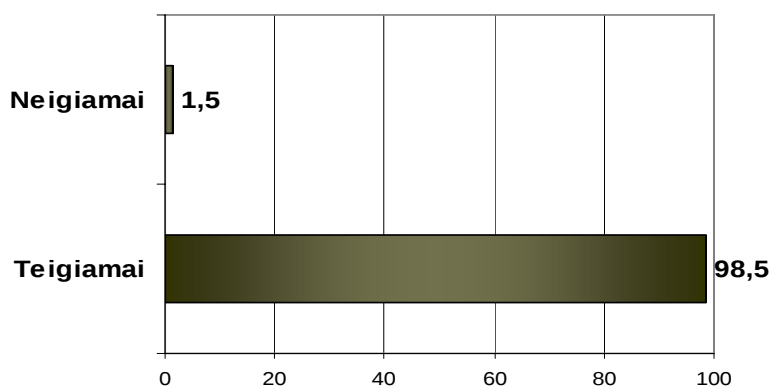
3.1.6 pav. Prevencinio darbo grupės plano bei veiklos stipriosios pusės

Kaip matyti iš gautų rezultatų (žr. 3.1.6 pav.), respondentų vertinimu, prevencinio darbo grupės plano stiprioji pusė yra aiški bei konkreti veikla (28,1 proc.), o veiklos – aktyvus bendradarbiavimas (14,4 proc.) bei projektinė veikla (13,2 proc.). Toks nuomonių pasiskirstymas patvirtina konkrečių ir aiškių priemonių numatymo plane poreikį, kurios gali būti realizuojamos

įtraukiant į praktinę veiklą ne tik prevencinio darbo grupės narius, bet ir tuos mokinius, į kuriuos ši veikla ir yra nukreipta. Tiesa, respondentų nuomone, veiklos plane nepakankamai gerai atsispindi bendruomenės poreikių tenkinimas (1,7 proc.), darbas su socialinės rizikos vaikais (1,1 proc.), veiklos integracija (1,1 proc.) ir tiriamoji veikla (0,6 proc.), nors visi šie išskirti aspektai yra vieni iš svarbiausių prevencinio darbo grupės veiklos planavime.

Įdomu tai, jog, prevencinio darbo grupės narių vertinimu, ne itin svarios prevencinės veiklos sritys kokybės aspektu yra tiriamoji veikla (2,2 proc.), informacijos sklaida (1,7 proc.), saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas (1,7 proc.) arba žalingų įpročių prevencija (1,1 proc.).

Atsakydami į klausimą „Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą?“, net 98,5 proc. respondentų akcentavo, kad prevencinio darbo grupės veiklą vertina teigiamai, nors išskiria ir blogąsias prevencinio darbo grupės plano bei neigiamas prevencinio darbo grupės veiklos puses (žr. 3.1.7 pav.)

3.1.7 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos kokybės vertinimas

Apibendrinant prevencinio darbo grupės narių nuomonę, galima teigti, kad prevencinio darbo grupės nariai suvokia savo veiklos funkcijas, turi subūrę komandą ir stengiasi planuoti veiklą, atsižvelgdami tiek į mokyklos bendruomenės, tiek į grupės narių bei mokinių poreikius. Visgi veiklos planavime pasigendama tikslingumo, mokinių ar visos bendruomenės poreikių tyrimo rezultatų dėmės su numatyta veikla bei konkretaus laukiamo rezultato. Nors veiklos planavime prevencinio darbo grupės nariai sėkmingiausia sritimi išskiria veiklos aiškumą ir konkretumą, deja, stokojama ryškesnio mokyklos bendruomenės poreikių tenkinimo ir veiklos integracijos. Sėkmingiausia veiklos sritimi prevencinio darbo grupės nariai išskiria bendradarbiavimą ir projektinę veiklą, kai tuo tarpu kr kas mažiau sėkmingos prevencinio darbo grupės veiklos sritys yra tiriamoji veikla, informacijos sklaida, saugios aplinkos kūrimas ar žalingų įpročių prevencija, esanti ir turinti būti prevencinės veiklos ašimi.

3.2 Mokyklų vadovų prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas

Siekiant išsiaiškinti, mokyklų vadovų nuomonę apie prevencinio darbo grupės mokykloje atliekamas pagrindines funkcijas, buvo pateiktas klausimas „Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose?“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 3.2.1 pav.), kad mokyklų vadovai kaip svarbiausias prevencinio darbo grupės veiklos funkcijas išskiria šviečiamąją veiklą (13,7 proc.), žalingų įpročių prevenciją (11,1 proc.), prevencinės veiklos organizavimą ir koordinavimą (9,4 proc.) bei situacijos analizę (9,4 proc.).

3.2.1 pav. Prevencinio darbo grupės svarbiausios veiklos funkcijos

Mažiau svarbios prevencinio darbo grupės veiklos funkcijos yra bendruomenės telkimas bendrai veiklai (2,6 proc.), mokinių mokymosi motyvacijos skatinimas (0,9 proc.), mokinių netinkamo elgesio šalinimas (0,9 proc.) ar smurto prevencija (0,9 proc.). Toks vadovų nuomonių pasiskirstymas sukelia abejonę prevencinio darbo grupės veiklos tikslingumu ir realumu, nes mažai tikėtina, jog tik šviečiamoji veikla gali padėti išspręsti daugelį mokyklas užklupusių socialinių

problemų. Turėtų vyrauti integruota veikla, apimanti tiek prevencinės veiklos dokumentaciją, tiek konkrečias veiklos priemones, nukreiptas į mokyklos bendruomenės poreikių tenkinimą.

Siekiant sužinoti mokyklų vadovų nuomonę, išskiriant tobulintinas prevencinio darbo grupės veiklos sritis, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kas tobulintina Jūsų, kaip mokyklos vadovo, nuomone: 1. Įgyvendinat švietimo ministro įsakymus, oficialius dokumentus ir nurodymus; 2. Planuojant, kuriant, aprobuojant, ir įgyvendinant projektus; 3. Gaunant lėšas prevencinei veiklai; 4. Tiriant mokyklos galimybes ir poreikius“. Vadovų nuomonė apie išvardintų problemų sprendimo galimybes pateikiama 3.2.1 lentelėje.

3.2.1 lentelė

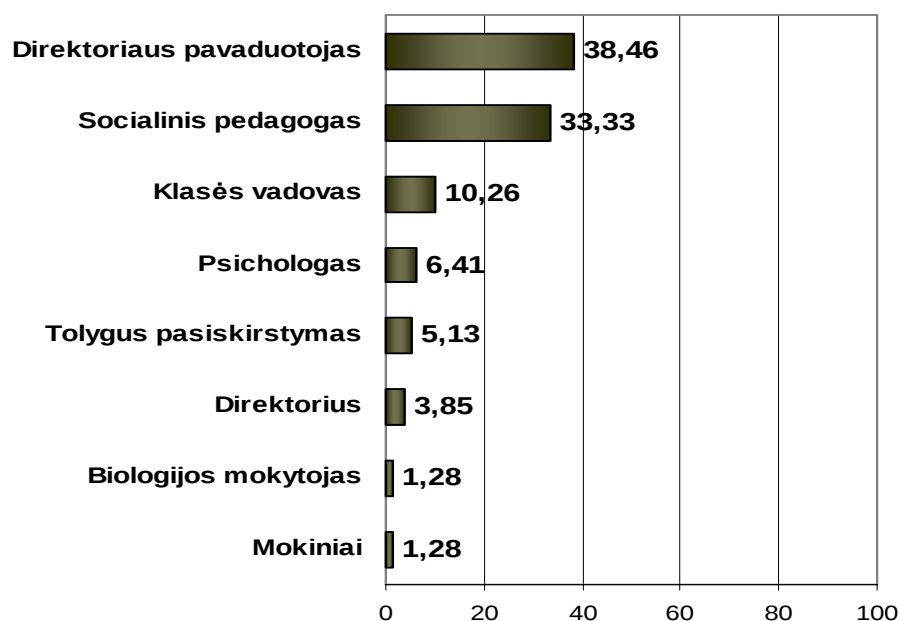
Mokyklos vadovų siūlymai prevencinės veiklos tobulinimui

Kas tobulintina Jūsų, kaip mokyklos vadovo, nuomone:	Mokyklos vadovų atsakymai
Įgyvendinat švietimo ministro įsakymus, oficialius dokumentus ir nurodymus	1. Įsakymai turi būti suprantami, aiškūs ir realiai įgyvendinami. 2. Prevencinės veiklos įgyvendinimui įvairiose srityse reikalingi didesni materialiniai ištekliai. 3. Ugdant vaiko asmenybę būtina skirti didesnę dėmesį auklėjimui šeimoje, kad tiek mokyklos bendruomenės, tiek šeimos požiūris į vaiko auklėjimą būtų panašus. 4. Mažinti popierizmą, atsisakant nereikalingų dokumentų rengimo. 5. Reikia siekti efektyvesnio bendradarbiavimo prevencinėje veikloje tiek mokyklos viduje, tiek išorėje. 6. Numatyti konkretesnes prevencinės veiklos priemones. 7. Diferencijuoti prevencinę veiklą.
Planuojant, kuriant, aprobuojant, ir įgyvendinant projektus	1. Siekti, kad į prevencinę veiklą būtų įtraukta visa mokyklos bendruomenė. 2. Ieškoti papildomų prevencinės veiklos finansavimo šaltinių. 3. Objektiviai įvertinti esamą situaciją mokykloje, numatant prevencinės veiklos rezultatus. 4. Kurti daugiau ir įvairesnių programų bei projektų. 5. Skatinti bendruomenės narių aktyvesnį bendradarbiavimą tarpusavyje.
Gaunant lėšas prevencinei veiklai	1. Siekti finansavimo lankstumo. 2. Finansavimo sistemos tobulinimo. 3. Daugiau lėšų, o ypač konkrečiai veiklai, pavyzdžiui, projektams. 4. Didinti finansavimą.
Tiriant mokyklos galimybes ir mokinių poreikius	1. Stengtis, kad visa mokyklos bendruomenė aktyviau dalyvautų prevencinėje veikloje. 2. Naudoti vieningą tyrimų metodiką. 3. Sutelkti kvalifikuotų specialistų komandą. 4. Aktyviau veikti pačiai mokyklai, neieškant pasiteisinimų, kad mokyklos ribotos galimybės. 5. Atsižvelgti į bendruomenės poreikius.

Iš 3.2.1 lentelėje apibendrintų respondentų atsakymų matyti, kad, vadovų vertinimu, labiausiai tobulintinos prevencinio darbo grupės veiklos sritys švietimo politikos lygmenyje – įstatyminė bazė ir finansavimas, o mokyklos lygmenyje – specialistų kvalifikacija, bendruomenės sutelkimas ir poreikių tenkinimas.

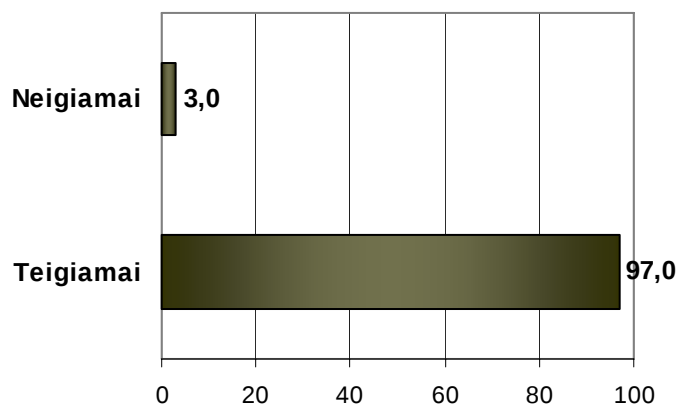
Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „Kam iš Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės narių tenka didžiausias prevencinės veiklos įgyvendinimo krūvis?“, matyti (žr. 3.2.2 pav.), kad, vadovų nuomone, didžiausias krūvis tenka direktoriaus pavaduotojui (38,46 proc.) bei socialiniam pedagogui (33,33 proc.). Tuo tarpu, prevencinio darbo grupės narių nuomone, kur kas didesnis darbo krūvis prevencijos srityje tenka ne direktoriaus pavaduotojui, o mokyklos vadovui.

Deja, ir prevencinio darbo grupės narių, ir mokyklos vadovų nuomonė patvirtina prielaidą, kad tiek klasės vadovo (10,26 proc.), tiek ypač psichologo (6,41 proc.) veikla prevencinio darbo grupėje, matyt, nėra pakankama ar tikslinga. Beveik visiškai nuošaly, vadovų vertinimu, lieka mokiniai (1,28 proc.).

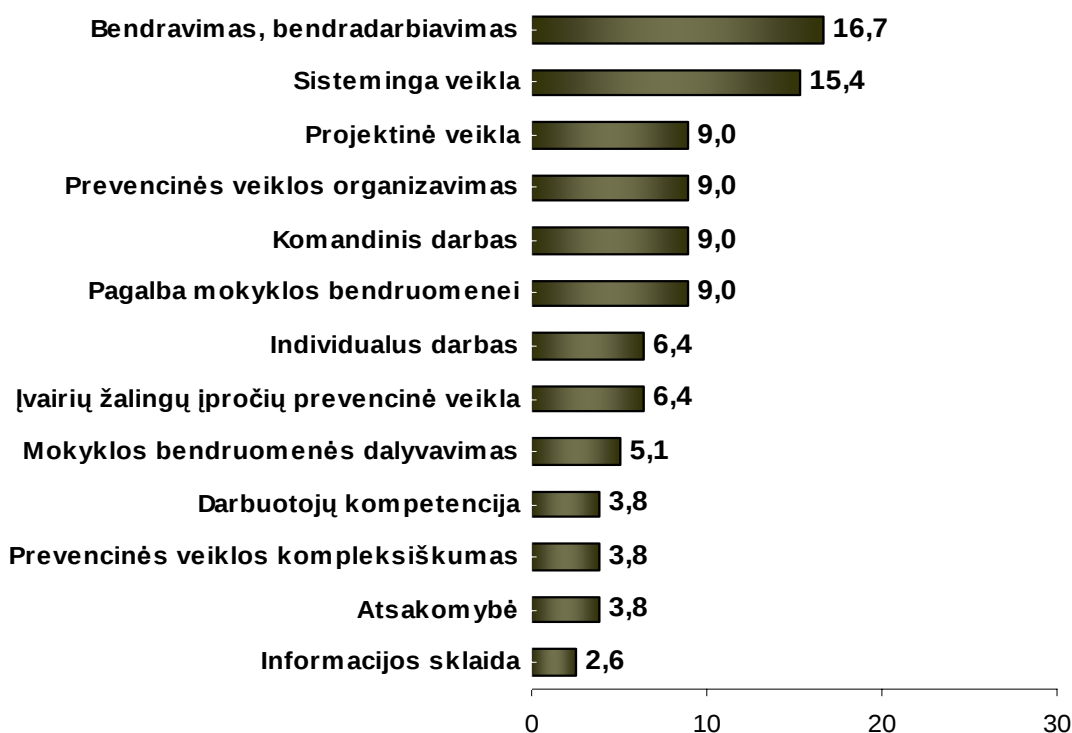
3.2.2 pav. Prevencinio darbo grupės narių veiklos krūvio pasiskirstymas

Formuluojant klausimą „Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą?“ ir pateikiant jį respondentams, buvo siekiama sužinoti jų nuomonę, vertinant prevencinio darbo grupės veiklos kokybę. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 3.2.3 pav.), kad beveik visi respondentai prevencinio darbo grupės veiklą vertina teigiamai (97 proc.), nors 3 proc. apklausoje dalyvavusių mokyklų vadovai išreiškė neigiamą nuomonę.

3.2.3 pav. Prevencinio darbo grupės darbo vertinimas

Kaip viena iš svarbiausių prevencinio darbo grupės veiklos funkcijų yra veiklos numatymas ir įgyvendinimas, todėl mokyklos vadovams buvo pateikti klausimai „Kokias teigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte? bei „Kokias neigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?“.

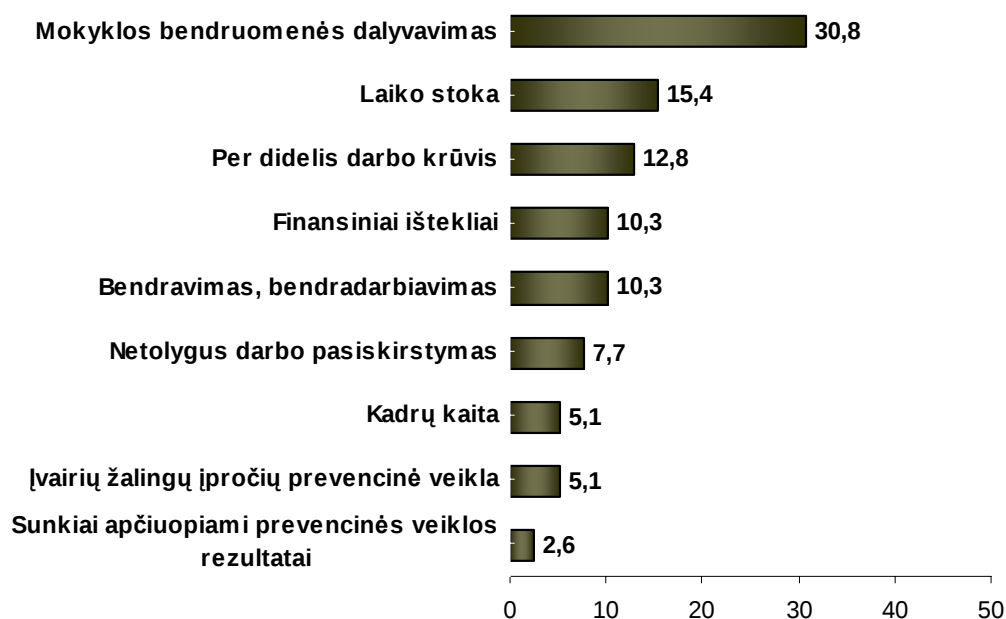

3.2.4 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos stipriosios pusės

Iš pateiktų duomenų išryškėjo (žr. 3.2.4 pav.), kad, vadovų vertinimu, stipriosios prevencinio darbo grupės veiklos pusės yra bendradarbiavimas ir bendravimas tarpusavyje bei su įvairiomis institucijomis ir organizacijomis (16,7 proc.), taip pat ir sisteminė veikla (15,4 proc.).

Reikšminga tai, jog, respondentų vertinimu, nepakankamai stiprios prevencinio darbo grupės veiklos sritys tokios kaip informacijos sklaida, prevencinės veiklos kompleksiskumas ir mokyklos bendruomenės dalyvavimas susiję su grupės narių kompetencijos ir atsakomybės stoka. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokyklų vadovai nėra patenkinti prevencinio darbo grupės veiklos kokybe, o šios veiklos trūkumus sieja su darbuotojais bei jų kompetencija, atsakomybe.

Tuo tarpu silpnoji prevencinio darbo grupės veiklos pusė (žr. 3.2.5 pav.) - pasyvus bendruomenės dalyvavimas prevencinėje mokyklos veikloje (30,8 proc.), laiko stoka dėl didelių profesinių reikalavimų (15,4 proc.) bei užimtumo (12,8 proc.), finansinių išteklių stoka (10,3 proc.).

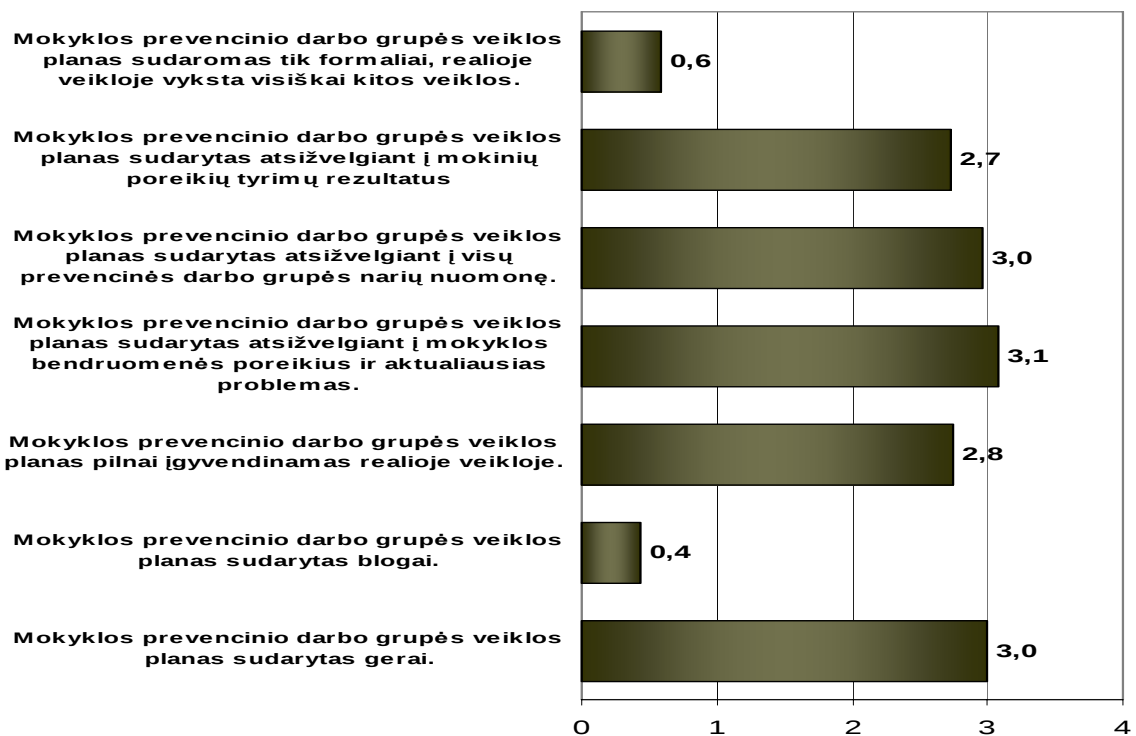

3.2.5 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos silpnosios pusės

Mažiau reikšmingas prevencinio darbo grupės veiklos kokybės veiksnys, vadovų nuomone, yra sunkiai apčiuopiami prevencinės veiklos rezultatai.

Siekiant sužinoti mokyklos vadovų nuomonę apie jau įgyvendinto prevencinio darbo grupės veiklos plano tikslingumą ir kokybę, respondentams buvo pateiktas klausimas „*Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės praėjusių mokslo metų veiklos planą?*“.

Mokyklos vadovų vertinimu (žr.3.2.6 pav.), prevencinės veiklos planas sudarytas gerai (M=3). Prevencinio darbo grupės veiklos planas yra sudaromas atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius ir esamas aktualiausias problemas (M=3,1), taip pat atsižvelgiama ir į visų prevencinio darbo grupės narių nuomonę (M=3) bei į mokinių poreikių tyrimų rezultatus (M=2,7).

3.2.6 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos plano sudarymo vertinimas

Visgi apie 10 proc. respondentų teigia, kad prevencinio darbo grupės veiklos planas buvo sudarytas blogai ($M=0,4$) arba šis planas buvo parengtas tik formaliai ($M=0,60$), o praktikoje vykdoma visiškai kita veikla. Toks nuomonių pasiskirstymas atspindi nevieningą mokyklos vadovų nuomonę, vertinant parengtus prevencinio darbo grupės veiklos planus, o veiklos planavime atskleidžia tikslingumo ir konkretumo stoką, nors esama respondentų ($M=2,3$), kurie išreiškė nuomonę, kad prevencinio darbo grupės veiklos planas visiškai įgyvendinamas realioje veikloje.

Apibendrinant mokyklų vadovų nuomonę, vertinant prevencinio darbo grupės veiklą, galima teigti, kad mokyklų vadovai iš esmės teigiamai vertina prevencinės darbo grupės veiklą, aiškiai suvokia šios grupės funkcijas, nors nemano esant labai reikšmingomis tiriamąją veiklą, bendruomenės telkimą ar smurto prevenciją.

Labiausiai tobulintinos prevencinio darbo grupės veiklos sritys valstybės lygmenyje, vadovų vertinimu, yra įstatyminė bazė ir finansavimas, o mokyklos lygmenyje – bendruomenės sutelkimas, kvalifikuota komanda ir konkretūs rezultatai.

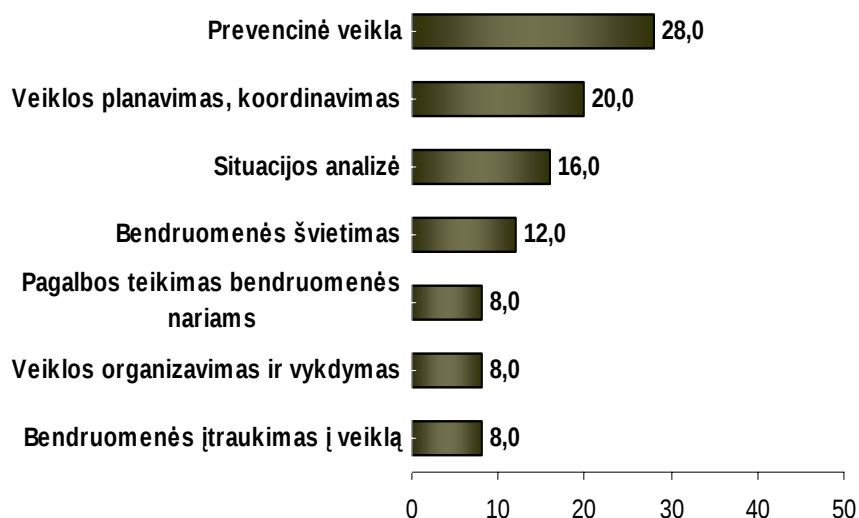
Sėkmingiausia prevencinio darbo grupės veiklos sritis yra bendravimas ir bendradarbiavimas, sisteminga ir projektinė veikla. Mažiau sėkmingos veiklos sritys, vadovų nuomone, - mokyklos bendruomenės dalyvavimas, laiko ir finansinių išteklių stoka. Be to, mokyklų vadovai prevencinio darbo grupių veiklos trūkumus itin glaudžiai sieja su nepakankama darbuotojų kompetencija bei atsakomybės stoka.

3.3 Koordinavimo darbo grupės narių prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas

Siekiant sužinoti, ar visi koordinavimo grupės nariai yra susipažinę su prevencinę veiklą mokyklose reglamentuojančiais dokumentais, respondentų buvo teiraujama: „Ar esate susipažinę su Švietimo ir mokslo ministro teisės aktais, reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad visi respondentai yra susipažinę su prevencinio darbo koordinavimo grupių veiklos aprašu (100 proc.). Koordinavimo grupių narių nuomone, šiame dokumente yra svarbu:

- Sistemos sukūrimas;
- Tiksliai ir aiškiai apibrėžtos funkcijos bei veikla;
- Veiklos koordinavimas, prevencinio darbo veiksmingumo įvertinimas.

Išanalizavus respondentų atsakymus į klausimą „Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose?“, išryškėjo (žr. 3.3.1 pav.), kad svarbiausios funkcijos, koordinavimo grupės narių nuomone, yra prevencinė veikla (28 proc.), veiklos koordinavimas ir planavimas (20 proc.), situacijos analizė (16 proc.) ir bendruomenės švietimas (12 proc.).

3.3.1 pav. Svarbiausios prevencinio darbo grupės veiklos funkcijos

Įdomu tai, kad tokios svarbios funkcijos kaip veiklos organizavimas ir vykdymas ar pagalbos teikimas bendruomenės nariams koordinavimo grupių nariams atrodo mažiau reikšmingos, nors būtent jos ir galėtų būti vienu iš pagrindinių, vykdančių konkrečią prevencinę veiklą.

Palyginus prevencinio darbo grupės narių, mokyklų vadovų ir koordinavimo grupių narių nuomones išskiriant svarbiausias veiklos funkcijas išryškėjo, kad artimesnės yra prevencinio darbo grupių narių ir mokyklų vadovų nuomonės išskiriant grupės veiklos funkcijas. Tuo tarpu,

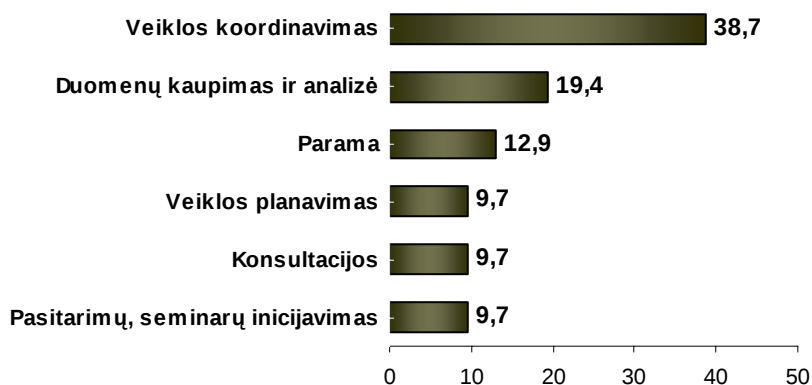
koordinavimo grupės nariai labiau pabrėžia prevencinę veiklą bendrai, neskaitydami jos į atskiras veiklos sritis, ar tos veiklos atskirus aspektus, tokius kaip: veiklos planavimas, situacijos analizė.

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „*Kokias svarbiausias funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti Jūsų institucija?*“ ir remiantis gautais tyrimo duomenimis, galima teigti, kad pagrindinės funkcijos yra:

- Konsultavimas;
- Veiklos organizavimas bei koordinavimas;
- Informacijos kaupimas bei analizė;
- Veiklos planavimas;
- Gerosios patirties sklaida;
- Informacijos sklaida.

Toks nuomonių pasiskirstymas atskleidžia gerą respondentų prevencinės veiklos realizavimo išmanymą bei prevencinės veiklos formų žinojimą, nes esminės koordinavimo grupių narių funkcijos iš tiesų yra konsultacijų teikimas bei veiklos platesniame kontekste organizavimas ir koordinavimas. Tuo tarpu mokyklų prevencinio darbo grupių nariams paliekama svarbiausia prevencijos funkcija – konkrečios veiklos diegimas praktikoje, atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius.

Analizuojant respondentų atsakymų į klausimą „*Kokias svarbiausias funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti savivaldybės koordinavimo grupė?*“ rezultatus (žr. 3.3.2 pav.), galima teigti, kad pagrindinė koordinavimo grupės funkcija yra veiklos koordinavimas (38,7 proc.). Gana svarbu, respondentų nuomone, duomenų kaupimas ir analizė (19,4 proc.) bei parama (12,9 proc.). Koordinavimo grupių narių vertinimu, reikšmingos yra ir veiklos planavimo (9,7 proc.), konsultavimo bei pasitarimų, seminarų inicijavimo funkcijos. Akivaizdu, kad savivaldybių koordinavimo grupių kaip ir mokyklų prevencinio darbo grupių narių veikla yra įvairialypė, susidedanti iš daugybės atskirų segmentų, sudarančių bendrą visumą, todėl ir respondentų nuomonė, išskiriant vienas ar kitas funkcijas yra gana vieninga.

3.3.2 pav. Savivaldybės koordinavimo grupės svarbiausios funkcijos

Siekiant atskleisti, kaip koordinavimo grupės nariai vertina prevencinio darbo grupių darbą, buvo pateiktas tyrimo klausimas „*Kaip Jūs vertinate mokyklų prevencinio darbo grupių darbą?*“, į kurį visi respondentai atsakė teigiamai. Tai rodo, kad koordinavimo grupių nariai teigiamai vertina prevencinio darbo grupes kaip tą segmentą, kuris atlieka praktinę veiklą, nors, vertindami grupių veiklą, išskiria ir teigiamus, ir neigiamus jų veiklos aspektus.

Kaip matyti (žr. 3.3.1 lentelę) iš respondentų pateiktų atsakymų į klausimus „*Kokias teigiamas mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte?*“ bei „*Kokias neigiamas mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte?*“, koordinavimo grupės nariai kaip labiausiai teigiamą veiklą vertina bendruomenės švietimą, sistemingą ir organizuotą veiklą, o kaip neigiamą išskiria bendruomenės pasyvumą, formalų darbą ar kompetencijos stoką.

3.3.1 lentelė

Teigiamos bei neigiamos prevencinio darbo grupių veiklos pusės

Teigiama veiklos pusė	Neigiama veiklos pusė
Bendruomenės švietimas	Formalus darbas
Sisteminga, organizuota veikla	Bendruomenės pasyvumas
Prevencinė veikla	Laiko stoka
Vykdomi projektai	Lėšų trūkumas
Tikslo siekimas	Kompetencijos stoka
Gerosios patirties sklaida	
Situacijos analizė	
Bendruomenės dalyvavimas	

Respondentų atsakymų pasiskirstymas vėlgi patvirtina prevencinės veiklos programose atskleistas ir mokyklos vadovų išskirtas prevencinio darbo grupių veiklos problemas, kurių sprendimas tiesiogiai susijęs visų pirma su veiklos kokybe praktiniame lygmenyje. Taigi galima teigti, kad teisinė bazė prevencinio darbo grupių veiklai parengta ir gali būti veiksminga, jeigu mokyklose būtų suformuota kompetentinga prevencinio darbo grupė, galinti realizuoti svarbiausias prevencinės veiklos funkcijas ir tiesiogiai įtakoti mokinių gyvenimą.

Apibendrinant savivaldybių koordinavimo grupių narių nuomonę vertinant prevencinę veiklą, galima teigti, kad savivaldybių koordinavimo (kaip ir mokyklų prevencinio darbo) grupių nariai gerai suvokia savo veiklos funkcijas, veiklą nukreipia į svarbiausias socialines problemas ir pasirenka įvairias jos formas. Kaip sėkmingiausių sritį savivaldybių koordinavimo grupių nariai išskiria bendruomenės švietimą, sistemingą ir organizuotą veiklą, įvairią prevencinę veiklą, o kaip mažiau sėkmingą – bendruomenės aktyvumą, lėšų, laiko ir kompetencijos stoką.

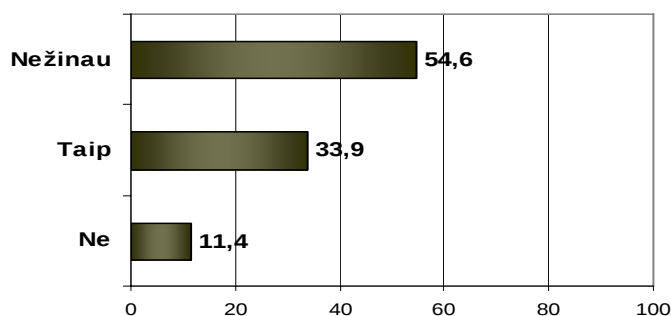
4 PREVENČINĖS VEIKLOS MOKYKLOJE VEIKSMINGUMO TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

4.1 Mokinių prevencinės veiklos mokykloje veiksmingumo vertinimas

Tyrimo klausimas: Kokios veiklos formos yra veiksmingos, kokiais kriterijais remiantis yra nustatomas jų veiksmingumas ir kokiais kriterijais remiantis yra vertinamas prevencinės grupės veiklos veiksmingumas?

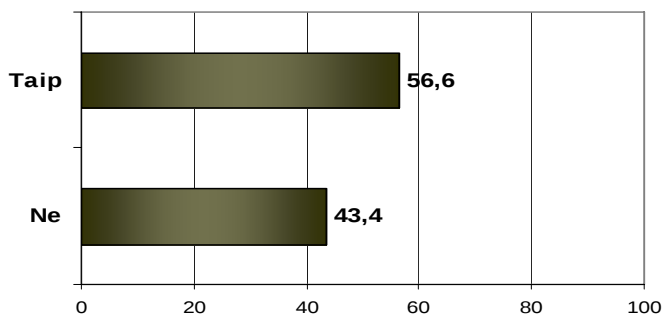
Siekiant atskleisti prevencinės veiklos veiksmingumą, analizuota prevencinė veikla, prevencinės veiklos formos, esminės problemos mokykloje bei vykdomos veiklos poveikio mastas edukacinės praktikos lygmenyje.

Mokinių buvo teiraujamasi, ar jų mokyklose yra atliekami prevencinės veiklos tyrimai. Rezultatai parodė, kad 54,6 proc. respondentų nesugebėjo atsakyti į šį klausimą (žr. 4.1.1 pav.). Tik 33,9 proc. mokinių atsakė, jog prevencinės veiklos tyrimai yra atliekami. Teiginiu, kad veiklos tyrimai padeda nustatyti veiklos silpnąsias bei stipriąsias puses, padeda išsiaiškinti esamas problemas, abejojo 54,6 proc., pritarė – 33,9 proc. respondentų.

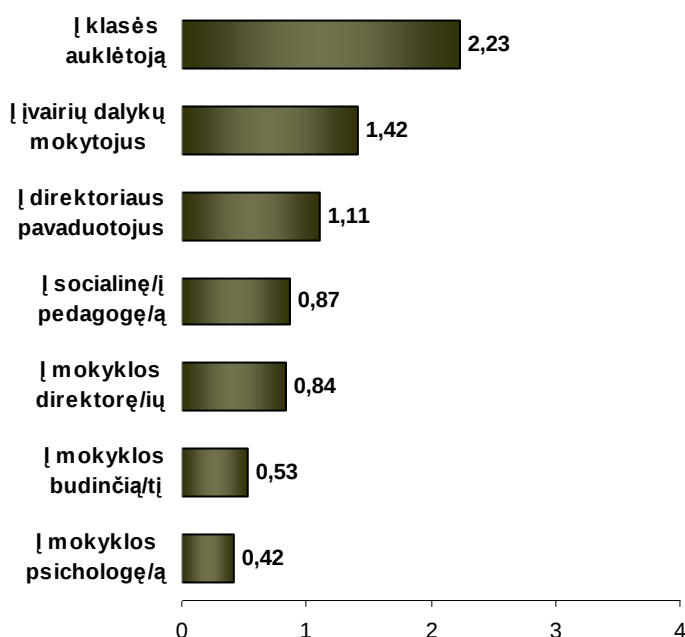
4.1.1 pav. Informacijos sklaidos apie prevencinės veiklos tyrimus mokykloje efektyvumas

Išanalizavus respondentų atsakymus į klausimą apie prevencinės veiklos informacijos sklaidą, galima teigti, kad daugiau nei pusė mokinių (56,6 proc.) žino apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą, nors nemaža dalis mokinių (43,4 proc.) atsakė, kad jiems informacijos nepakanka (žr. 4.1.2 pav.).

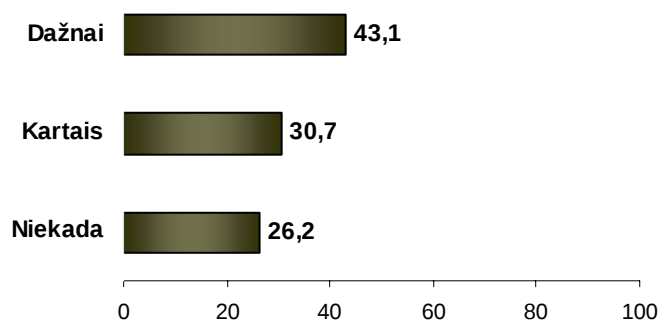
4.1.2 pav. Informacija apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą

Tai rodo, kad mokiniams teikiama informacija apie prevencinę veiklą nėra pakankama ir sisteminga ar veiksminga, nes, matyt, nemaža dalis mokinių visgi neturi žinių nei apie konkrečiai atliekamą veiklą, nei apie teikiamą informaciją prevencijos srityje. Šią išvadą patvirtina ir respondentų atsakymai į klausimą, kokiais specialistais mokiniai labiausiai pasitiki iškilus problemoms. Kaip atskleidė tyrimo rezultatai (žr. 4.1.3 pav.), dažniausiai mokiniai pagalbos kreipiasi į klasės vadovą ($M=2,23$) ir įvairių dalykų mokytojus ($M=1,42$), į direktoriaus pavaduotojus ($M=1,11$).

4.1.3 pav. Specialistų, į kuriuos dažniausiai kreipiamasi pagalbos, pasiskirstymas

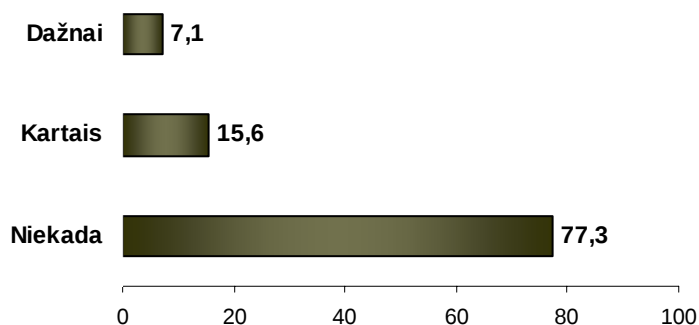
43,1 proc. respondentų teigia, jog iškilus problemoms dažniausiai pagalbos kreipiasi į klasės auklėtoją ir 26,2 proc. respondentų pagalbos niekada nesikreipia (žr. 4.1.4 pav.).

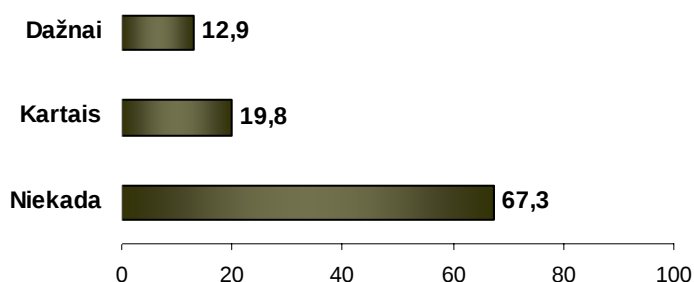
4.1.4 pav. Klasės auklėtojo/s pagalbos teikimas mokiniams

Net 77,3 proc. mokinių atsakė, kad niekada nesikreipia pagalbos į mokyklos direktorių (žr. 4.1.5 pav.), o 67,3 proc. - į direktoriaus pavaduotojus (žr. 4.1.6 pav.), nors kaip išryškėjo atlikus

prevencinės veiklos programų analizę bei ištyrus mokyklos vadovų nuomonę, didžiausias krūvis, realizuojant prevencinę veiklą mokyklose, tenka mokyklos vadovui, pavaduotojui ir socialiniam pedagogui. Toks kontroversiškas vertinimas atskleidžia mokyklose vykdomos prevencinės veiklos paviršutiniškumą bei formalumą, kurį akcentavo ir savivaldybių prevencinės veiklos koordinavimo nariai.

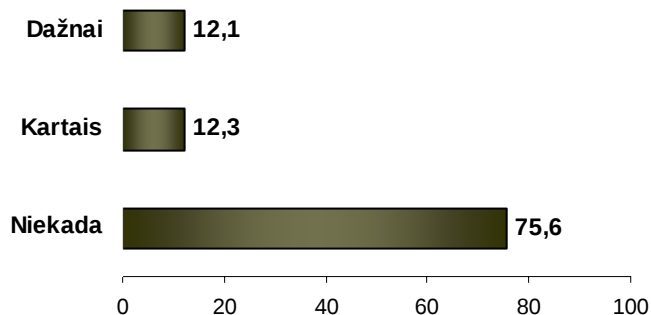

4.1.5 pav. Mokyklos direktoriaus/ės pagalbos teikimas mokiniams

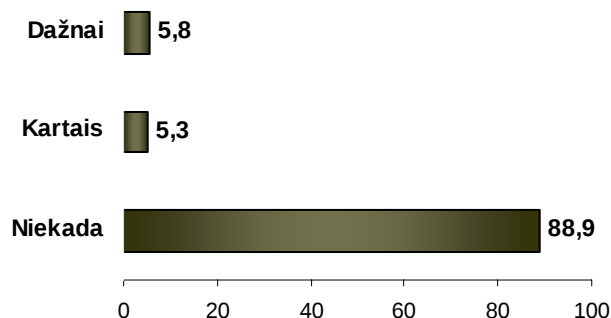

4.1.6 pav. Mokyklos direktoriaus pavaduotojo/s pagalbos teikimas mokiniams

Paradoksalu tai, kad net apie 70 proc. respondentų niekada nesikreipia pagalbos į mokyklos socialinį pedagogą bei psichologą (žr. 4.1.7 pav., 4.1.8 pav.), kurie ir turėtų tapti tais profesionaliais patarėjais vaikui pakliuvus į bėdą ar susidomėjus galima pagalba sprendžiant vienokią ar kitokią problemą.

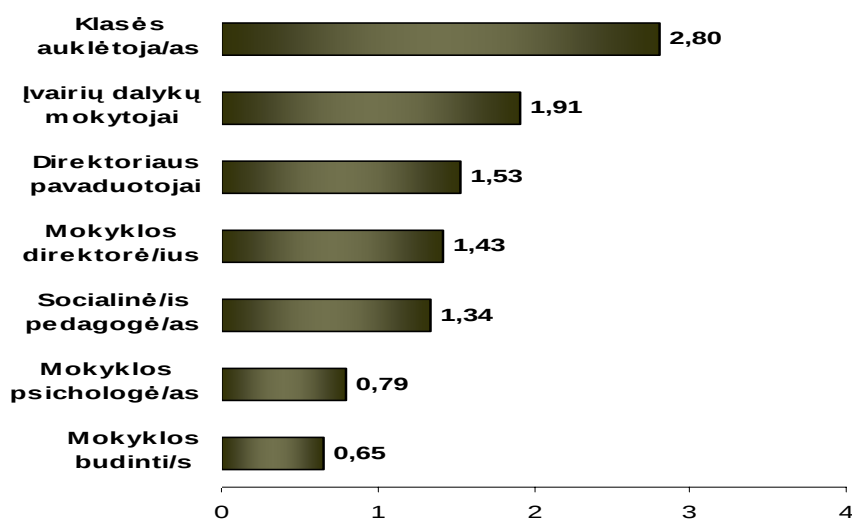
4.1.7 pav. Mokyklos socialinio pedagogo/ės pagalbos teikimas mokiniams

4.1.8 pav. Mokyklos psichologo/ės pagalbos teikimas mokiniams

Akivaizdu, kad mokiniai nepakankamai pasitiki tiek atskirais mokykloje dirbančiais specialistais, tiek ir mokytojais, nes daugiausiai pagalbos kreipiasi į savo kiemo ar klasės draugus bei tėvus.

Visgi, siekiant išsiaiškinti, kurie mokyklos specialistai labiausiai padeda spręsti iškilusias įvairias problemas, mokiniams buvo suteikta galimybė įvertinti teikiamos pagalbos efektyvumą (žr. 4.1.9 pav.) bei poveikio mastą. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokiniams vis dėlto labiausiai padeda klasės auklėtoja (M=2,80), į kurią mokiniai dažniausiai kreipiasi pagalbos, nors nemaža dalis pagalbos sulaukia ir iš kitų mokytojų (M=1,91), direktoriaus pavaduotojų (M=1,53), direktorių (M=1,43). Toks respondentų nuomonių tolygus pasiskirstymas atskleidžia mokinių pasitikėjimo laipsnį vienu ar kitu mokyklos darbuotoju. Kadangi labiausiai pasitikima klasės vadovu, tikėtina, kad ir jų tarpusavio santykiai atviriausi bei nuoširdžiausi, mokiniai ir pagalbos kreipiasi būtent į klasės vadovą ar tą mokytoją, kuriuo tikima ir pasitikima. Tuo tarpu su kitais specialistais bendraujama kur kas mažiau ir mažiau jais pasitikima, norint išsakyti problemas, kurios nemažai daliai mokytojų gali būti gal ir nepakankamai suprantamos.

4.1.9 pav. Mokyklos darbuotojų pagalbos efektyvumas

Analizuojant respondentų atsakymus (žr. 4.1.10 pav.) į tyrimo klausimą „*Dėl kokių problemų Jūs dažniausiai kreipiatės į mokyklos darbuotojus?*“, galima pastebėti, kad pagrindinė problema yra mokymosi sunkumai ($M=1,96$). Kitos dažniau pasitaikančios problemos, dėl kurių kreipiamasi į mokyklos darbuotojus, yra mokinių konfliktai su mokytojais ($M=1,28$) ir mokymosi motyvacijos stoka ($M=1,28$) arba mokyklos nelankymas ($M=1,14$). Mažiausiai apklaustų respondentų kreipėsi pagalbos dėl patiriamo fizinio ($M=0,79$) bei emocinio smurto ($M=0,83$). Toks respondentų nuomonių pasiskirstymas patvirtina nuostatą, kad mokiniai ne visiškai pasitiki mokyklos darbuotojais, todėl pagalbos kreipiasi dažniausiai tik iškilus su ugdymo procesu susijusioms problemoms spręsti, o skaudžios socialinės problemos (dažniausiai esančios greta mokomųjų) taip ir lieka neišsakytos.

4.1.10 pav. Problemos, dėl kurių mokiniai dažniausiai kreipiasi į mokyklos darbuotojus

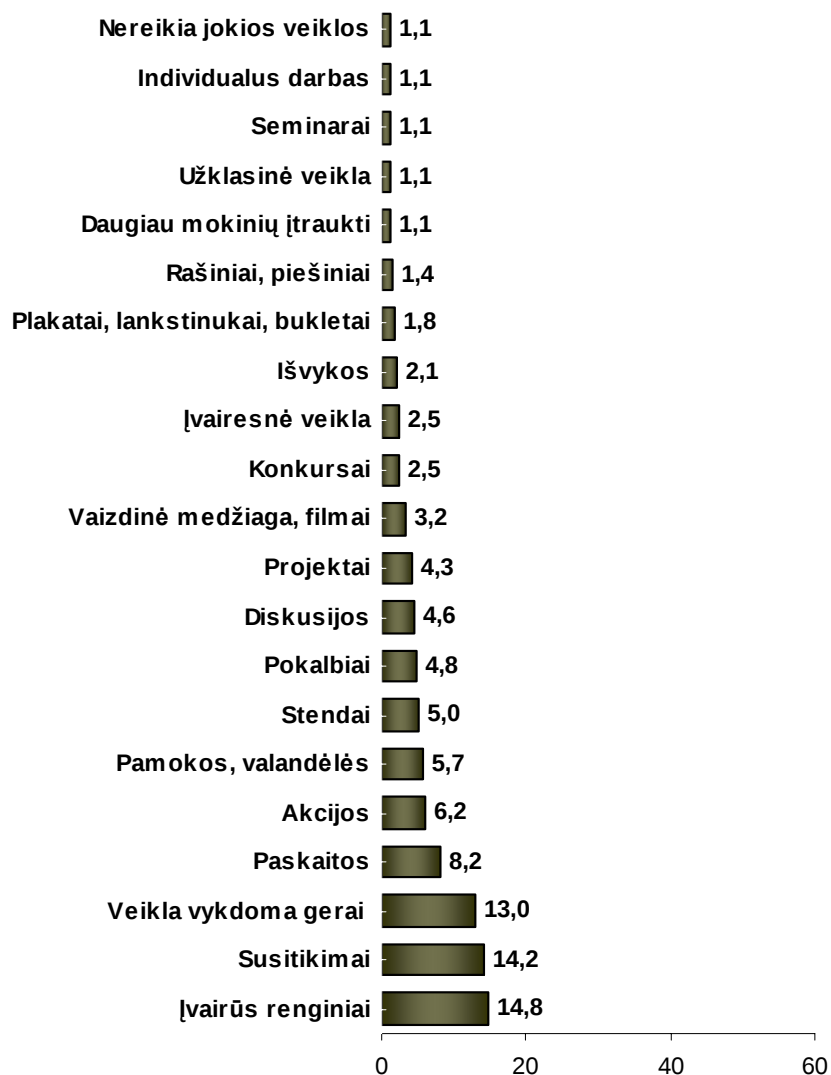
Atsakydami į klausimą „*Kaip Jūsų mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla?*“, mokiniai turėjo įvertinti pateiktų formų taikymo praktikoje dažnumą. Populiariausios prevencinės veiklos formos (žr. 4.1.11 pav.), mokinių nuomone, yra įvairių informacinių stendų įrengimas ($M=2,45$), piešinių konkursų organizavimas ($M=2,20$), pokalbiai klasėje prevencinės veiklos klausimais ($M=2,11$).

4.1.11 pav. Prevencinės veiklos vykdymo formos

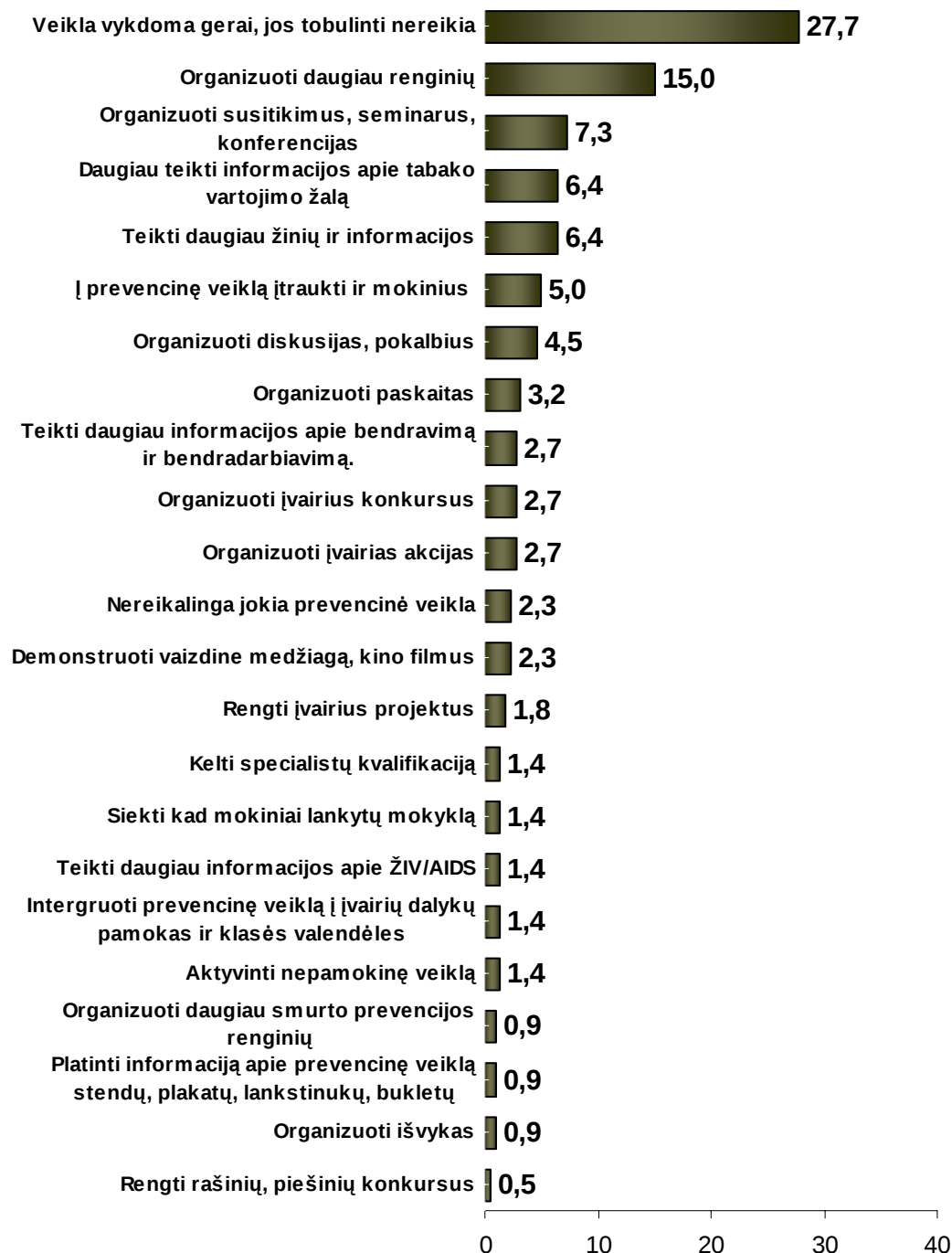
Rečiausiai naudojamos formos (žr. 4.1.11 pav.) yra susitikimai su žmonėmis, kurie praeityje turėjo vienokių ar kitokių problemų ($M=0,85$), informacijos sklaida per mokyklos TV ar radiją ($M=0,35$ ir $M=0,25$). Suprantama, kad susitikimai su žmonėmis, kurie praeityje turėjo problemų, nėra itin veiksminga edukacinė prevencinė priemonė, o mokyklos radiją bei televiziją turi ne visos mokyklos, todėl visiškai natūralu, kad šias formas mokiniai mažiau ir akcentuoja.

Siekiant išsiaiškinti mokinių nuomonę apie prevencinės veiklos vykdymą, jiems buvo pateikti klausimai apie tai, kaip turi būti vykdoma prevencinė veikla mokyklose bei kas, jų nuomone, yra tobulintina mokyklos prevencinėje veikloje.

4.1.12 pav. Mokyklose vykdomos prevencinės veiklos vykdymo mokinių poreikiai

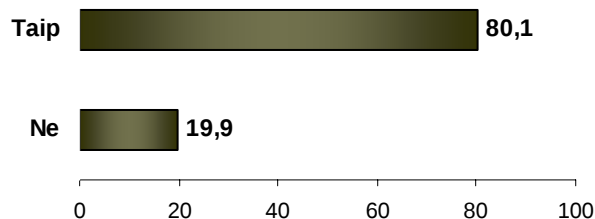
Tyrimo rezultatai parodė, kad, mokinių nuomone, prevencinė veikla mokykloje vykdoma gerai ir jos tobulinti nereikia (27,7 proc.). Respondentų vertinimu (žr. 4.1.12 pav.), prevencinė veikla tobulintina tik todėl, kad daugiausiai ji turėtų būti vykdoma per įvairius renginius, susitikimus, paskaitas, akcijas (apie 47 proc.), arba integruojama į įvairius mokomuosius dalykus bei klasės valandėles (1,4 proc.). Tiesa, 2,3 proc. respondentų mano, kad jokia prevencinė veikla mokykloje iš viso nėra reikalinga. Toks respondentų nuomonių pasiskirstymo netolygumas atspindi mokyklose vykdomos prevencinės veiklos fragmentiškumą ir ypač didelę informacijos sklaidos stoką.

4.1.13 pav. Mokyklose vykdomos prevencinės veiklos tobulinimas

Visgi galima teigti, jog mokiniai turi nemažai racionalių ir ko gero labiau jų poreikius atitinkančių pasiūlymų, ką reikėtų tobulinti prevencinėje veikloje (žr.4.1.13 pav.), kad ši veikla taptų tikslinga ir veiksminga, o mokiniai nebijotų kreiptis pagalbos į bet kurį mokyklos specialistą.

Į klausimą „Ar Jums naudingi mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai?“ teigiamai atsakė net 80,1 proc. respondentų, akcentuodami, kad vykdomi prevenciniai projektai mokyklose jiems yra naudingi ir tik 19,9 proc. mokinių teigė, kad jiems ši veikla nėra naudinga (žr. 4.1.14 pav.).

4.1.14 pav. Prevencinės veiklos projektų nauda. Mokinių nuomonė

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „Kuo naudingi prevencinės veiklos projektai?“, išryškėjo, kad (žr. 4.1.15 pav.) daugiausiai mokiniai prevencinių projektų metu įgyja naujų žinių (88,5 proc.) bei informacijos, o įvairių seminarų bei diskusijų metu vyksta informacijos sklaida tarp bendraamžių (55,7 proc.). Svarbus veiksnys yra galimybė išsakyti savo nuomonę (tai pažymėjo 48,5 proc. respondentų), 46,6 proc. mokinių teigia, kad jie įgijo naujų žinių apie projektų rengimą.

4.1.15 pav. Prevencinės veiklos projektų nauda. Mokinių nuomonė

Apibendrinant mokinių nuomonę, vertinant prevencinės veiklos veiksmingumą mokykloje, galima teigti, kad iš esmės mokiniai teigiamai vertina prevencinę veiklą mokykloje, nors pagalbos dažniausiai kreipiasi į klasės vadovą ir kur kas rečiau į socialinį pedagogą ar juolab mokyklos psichologą. Mokiniai ne visiškai pasitiki mokyklos darbuotojais, nes dažniausiai į juos kreipiasi ne dėl iškilusių socialinių, o dėl ugdymo problemų.

Mokiniai pasigenda didesnės informacijos sklaidos ir prevencinės veiklos formų įvairovės. Geriausiai jie jaučiasi dalyvaudami projektinėje veikloje, nes tuomet ne tik įgyja ypač daug naujų žinių, bet dalinasi informacija su bendraamžiais, turi galimybę išsakyti savo nuomonę, daugiau sužino apie pačią projektinę veiklą. Visgi mokinių prevencinio darbo veiksmingumo mokykloje vertinimas nėra labai vieningas ir išryškina prevencinės veiklos formalumą arba bent jau informacijos sklaidos stoką.

4.2 Prevencinės darbo grupės narių prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimas

Siekiant išsiaiškinti, kaip prevencinės darbo grupės nariai vertina savo veiklos rezultatus, buvo pateiktas tyrimo klausimas „*Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų?*“. Tyrimo rezultatai (žr. 4.2.1 pav.) parodė, kad geriausiai sekasi rengti prevencinės veiklos planus ($M=3,29$), teikti pagalbą mokiniams ($M=3,21$), organizuoti mokinių užimtumą ($M=3,17$), organizuoti mokinių užimtumo prevenciją ($M=3,15$), rengti kasmetines veiklos ataskaitas ($M=3,08$). Akivaizdu, kad visgi svarbiausias prevencinės veiklos mokyklose akcentas – dokumentacija, kai tuo tarpu konkrečiai praktinei prevencinei veiklai lieka gerokai mažiau laiko.

Mažiausio respondentų pritarimo (žr. 4.2.1 pav.) susilaukė teiginiai „*teikti mokyklos tėvų pasiūlymus prevenciniam darbui gerinti*“ ($M=2,45$), „*rengti bendruomenės švietimo projektus*“ prevencijos tema ($M=2,20$), „*teikti pasiūlymus savivaldybių koordinavimo grupėms*“ ($M=1,89$). Toks respondentų nuomonių pasiskirstymas atskleidžia tam tikrą prevencijos darbo grupių mokyklose uždarumą bei jos narių kompetencijos, atsakomybės ir iniciatyvos stoką.

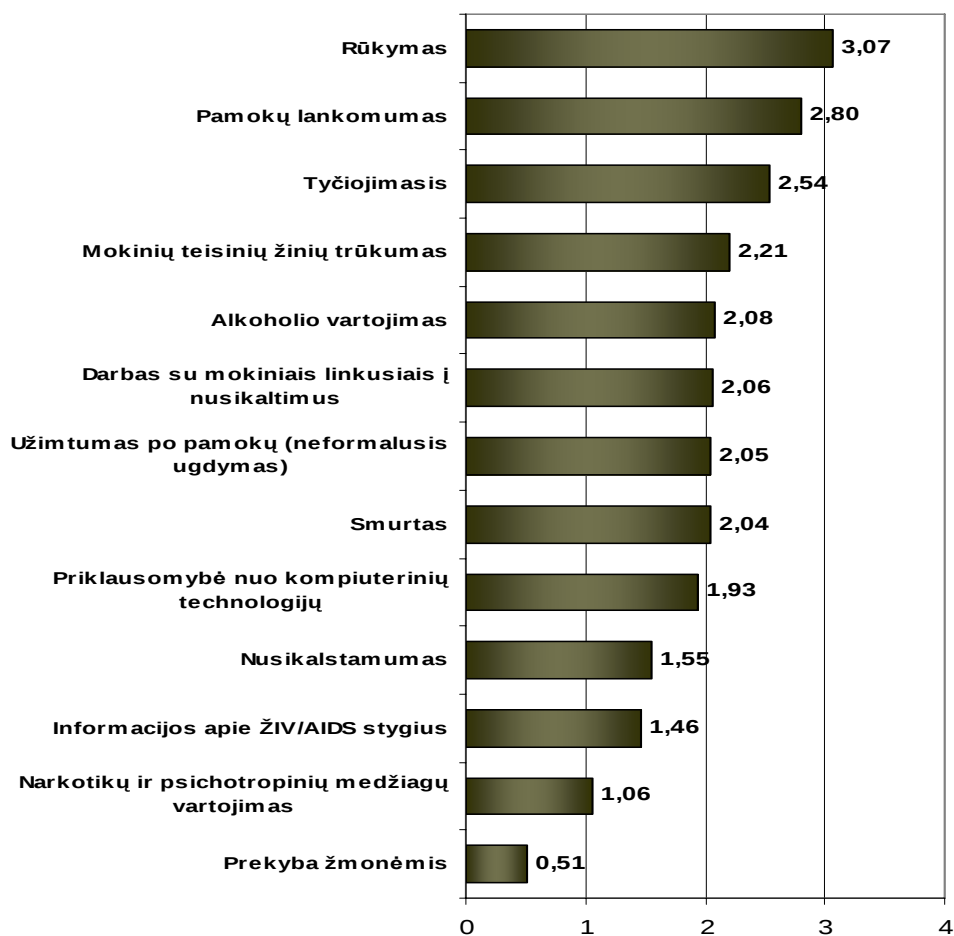

4.2.1 pav. Prevencinės veiklos įgyvendinimo vertinimas

Atlikus respondentų atsakymų į tyrimo klausimą „*Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje?*“ analizę, galima teigti, kad, respondentų siūlymu, tobulinant prevencinę veiklą, reikia kuo daugiau bendruomenės įtraukti į veiklą, aktyviau bei kryptingai dirbti. Svarbu yra dalyvauti prevencinio pobūdžio renginiuose, projektuose, konkursuose, organizuoti turiningą mokinių laisvalaikio užimtumą ir pan. Tai rodo, kad prevencinės darbo grupės mokykloje nariai gerai suvokia, jog mokinių poreikius labiausiai atitiktų konkreti praktinė veikla, pagrįsta ne tik jų tiesioginiu dalyvavimu, bet ir užimtumu, naujų žinių ir gebėjimų įgijimu. Būtent konkreti praktinė

veikla formuoja naują supratimą, pažinimą, galinčius tapti svariu atramos tašku, atsidūrus probleminėje situacijoje, tik kartais pristingama darbuotojų iniciatyvumo ir atsakomybės už veiklos rezultatus.

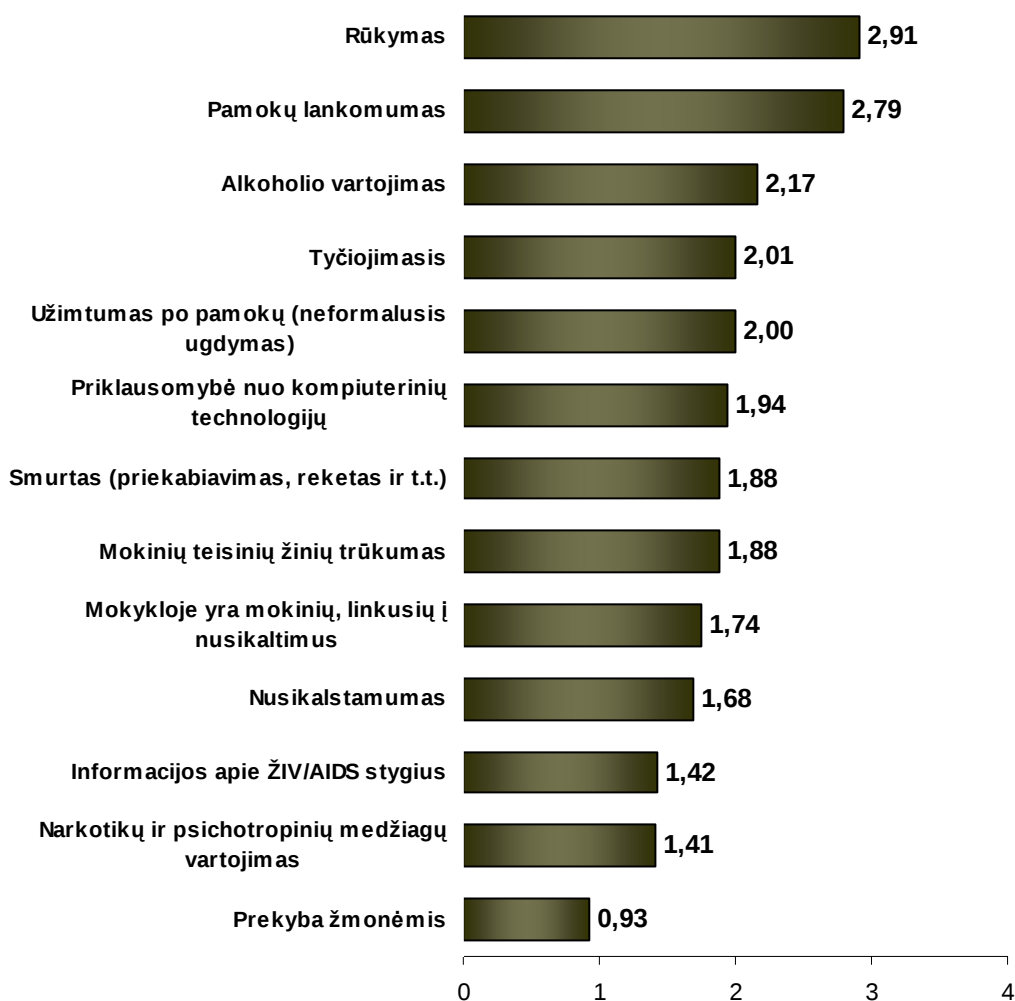
Siekiant išsiaiškinti, kokios problemos mokinių tarpe yra aktualiausios, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?“. Prevencinės darbo grupės narių vertinimu, šiuo metu jų mokyklose aktualiausios problemos (žr. 4.2.2 pav.) yra rūkymas ($M=3,07$), pamokų lankomumas ($M=2,80$), tyčiojimasis ($M=2,54$), teisiųjų žinių trūkumas ($M=2,21$), alkoholio vartojimas ($M=2,08$).

4.2.2 pav. Problemų aktualumas mokinių tarpe

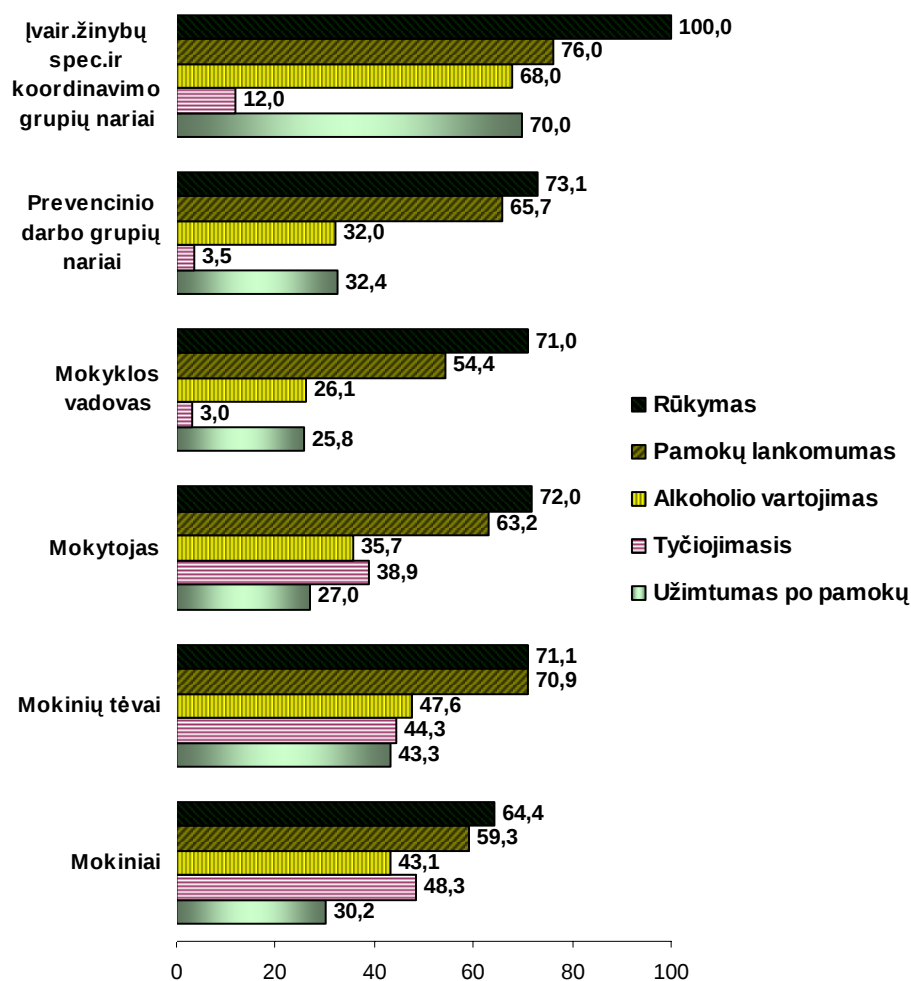
Kiek mažiau aktualios yra smurto ($M=2,04$), užimtumo po pamokų ($M=2,05$), priklausomybės nuo kompiuterių ($M=1,93$), nusikalstamumo ($M=1,55$) problemos, o mažiausiai aktualios narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo ($M=1,06$) bei prekybos žmonėmis ($M=0,51$) problemos. Toks nuomonių pasiskirstymas tik dar kartą patvirtina informacijos, žinių stoką apie realias socialines problemas, galinčias paliesti kiekvieną ne tik besimokantį, bet ir vėliau, jau baigus mokyklą. Vadinasi, prevencinės žinios, informacijos šaltiniai bei jų patikimumas yra patys didžiausi trikdžiai, tiek identifikuojant, tiek ir sprendžiant iškilusias problemas.

Rūkymą ($M=2,91$), kaip labiausiai aktualią prevencinės veiklos sritį, įvardina visos respondentų grupės. Taip pat jie išskiria tokias aktualias problemas kaip pamokų lankomumas ($M=2,79$), alkoholio vartojimas ($M=2,17$), tyčiojimasis ($M=2,01$) bei užimtumas po pamokų ($M=2$). Tarp mažiausiai aktualių problemų (žr. 4.2.3 pav.) minimos informacijos apie ŽIV/AIDS stygiaus ($M=1,42$), narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo ($M=1,41$) bei prekybos žmonėmis ($M=0,93$) problemos.

4.2.3 pav. Problemų aktualumas visų respondentų požiūriu

Atlikus penkių aktualiausių problemų (rūkymo, pamokų lankomumo, alkoholio vartojimo, tyčiojimosi ir užimtumo po pamokų) analizę pagal respondentų grupes matyti, kad rūkymo ir pamokų lankomumo problemą, kaip aktualiausią, įvardina visos respondentų grupės, tačiau mokiniai, mokytojai ir iš dalies mokinių tėvai labiau nei įvairių žinybų specialistai, koordinavimo grupių nariai, mokyklos vadovai ir prevencinio darbo grupių nariai išskiria tyčiojimosi problemą (žr. 4.2.4 pav.).

4.2.4 pav. Aktualiausios problemos visų respondentų grupių požiūriu

Pagrįstai galima kalbėti apie respondentų nuomonių skirtumus dėl labiausiai probleminių mokyklos prevencinės veiklos sričių traktavimo. Ši klasifikavimo išvada yra pagrįsta ne tik aprašomosios statistikos duomenimis, bet sudėtingesniais matematiniais metodais, konkrečiai – klasterine analize (*cluster analysis*) ir MDS (*multidimensional scaling*) modeliais¹. Klasifikavimo medyje - specialiame grafike (dendrogramoje) (žr. 4.2.6 pav.) ir MDS modelyje (žr. 4.2.5 pav.) akivaizdžiai matyti, kad susidaro trys, įvėčiais panašios, prevencinės veiklos problemų traktavimo respondentų grupės. Pirmoji grupė – tai įvairių žinybų specialistai ir savivaldybių koordinavimo grupių nariai, kurie minėtas problemas akcentuoja labiausiai. Antroji grupė, kuriai priklauso mokyklų vadovai bei mokyklų prevencinių grupių nariai, šias problemas vertina šiek tiek mažesniais įvėčiais nei pirmoji respondentų grupė. Trečioji grupė, kuriai priklauso mokiniai, mokytojai ir mokinių tėvai, įvardintas problemas akcentuoja mažiausiai, tačiau jų problemų traktavimas ypatingas tuo, kad labiau nei kiti respondentai akcentuoja tyčiojimosi prevencijos problema.

¹ Plačiau apie šiuos modelius žr. Backhaus et.al. (1995). Multivariate Analyseverfahren. Springer Verlag.

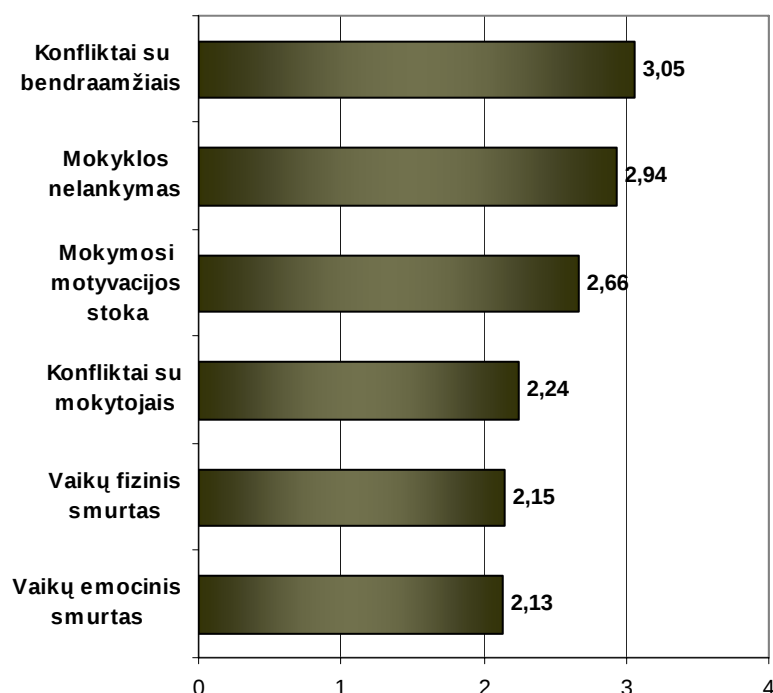
proc.) bei prevencinė veikla integruojama į mokomuosius dalykus ($M=2,80$). Yra vykdomi bendruomenės poreikių tyrimai, kad būtų žinoma, ko pageidauja ir ko pasigenda mokyklos bendruomenė. Gana nepopuliarios yra laidos per mokyklos radiją ar televiziją ($M=0,6$), tačiau tokias galimybes turi tik maža dalis mokyklų.

4.2.7 pav. Prevencinės veiklos formos

Prevencinio darbo grupių nariai, atsakydami į klausimą „*Dėl kokių problemų į Jus kreipiasi?*“, pažymėjo, kad pagrindinės problemos (žr. 4.2.8 pav.), kurias jiems tenka spręsti – konfliktai su bendraamžiais ($M=3,05$), mokyklos nelankymas ($M=2,94$) bei mokymosi motyvacijos stoka ($M=2,66$). Aktualios problemos taip pat yra konfliktai su mokytojais ($M=2,24$) bei vaikų

smurtas – tiek emocinis ($M=2,13$), tiek fizinis ($M=2,15$). Akivaizdu, jog iš tiesų mokiniai į prevencinės darbo grupės narius kur kas dažniau kreipiasi dėl iškilusių mokymosi ar elgesio nei socialinių problemų.

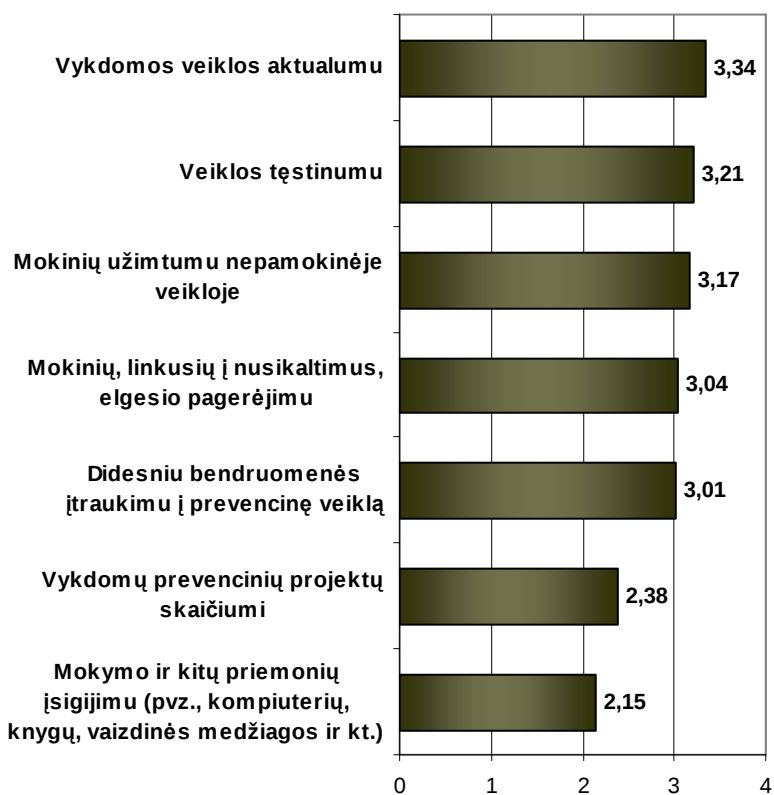
4.2.8 pav. Problemos, dėl kurių dažniausiai kreipiamasi į mokyklų prevencinio darbo grupių narius

Tiesa, prevencinio darbo grupės nariai teigia, kad dažnai mokiniai į juos kreipiasi dėl asmeninių problemų, tokių kaip: žalingų įpročių vartojimas, konfliktai su tėvais, vagystės ir panašiai.

Toks respondentų nuomonių pasiskirstymas leidžia teigti, kad prevencinių darbo grupių veikla mokyklose yra ne tik svarbi, bet ir reikalinga. Nepaisant nepakankamo mokinių pasitikėjimo prevencinio darbo grupėje dirbančiais nariais, jie bent jau yra informuoti apie tokios grupės buvimą, veiklą ir gali kreiptis bei kreipiasi iškilus problemoms. Reikšminga tai, kad kreipiamasi pagalbos siekiant išspręsti labai skirtingo lygio problemas: mokymosi, bendravimo, socialinės elgsenos.

Siekiant išsiaiškinti, ar prevencinės darbo grupės nariai suvokia savo darbo rezultatus ir geba įvertinti prevencinės veiklos veiksmingumą, buvo pateiktas klausimas „Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą?“. Išanalizavus gautus tyrimo rezultatus (žr. 4.2.9 pav.), matyti, kad prevencinio darbo veiklos veiksmingumą respondentai pagrindžia vykdomos veiklos aktualumu ($M=3,34$), tęstinumu ($M=3,21$), mokinių užimtumu ($M=3,17$), bendruomenės įtraukimu į šią veiklą ($M=3,01$) bei „problematiškų“ vaikų elgesio teigiamais pokyčiais ($M=3,04$). Akivaizdu, kad veiklos veiksmingumo kriterijai nėra labai konkrečiai apibrėžiami ar išmatuojami. Net ir teigiamo elgesio vaikų pokyčiai nėra tikslūs ir labai

konkretus prevencinės grupės veiklos veiksmingumo rodiklis, galintis išreikšti veiklos kokybę. Vaiko elgesio pokyčius gali įtakoti daugybė kitų veiksnių, kurie nebūtinai yra susiję su prevencinio darbo grupės vykdoma veikla.

4.2.9 pav. Prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo kriterijai

Siekiant detaliau išsiaiškinti, kaip dar yra nustatoma, ar prevencinės veiklos formos yra veiksmingos, buvo pateiktas klausimas „Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia?“. Dauguma respondentų atsakė, kad vykdomos prevencinės veiklos veiksmingo įvertinimui yra atliekami mokyklos bendruomenės narių nuomonės tyrimai, apklausos, atsižvelgiama į mokinių ar tėvų dalyvavimo prevencinėje veikloje aktyvumą bei bendruomenės susidomėjimą prevencine veikla. Tai rodo, kad greta kokybinių prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo kriterijų taikomi ir aiškūs apibrėžti kiekybiniai prevencinės veiklos veiksmingumo indikatoriai, galintys bene realiausiai atspindėti ne tik konkrečios prevencinės veiklos ar jos formų veiksmingumą, bet ir tobulinimo galimybes, mokinių ir visos mokyklos bendruomenės poreikius.

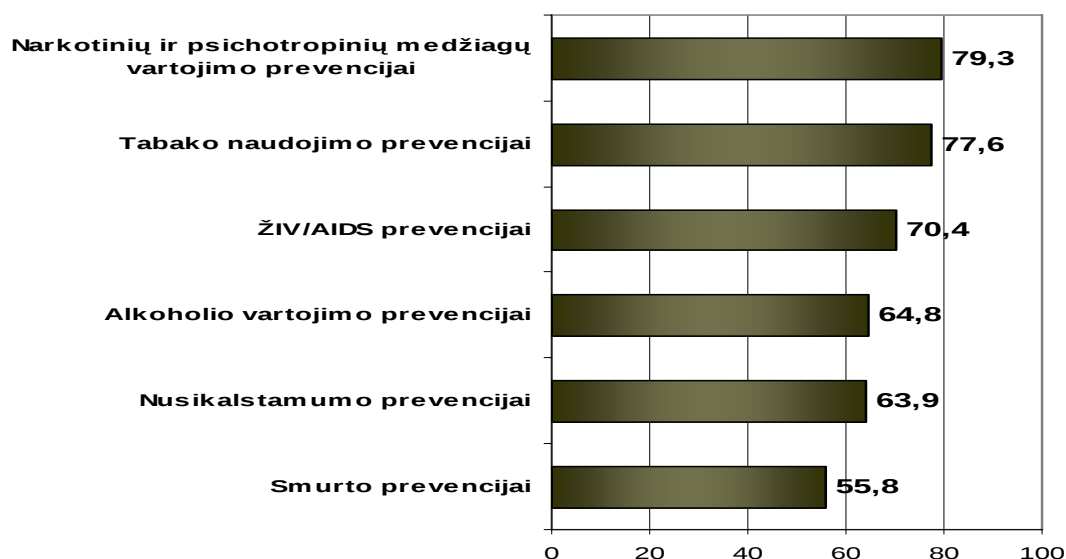
Apibendrinant prevencinės darbo grupės mokykloje narių nuomonę vertinant prevencinės veiklos veiksmingumą, galima teigti, kad savo veiklą prevencinės darbo grupės nariai vertina pozityviai, išskirdami gana formalias sėkmingiausias veiklos sritis: prevencinės veiklos kokybiškas plano ir metinės ataskaitos parengimas.

Tyrimo rezultatai parodė, kad, prevencijos darbo grupės narių vertinimu, opiausios problemos, esančios mokinių tarpe, yra rūkymas, pamokų lankymas, užimtumas po pamokų, santykiai su bendraamžiais, kurias labai panašiai akcentavo visų tiriamųjų grupių respondentai. Visgi tarp prevencinės darbo grupės narių ir mokinių, matyt, nėra pakankamo pasitikėjimo, kadangi mokiniai dažniausiai į juos kreipiasi pagalbos dėl mokymosi sunkumų, o ne dėl asmeninių socialinių problemų.

Prevencinio darbo grupės nariai linkę tobulinti veiklą, pabrėždami įvairesnių veiklos formų įvairovę, nors praktikoje dažniausiai apsiriboja informacinio stendo, konkursų, akcijų organizavimu. Siekdami įsivertinti prevencinio darbo grupės veiklą, pasirenka gana neapibrėžtus kriterijus, tokius kaip: aktualumas, tęstinumas, mokinių užimtumas po pamokų. Kur kas rečiau veiklos efektyvumo įvertinimui taikomi kiekybiniai tyrimai, vykdomos mokinių, jų tėvų apklausos. Be to, ne visiškai aišku, ar gauti tyrimo rezultatai įtakoja prevencinio darbo grupės plano koregavimą.

4.3 Prevencinės veiklos veiksmingumas mokinių tėvų vertinimu

Siekiant sužinoti, ar mokinių tėvai žino apie įvykusius prevencinius renginius mokykloje, buvo pateiktas klausimas „Prisiminkite, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje praėjusiais 2004/2005 mokslo metais vyko renginiai skirti: nusikalstamumo, alkoholio vartojimo, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, ŽIV/AIDS prevencijai?“.

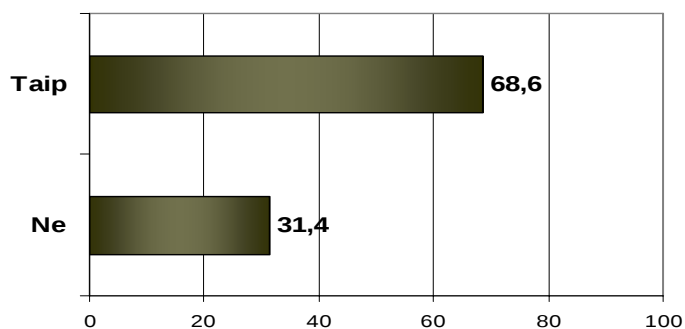
4.3.1 pav. Organizuoti prevenciniai renginiai (2004/2005 m.m.). Tėvų nuomonė

Tyrimo rezultatai parodė (žr. 4.3.1 pav.), kad daugiausiai renginių 2004/2005 mokslo metais buvo skirta narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai (79,3 proc.), tabako vartojimo prevencijai (77,6 proc.) bei ŽIV/AIDS prevencijai (70,4 proc.).

Toks mokinių tėvų nuomonių pasiskirstymas pagrindžia anksčiau išryškėjusius mokinių prevencinės veiklos vertinimus, kuriuose kaip opiausios ir buvo tabako, alkoholio vartojimo problemos. Nors ŽIV/AIDS ar smurto problemos nebuvo ypač dažnai akcentuojamos nei prevencinio darbo grupės narių, nei mokinių, mokinių tėvų nuomonė, pateikiant mokykloje organizuotus prevencijos renginius, atspindi, jog visgi mokyklose ir šioms problemoms spręsti arba bent jau informuoti apie jas teikiama nemažai reikšmės.

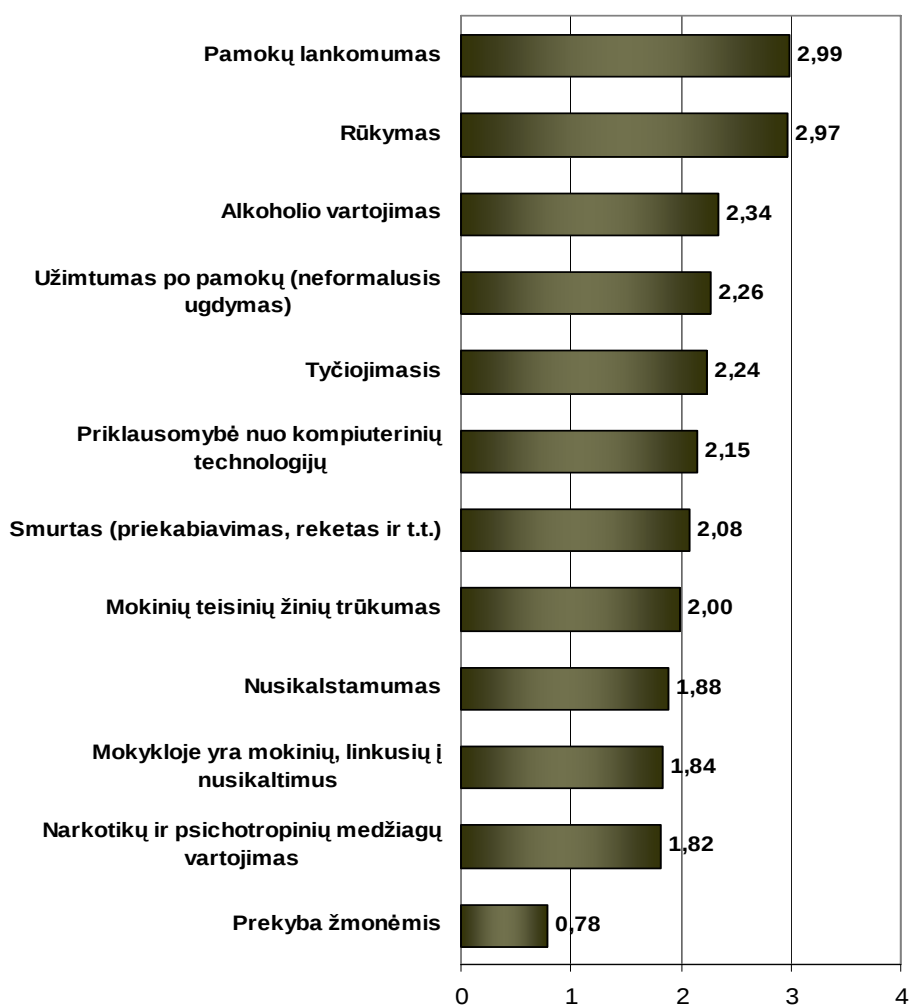
Tuo tarpu visiškai neminimos tokios problemos kaip prekyba žmonėmis, smurtas šeimose bei priklausomybės nuo kompiuterinių technologijų problemos. Tai leidžia teigti, kad dažniausiai prevencinio darbo grupių veikla yra nukreipiama į opiausių konkrečiai mokyklai ar jos mokiniams problemų sprendimą, tačiau beveik visiškai užmiršamos visos kitos ne mažiau opios ir skaudžios problemos, esančios galbūt čia pat, už mokyklos ribų. Todėl prevencinio darbo grupių nariams būtina į prevencijos problemas žvelgti kur kas plačiau ir būti pasirengus padėti esant bet kuriai iš nūdienos socialinių problemų arba bent jau jausti atsakomybę už savalaikį informacijos pateikimą apie galimas grėsmes, susidūrus su minėtomis problemomis.

Atlikus respondentų atsakymų į klausimą „Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje tėvų susirinkimuose dažnai kalbama apie įvairias prevencinės veiklos problemas?“ analizę, matyti, kad dauguma mokinių tėvų (68,6 proc.) teigia, kad tėvų susirinkimuose yra kalbama įvairių problemų prevencijos temomis (žr. 4.3.2 pav.).

4.3.2 pav. Prevencinės veiklos vykdymas tėvų susirinkimų metu

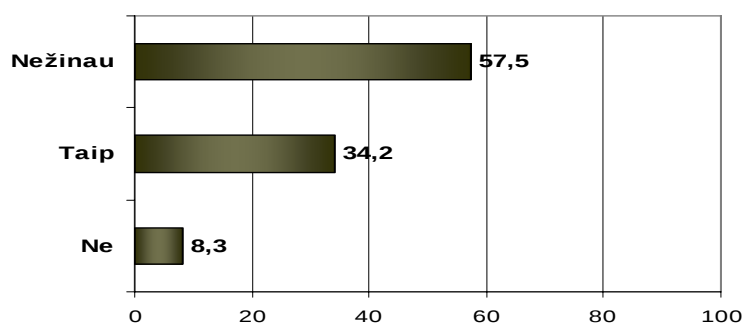
Siekiant sužinoti, kokios, tėvų manymu, problemos yra aktualiausios vaikų tarpe, buvo pateiktas tyrimo klausimas „Kaip manote, kurios problemos Jūsų dukros/sūnaus mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 4.3.3 pav.), kad aktualiausios problemos mokinių tarpe yra pamokų lankomumas (M=2,99), rūkymas (M=2,97), alkoholio vartojimas (M=2,34) ir užimtumas po pamokų (M=2,26).

4.3.3 pav. Mokinių tarpe aktualiausios problemos. Tėvų nuomonė

Rečiausiai mokinių tėvai mini tokias, jų nuomone, aktualias mokinių tarpe problemas, kaip: narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas ($M=1,82$) bei prekyba žmonėmis ($M=0,78$).

Siekiant sužinoti, ar mokinių tėvai žino apie mokykloje atliekamos prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimus, buvo pateiktas tyrimo klausimas „Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai?“ (dauguma mokinių bei prevencinio darbo grupės narių teigė, kad tyrimai yra atliekami). Iš gautų rezultatų matyti, kad 57,5 proc. mokinių tėvų nežino, ar mokykloje yra atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai ir tik 34,2 proc. respondentų atsakė, kad tokie tyrimai yra atliekami (žr. 4.3.4 pav.).

4.3.4 pav. Prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai. Tėvų nuomonė

Toks mokinių tėvų nuomonių pasiskirstymas patvirtina prielaidą, kad kartais mokykloje vykdoma prevencinė veikla yra kur kas labiau formali nei veiksminga. Nors, mokinių tėvų nuomone, aktualios pamokų lankomumo ar rūkymo problemos dažnai yra sprendžiamos, tačiau išryškėja ir pačių tėvų žinių ar informacijos stoka apie kitas ne mažiau aktualias problemas. Be to, prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimų rezultatų sklaida taip pat, matyt, nėra pakankama ir naudojama planuojant ar tobulinant veiklą. Taigi edukacinės praktikos lygmenyje išryškėja nemaža prevencinių darbo grupių veiklos neefektyvumo problemų, trukdančių kokybiškam pagalbos teikimui mokiniams ir jų tėvams.

Prevencinės veiklos vykdymo formos yra labai įvairios, todėl, norint sužinoti, ar mokinių tėvai žino, kaip mokykloje vykdoma prevencinė veikla, buvo pateiktas tyrimo klausimas „*Kaip Jūsų dukros/sūnaus mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla?*“.

Išanalizavus respondentų atsakymų rezultatus (žr. 4.3.5 pav.), matyti, kad labiausiai žinomos prevencinės veiklos vykdymo formos yra įvairių informacinių stendų įrengimas ($M=2,39$), pokalbių bei piešinių konkursų ($M=2,38$; $M=2,17$) organizavimas, įvairių aktualių problemų individualus sprendimas ($M=1,86$) ar integravimas į mokomuosius dalykus ($M=1,94$).

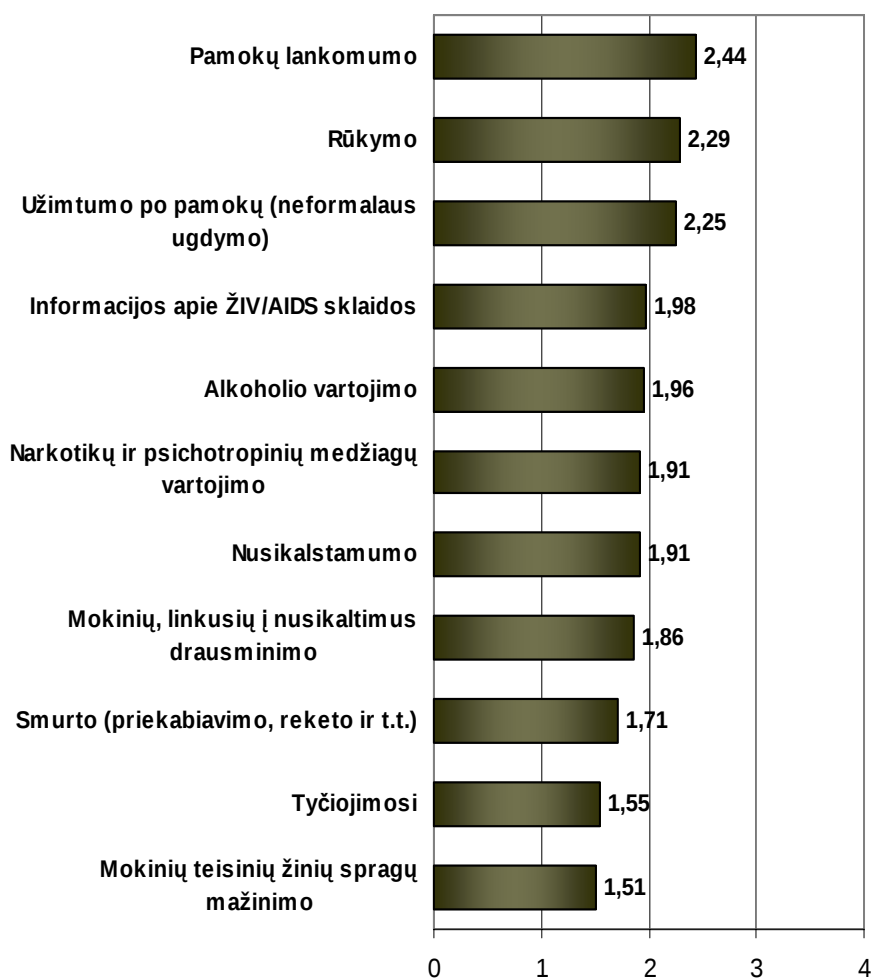

4.3.5 pav. Dažniausiai vykdomos prevencinės veiklos formos

Tyrimo rezultatai patvirtina adekvatų mokinių ir jų tėvų prevencinio darbo formų vertinimą bei atliekamo darbo realumą. Visgi dažniausiai taikomos bene lengviausiai realizuojamos prevencinės veiklos formos, kurios ne visada būna efektyvios. Tuo tarpu diskusijos, pokalbiai nėra dažnos, nors ir labai veiksmingos priemonės, skatinančios mokinių pasitikėjimą, atvirumą.

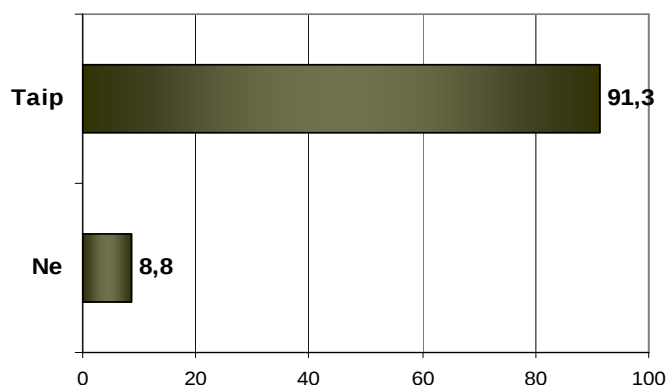
Kaip rečiau taikomas prevencinės veiklos formas mokinių tėvai išskiria susitikimų su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių, organizavimą ($M=0,59$), informacijos sklaidą per mokyklos televiziją ($M=0,20$) ar radiją ($M=0,17$). Akivaizdu, kad visų respondentų grupių (prevencinės darbo grupės mokykloje, mokinių ir jų tėvų) nuomonės, vertinant dažniausiai taikomas prevencinės veiklos formas, sutampa. Todėl galima teigti, jog mokyklose yra didelė prevencinės veiklos realizavimo formų įvairovė, tik ne visada vykdoma informacijos sklaida.

Siekiant sužinoti, kokie projektai yra įgyvendinami sprendžiant aktualias problemas, mokinių tėvams buvo pateiktas tyrimo klausimas „Gal žinote, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje įgyvendinami projektai problemoms spręsti?“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 4.3.6 pav.), kad dažniausiai mokykloje įgyvendinami projektai, skirti tokioms aktualioms problemoms, kaip: pamokų lankomumas ($M=2,44$), rūkymas ($M=2,29$) bei kryptingas vaikų užimtumas po pamokų ($M=2,25$), informacijos apie ŽIV/AIDS sklaidą ($M=1,98$), alkoholio vartojimas ($M=1,96$). Rečiau realizuojami projektai smurto ($M=1,71$), tyčiojimosi ($M=1,55$), mokinių teisinių žinių spragų šalinimo ($M=1,51$) tematika. Taigi galima teigti, kad ir mokinių tėvai pastebi prevencinės veiklos, vykdomos mokykloje, įvairovę bei yra informuoti apie realizuojamus konkrečius projektus.

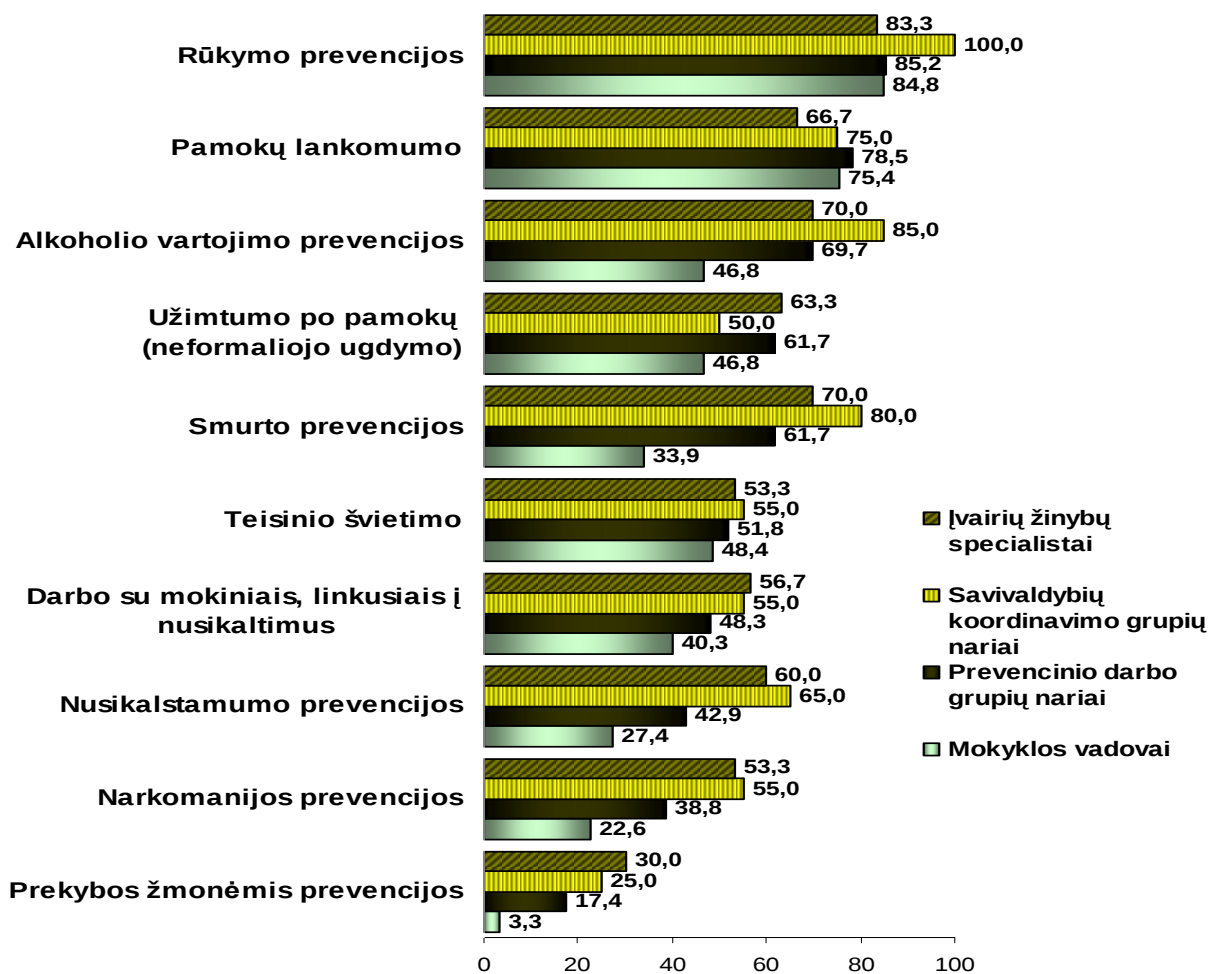
4.3.6 pav. Dažniausiai vykdomi prevencinės veiklos projektai

Analizuojant mokinių tėvų atsakymus į klausimą „Kaip Jums atrodo, ar Jūsų dukrai/sūnui naudingi jų mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai?“ išryškėjo, kad beveik visi tėvai (91,3 proc.) teigia, jog mokykloje vykdomi projektai jų vaikams yra naudingi (žr. 4.3.7 pav.).

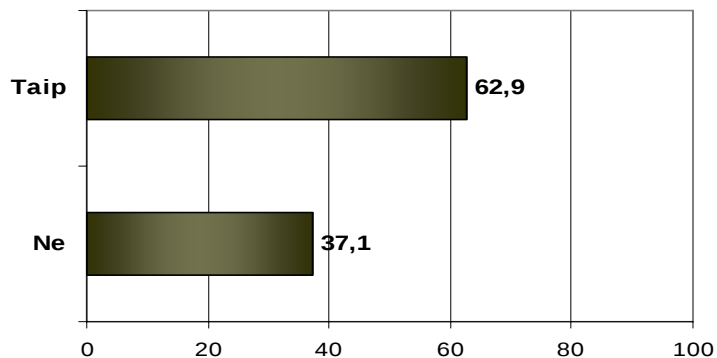
4.3.7 pav. Prevencinių projektų nauda

Atlikus tyrime dalyvavusių respondentų grupių nuomonės apie mokykloje vykdomų prevencinės veiklos projektų aktualumą analizę, matyti, kad visoms respondentų grupėms yra aktualiausi rūkymo prevencijai skirti projektai, o mažiausiai aktualūs prekybos žmonėmis prevencijai skirti projektai. Rūkymo prevencijos projektų aktualumą labiausiai akcentuoja savivaldybių koordinavimo grupių nariai (žr. 4.3.8 pav.).

4.3.8 pav. Prevencinės veiklos projektų aktualumas

Siekiant išsiaiškinti, ar mokinių tėvai žino apie mokykloje atliekamus veiklos tyrimus, buvo teiraujama „Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausiama mokinių ir jų tėvų nuomonė prevencinės veiklos klausimais?“. Iš gautų rezultatų matyti (žr. 4.3.9 pav.), kad, mokinių tėvų nuomone, tokie tyrimai mokyklose yra vykdomi (62,9 proc.). Taip pat dauguma tėvų teigia, kad mokykloje organizuojant prevencinius renginius, atsižvelgiama į mokinių ir jų tėvų norus ir pageidavimus.

4.3.9 pav. Prevencinės veiklos tyrimai mokykloje

Tyrimo rezultatai iš dalies atspindi prevencinių darbo grupių ir mokyklos bendruomenės bendradarbiavimą arba bent jau siekius veiklą planuoti atsižvelgiant tiek į mokinių, tiek ir į jų tėvų poreikius. Išlieka tik pasirinktų veiklos sričių aktualumo pagrįstumo problema, kuri galėtų būti sprendžiama ryškesne informacijos sklaida ir naujausių tyrimų rezultatų pristatymu visuomenei.

Apibendrinant mokinių tėvų nuomonę vertinant prevencinės veiklos veiksmingumą mokykloje, galima teigti, kad mokinių tėvai vykdomą prevencinę veiklą mokykloje vertina pozityviai, yra informuoti apie organizuojamus renginius, žino mokinių tarpe aktualias socialines problemas ir suvokia šios veiklos prasmingumą. Nors, tėvų nuomone, mokykloje organizuojama didelė įvairovė renginių prevencijos tema, visgi vyrauja renginiai, projektai, skirti pačioms aktualiausioms problemoms (rūkymas, pamokų lankymas, alkoholio vartojimas) spręsti, o apie kitas ne mažiau opias socialines problemas, galinčias gręsti vaikams, nėra pakankamai informuoti arba nemano, kad jos yra aktualios vaikams.

Mokinių tėvų vertinimuose išryškėja ir vykdomų tyrimų sistemingumo bei bendruomenės įtraukimo į prevencinę veiklą problema, kadangi tik didesnę pusę mokinių tėvų yra dalyvavę arba bent jau žino apie mokykloje atliekamus prevencinės veiklos tyrimus.

4.4 Prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimas (mokyklų vadovų nuomonė)

Atlikus respondentų atsakymų į klausimą „*Kokias galimybes išskirtumėte, siekiant apsaugoti mokyklą nuo pažodinio instrukcijų vykdymo, siūlomų nereikalingų ir neefektyvių prevencinės veiklos priemonių ir formų?*“ analizę, galima teigti, kad mokyklų vadovai nelabai mato išeitį, kaip būtų galima šią problemą spręsti. Vadovų nuomone, reikėtų:

- Atsižvelgti į esamą situaciją;
- Atsirinkti, kas yra svarbu, o kas ne;
- Daugiau savarankiškumo, kūrybiškumo;
- Didesnio bendruomenės aktyvumo ir dalyvavimo;
- Nesilaikyti „aklo“ instrukcijų vykdymo.

Toks mokyklos vadovų nuomonių pasiskirstymas sąlygoja abejones dėl prevencinės veiklos teisinės bazės ar parengtų programų išmanymo. Visų pirma, jau vien todėl, kad ŠMM nėra parengtų itin griežtų instrukcijų, apibrėžiančių vienokią ar kitokią prevencinę veiklą. Net ir parengtos atskirų problemų sprendimo programos yra tik tam tikras priemonių planas, kuriam konkretų turinį galėtų parengti kiekviena mokykla, atsižvelgdama tiek į mokinių ar mokyklos bendruomenės poreikius, tiek ir konkrečią socialinę situaciją.

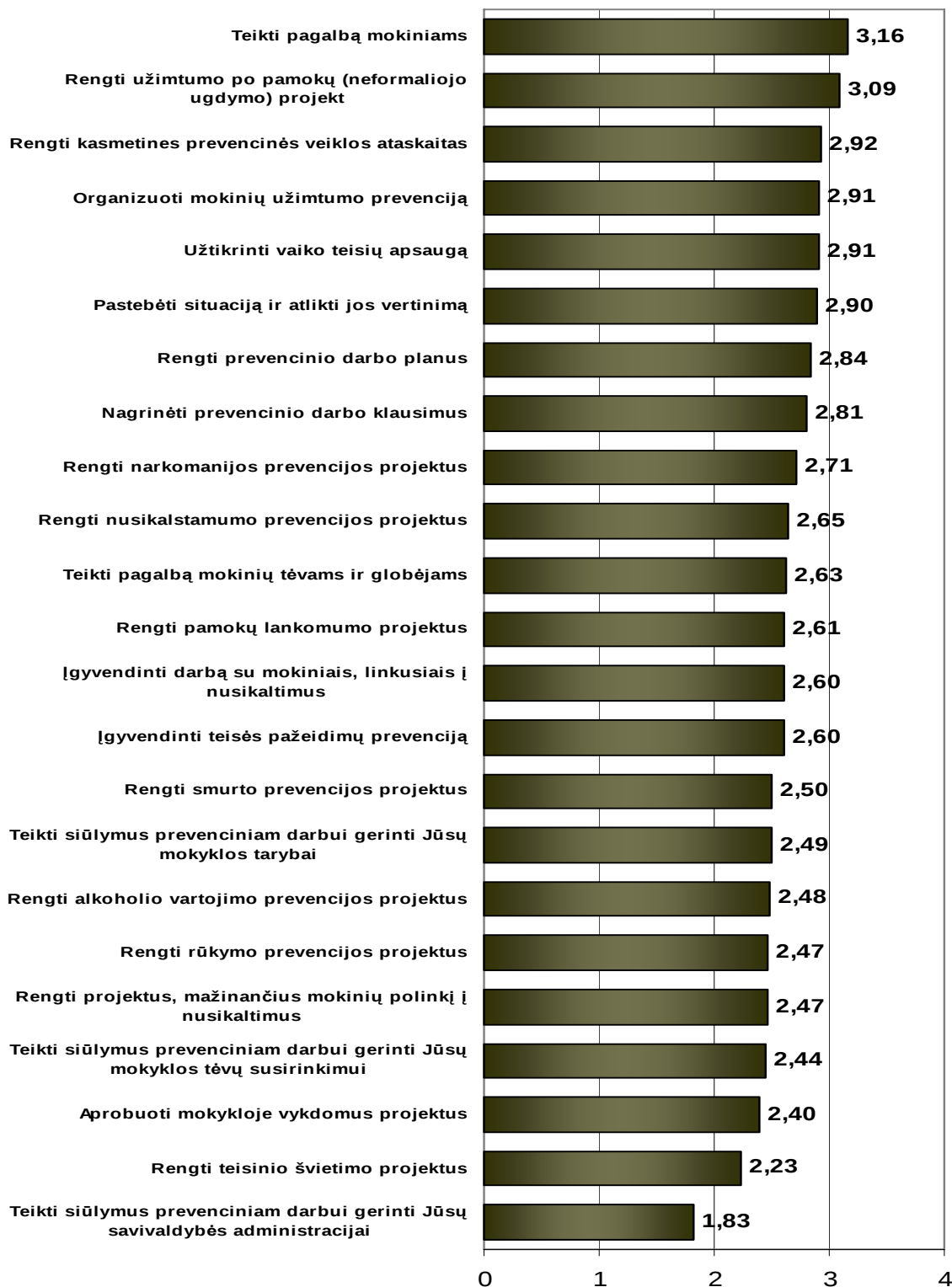
Siekiant išsiaiškinti, kokie galėtų būti pasiūlymai, norint tobulinti prevencinę veiklą, mokyklų vadovų buvo teiraujamasi „*Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje?*“. Pagrindiniai siūlymai, pateikti mokyklų vadovų, yra susiję su finansiniais ištekliais ar intensyvesniu bendradarbiavimu su kitomis institucijomis, nes respondentai išskyrė papildomo darbo apmokėjimo bei įvairių specialistų dalyvavimo, vykdant prevencinę veiklą, reikšmingumą, siekiant tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą mokykloje. Be to, mokyklų vadovai pateikė šiuos siūlymus:

- Papildomo darbo apmokėjimas;
- Įvairių specialistų dalyvavimas prevencinėje veikloje;
- Aktyvus bendruomenės dalyvavimas;
- Įvairių projektų rengimas, siekiant spręsti aktualiausias problemas;
- Sistemingas ir nuoseklus darbas;
- Švietėjiška veikla.

Akivaizdu, kad tai nėra labai konkretūs siūlymai, galintys veiksmingai įtakoti prevencinio darbo grupių veiklą, daugiau galimos veiklos funkcijos ar šios veiklos požymiai, kurie jau pasireiškia prevencijos grupių veikloje.

Respondentams buvo pateiktas klausimas „*Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Įvertinkite veiklos*

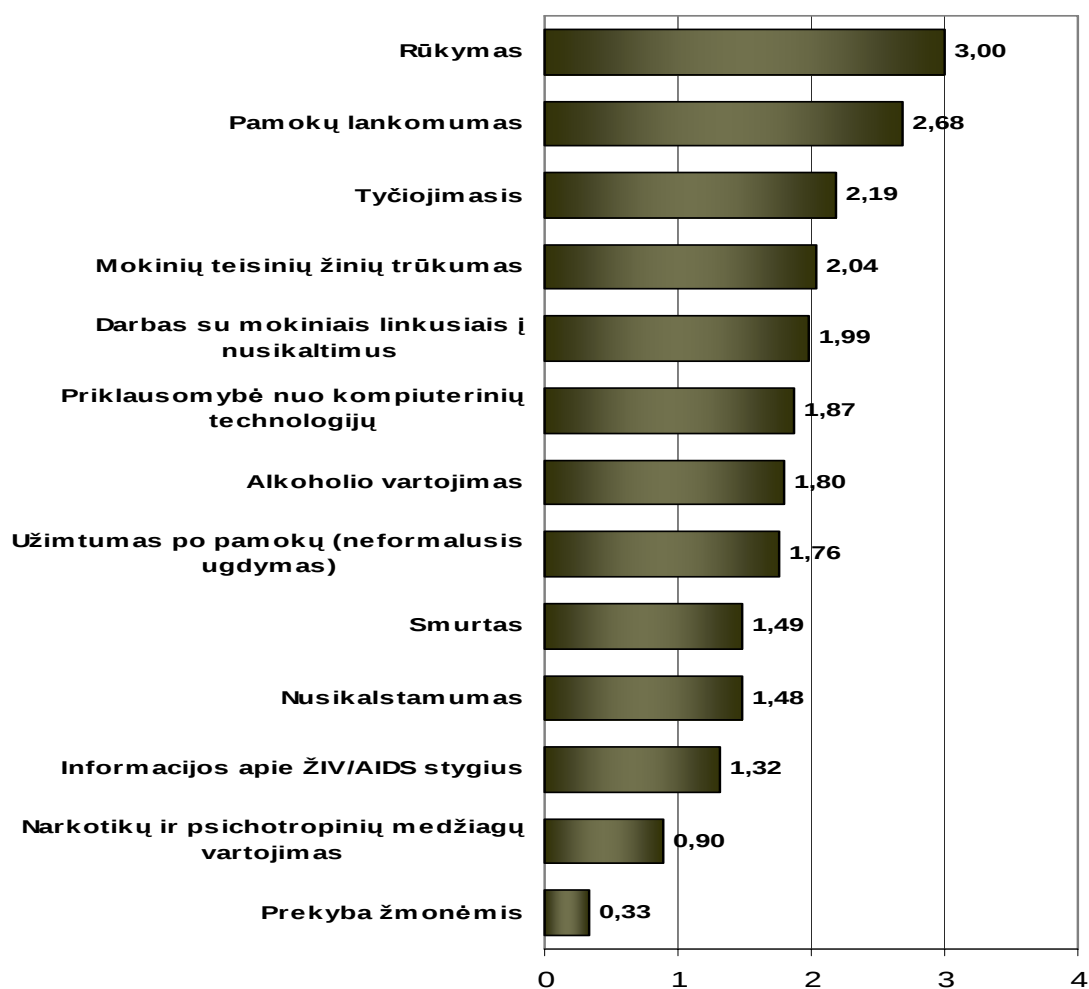
rezultatus, įgyvendinant šias prevencines veiklas Jūsų mokykloje“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 4.4.1 pav.), kad mokyklų vadovai mano, jog prevencinės darbo grupės nariams geriausiai sekasi teikti pagalbą mokiniams ($M=3,16$), vykdyti mokinių užimtumą po pamokų ($M=3,09$), rengti ataskaitas ($M=2,92$) ar užtikrinti vaiko teisių apsaugą ($M=2,91$).

4.4.1 pav. Prevencinių darbo grupių veiklos prioritetai

Tuo tarpu, mažiausiai sėkminga, vadovų nuomone, veikla yra mokykloje vykdomų projektų aprobavimas, teisinių projektų rengimas ar siūlymų teikimas savivaldybės prevencinio darbo koordinavimo grupėms. Tokie mokyklų vadovų vertinimai vėlgi atskleidžia iš dalies paviršutinišką požiūrį į prevencinio darbo grupių veiklą, nes respondentai veiklos sėkmingumą labiau sieja su dokumentų tvarkingumu nei su konkrečios veiklos poveikiu mokinių problemų sprendimui. Pavyzdžiui, vykdomų projektų aprobavimas mokykloje – mokyklos vidaus reikalas, nepriklausantis nuo kitų institucijų, o siūlymų teikimas savivaldybės prevencijos koordinavimo grupėms, nors ir nėra tiesioginis ir svarbiausias darbas, tačiau būtinas ar veiksmingas, sprendžiant prevencijos programas ir siekiant konstruktyvaus bendradarbiavimo.

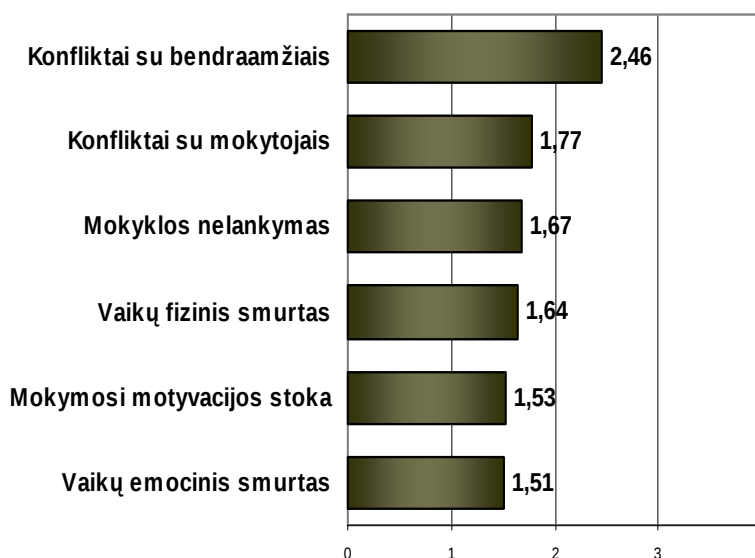
Norint sužinoti, kokios problemos mokyklose šiuo metu yra aktualiausios, mokyklų vadovų buvo teiraujama, „*Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?*“. Iš gautų rezultatų matyti (žr. 4.4.2 pav.), kad vadovų nuomone, rūkymas ($M=3$) ir pamokų lankomumas ($M=2,68$) bei tyčiojimas ($M=2,19$) yra šiuo metu aktualiausios problemos, tuo tarpu narkotinių medžiagų vartojimas ($M=0,90$) ir prekyba žmonėmis ($M=0,33$) – nėra itin mokykloje aktualios problemos.

4.4.2 pav. Problemos aktualiausios mokinių tarpe. Mokyklų vadovų nuomonė

Toks vadovų nuomonių pasiskirstymas visiškai sutampa tiek su mokinių, tiek su jų tėvų ar netgi prevencinio darbo grupių narių išskirtomis aktualiausiomis problemomis ir išryškina platesnio socialinių problemų aktualumo pagrindimo vertinimo stoką. Pasitvirtina prielaida, kad, jeigu atskiros problemos nėra aktualios konkrečiai mokyklai, jų tarsi ir visai nėra ar negali iškilti mokykloje. Reikšminga tai, kad net ir narkotikų bei psichotropinių medžiagų vartojimo problema, vadovų nuomone, nėra itin aktuali, nors, kaip rodo statistiniai duomenys, mokinių, vartojančių psichotropines medžiagas, amžius vis jaunėja ir visgi dažniausiai jie yra vienos ar kitos mokyklos ugdytiniai.

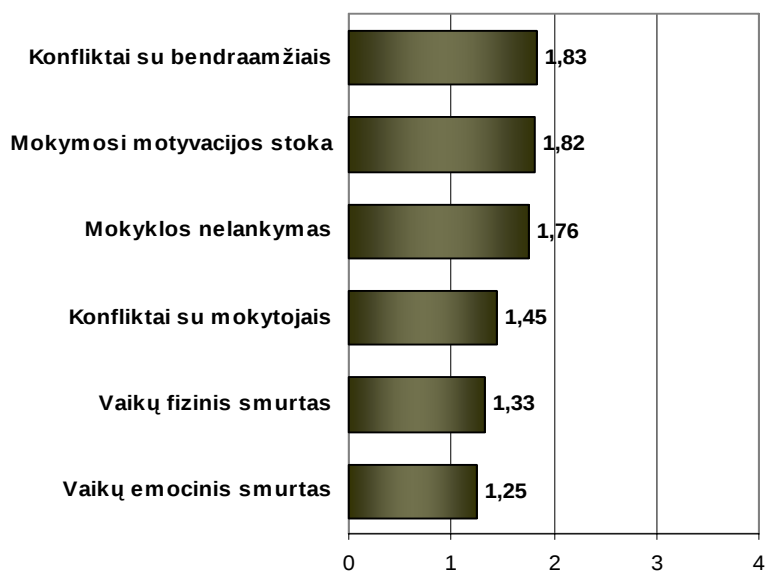
Atlikus atsakymų į klausimą „*Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokiniai?*“ analizę, galima teigti, kad pagrindiniai konfliktai (žr. 4.4.3 pav.), dėl kurių į mokyklos vadovą kreipiasi mokiniai, yra konfliktai, kylantys tarp bendraamžių ($M=2,46$), mokinių ir mokytojų ($M=1,77$) konfliktai, mokyklos nelankymas ($M=1,67$) bei fizinis ($M=1,64$) ar emocinis ($M=1,51$) smurtas. Akivaizdu, kad mokiniai visgi stokoja informacijos apie prevencinių darbo grupių veiklą ar nesulaukia pagalbos, jeigu dėl problemų, kurias, visų pirma, turėtų spręsti prevencinio darbo grupė arba bent jau mokyklos socialinis pedagogas bei psichologas, jie kreipiasi į mokyklos vadovą. Atskiras bendravimo, lankomumo, mokymosi motyvacijos problemas galėtų spręsti ir klasės vadovas, dėstantys mokytojai, konsultuojami kitų specialistų.

4.4.3 pav. Problemos, dėl kurių moksleiviai dažniausiai kreipiasi į mokyklos vadovą

Norint sužinoti, dėl kokių problemų į mokyklos vadovą kreipiasi tėvai, mokyklų vadovų buvo teiraujamasi „*Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokinių tėvai?*“. Remiantis gautais rezultatais (žr. 4.4.4 pav.), galima teigti, kad pagrindinės problemos, dėl kurių tėvai kreipiasi į mokyklos vadovą, yra konfliktai tarp bendraamžių ($M=1,83$), motyvacijos stoka

($M=1,82$) bei mokyklos nelankymas ($M=1,76$). Tai rodo, kad dėl problemų, kurias iš dalies galima išspręsti namuose ir mokykloje, bendruomenės nariai inertiškai kreipiasi į mokyklos vadovą, tikėdamiesi jo racionalių siūlymų ar konkrečios pagalbos, nors tiesiogiai tai turėtų atlikti prevencinio darbo grupė ir patys šeimos nariai. Kiek rečiau į mokyklos vadovą kreipiamasi dėl vaikų fizinio ($M=1,33$) bei emocinio ($M=1,25$) smurto.

4.4.4 pav. Problemos, dėl kurių mokinių tėvai dažniausiai kreipiasi į mokyklos vadovą

Apibendrinus mokyklų vadovų nuomonę, vertinant prevencinės veiklos veiksmingumą, galima teigti, kad mokyklų vadovai prevencinę veiklą vis dar labiau sieja su konkrečių ŠMM įsakymų vykdymu, nei su konkrečia pagalba mokiniui. Vadovų vertinimu, tobulinant prevencinę veiklą mokykloje būtina atkreipti dėmesį į papildomo darbo apmokėjimą bei įvairių specialistų dalyvavimo galimybę ir sistemingą bei nuoseklų darbą. Kaip sėkmingiausią prevencinę veiklą mokyklų vadovai išskiria pagalbos teikimą mokiniams, mokinių užimtumo po pamokų užtikrinimą, rengimą ataskaitų ar vaiko teisių apsaugos užtikrinimą, kur kas mažiau sėkminga veikla yra susijusi su projektų mokykloje aprobavimu, siūlymų teikimu savivaldybių koordinavimo grupėms.

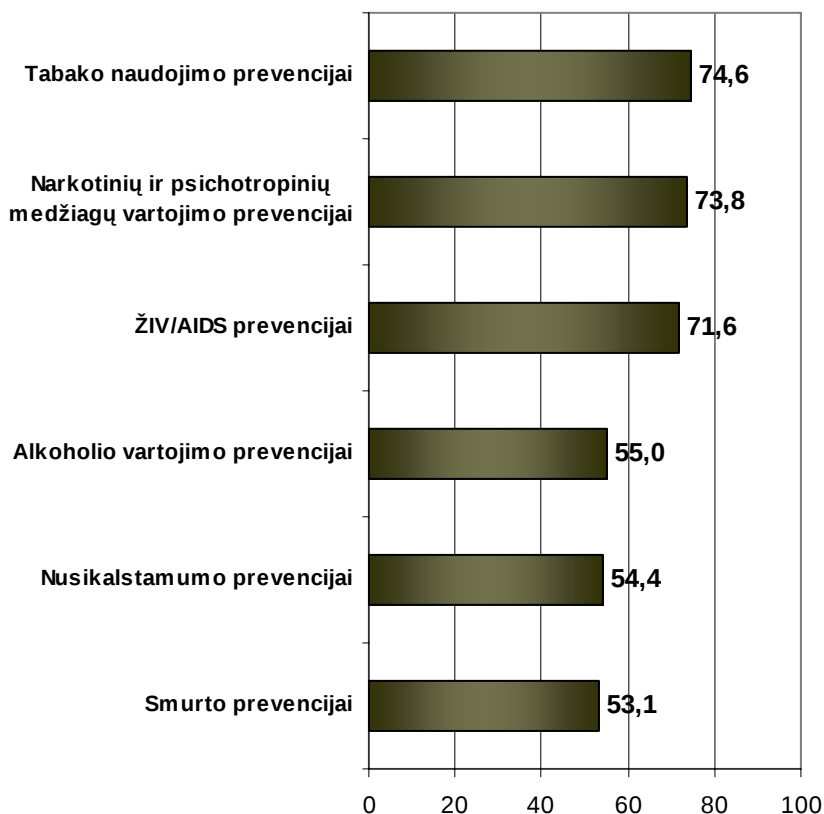
Mokyklų vadovų vertinimu, opiausios problemos mokinių tarpe yra rūkymas ir pamokų lankomumas bei tyčiojimasis, o mažiausiai aktualios - narkotinių medžiagų vartojimo ir prekybos žmonėmis problemos. Tiek mokiniai, tiek jų tėvai į mokyklos vadovą dažniausiai kreipiasi dėl konfliktų, kylančių tarp bendraamžių, dėl konfliktų tarp mokinių ir mokytojų, mokyklos nelankymo, rečiau dėl patiriamo fizinio ar emocinio smurto.

5 PREVENČINĖS VEIKLOS FORMŲ TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

5.1 Mokinių prevencinės veiklos formų vertinimas

Tyrimo klausimas: Kiek yra vykdoma projektų vienu metu ar jie yra aktualūs? Kaip šie projektai yra integruojami į mokomuosius dalykus?

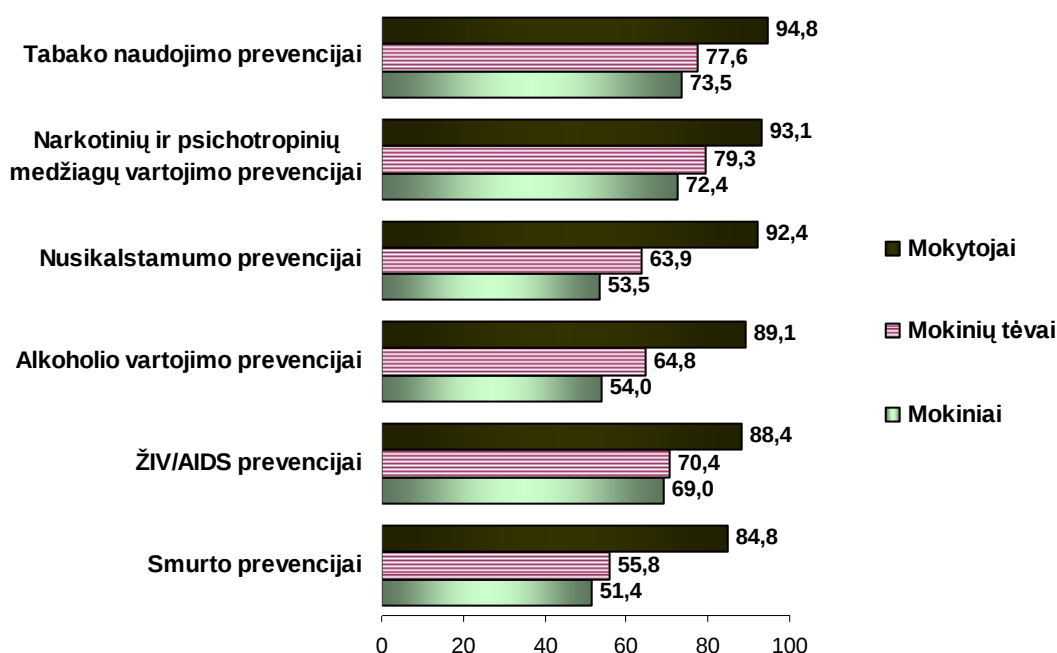
Atlikus respondentų atsakymų į klausimą „Ar vyko praėjusiais mokslo metais renginiai skirti: nusikalstamumo, alkoholio vartojimo, tabako vartojimo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijai?“ analizę, nustatyta, jog praėjusiais metais daugiausiai prevencinių renginių (žr. 5.1.1 pav.) buvo skirta tabako vartojimui (74,6 proc.), narkotinių bei psichotropinių medžiagų vartojimui (73,8 proc.) bei ŽIV/AIDS prevencijai (71,6 proc.). Mažiau renginių skirta alkoholio prevencijai (55,0 proc.), nusikalstamumo (54,4 proc.) bei smurto prevencijai (53,1 proc.).

5.1.1 pav. Dažniausiai (2004/2005 m.m.) organizuoti prevencinės veiklos renginiai

Atlikus tyrime dalyvavusių respondentų (mokytojų, mokinių tėvų ir mokinių) atsakymų apie dažniausiai mokykloje 2004/2005 metais organizuotus prevencinės veiklos renginius analizę, matyti, kad mokytojai įvardina daugiau mokykloje vykusių prevencinės veiklos renginių nei mokiniai ir

mokinių tėvai (žr. 5.1.2 pav.). Mokiniai įvardina mokykloje vykusių prevencinės veiklos renginių mažiausiai, nors ši prevencinės veiklos forma jiems yra ne tik patraukliausia, bet ir veiksmingiausia.

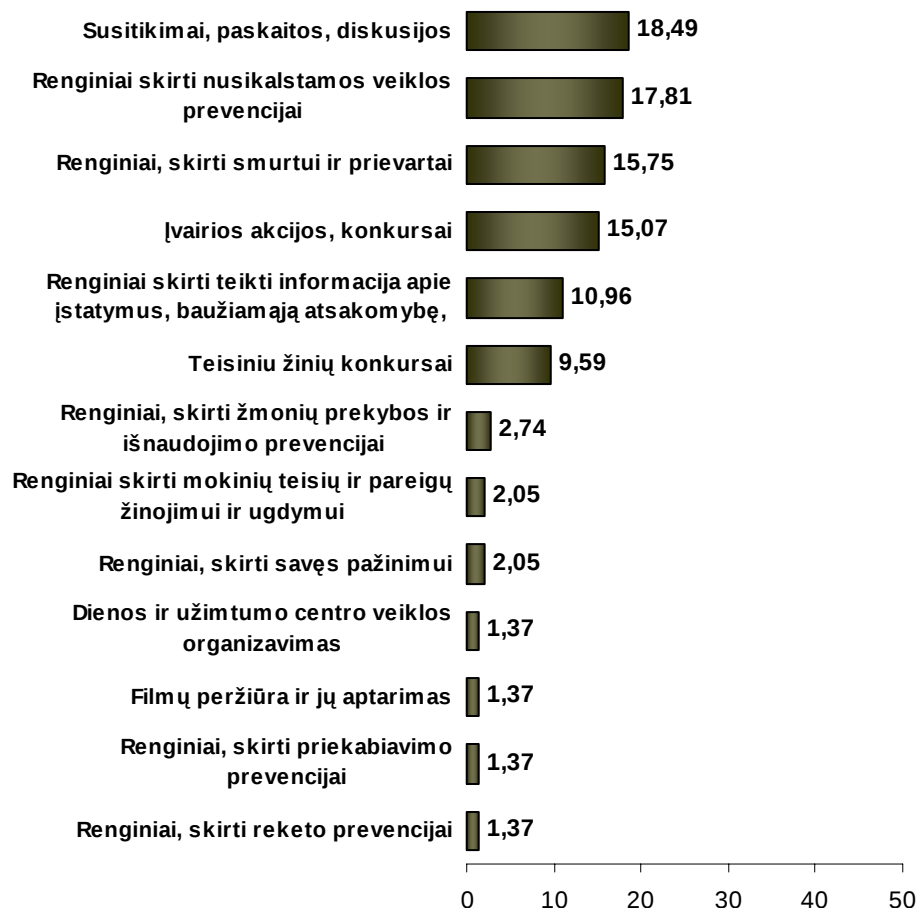

5.1.2 pav. Dažniausiai (2004/2005 m.m.) organizuoti prevencinės veiklos renginiai. Įvairių respondentų grupių nuomonė

Toks nuomonių pasiskirstymas patvirtina ankstesnius tyrimo rezultatus, atskleidžiančius prevencinio darbo grupių veiklos planavimą, atsižvelgiant į opiausias socialines problemas, tačiau išryškina ir kontroversiją tarp mokinių, jų tėvų, mokyklos vadovų ar prevencinio darbo grupių narių išskirtų aktualiausių problemų ir organizuotų prevencinių renginių. Viena vertus, minėtų respondentų vertinimu, nei narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, nei ŽIV/AIDS problemos nėra pačios aktualiausios, nors organizuoti renginiai yra orientuoti būtent į šių problemų sprendimą ir atskleidžia prevencinės veiklos įvairialypiškumą. Todėl lieka neaišku, ar visgi praktiniame lygmenyje socialinės problemos vertinamos platesniame (ne mokyklos kiemo) kontekste, ar renginiai organizuojami tik todėl, kad jie tokie suplanuoti ir gali pateisinti veiklos veiksmingumą, parengto plano įgyvendinimo pagrįstumą?

Analizuojant atvirus respondentų pasisakymus, buvo labai sunku išskirti respondentų įvardintas prevencinės veiklos formas. Respondentai, atsakydami į atvirus teiginius, susijusius su nusikalstama veikla, dažnai akcentuoja visas prevencinės veiklos sritis (rūkymo, narkotinių medžiagų vartojimo, smurto ir kt.). Todėl buvo siekiama labiau atskleisti respondentų suvokimą apie prevencinės veiklos rūšis.

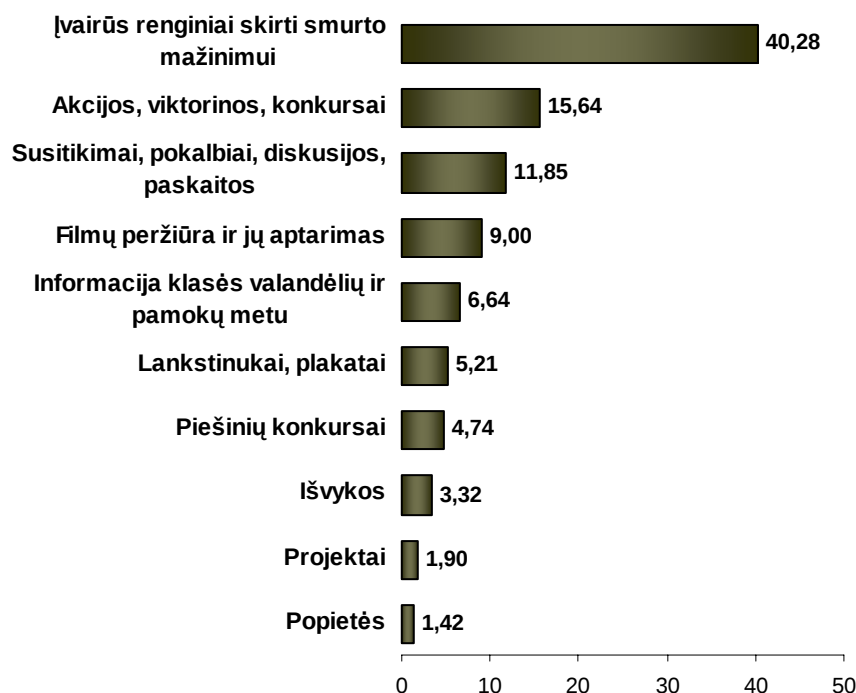
Atvirose atsakymuose respondentai dažniausiai įvardina tokius prevencinei veiklai skirtus renginius (žr. 5.1.3 pav.).

5.1.3 pav. Nusikalstamumo prevencijai vykdomos veiklos formos

Kaip matyti iš 5.1.3 paveikslo, siekiant užkirsti kelią nusikalstamumo plitimui mokyklose organizuojami susitikimai su įvairiais specialistais, paskaitos bei diskusijos (18,49 proc.), kuriose mokiniams pateikiama informacija apie nusikalstamumo problemą, mokiniai diskusijų metu dalijasi savo žiniomis bei įgyja naujos informacijos. Vykdoma nusikalstamumo prevencija, labai populiarios yra įvairios akcijos bei konkursai (25,07 proc.), tokie kaip „Pasipriešink!“, „Kartu mes galime daug!“, „Vieni šalia kitų“, „Kelias į nusikaltimą!“. Taip pat skatinamas mokinių dalyvavimas teisiniu žinių konkurse „Temidė“, kuriame vaikai dalijasi savo žiniomis apie mokinių pareigas, teises bei atsakomybę. Mokinių dalyvavimas įvairiuose konkursuose, akcijose bei viktorinose yra skatinamas skiriant dalyviams prizus.

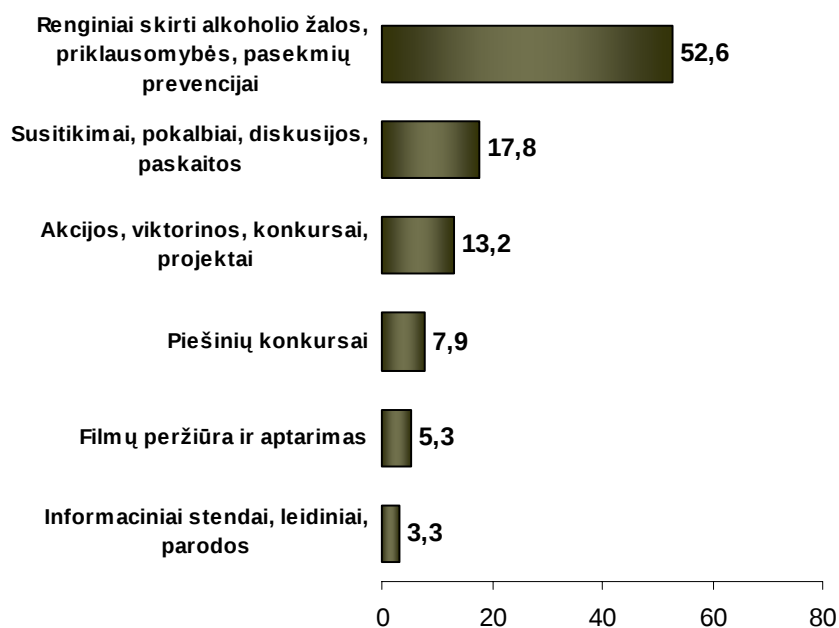
Akivaizdu, jog vyrauja teigiamas mokinių prevencinio darbo grupės organizuotų renginių vertinimas (žr. 5.1.4 pav.), akcentuojant susitikimus, paskaitas, diskusijas, įvairius renginius, mažiausiai išskiriant renginius, skirtus užimtumo, reketavimo ir pan. problemoms spręsti. Reikšminga tai, kad mokiniai, išskirdami dažniausiai teikiamos informacijos formas, labiausiai pasigedo diskusijų bei pokalbių.

5.1.4 pav. Renginiai, skirti smurto prevencijai

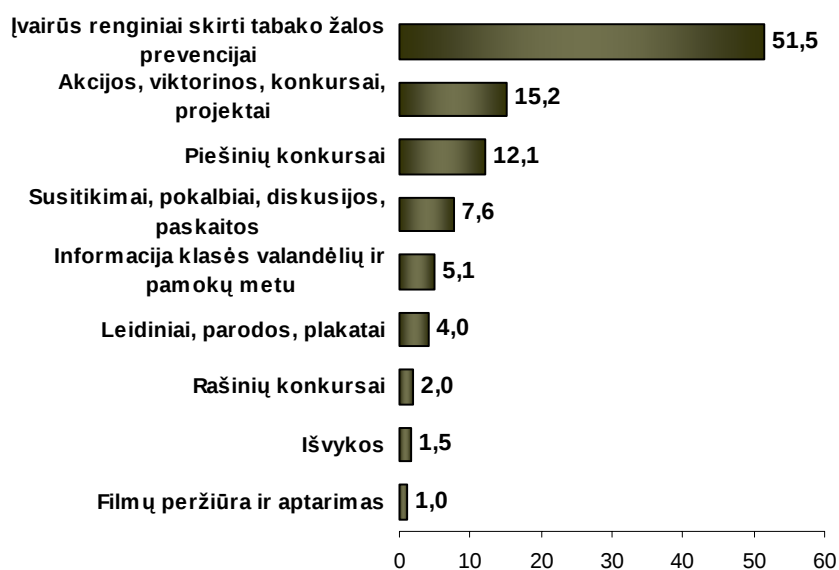
Smurto plitimo mažinimui mokinių tarpe skirtuose renginiuose suteikiama informacija apie smurto priežastis, pasekmes, rūšis, žalą bei sprendimo galimybes (žr. 5.1.4 pav.). Dažniausiai organizuojami projektai, konkursai, akcijos bei viktorinos ne tik mokyklos, bet ir miesto mastu (pvz., „Gerumu prieš smurtą“, „Mes prieš smurtą“, „Padovanok man gėrį“, „Pepe“), keli metai iš eilės visoje Lietuvoje yra organizuojama akcija „Gegužė - mėnuo be smurto“. Kviečiami įvairūs lektoriai bei specialistai, kurie bendrauja su mokiniais, siekdami užkirsti kelią smurtui mokinių tarpe. Smurto tematika taip pat yra integruojama į klasės valandėlių temas bei mokomuosius dalykus, vyksta filmų peržiūra bei jų aptarimai. Mokiniai rengia lankstinukus, plakatus, norėdami prisidėti prie šios problemos sprendimo.

Mokyklose vyksta nemažai renginių, skirtų alkoholio vartojimo prevencijai (žr. 5.1.5 pav.). Renginiai vykdomi dažniausiai susitikimų, pokalbių, diskusijų bei paskaitų forma. Taip pat yra organizuojamos akcijos, viktorinos, konkursai, tokie kaip „Aš galiu“, „Gyvenimas be žalingų įpročių“, „Alkoholiui - ne“. Vykdamas alkoholio prevenciją, yra rengiami piešinių konkursai, organizuojamos filmų peržiūros bei aptarimai, mokiniai su pedagogais rengia informacinius stendus, lankstinukus.

5.1.5 pav. Renginiai, skirti alkoholio vartojimo prevencijai

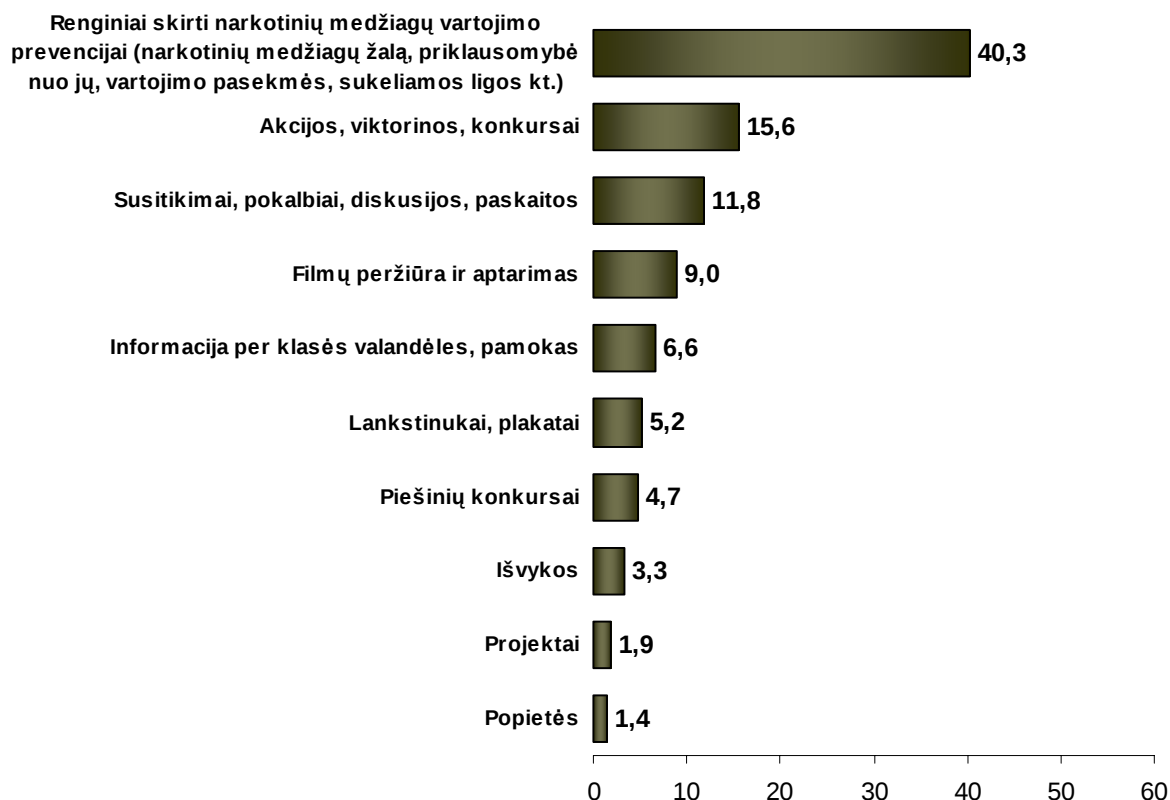
Didžioji dalis tabako vartojimo prevencijai skirtų renginių yra skirta informacijos suteikimui apie tabako žalą, pasekmes ir pan. (žr. 5.1.6 pav.).

5.1.6 pav. Renginiai, skirti tabako vartojimo prevencijai

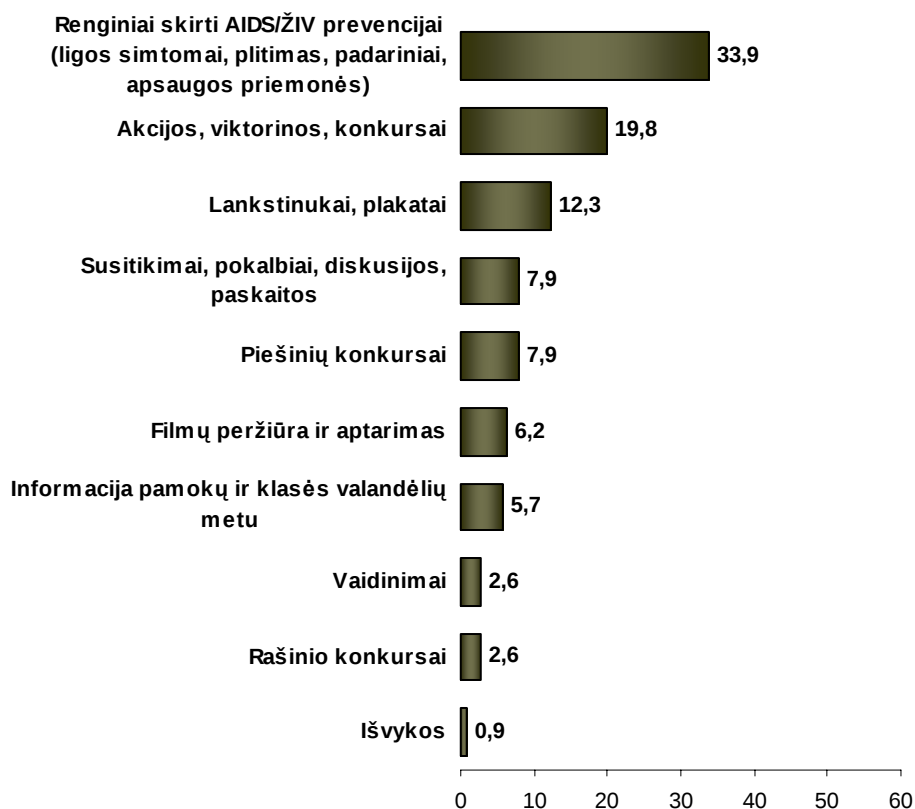
Labai populiarūs yra konkursai, akcijos, viktorinos, tokie kaip: „Cigaretėms - ne“, „Rūkymui - ne“, „Gamtoje gerai - mums nerūpi kvaišalai“, „Cigaretės laidojimas“ bei piešinių konkursai („Piešiu šypseną“, „Mes prieš rūkymą“). Tabako vartojimo prevencija yra integruojama į klasių valandėlių temas bei mokomuosius dalykus.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai mokyklose organizuojamos akcijos, viktorinos, konkursai („Narkotikams - ne“, „Juodasis lagaminas“, „Nepaverskime sveikatos pelenais“), kuriuose suteikiama teisinga informacija apie narkotines bei psichotropines medžiagas, kviečiami lektoriai, kurie skaito paskaitas, organizuojamos diskusijos bei pokalbiai apie šių medžiagų žalą, pasekmes, priklausomybę (žr. 5.1.7 pav.).

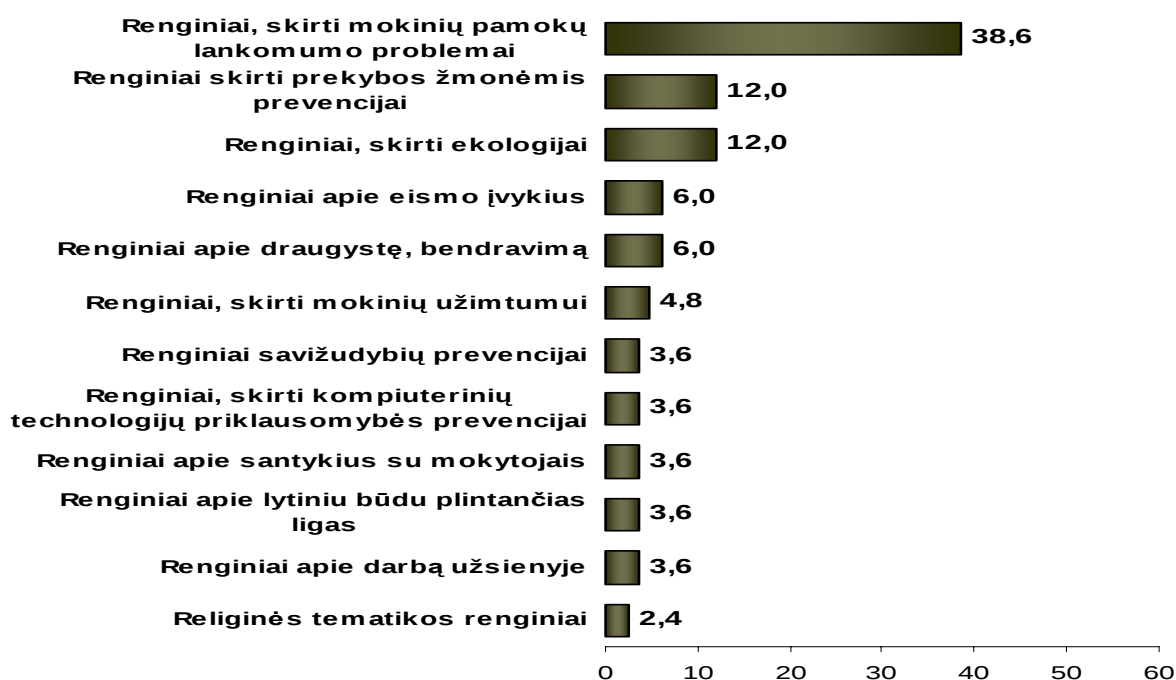
5.1.7 pav. Renginiai, skirti narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai

ŽIV/AIDS prevencijai skirtuose renginiuose vyrauja susitikimai, paskaitos, pokalbiai su specialistais bei lektoriais, kurių tikslas suteikti žinių apie AIDS simptomus, pasekmes (žr. 5.1.8 pav.). Vykdomi konkursai, akcijos bei viktorinos „AIDS - žmonijos siaubas“, „Juoda - balta“, „Mylėk širdie gyvenimą“, „Raudona - balta“ ir pan. Organizuojami piešinių bei rašinių konkursai, ruošiami lankstinukai bei plakatai, rengiami vaidinimai.

5.1.8 pav. Renginiai, skirti ŽIV/AIDS prevencijai

Vykdamas prevencinį darbą mokyklose, taip pat organizuojami renginiai, skirti pamokų lankomumo (38,6 proc.), prekybos žmonėmis (12 proc.), ekologijai (12 proc.), taip pat renginiai apie eismo įvykius bei renginiai, skirti draugystei, bendravimui (žr. 5.1.9 pav.).

5.1.9 pav. Kiti respondentų įvardinami prevencinės veiklos renginiai

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „*Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip klausytojas?*“ analizę, nustatyta, kad dažniausiai mokiniai dalyvavo tabako vartojimo, ŽIV/AIDS, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, alkoholio vartojimo bei smurto prevencijai skirtuose renginiuose. Mažai buvo organizuojama religine tematika bei prekybos žmonėmis temai skirtų renginių (85,5 proc. respondentų teigė, kad ši problema nėra aktuali). Populiariausios renginių formos yra paskaitos, diskusijos, seminarai su įvairiais specialistais bei bendraamžiais (žr. 5.1.1 lentelę).

Įvairūs kiti organizuoti renginiai yra susiję su tam tikro meto problemomis, pavyzdžiui, renginiai apie sprogmenis, stresą, civilinę saugą, gamtos apsaugą, apsisaugojimo priemones: „Aš galiu“, „Jauna mama“, „Sniego gniūžtė“ ir pan.

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „*Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip dalyvis?*“ analizę, matyti, kad mokiniai dažniausiai išskyrė tuos pačius renginius, kuriuos minėjo vykusius mokykloje. Respondentai teigia, kad dažnai kaip dalyviai dalyvavo viktorinose, akcijose bei projektuose, piešinių ar lankstinukų konkursuose (žr. 5.1.1 lentelę).

Kiti įvairūs renginiai buvo skirti savęs pažinimui, civilinei saugai: „Aš galiu“, „Slaptas draugas“, „Gerumo diena“, „Raudona - balta“, „Laiptai“.

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „*Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip organizatorius?*“ analizę, nustatyta, kad mokinių organizuojamų renginių populiarumas toks pat, kaip ir dalyvavimas juose (organizuoti tabako vartojimo prevencijai, ŽIV/AIDS prevencijai, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai, alkoholio vartojimo prevencijai bei smurto prevencijai skirti renginiai). Mokiniai prevencinius renginius dažniausiai organizavo paskaitų bei diskusijų forma, integravo medžiagą į klasės valandėles bei organizavo popietes, rengė piešinių bei plakatų konkursus, įvairias akcijas, organizavo viktorinas bei konkursus (žr. 5.1.1 lentelę).

Mokiniai organizavo renginius, skirtus sveikai gyvensenai, savęs pažinimui, sugebėjimui atsispirti pagundai (pvz., „Aš galiu“, „Mėlyna diena“, „Pasakyk - ne“).

**Mokinių dalyvavimas prevencinės veiklos renginiuose
(atsakymai į atvirus klausimus)**

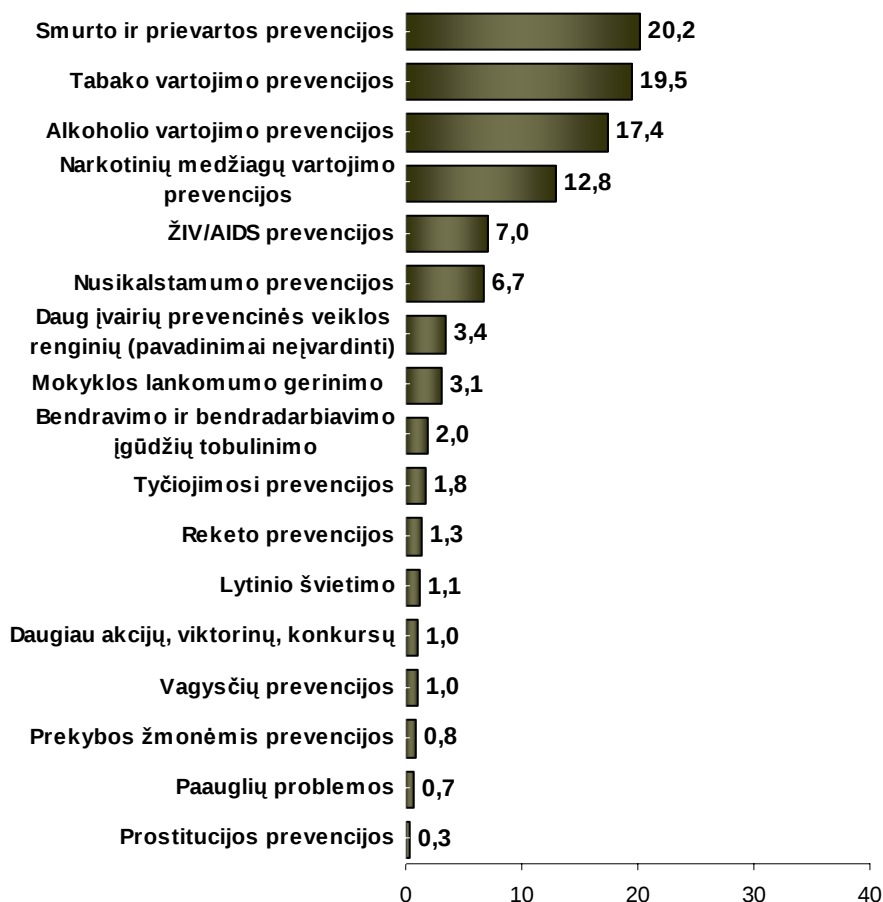
Mokiniai dalyvauja šiuose prevencinės veiklos renginiuose (atsakymai į atvirus klausimus)	Renginiuose dalyvavo, kaip klausytojas (dažnis)	Renginiuose, dalyvavo, kaip dalyvis (dažnis)	Renginiuose dalyvavo, kaip organizatorius (dažnis)
ŽIV/AIDS prevencijos	87	35	10
Tabako vartojimo prevencijos	89	41	17
Narkotinių medžiagų vartojimo prevencijos	77	32	4
Alkoholio vartojimo prevencijos	45	23	5
Smurto ir prievartos prevencijos	42	15	3
Nusikalstamumo prevencijos	39	10	1
Teisinių žinių konkursuose (pvz. „Temidė“)	15	13	3
Prekybos žmonėmis prevencijos	4		
Tyčiojimosi prevencijos		3	1
Susitikimuose, diskusijose	35	6	9
Prevencinės veiklos problemos analizuojamos į klasės valandėlėse ir įvairių dalykų pamokose	6	3	7
Filmų peržiūrose		2	
Išvykose	5	5	
Akcijose, viktorinose, konkursuose		15	3
Piešinių, plakatų konkursuose	5	17	2
Rašinių konkursuose		9	
Sporto renginiuose	4		
Įvairūs kiti prevencinės veiklos renginiai	25	27	20

Visiškai suprantama, kad nemažai daliai mokinių prevencijai skirtų renginių pavadinimai paprasčiausiai išblėso, todėl jiems buvo sudaryta galimybė paminėti vieną ar kitą prevencinį renginį, jo konkrečiai neįvardijant (žr. 5.1.2 lentelė). Kaip matyti 5.1.2 lentelėje dažniausiai prevencijai skirtuose renginiuose mokiniai dalyvauja tik kaip klausytojai ir vos vienas kitas gali pasirinkti dalyvio ar juolab organizatoriaus vaidmenį.

Mokinių dalyvavimas prevencinės veiklos renginiuose (neįvardinat renginių pavadinimų)

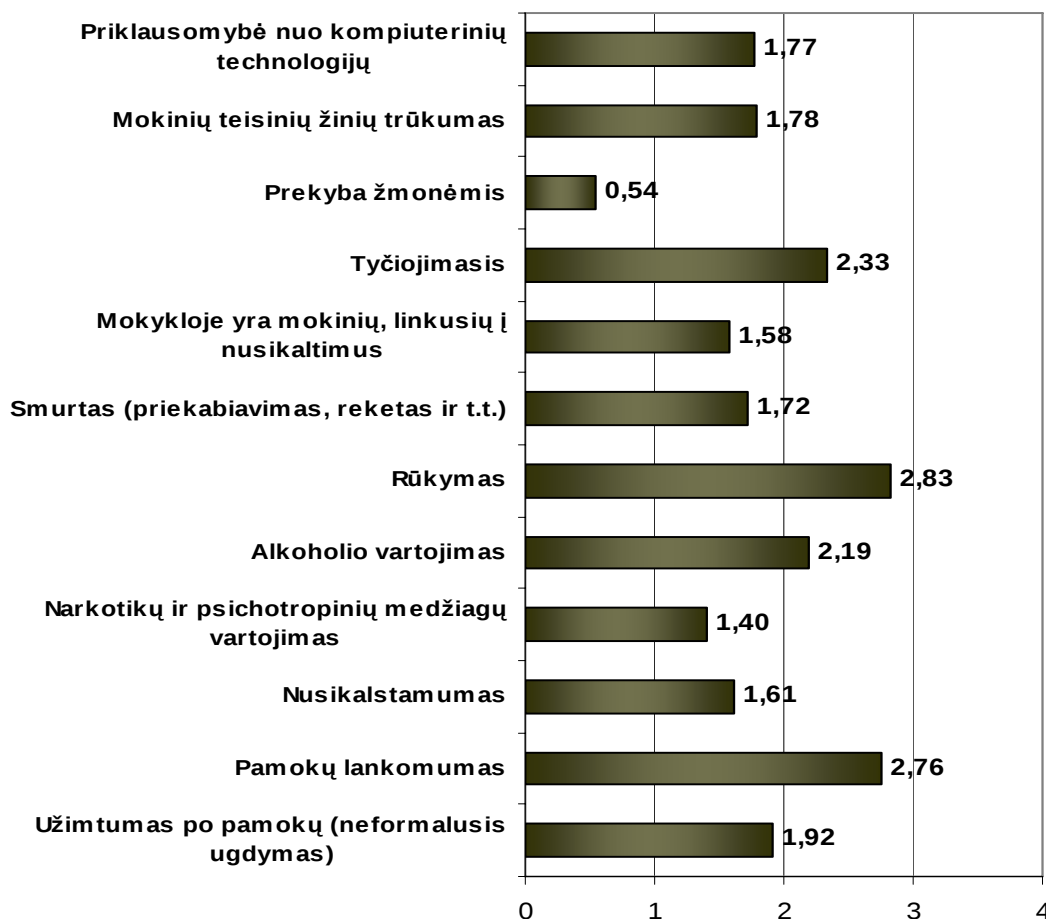
Mokinių atvirų atsakymų į klausimus apie dalyvavimą ar nedalyvavimą įvairiuose prevencinės veiklos renginiuose	Renginiuose dalyvavo, kaip klausytojas (dažnis)	Renginiuose, dalyvavo, kaip dalyvis (dažnis)	Renginiuose dalyvavo, kaip organizatorius (dažnis)
Dalyvavo	48	9	3
Nedalyvavo	30	33	55

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „Kokių mokyklos problemų prevencijai skirtų renginių Jūs labiausiai pageidautumėte?“ analizę ir remiantis gautais duomenimis, galima daryti išvadą, kad nors daugiausiai renginių organizuojama smurto ir prievartos prevencijos (20,02 proc.), tabako vartojimo (19,05 proc.), alkoholio vartojimo (17,4 proc.), .), narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo (12,8 proc.), ŽIV/AIDS (7 proc.) prevencijai, visgi, mokinių vertinimu, šių renginių jiems labiausiai ir reikia. Mokiniai išskyrė keletą temų, kurios jiems yra aktualios ir reikalingos, t.y. reketas, vagystės, prostitucija, lytiniai santykiai bei bendravimo problemos, karjeros galimybės, priklausomybė kompiuterinėms technologijoms (žr. 5.1.10 pav.).

5.1.10 pav. Mokinių pageidaujami prevencinės veiklos renginiai

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „Kurios problemos mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?“ analizę, galima išskirti 5 aktualiausias problemas: (žr. 5.1.11 pav.)

1. Tabako vartojimas (M=2,83);
2. Pamokų nelankymas (M=2,76);
3. Tyčiojimais (M=2,33);
4. Alkoholio vartojimas (M=2,19);
5. Mokinių užimtumas po pamokų (M=1,92).

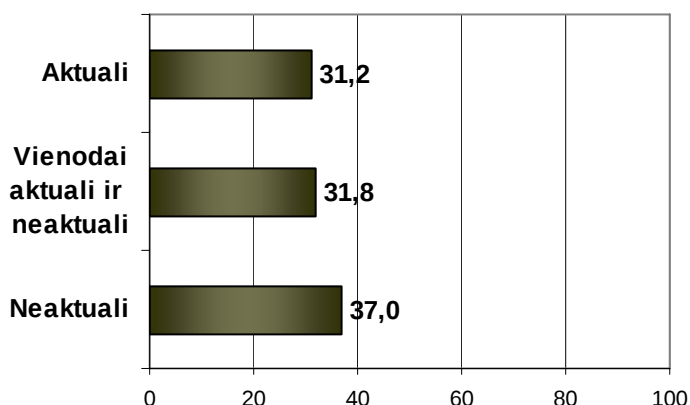

5.1.11 pav. Aktualiausių problemų vertinimas

Prekyba žmonėmis priskiriama prie kur kas mažiau aktualių problemų, nes šios problemos įvertis yra tik M=0,54. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokiniai, vertindami problemos aktualumą/neaktualumą, neturi vieningos nuomonės. Jų vertinimai gana įvairuoja, nors iš dalies atitinka ir didesnės dalies jų pačių, prevencinės darbo grupės narių, mokyklų vadovų, mokinių tėvų akcentuotą vieną ar kitą problemų aktualumą.

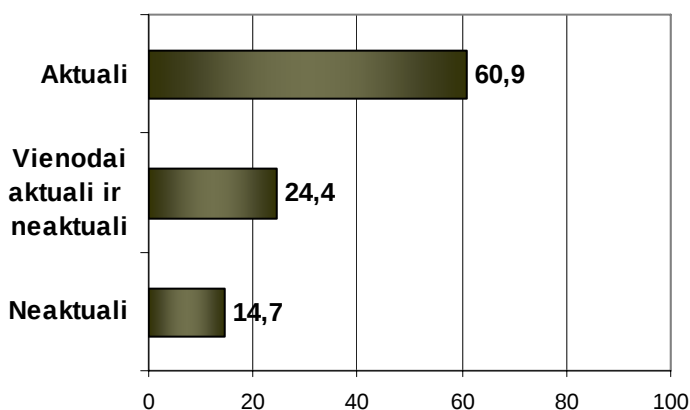
Šiuo metu mokyklose viena iš aktualiausių problemų yra užimtumas po pamokų. Dauguma kitų problemų iškyla dėl to, kad mokiniai po pamokų neturi ką veikti. Nors skatinamas turiningas mokinių užimtumas, visgi 31,2 proc. respondentų teigia, kad neformalus ugdymas yra aktuali

problema, 31,8 proc. neturi tvirtos nuomonės, o 37 proc. respondentų mano, kad tai nėra aktuali problema mokyklose (žr. 5.1.12 pav.) .

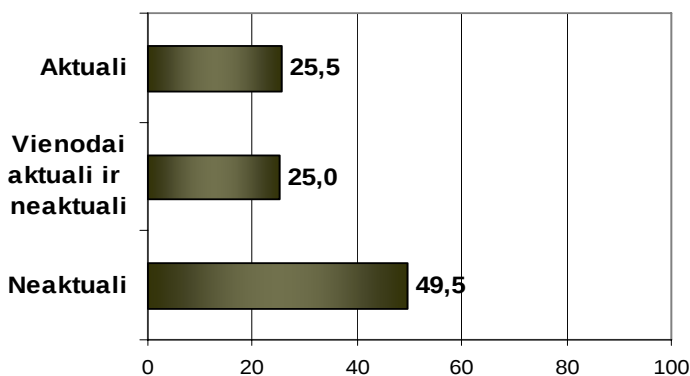
5.1.12 pav. Užimtumo po pamokų problemos aktualumas

Viena iš prioritetinių prevencinės veiklos sričių yra mokinių pamokų lankomumas, net 60,9 proc. respondentų mano, kad ši problema yra aktuali, 14,7 proc. - neaktuali (žr. 5.1.13 pav.) .

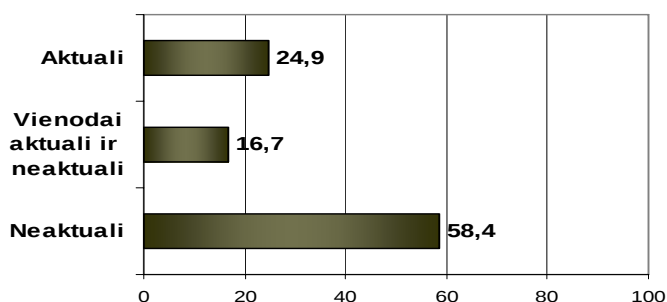
5.1.13 pav. Pamokų lankomumo problemos aktualumas

49,5 proc. respondentų mano, kad nusikalstamumo problema mokykloje nėra aktuali ir tik 25,5 proc. respondentų šią problemą įvertina kaip aktualią mokykloje (žr. 5.1.14 pav.) .

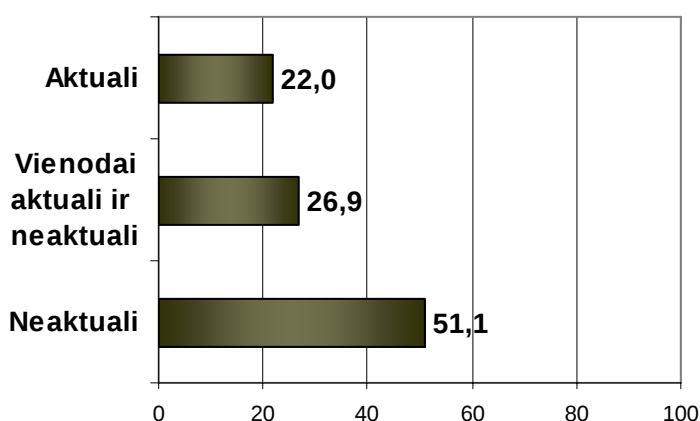
5.1.14 pav. Nusikalstamumo problemos aktualumas

Net 58,4 proc. respondentų teigia, kad narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo problema jiems yra neaktuali (žr. 5.1.15 pav.), nors 24,9 proc. mokinių ji visgi yra aktuali. Kadangi mokinių išskirtų problemų aktualumo vertinimas kiek skiriasi tiek nuo prevencinės darbo grupės, tiek nuo mokyklų vadovų ar mokinių tėvų šios problemos vertinimo aktualumo, pasitvirtina mokinių atvirumo mokyklos darbuotojams ir tėvams stoka. Tokia situacija iš tiesų sąlygoja dar didesnę nerimą ir nežinią apie konkretų mokinių, susidūrusių su šia problema, skaičių. Juolab, kad net 16,7 proc. mokinių narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo problema yra tiek pat aktuali, kiek ir visiškai neaktuali. Neturėjimas tvirtos nuomonės gali tapti motyvu, skatinančiu konkrečiam susidūrimui su minėta socialine problema ir visiškai neaiškiomis pasekmėmis ateityje.

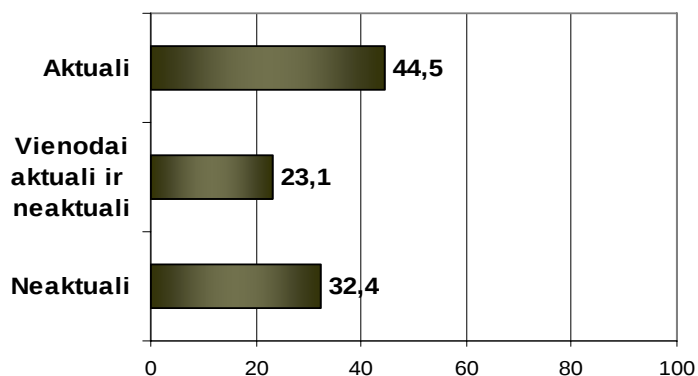
5.1.15 pav. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo problemos aktualumas

51,1 proc. respondentų teigia, kad mokiniai nėra linkę į nusikaltimus ir ši problema nėra aktuali mokinių tarpe, visgi beveik vienodai pasiskirstė respondentai, manantys, kad ši problema yra aktuali arba neturintys nuomonės šiuo klausimu (atitinkamai 22 proc. ir 26,9 proc. respondentų) (žr. 5.1.16 pav.).

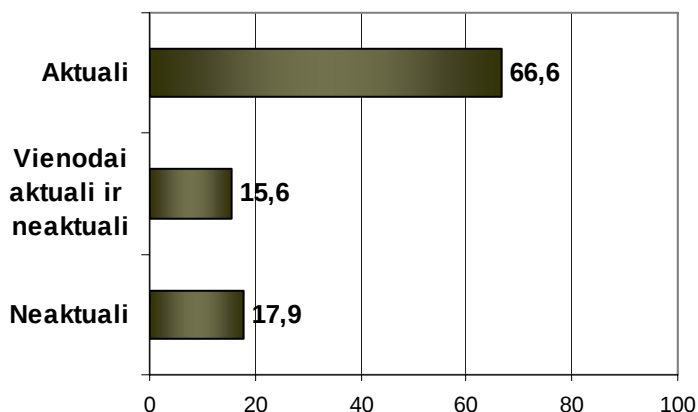
5.1.16 pav. Mokinių, linkusių į nusikaltimus problemos aktualumas

44,5 proc. respondentų teigia, kad alkoholio vartojimo problema mokinių tarpe yra aktuali, o 32,4 proc. respondentų šią problemą laiko neaktualia (žr. 5.1.17 pav.).

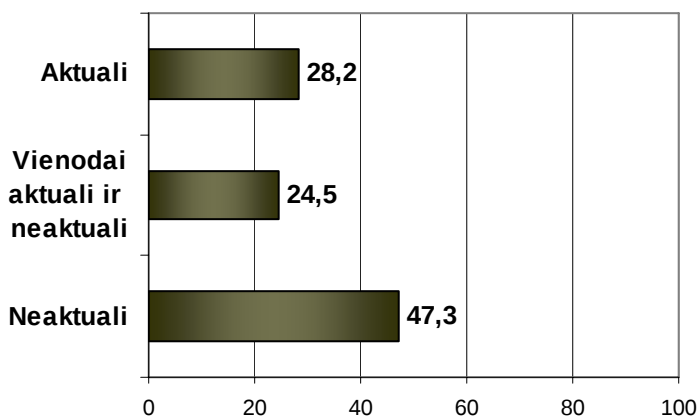
5.1.17 pav. Alkoholio vartojimo problemos aktualumas

Panašiai mokinių vertinama ir rūkymo problema, nors net 66,6 proc. respondentų teigia, kad rūkymo problema mokinių tarpe yra aktuali, 15,6 proc. respondentų neturi tvirtos nuomonės, o 17,9 proc. respondentų ir rūkymo problema atrodo neaktuali (žr. 5.1.18 pav.).

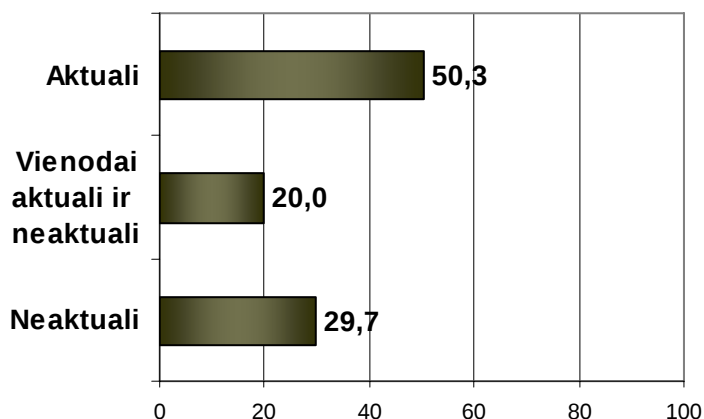
5.1.18 pav. Tabako vartojimo problemos aktualumas

47,3 proc. respondentų teigia, kad smurto problema yra neaktuali ir tik 28,2 proc. respondentų šią problemą įvardina kaip aktualią. Panašus respondentų skaičius (24,5 proc. respondentų) neturi nuomonės šiuo klausimu (žr. 5.1.19 pav.).

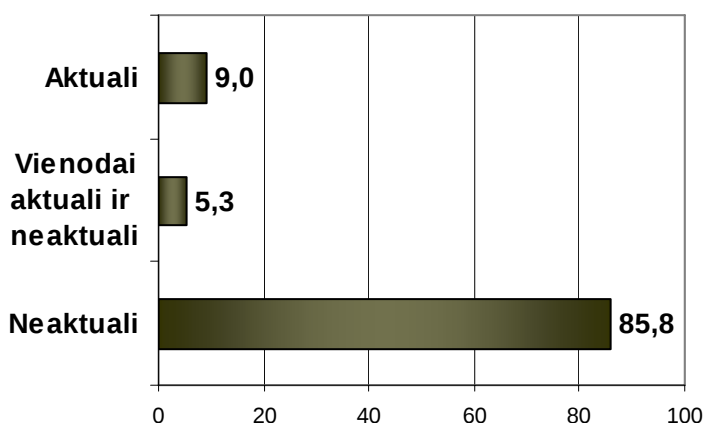
5.1.19 pav. Smurto problemos aktualumas

Net 50,3 proc. respondentų mano, kad tyčiojimosi problema mokyklose yra aktuali, neaktualia šią problemą laiko 29,7 proc. respondentų (žr. 5.1.20 pav.).

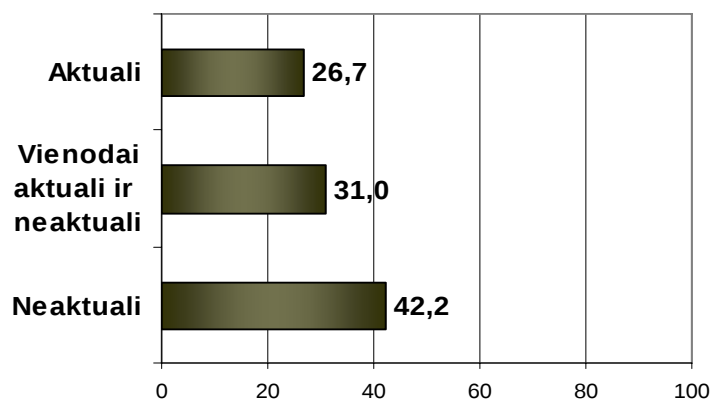
5.1.20 pav. Tyčiojimosi problemos aktualumas

Prekybos žmonėmis problemą kaip neaktualią įvardina net 85,5 proc. respondentų ir tik 9 proc. respondentų mano, kad ši problema aktuali (žr. 5.1.21 pav.).

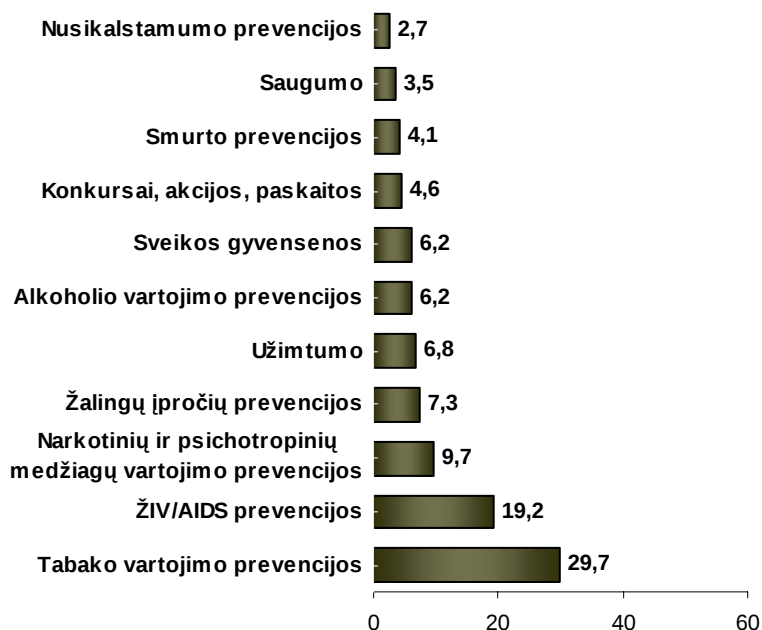
5.1.21 pav. Prekybos žmonėmis problemos aktualumas

Vienokių ar kitokių žinių stoka tiesiogiai įtakoja daugelį prevencijos problemų sprendimo būdų, nors net 42,2 proc. respondentų mano, kad mokinių teisinių žinių trūkumas nėra aktuali problema (žr. 5.1.22 pav.), nes yra organizuojami teisinių žinių konkursai bei viktorinos mokyklose. Tik ar to iš tiesų pakanka? Daugelis mokinių nežino nei pagalbos, nei kitų specialiųjų tarnybų telefonų, nežino, kur kreiptis iškilus problemoms, o mokyklos darbuotojais pasitiki ne visada.

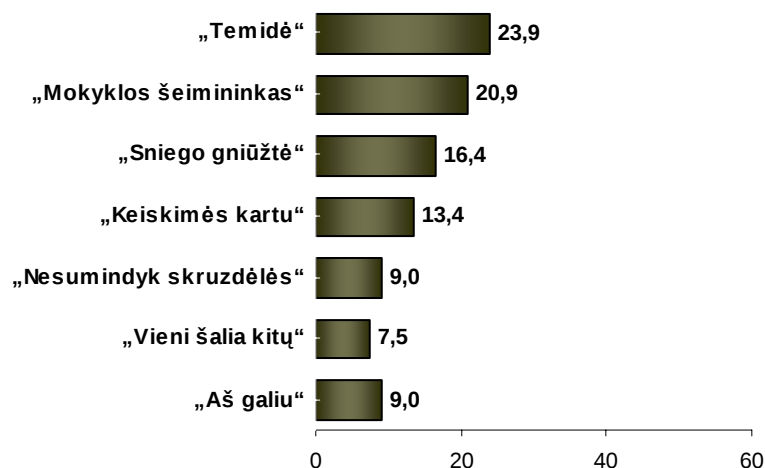
5.1.22 pav. Teisinių žinių trūkumo problemos aktualumas

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais mokslo metais?“ išryškėjo, kad dauguma projektų (žr. 5.1.23 pav.) yra skirti tabako vartojimo (29,7 proc.), ŽIV/AIDS (19,2 proc.), narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo (9,7 proc.) bei kitų žalingų įpročių prevencijai (7,3 proc.). Nemažas dėmesys yra skiriamas smurto prevencijai (4,1 proc.), sveikos gyvensenos propagavimui (6,2 proc.).

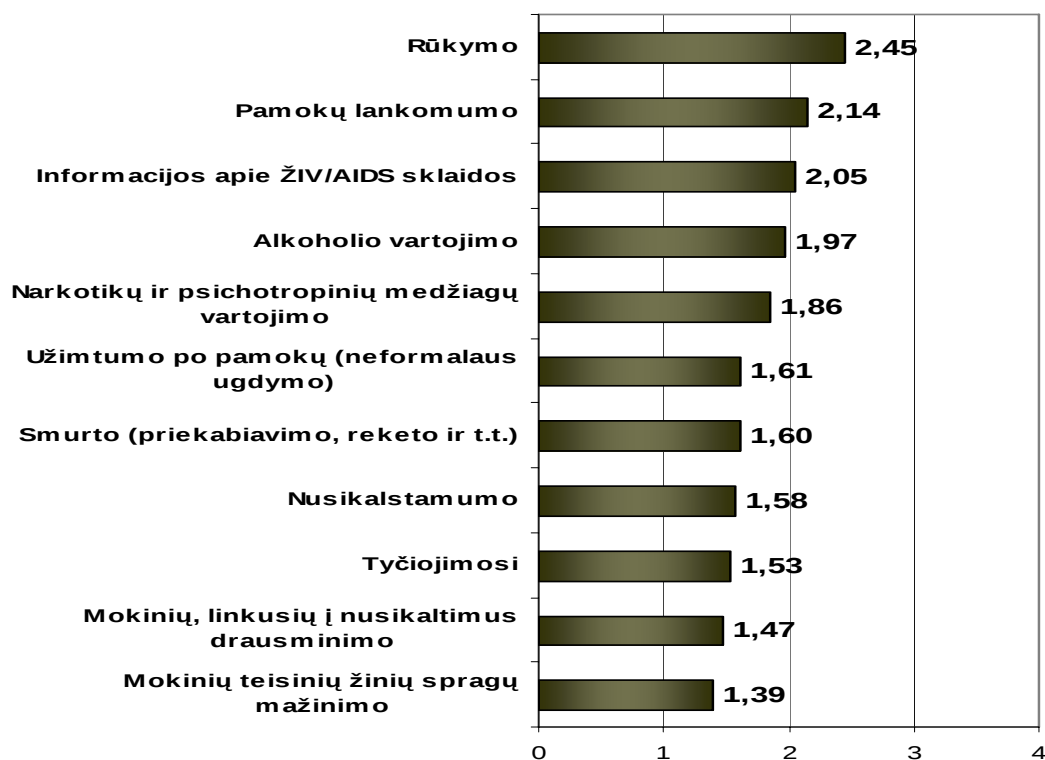
5.1.23 pav. Prevencinės veiklos projektai praėjusiais mokslo metais

Mokiniais labiausiai įsiminė projektai, kurių pavadinimai atsispindi 5.1.24 paveiksle:

5.1.24 pav. Dažniausiai įgyvendinamų projektų pavadinimai

Siekiant išsiaiškinti, kokie projektai dažniausiai yra organizuojami mokyklose, mokiniams buvo pateiktas teiginys „*Jūsų mokykloje dažniausiai įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti*“. Tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai yra organizuojami projektai, skirti tabako vartojimo problemai ($M=2,45$), mokinių pamokų lankomumo ($M=2,14$) problemai spręsti bei projektai, skirti apie ŽIV/AIDS ($M=2,05$) problemai (žr. 5.1.25 pav.). Mokyklose taip pat įgyvendinami projektai, skirti alkoholio vartojimo ($M=1,97$), narkotinių bei psichotropinių medžiagų vartojimo ($M=1,86$) prevencijai.

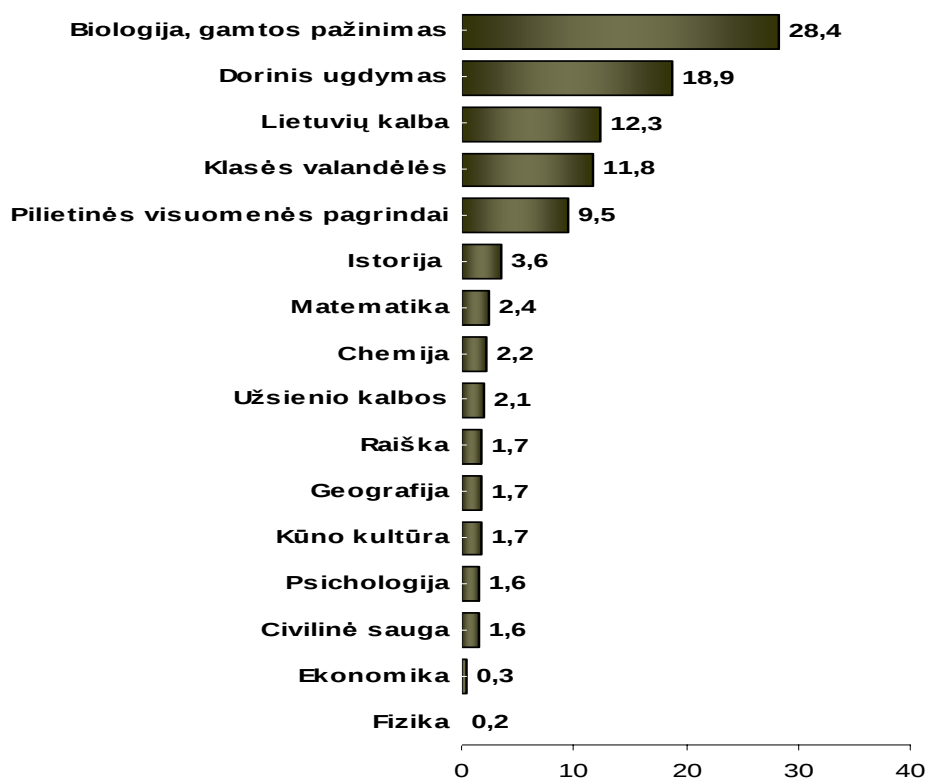

5.1.25 pav. Dažniausiai organizuojami projektai

Rečiau vykdomi projektai, skirti smurto ($M=1,60$), nusikalstamumo ($M=1,58$), tyčiojimosi ($M=1,53$) prevencijai, mokinių, linkusių į nusikaltimus, drausminimui ($M=1,47$), teisinių žinių spragų mažinimui ($M=1,39$). Visgi mokinių vertinimuose atsiskleidžia gana įvairialypė mokyklose vykdoma projektinė veikla, kurioje dalyvavimą mielai renkasi ir į nusikaltimus linkę ar mažesnę mokymosi motyvaciją turintys mokiniai.

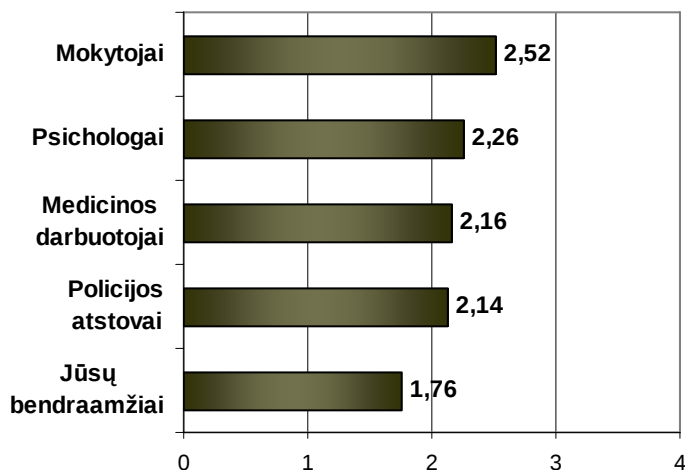
Į klausimą „Ar apie prevencinės veiklos projektus kalbama mokomųjų dalykų pamokose?“ 68,4 proc. mokinių atsakė, kad prevencinė veikla yra integruota į mokomuosius dalykus, o 31,6 proc. teigia, kad tai nėra daroma. Tikėtina, kad mokiniai ne visiškai suvokia integraciją ir neatkreipia dėmesio į vienos ar kitos temos analizę, pavyzdžiui, biologijos, kalbų, etikos ar kito dalyko pamokose. Šią prielaidą patvirtina respondentų vertinimai, atsakant į klausimą „Kokiose pamokose dažniausiai kalbama apie įvairius prevencinės veiklos projektus?“.

Atlikus mokinių atsakymų į atvirą klausimą „Kokiose pamokose dažniausiai kalbama apie įvairius prevencinės veiklos projektus?“ analizę (žr. 5.1.26 pav.), nustatyta, kad dažniausiai prevencinė veikla yra integruojama į biologijos bei gamtos pažinimo pamokas (28,4 proc.), dorinį ugdymą (18,9 proc.) bei lietuvių kalbos (12,3 proc.), pilietinės visuomenės (9,5 proc.) pamokas. Prevencinės veiklos integracija pasireiškia ir tikslųjų dalykų, tokių kaip chemijos (2,2 proc.) bei matematikos (2,4 proc.) dalykų programose. Mažiausiai prevencinė veikla integruojama į fizikos (0,2 proc.), ekonomikos (0,3 proc.), psichologijos (1,6 proc.) bei civilinės saugos (1,6 proc.) dalykų turinį.

5.1.26 pav. Prevencinės veiklos projektų integracija į ugdymo procesą

Siekiant išsiaiškinti, kaip mokiniai vertina specialistų skaitytas paskaitas prevencijos tema, jų vertinimui buvo pateiktas specialistų sąrašas bei paprašyta įvertinti jų skaitytų paskaitų kokybę. 61,1 proc. respondentų atsakė, kad jų mokyklose buvo specialistų skaitomos prevencinio pobūdžio paskaitos. Visgi daugiausiai paskaitų skaitė mokytojai ($M=2,52$), psichologai ($M=2,26$) bei medicinos specialistai ($M=2,16$) ar policijos atstovai ($M=2,14$). Reikšminga tai, kad paskaitas skaito ir patys bendraamžiai (žr. 5.1.27 pav.).

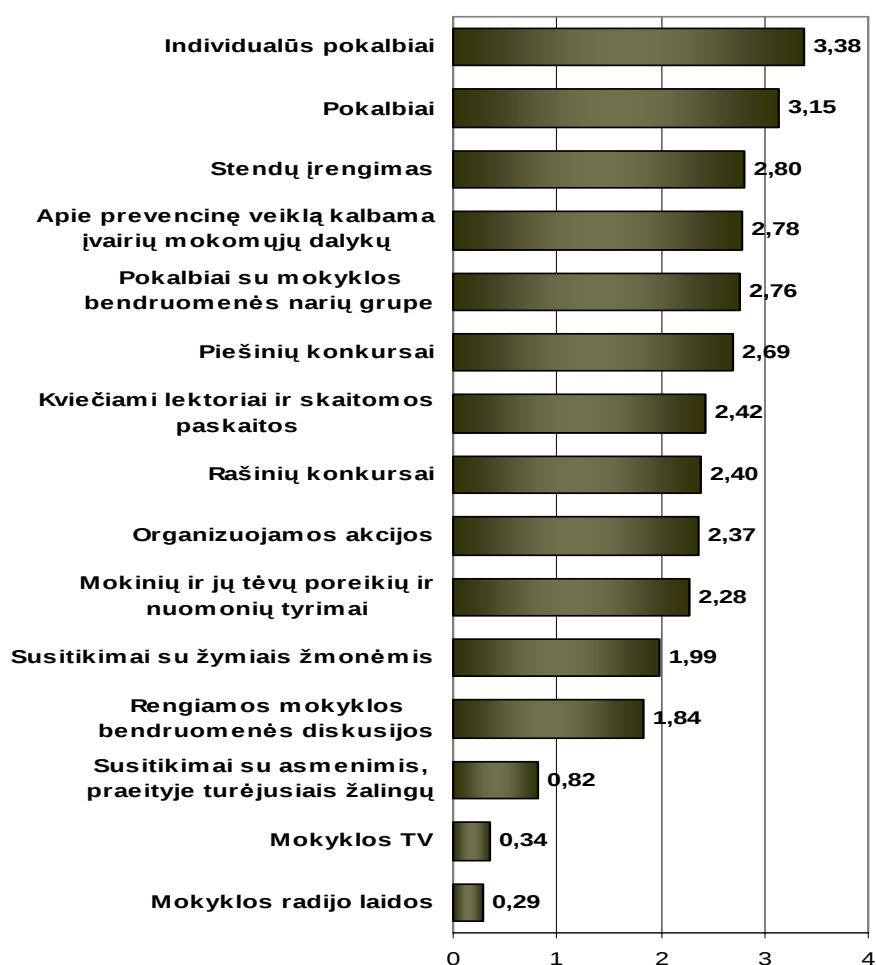

5.1.27 pav. Prevencinio pobūdžio paskaitas skaitę specialistai

Apibendrinant mokinių prevencinės veiklos formų vertinimus, galima teigti, kad, siekiant užkirsti kelią nusikalstamumo plitimui bei mažinti jo sklaidą, mokyklose organizuojami susitikimai su įvairiais specialistais, paskaitos bei diskusijos, kuriose mokiniams pateikiama informacija apie nusikalstamumo problemą, mokiniai diskusijų metu dalijasi savo žiniomis bei įgyja naujos informacijos. Siekiant mažinti smurto plitimą mokinių tarpe vykdomi renginiai, kuriuose vaikams suteikiama informacija apie smurto priežastis, pasekmes, rūšis, žalą bei šios problemos sprendimo galimybes. Dažniausiai mokiniai dalyvavo renginiuose, skirtuose tabako vartojimo, ŽIV/AIDS, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, alkoholio vartojimo bei smurto problemos prevencijai. Veiksmingiausios prevencinės veiklos formos, mokinių vertinimu, yra projektinis darbas, nors nemaža dalis mokinių prevencijai skirtuose renginiuose dažniausiai išlieka klausytojais. Prevencinė veikla dažniausiai yra integruojama į biologijos bei gamtos pažinimo bei dorinio ugdymo ir lietuvių kalbos dalykų turinį, o mažiausiai į fizikos, civilinės saugos ir psichologijos dalykų turinį.

5.2 Mokyklos vadovų prevencinės veiklos formų vertinimas

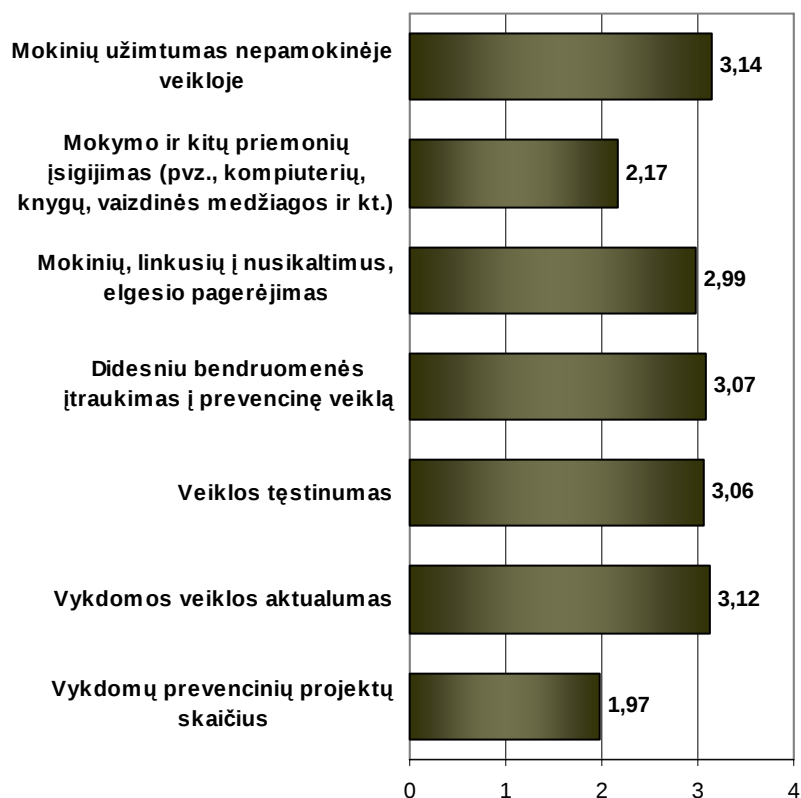
Siekiant išsiaiškinti, kokios veiklos formos yra inicijuojamos vykdant prevencinę veiklą, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kokias veiklos formas Jūs, kaip mokyklos vadovas, vykdydamas prevencinę veiklą mokykloje, inicijuojate?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad daugiausia dėmesio yra skiriama pokalbiams ($M=3,15$)(ypač individualiems – $M=3,38$), informacinių stendų įrengimui ($M=2,80$), dalykinei integracijai ($M=2,78$) ir pokalbiams su mokyklos bendruomenės nariais ($M=2,76$). Mažiausiai dėmesio skiriama informacijos sklaidai per mokyklos televiziją bei radiją (žr. 5.2.1 pav.) bei susitikimų su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių, organizavimui ($M=0,82$).

5.2.1 pav. Mokykloje dažniausiai vykdomos prevencinės veiklos formos

Palyginus prevencinės darbo grupės ir mokyklų vadovų nuomones apie mokykloje dažniausiai vykdomas prevencinės veiklos formas, galima teigti, ir vienu, ir kitų respondentų vertinimai yra pakankamai vieningi bei pagrindžiantys vykdomos veiklos realumą.

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą?“, išryškėjo, kad mokyklų vadovai veiklos veiksmingumą (žr. 5.2.2 pav.) vertina pagal mokinių įtraukimą ir užimtumą nepamokinėje veikloje ($M=3,14$), vykdomos veiklos aktualumą tuo metu ($M=3,12$), bendruomenės aktyvumą ir įtraukimą į bendrą veiklą ($M=3,07$). Svarbus yra vykdomos veiklos tęstinumas ($M=3,06$), mokinių elgesio pagerėjimas ($M=2,99$), įvairių metodinių bei vaizdinių priemonių įsigijimas ($M=2,17$).

5.2.2 pav. Prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumo kriterijai

Toks vadovų nuomonės pasiskirstymas atspindi jų orientaciją į konkretų veiklos rezultatą, kai tuo tarpu prevencinės darbo grupės narių nuomone, svarbiau yra veiklos aktualumas ir tęstinumas ar planavimo kokybė nei konkreti veikla, kurios rezultatai galėtų įtakoti mokinių poreikius atitinkančių problemų sprendimą.

Norint sužinoti, kokie, vadovų nuomone, dar gali būti taikomi veiksmingumo nustatymo kriterijai, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia?“.

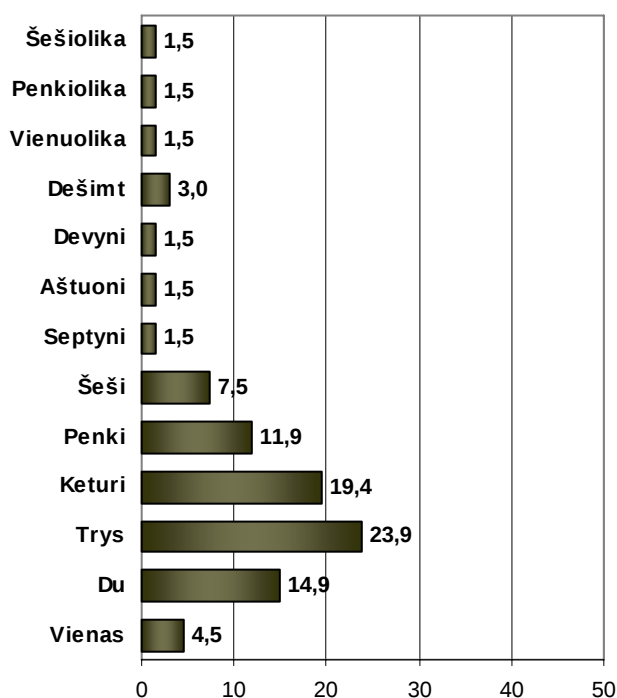
Iš gautų rezultatų matyti, kad veiklos veiksmingumas gali būti nustatomas pasitelkiant ir šiuos kriterijus:

- Atliekant įvairius tyrimus, apklausas, anketavimą;

- Remiantis bendruomenės narių vertinimu;
- Gautais veiklos rezultatais;
- Mokinių dalyvavimo aktyvumu.

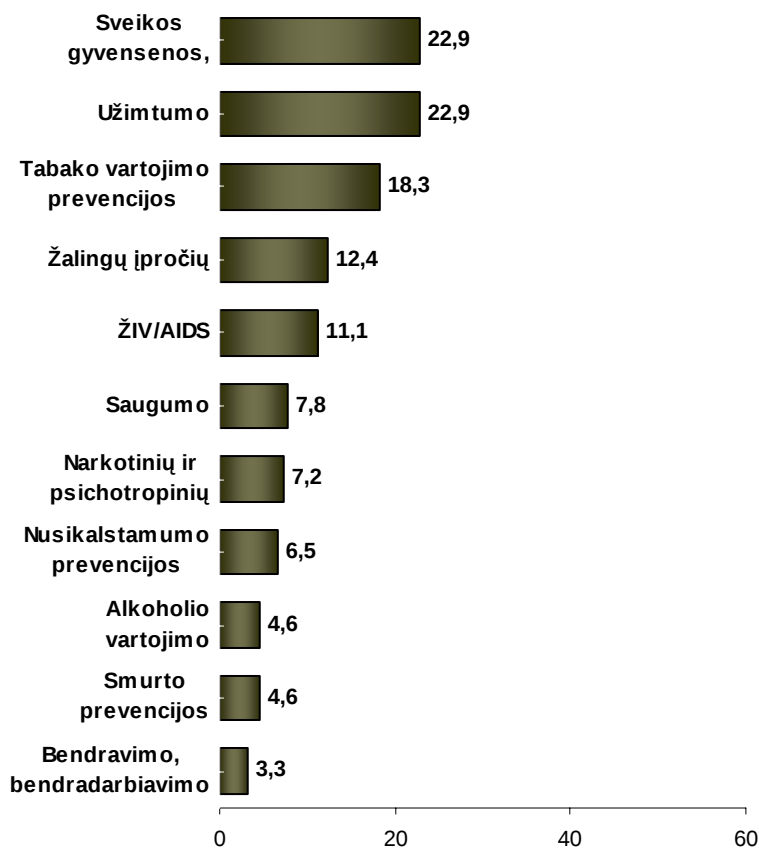
Palyginus prevencinės darbo grupės narių ir mokyklų vadovų išskirtus papildomus veiklos įsivertinimo kriterijus išryškėjo, kad ir vienu, ir kitų respondentų vertinimu, papildomi veiklos veiksmingumo įsivertinimui svarbu taikyti tyrimų, apklausos ar konkrečios veiklos rezultatus, kurie neatsiejami nuo bendruomenės narių veiklos vertinimo bei korekcijų pačioje veikloje.

Mokyklos vadovų buvo teiraujama „Kiek iš viso per praėjusius mokslo metus Jūsų mokykloje buvo įgyvendinama prevencinės veiklos projektų?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai per mokslo metus yra vykdomi 2 – 4 prevencinės veiklos projektai. Kai kurie respondentai atsakė, kad per mokslo metus buvo vykdoma nuo 7 iki 16 projektų (žr. 5.2.3 pav.).

5.2.3 pav. Prevencinės veiklos projektų skaičius per mokslo metus

Siekiant išsiaiškinti, kokie prevencinės veiklos projektai buvo vykdomi, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais mokslo metais?“ (žr. 5.2.4 pav.). Tyrimo rezultatai parodė, kad mokyklų vadovai labiausiai išskiria sveikos gyvensenos (22,9 proc.), mokinių užimtumo (22,9 proc.), tabako vartojimo (18,3 proc.), žalingų įpročių (12,4 proc.), ŽIV/AIDS (11,1 proc.), saugumo (7,8 proc.) prevencijai skirtus projektus.

5.2.4 pav. Praėjusiais mokslo metų vykdyti prevencinės veiklos projektai

Rečiau, vadovų nuomone, vykdomi alkoholio (4,6 proc.), smurto (4,6 proc.) prevencijos, bendravimo ir bendradarbiavimo (3,3 proc.) propagavimui skirti projektai.

Apibendrinant mokyklų vadovų prevencinės veiklos formų vertinimą, galima teigti, kad mokyklų vadovai kaip dažniausiai taikomas formas išskiria pokalbius (ypač individualius), informacinių stendų įrengimą, dalykinę integraciją ir pokalbius su mokyklos bendruomenės nariais. Veiklos veiksmingumas, mokyklos vadovų nuomone, yra neatsiejamas nuo mokinių įtraukimo ir užimtumo nepamokinėje veikloje, vykdomos veiklos aktualumo tuo metu, bendruomenės aktyvumo ir įtraukimo į bendrą veiklą. Svarbus vadovams yra vykdomos veiklos tęstinumas, mokinių elgesio pagerėjimas, įvairių metodinių bei vaizdinių priemonių įsigijimas. Kaip papildomus vertinimo kriterijus mokyklų vadovai akcentuoja tyrimų, apklausos ar konkrečios veiklos rezultatų taikymą.

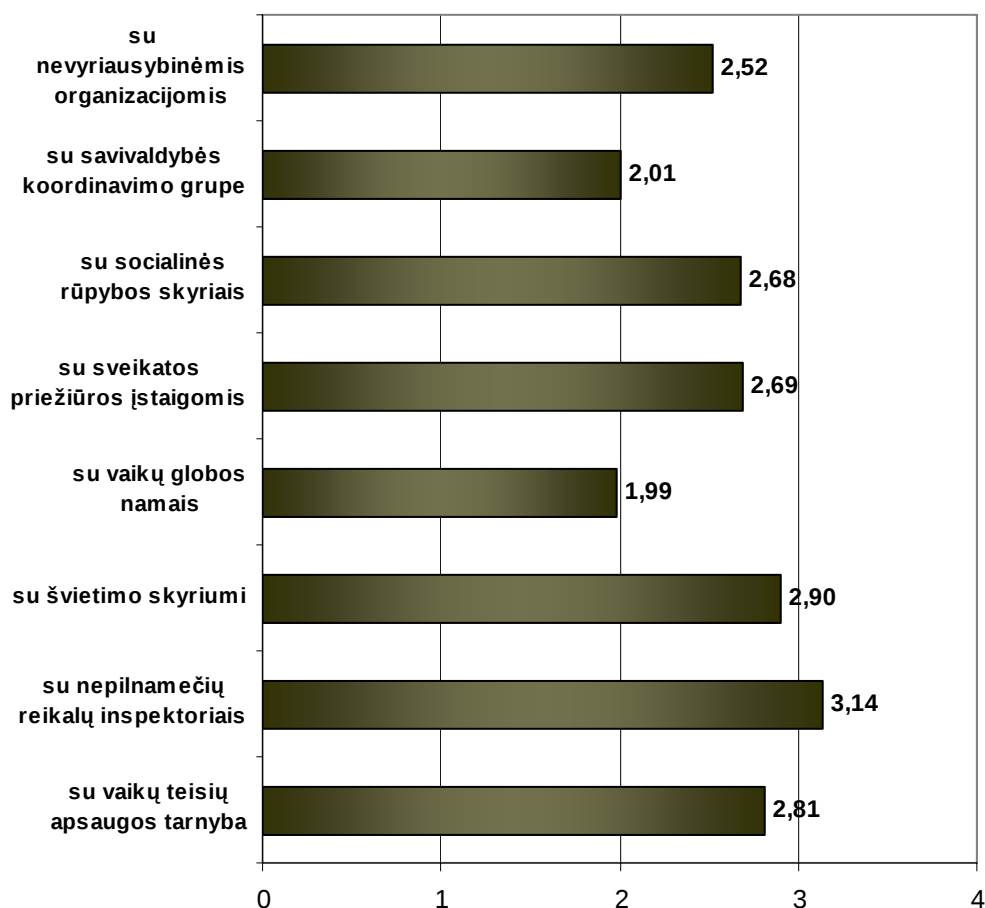
Mokykloje gana intensyviai vykdoma prevencinė projektinė veikla, nes, vadovų vertinimu, per metus realizuojama vidutiniškai po 3-4, o kartais net ir daugiau projektų, nukreiptų į sveikos gyvensenos propagavimo, mokinių užimtumo, tabako vartojimo, žalingų įpročių, ŽIV/AIDS, saugumo problemų sprendimą.

6 TARPŽINYBINIO BENDRADARBIAVIMO TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

6.1 Prevencinės darbo grupės narių nuomonės tyrimas

Tyrimo klausimas: Kokios kyla tarpžinybinės kliūtys, vykdant prevencinę veiklą?

Mokyklos prevencinio darbo grupės sudėtyje gali būti ne tik šioje įstaigoje dirbantys specialistai, bet ir Vaikų teisių apsaugos tarnybos (VTAT) darbuotojai, policijos pareigūnai ar pan. Siekiant išsiaiškinti, su kokiomis institucijomis dažniausiai bendradarbiauja prevencinė darbo grupė ir kaip sekasi bendradarbiauti, respondentams buvo pateiktas klausimas „Kaip Jūs vertinate Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės bendradarbiavimo su kitomis institucijomis rezultatus?“. Iš pateiktų duomenų, išryškėjo, kad daugiausiai yra bendradarbiaujama su nepilnamečių reikalų inspektorais. Vykdamas prevencinę veiklą svarbūs partneriai yra Švietimo ir ugdymo skyrius bei VTAT specialistai (žr. 6.1.1 pav.).

6.1.1 pav. Bendradarbiavimas su įvairių žinybų specialistais

Siekiant detaliau išsiaiškinti, kokiomis formomis bei kaip dažnai yra bendraujama ir bendradarbiaujama su įvairių žinybų specialistais, respondentų buvo prašoma apie tai parašyti. Tyrimo rezultatai parodė, kad pagrindinė bendravimo forma yra paskaitos, susitikimai, diskusijos prevencinėmis temomis, kurias veda įvairių žinybų specialistai (žr. 6.1.1 lentelę).

6.1.1 lentelė

Bendravimo ir bendradarbiavimo formos su įvairiomis institucijomis

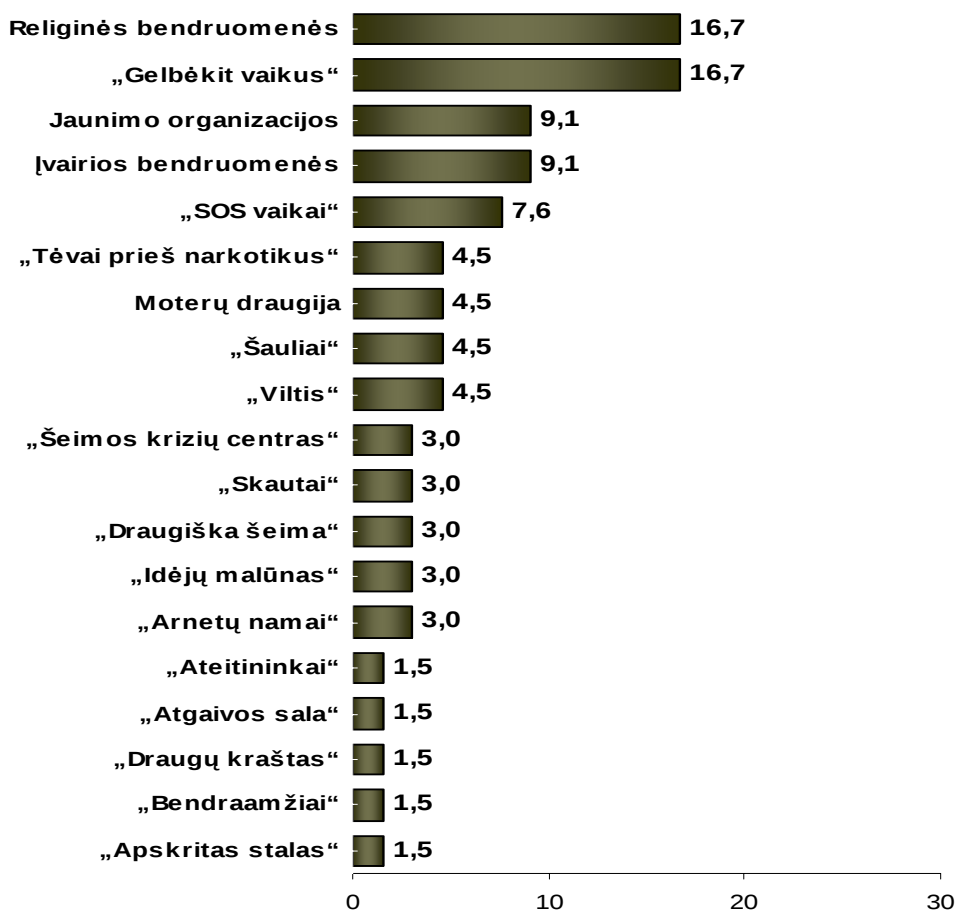
Bendravimo formos	Institucijos						
	Vaikų teisių apsaugos tarnybos (VTAT)	Nepilnamečių reikalų inspektoriai	Švietimo ir ugdymo skyrius	Vaikų globos namai	Visuomenės sveikatos centras (VSC)	Socialinės rūpybos skyrius	Savivaldybės koordinavimo grupė
Renginiai	3	15	13	8	13	2	2
Reidai	4	3			5	1	1
Pokalbiai telefonu	25	15	7	10	6	15	2
Posėdžiai, pasitarimai	4	8	3			1	7
Konsultacijos	3	1	3	3	6	8	5
Informacijos sklaida	5	1	7	1	9	9	3
Atvykimai į mokyklas	4	5					
Akcijos, projektai	1	2	2	4			
Paskaitos, susitikimai	17	26	6	11	35	2	1
Pokalbiai	2	4		3	4	4	1
Raštiškas bendravimas	13	7	17	4	2	4	3
Planai, ataskaitos			15				7
Seminarai			10		3		2

Kaip matyti 6.1.2 lentelėje, prevencinės darbo grupės nariai dažniausiai kreipiasi į įvairias institucijas tada, kai iškyla vienokios ar kitokios problemos, kai reikia pagalbos ar paramos, stengiantis jas išspręsti. Taigi pasitvirtina ryškus savivaldybių koordinavimo grupių narių išskirtos koordinavimo funkcijos realizavimas bendradarbiaujant su mokyklos prevencinio darbo grupės nariais.

Bendravimo dažnumas bendradarbiaujant su įvairiomis institucijomis

Bendravimo dažnumas	Institucijos						
	Vaikų teisių apsaugos tarnybos (VTAT)	Nepilnamečių reikalų inspektoriai	Švietimo ir ugdymo skyrius	Vaikų globos namai	Visuomenės sveikatos centras (VSC)	Socialinės rūpybos skyrius	Savivaldybės koordinavimo grupė
Pagal poreikį (iškilus problemai)	42	33	20	12	24	40	18
1-2 kartai per mėnesį	12	20	10		5	8	6
2-3 kartai per metus	6	15	2	6	6	4	2
Retai	8	2	5	9	11	10	9
Dažnai	5	4	6	7	9	4	2
Nuolat		3	11	7	7	4	5

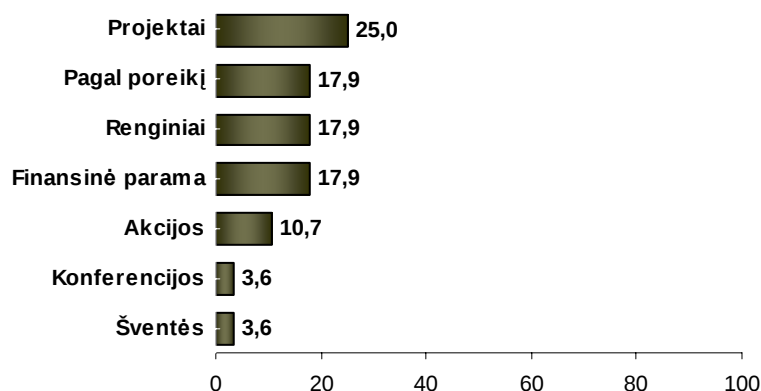
Iš pateiktų duomenų matyti, kad dažnai prevencinės darbo grupės nariai bendrauja su įvairiomis nevyriausybėmis organizacijomis (žr. 6.1.2 pav.), su kuriomis bendravimas vyksta rengiant bendrus projektus, renginius (žr. 6.1.3 pav.).

6.1.2 pav. Bendradarbiavimas su nevyriausybėmis organizacijomis (NVO)

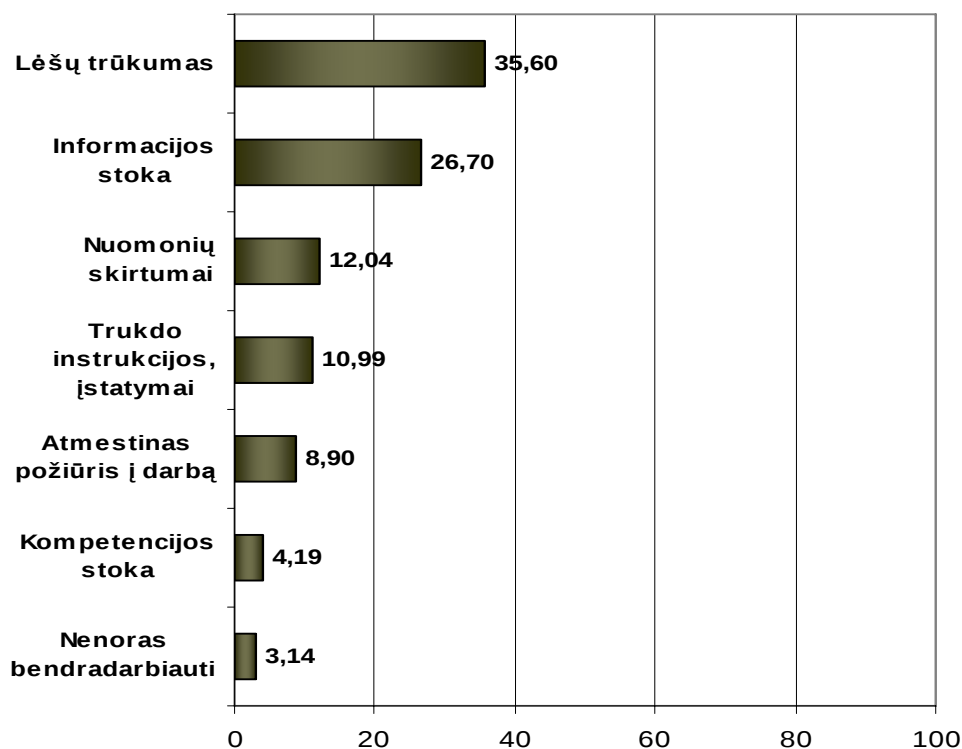
Kitaip tariant, vėlgi pasitvirtina savivaldybių koordinavimo grupių narių akcentuota veiklos organizavimo ir koordinavimo funkcija, sąlygojanti komandinį socialinių problemų sprendimą.

Dažniausios bendradarbiavimo formos, išskiriamos prevencinės darbo grupės narių, pateikiamos 6.1.3 paveiksle.

6.1.3 pav. Bendradarbiavimo formos

Siekiant išsiaiškinti, kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant, respondentų buvo teiraujamasi, „Kokios kliūtys iškyla Jums bendradarbiaujant prevencinės veiklos mokykloje klausimais su kitomis institucijomis?“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 6.1.4 pav.), kad esminės kliūtys bendradarbiaujant su kitų žinybų specialistais yra lėšų trūkumas (35,80 proc.) bei informacijos stoka (26,70 proc.).

6.1.4 pav. Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis kliūtys

Bendravimą ir bendradarbiavimą neigiamai įtakoja nuomonių skirtumai, atskiros institucijos ir įstatymai, netgi kompetencijos stoka ar nenoras bendradarbiauti. Mokyklų prevencinio darbo grupių nariai pasigenda įvairių kitų žinybų specialistų kompetencijos bei atsakomybės, sprendžiant iškilusias problemas.

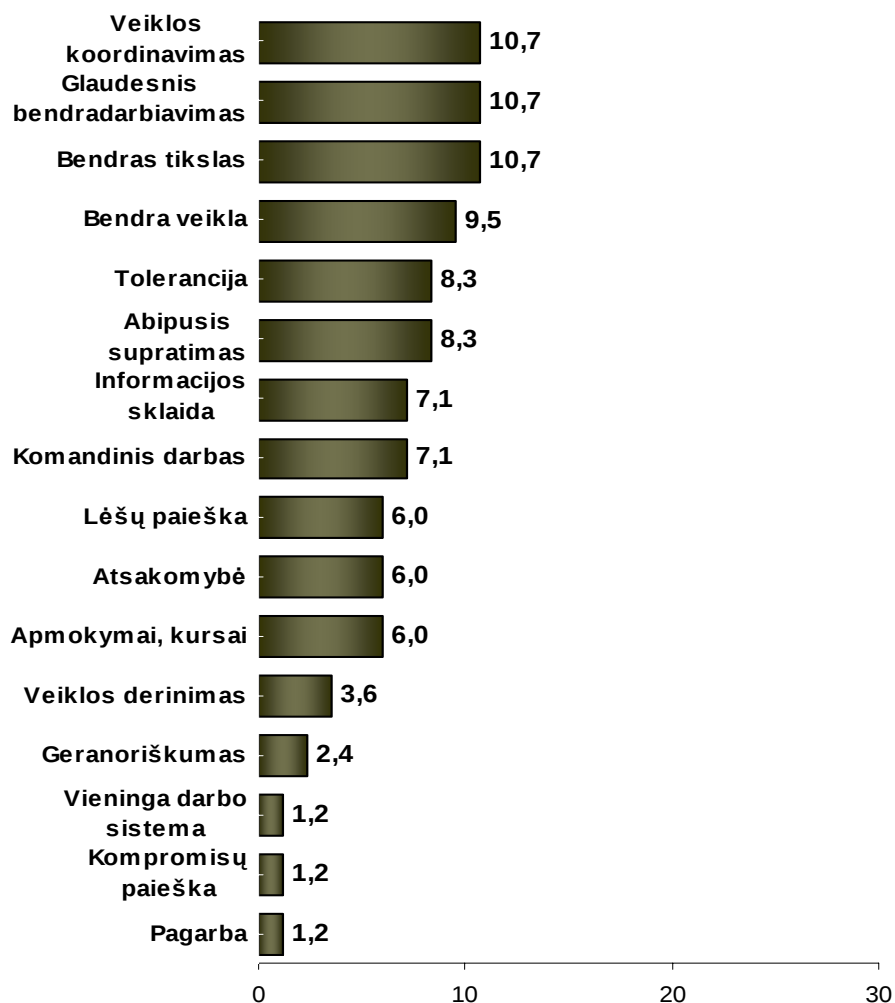
Be to, tyrimo rezultatai atskleidė, kad esminės problemos yra vaizdinės ir metodinės medžiagos bei informacijos apie institucijų veiklą trūkumas. Lėšų trūksta, vykdant prevencinius renginius, konkursus bei organizuojant turiningą mokinių užimtumą (žr. 6.1.3 lentelę).

6.1.3 lentelė

Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis išskirtos kliūtys ir jų dažnumas.

Institucija	Informacijos stoka	Nuomonių skirtumai	Kompetencijos stoka	Lėšų trūkumas	Atmestinas požiūris	Trukdo įstatymai
Švietimo skyrius	4			2	1	
Priklausomybių centras	2			3		
Švietimo ir mokslo ministerija	2			4		
Nepilnamečių reikalų	3	1		2	4	2
Savivaldybės koordinavimo grupė	7			12		
Nevyriausybinių organizacijos (NVO)	2			3		
Policija	3	5	2	1	2	1
Vaikų teisių apsaugos tarnyba (VTAT)	6	7	1	1	3	3
Vaikų globos namai		2				
Medicinos įstaigos				3		

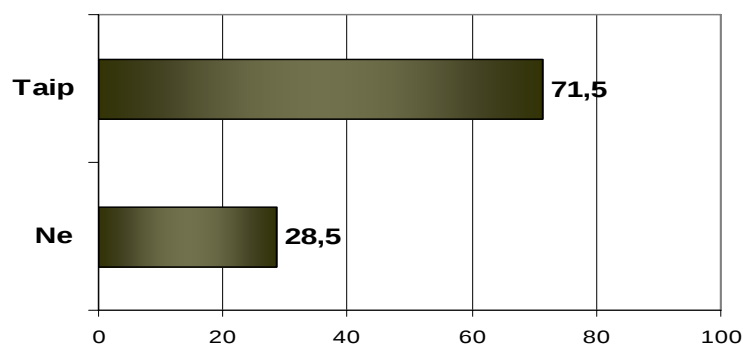
Respondentai, atsakydami į klausimą, „Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių?“, teigė, kad kliūčių nebūtų, jei, vykdant prevencinę veiklą, (žr. 6.1.5 pav.) būtų siekiama vieningo tikslo (10,7 proc.), būtų glaudesnis bendradarbiavimas tarp partnerių (10,7 proc.) bei labiau koordinuota veikla (10,7 proc.).

6.1.5 pav. Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis tobulinimo galimybės

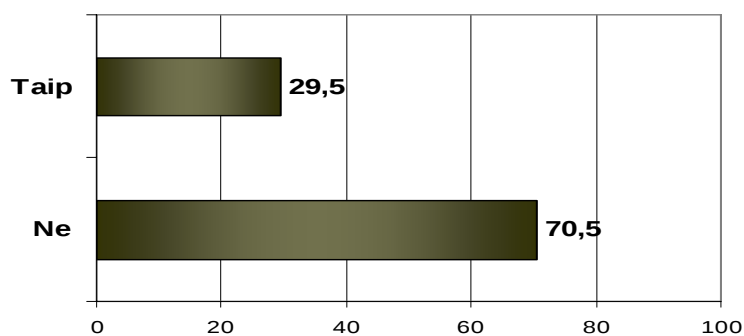
Kur kas mažiau mokyklų prevencinio darbo grupių nariai akcentavo vieningos darbo sistemos, kompromisų paieškos ar elementarios pagarbos vieni kitiems svarbą bendradarbiavimui su kitomis institucijomis.

Siekiant išsiaiškinti, ar prevencinės darbo grupės mokykloje nariai žino apie prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupę, buvo pateiktas klausimas „Ar teko girdėti, kad Jūsų savivaldybėje veikia prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupė?“. Gauti rezultatai rodo, kad didžioji dalis (71,5 proc.) respondentų žino apie tokią grupę (žr. 6.1.6 pav.).

6.1.6 pav. Žinojimas apie prevencinės veiklos koordinavimo grupę

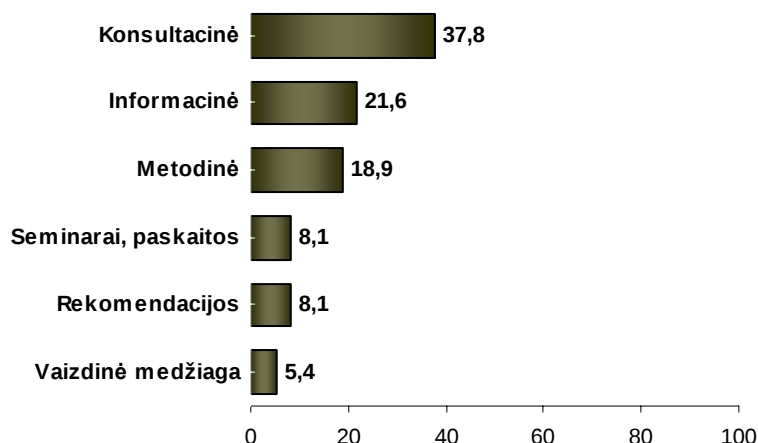
Jeigu prevencinės darbo grupės nariai žino apie prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupę, tai jų buvo teiraujamasi, „...ar kreipiatės pagalbos į šios grupės narius?“. Rezultatai rodo, kad tik 29, 5 proc. respondentų kreipėsi pagalbos į šią grupę (žr. 6.1.7 pav.) ir net 70,5 proc. respondentų niekada į tokius specialistus nėra kreipęsi.

6.1.7 pav. Pagalbos iš prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupės poreikis

Akivaizdu, kad išryškėja opi mokyklų prevencinio darbo grupių uždarmo ar pasyvumo problema, galinti neigiamai įtakoti prevencinio darbo veiksmingumą ar teikiamos pagalbos teikimą mokiniui ir jo tėvams.

Siekiant išsiaiškinti, kokia pagalba buvo suteikta, respondentams pateiktas klausimas „Jei taip, kokią pagalbą šios koordinavimo grupės nariai Jums suteikė?“. Iš gautų atsakymų matyti, kad, besikreipiantiems į koordinavimo grupę pagalbos, buvo suteikta konsultacinė, informacinė, metodinė pagalba, buvo pateikiamos rekomendacijos, vaizdinė medžiaga, skaitomos paskaitos bei rengiami seminarai (žr. 6.1.8 pav.).

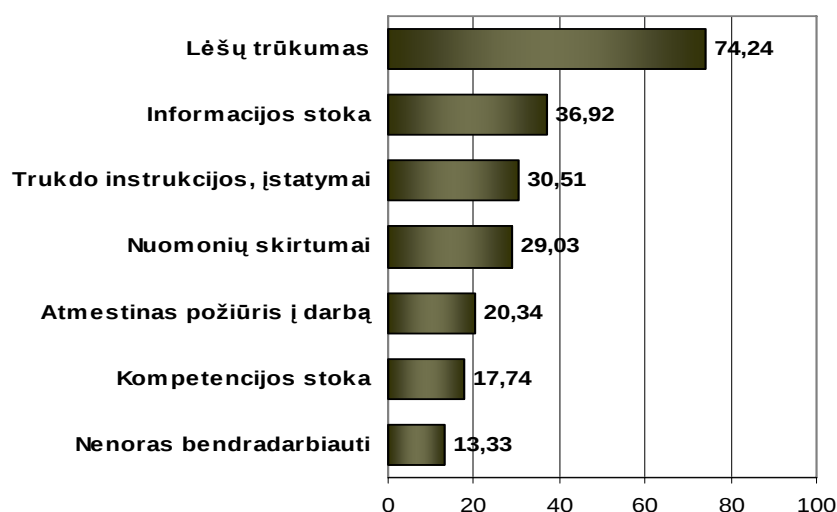
6.1.8 pav. Koordinavimo grupės teikiamos pagalbos formos

Taigi respondentų vertinimai tik dar labiau patvirtina prielaidą, jog produktyvus bendradarbiavimas su kitų žinybų specialistais ir ypač savivaldybės koordinavimo grupės nariais, padeda kur kas efektyviau ir profesionaliau spręsti iškilusias problemas, taikyti įvairesnes veiklos formas bei metodus.

Apibendrinant mokyklų prevencinio darbo grupės narių bendravimo ir bendradarbiavimo vertinimus, galima teigti, kad mokyklų prevencinio darbo grupių nariai bendravimą ir bendradarbiavimą su įvairių žinybų specialistais, tarp jų ir savivaldybių koordinavimo grupių nariais, iš esmės vertina teigiamai. Intensyviausiai bendradarbiaujama su nepilnamečių reikalų inspektorais, Švietimo ir ugdymo skyriaus bei VTAT specialistais. Į įvairias institucijas kreipiamasi tuomet, kai iškyla vienokios ar kitokios problemos, kai reikia pagalbos ar paramos, stengiantis jas išspręsti. Bendradarbiavimui pasirenkama bendrų projektų, renginių organizavimo forma. Nors bendraujama ir bendradarbiaujama, visgi dėl lėšų trūkumo bei informacijos stokos mokyklų prevencinio darbo grupių bendradarbiavimas nėra pakankamas. Tarp kitų kliūčių, trukdančių kokybiškam bendradarbiavimui, prevencinės darbo grupės nariai išskiria kitų žinybų specialistų kompetencijos bei elementarios pagarbos stoką. Tam, kad bendradarbiavimas būtų sėkmingesnis prevencinio darbo grupių nariai pabrėžia vieningo tikslo, glaudesnio bendradarbiavimo tarp partnerių bei labiau koordinuotos veiklos aktualumą. Prevencinio darbo grupės nariai žino apie savivaldybėse įsteigtas koordinavimo grupes, tačiau pagalbos į jas kreipiasi retai, nepaisant net ir to fakto, kad savivaldybių koordinavimo grupė teikia įvairialypę ir kvalifikuotą pagalbą (konsultacinę, informacinę, metodinę, teikiant rekomendacijas, vaizdinę medžiagą, skaitant paskaitas bei rengiant seminarus).

6.2 Mokyklos vadovų nuomonės tyrimas

Siekiant išsiaiškinti, kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant su kitomis institucijomis, mokyklos vadovams buvo pateiktas klausimas „Kokios kliūtys iškyla Jums, prevencinės veiklos mokykloje klausimais bendradarbiaujant su kitomis institucijomis?“. Tyrimo rezultatai parodė (6.2.1 pav.), kad pagrindinė kliūtis yra lėšų trūkumas (74,24 proc.), nors nemažiau svarbios - informacijos stoka (36,92 proc.), instrukcijos ar įstatymai (30,51 proc.), nuomonių skirtumai. Mokyklų vadovai, išskirdami bendradarbiavimo kliūtis, akcentuoja ir kitų žinybų specialistų kompetencijos stoką (17,74 proc.) bei nenorą bendradarbiauti (13,33 proc.).

6.2.1 pav. Kliūtys bendradarbiaujant su kitomis institucijomis

Išanalizavus mokyklų vadovų atsakymus į pateiktą klausimą „Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių?“, galima teigti, kad vadovai dažniausiai įvardino šias tarpžinybinio bendradarbiavimo kliūtis: kadrių stoka, aktyvesnės bei apibrėžtos veiklos stoka, abipusio supratimo bei finansavimo trūkumas (žr. 6.2.1 lentelę).

6.2.1 lentelė

Institucijų, atsakingų už prevencinę veiklą, bendradarbiavimo kliūtys.

Kliūtys	Atsakymų dažnis
Kadrių stoka	4
Abipusio supratimo stoka	3
Apibrėžtumo stoka	3
Atsakingumo stoka	3
Finansavimo trūkumas	3
Laiko stoka	3
Aktyvesnės veiklos stoka	3

Norint išsiaiškinti, kokios kliūtys iškyla mokyklos vadovams vykdant prevencinę veiklą su savivaldybės koordinavimo grupės nariais, buvo teiraujama, „Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą su savivaldybės koordinavimo grupės nariais?“. Iš gautų atsakymų išryškėjo, kad pagrindinė problema yra ribotas tarpusavio bendravimas (žr. 6.2.2 lentelę).

6.2.2 lentelė

Bendradarbiavimo problemos su koordinavimo grupės nariais

Problemos	Atsakymų dažnis
Ribotas bendravimas	7
Veiklos koordinavimo stoka	4
Informacijos apie veiklą stoka	4
Tarpžinybinis bendradarbiavimas	3
Problemų nėra	30

Tiesa, didžioji dauguma mokyklų vadovų teigė, kad problemų, bendradarbiaujant su koordinavimo grupės nariais, nėra.

Atsakydami į klausimą „Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdant prevencinę veiklą su Jūsų mokyklos prevencinės grupės nariais?“, respondentai kaip esminę problemą išskyrė darbuotojų užimtumą bei laiko stoką (žr. 6.2.3 lentelę) arba akcentavo problemų nebuvimą.

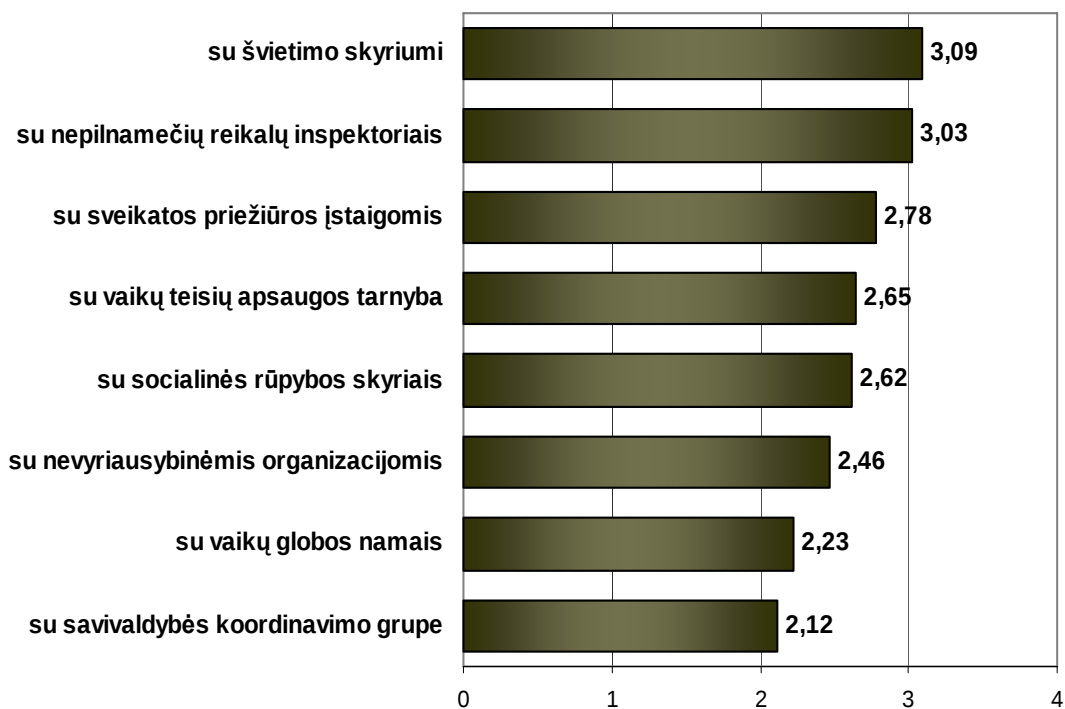
6.2.3 lentelė

Bendradarbiavimo problemos su prevencinės grupės nariais

Problemos	Atsakymų dažnis
Laiko stygius, užimtumas	9
Finansavimo trūkumas	6
Mokyklų bendruomenės pasyvumas	4
Nesisteminas darbas	2
Problemų nėra	28

Išanalizavus atsakymus į tyrimo klausimą „Kaip Jūs, kaip mokyklos vadovas, vertinate Jūsų vadovaujamos mokyklos bendradarbiavimą prevencinės veiklos klausimais su kitomis institucijomis?“, galima teigti, kad (žr. 6.2.2 pav.) glaudžiausias bendravimas bei bendradarbiavimas vyksta su Švietimo ir ugdymo skyriumi ($M=3,09$), nepilnamečių reikalų inspektorais ($M=3,03$), o mažiausiai yra bendraujama su savivaldybės koordinavimo grupe ($M=2,12$) bei vaikų globos namais ($M=2,23$).

Toks vadovų nuomonių pasiskirstymas visiškai atitinka mokyklos prevencinio darbo grupės narių nuomonę, įvardijant aktyviausius bendravimo ir bendradarbiavimo partnerius.

6.2.2 pav. Mokyklos bendradarbiavimas su kitomis institucijomis

Apibendrinant mokyklų vadovų nuomonę, vertinant bendravimą ir bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, galima teigti, kad, vadovų nuomone, didžiausios kliūtys - lėšų trūkumas, nors nemažiau svarbios - informacijos stoka, instrukcijos ar įstatymai, nuomonių skirtumai, kitų žinybų specialistų kompetencijos stoka bei nenoras bendradarbiauti. Bendradarbiavimo problemas mokyklų vadovai sieja su kadru stoka, aktyvesnės bei apibrėžtos veiklos stoka, abipusio supratimo bei finansavimo trūkumu. Iš esmės bendradarbiavimas su kitų žinybų specialistais nekelia didelių problemų arba jos kyla tik dėl riboto tarpusavio bendravimo. Mokyklos prevencinės darbo grupės veikloje mokyklų vadovai neižvelgia didelių problemų arba jas pateisina darbuotojų užimtumu bei laiko stoka. Gaudžiausias bendravimas bei bendradarbiavimas, vadovų nuomone, vyksta su Švietimo ir ugdymo skyriumi, nepilnamečių reikalų inspektoriais.

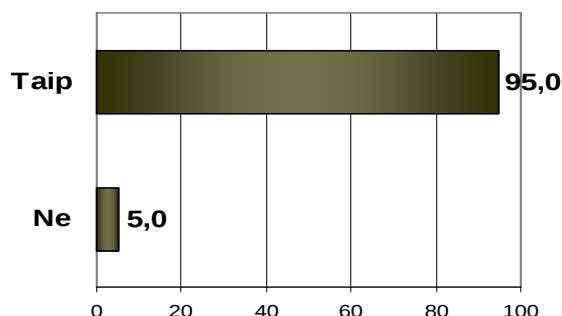
6.3 Savivaldybės koordinavimo grupės narių nuomonės tyrimas

Respondentų buvo teiraujamasi „Kokią pagalbą Jūsų savivaldybės koordinavimo grupė teikia mokyklų prevencinio darbo grupėms?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad pagrindinės pagalbos formos yra konsultacijų, metodinės pagalbos teikimas, seminarų, paskaitų, konferencijų organizavimas, veiklos planavimas, informavimas ir tarpininkavimas.

Toks nuomonių pasiskirstymas tik patvirtina savivaldybių koordinavimo grupių veiklos veiksmingumą ir tikslingumą, nes būtent šios tarnybos specialistų veikla ir turėtų būti realizuojama

vykdant respondentų išskirtas pagalbos formas. Be to, išskirtos pagalbos formos visiškai atitinka savivaldybių koordinavimo grupių veiklos funkcijas.

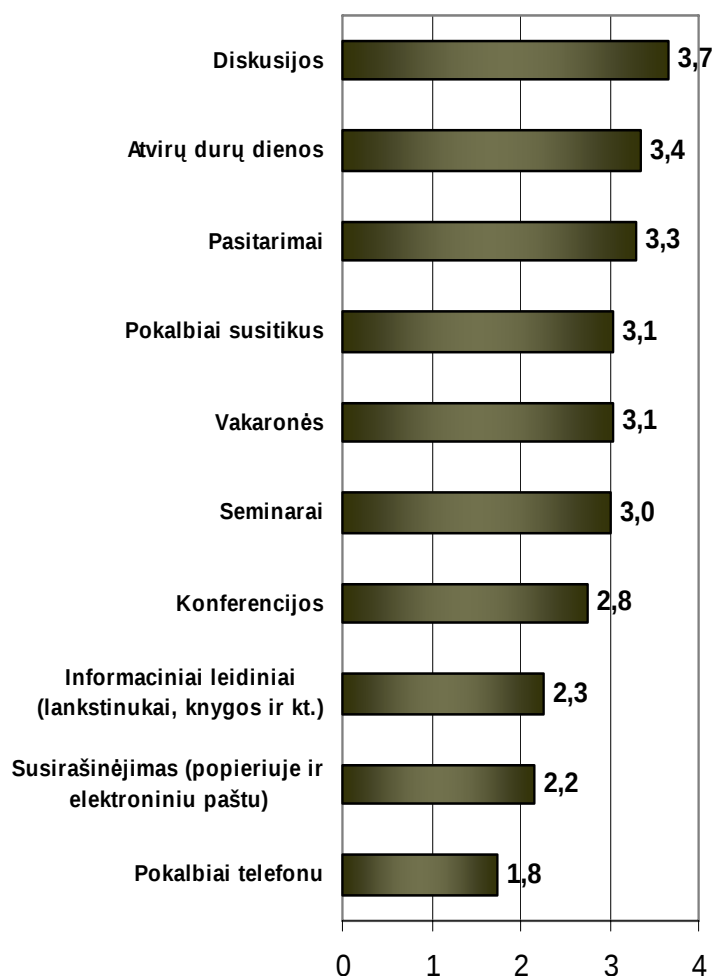
Norint sužinoti koordinavimo grupės narių nuomonę apie tai, ar pakanka informacijos apie jų vykdomą veiklą, buvo teiraujamasi, „*Ar pakanka mokykloms informacijos apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą?*“. Tyrimo rezultatai rodo, kad beveik visi nariai mano, jog informacijos apie jų veiklą pakanka (6.3.1 pav.). Dažniausiai yra pateikiama informacija apie numatomą koordinavimo grupės veiklą, supažindinama su ataskaitomis bei numatomomis veiklos vykdymo priemonėmis, planuojant posėdžius ar pasitarimus.

6.3.1 pav. Informacijos apie koordinavimo grupių veiklą teikimas

Koordinavimo grupės narių buvo paprašyta įvertinti bendradarbiavimo formų veiksmingumą ir teiraujamasi „*Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios?*“. Respondentų manymu, labiausiai veiksmingos (žr. 6.3.2 pav.) bendradarbiavimo formos yra diskusijos ($M=3,7$), atvirų durų dienos ($M=3,4$), susitikimai, pokalbiai bei seminarai ar konferencijos ($M=3$).

Įdomu tai, kad savivaldybių koordinavimo grupių narių vertinimu, bendradarbiavimui naudingos priemonės yra netgi susirašinėjimas (tarp jų ir elektroniniu paštu) ar tiesiog pokalbiai telefonu. Atliekant veiklos koordinavimo ir konsultavimo funkcijas, mažiau reikšmingomis tampa pasirinktos veiklos formos, nes svarbiausiu kriterijumi yra kvalifikuotos pagalbos teikimas, susidūrus su mokyklai sunkiai išsprendžiama problema.

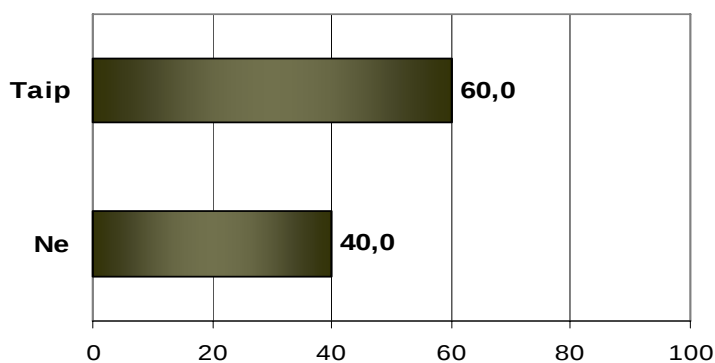

6.3.2 pav. Bendradarbiavimo formų veiksmingumas

Apibendrinant savivaldybių koordinavimo grupių narių bendradarbiavimo vertinimus, galima teigti, kad vyrauja pozityvus bendravimo ir bendradarbiavimo su mokyklų prevencinio darbo grupėmis vertinimas, o pats bendradarbiavimas dažniausiai vykdomas konsultacijų, metodinės pagalbos teikimo, seminarų, paskaitų, konferencijų organizavimo, veiklos planavimo, informavimo ir tarpininkavimo formomis. Informacijos apie savivaldybių koordinavimo grupių veiklą pakanka, nes supažindinama su ataskaitomis bei numatomomis veiklos vykdymo priemonėmis, planuojami posėdžiai ir pasitarimai, vykdoma informacijos sklaida. Kaip labiausiai veiksmingas bendradarbiavimo formas respondantai išskiria diskusijas, atvirų durų dienas, susitikimus, pokalbius bei seminarus ar konferencijas.

6.4 Įvairių žinybų specialistų nuomonės tyrimas

Siekiant išsiaiškinti įvairių žinybų specialistų teorinį pasirengimą, vykdant prevencijos koordinavimo funkciją, respondentų buvo teiraujamasi „Ar esate susipažinę su Švietimo ir mokslo ministro teisės aktais, reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad daugiau nei pusė (60 proc.) respondentų yra susipažinę su Švietimo ir mokslo ministro teisės aktais, reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu (žr. 6.4.1 pav.). Tiesa, neramina tai, kad net 40 proc. tyrime dalyvavusių įvairių žinybų specialistų nėra susipažinę nei su savo veiklos aprašu, nei su kitais veiklą reglamentuojančiais teisės aktais. Toks respondentų nuomonių pasiskirstymas patvirtina mokyklų vadovų ir prevencinio darbo grupių narių iškeltą įvairių žinybų specialistų nepakankamos kompetencijos problemą.

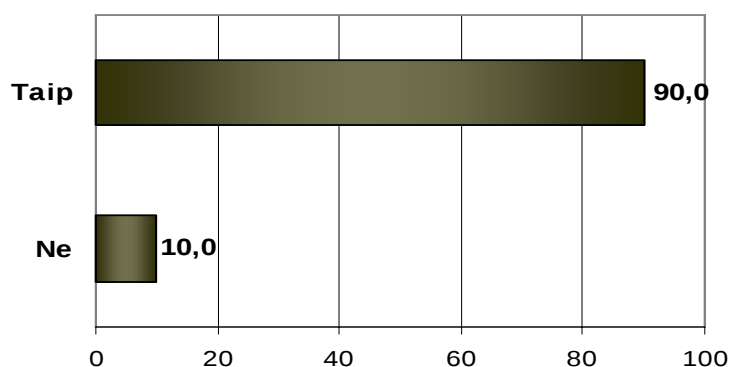

6.4.1 pav. Susipažinimas su ŠMM teisės aktais ir veiklos aprašu

Įvairių žinybų specialistų, susipažinusių teisės aktais ir veiklos aprašu, nuomone, šiame dokumente svarbiausia yra apibrėžtumas (veiklos, funkcijų), konkretumas, sistemiškumas.

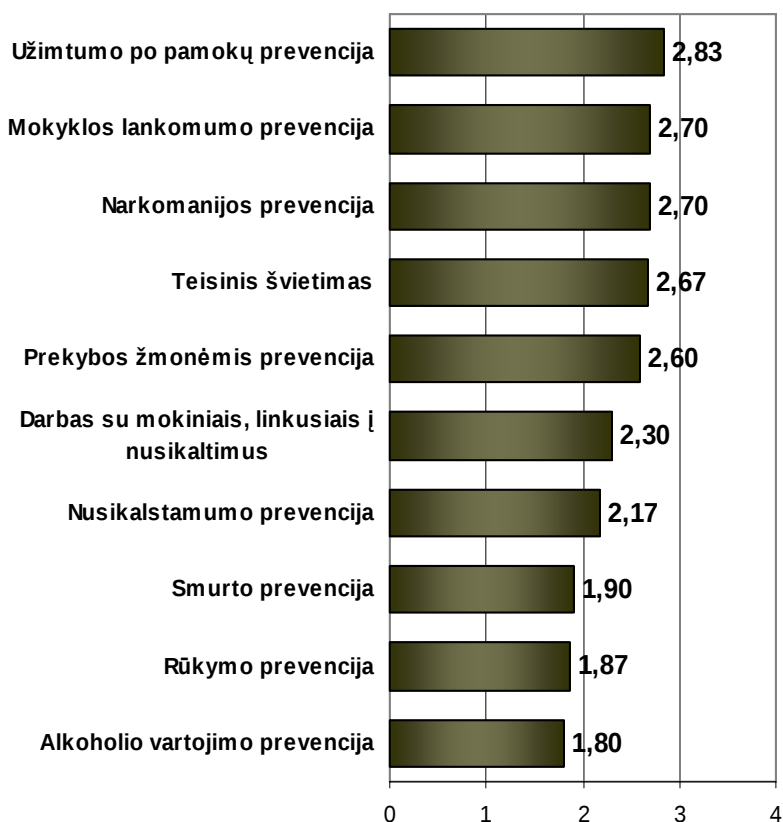
Analizuojant respondentų atsakymų į klausimo „Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose?“ rezultatus, galima daryti prielaidą, kad, specialistų nuomone, svarbiausios prevencinės darbo grupės veiklos funkcijos yra prevencija, švietimas, situacijos analizė, tiriamoji ir informavimas.

Siekiant sužinoti respondentų nuomonę apie bendradarbiavimą, buvo pateiktas klausimas „Kaip manote, ar glaudžiai bendradarbiauja mokyklų prevencinių darbo grupių nariai su įvairiomis institucijomis, vykdydami prevencinę veiklą?“. Net 90 proc. respondentų bendradarbiavimą su mokyklų prevencinio darbo grupėmis vertina teigiamai (žr. 6.4.2 pav.), nors tiek prevencinės darbo grupės nariai, tiek mokyklų vadovai akcentavo ribotą bendravimą su kitų žinybų specialistais.

6.4.2 pav. Bendradarbiavimo vertinimas

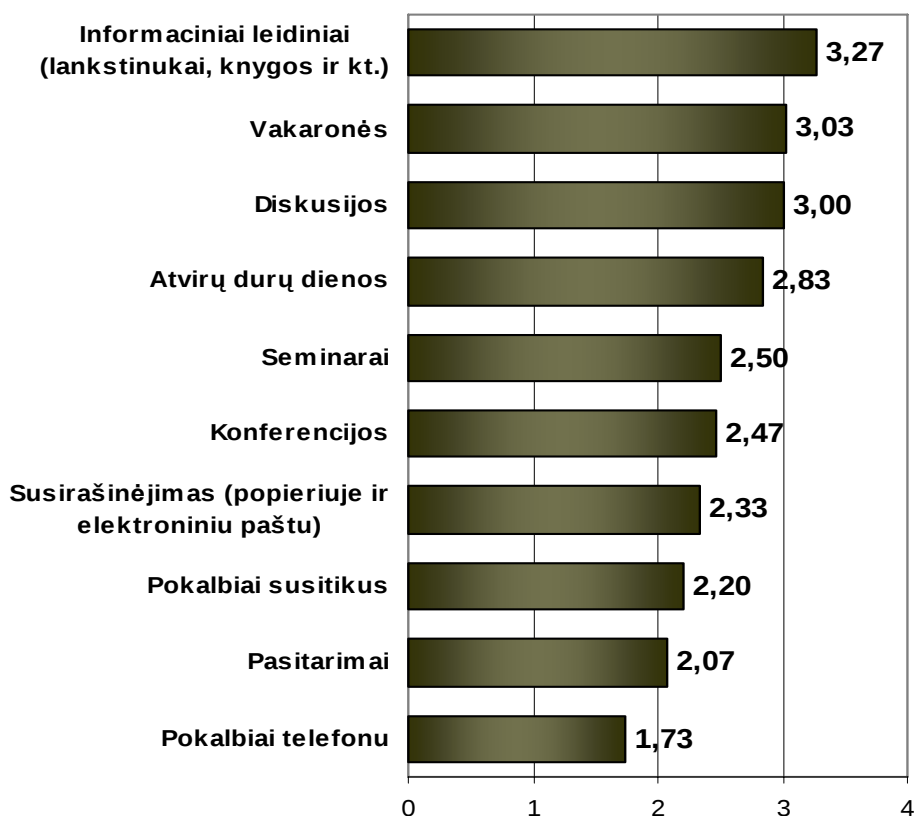
Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „*Kaip manote, kuriose veiklos srityse mokyklų prevencinėms darbo grupėms pavyksta pasiekti geriausių rezultatų?*“ išryškėjo, kad įvairių žinybų specialistai mano, jog prevencinės darbo grupės nariams (žr. 6.4.3 pav.) geriausiai sekasi spręsti užimtumo po pamokų ($M=2,83$), lankomumo ($M=2,70$), narkomanijos prevencijos ($M=2,70$), teisinio švietimo ($M=2,67$), prekybos žmonėmis prevencijos ($M=2,60$) klausimus.

6.4.3 pav. Teigiami prevencinių veiklos sričių rezultatai

Priešingai nei mokyklų prevencinio darbo grupės, įvairių žinybų specialistai vertina smurto ($M=1,90$), rūkymo ($M=1,87$) ir alkoholio vartojimo ($M=1,80$) prevencijos rezultatus.

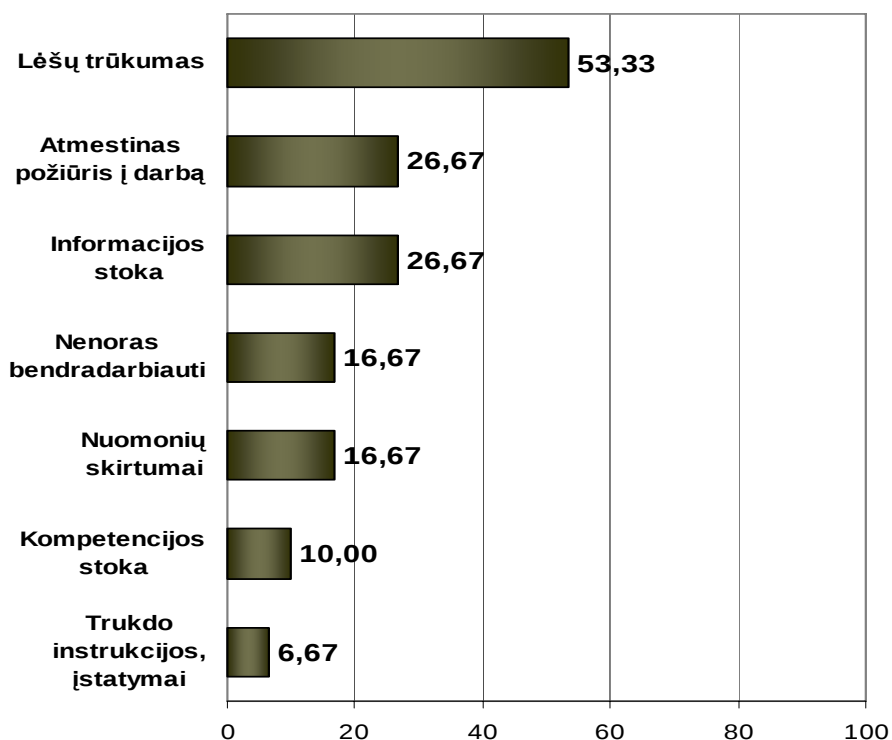
Norint sužinoti, kokios bendravimo formos yra naudingiausios, įvairių žinybų specialistų buvo teiraujamasi „*Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios?*“. Tyrimo rezultatai parodė (žr. 6.4.4 pav.), kad labiausiai yra vertinami informaciniai leidiniai ($M=3,27$), vakaronės ($M=3,03$), diskusijos ($M=3$), atvirų durų dienos ($M=2,83$).

6.4.4 pav. Nudingiausios bendradarbiavimo formos

Panašiai kaip ir savivaldybių koordinavimo grupių nariai, įvairių žinybų specialistai vertina bendradarbiavimą pokalbių, pasitarimų ar pokalbių telefonu naudingumą.

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „*Kokiu būdu Jūsų institucija dažniausiai bendradarbiauja su mokyklų prevencinio darbo grupėmis?*“ išryškėjo, kad pagrindiniai specialistų bendravimo būdai yra pokalbiai, susitikimai, pasitarimai, seminarai, konferencijos, o kaip didžiausias tokio bendradarbiavimo su mokyklų prevencinio darbo grupėmis kliūtis (žr. 6.4.5 pav.) jie įvardina lėšų trūkumą (53,33 proc.), atmetiną požiūrį į darbą (26,67 proc.), informacijos stoką (26,67 proc.), nenorą bendradarbiauti (16,67 proc.) ar tiesiog nuomonių skirtumus (16,67 proc.). Beje, panašią poziciją, vertindami bendradarbiavimą su kitų žinybų specialistais, išreiškė ir mokyklų prevencinio darbo grupių nariai, ir vadovai.

6.4.5 pav. Bendradarbiavimo kliūtys

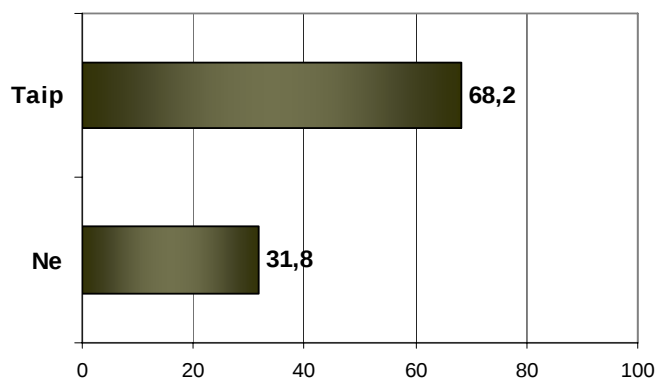
Apibendrinant įvairių žinybų specialistų bendradarbiavimo su mokyklų prevencinio darbo grupe vertinimus, galima teigti, kad, vykdant efektyvią prevencinę veiklą, labai svarbus yra bendradarbiavimo veiksnys ne tik tarp grupės narių, bet ir su įvairių institucijų specialistais. Pagrindinė bendravimo forma yra paskaitos, susitikimai, diskusijos prevencinėmis temomis, kurias veda specialistai, o veiksmingiausios - informaciniai leidiniai, vakaronės, diskusijos, atvirų durų dienos. Esminės kliūtys bendradarbiaujant yra lėšų trūkumas, atmestinas požiūris į darbą bei informacijos stoka.

7 PREVENČINĖS VEIKLOS SRIČIŲ PASIRINKIMO TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

7.1 Mokinių nuomonė apie prevencinių veiklos sričių pasirinkimą

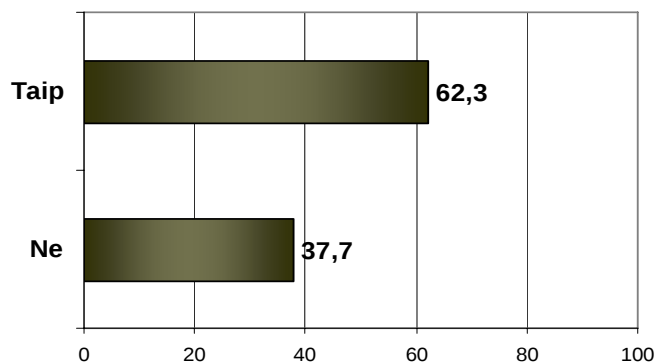
Tyrimo klausimas: Kokiais kriterijais remiantis yra pasirenkamos prevencinės veiklos sritys?

Respondentų buvo teirujamasi, ar jų mokykloje atliekamos apklausos, nukreiptos į jų nuomonės prevencinės veiklos klausimais tyrimą. Tyrimo rezultatai parodė, kad 68,2 proc. respondentų patvirtina, jog mokykloje yra atliekamos apklausos, kurių pagalba stengiamasi sužinoti jų nuomonę apie prevencinę veiklą, 31,8 proc. mokinių atsakė, kad tokie tyrimai jų mokyklose nėra atliekami (žr. 7.1.1 pav.). Lyginant su anksčiau analizuotu klausimu apie prevencinės veiklos tyrimų atlikimą, išryškėjo, kad šįkart didesnė dalis mokinių teigiamai vertina atliekamų tyrimų vykdymą ir veiksmingumą.

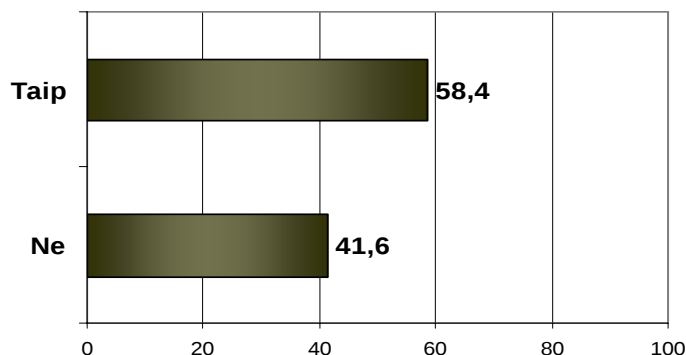
7.1.1 pav. Tyrimai, susiję su mokyklos bendruomenės nuomone apie prevencinę veiklą

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimą „Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose siekiama išsiaiškinti Jūsų poreikius mokykloje organizuojamai prevencinei veiklai?“, išryškėjo, kad daugiau nei pusė respondentų sutinka, jog jų mokykloje yra atliekamos tokios apklausos – 62,3 proc. respondentų į šį klausimą atsakė teigiamai (žr. 7.1.2 pav.).

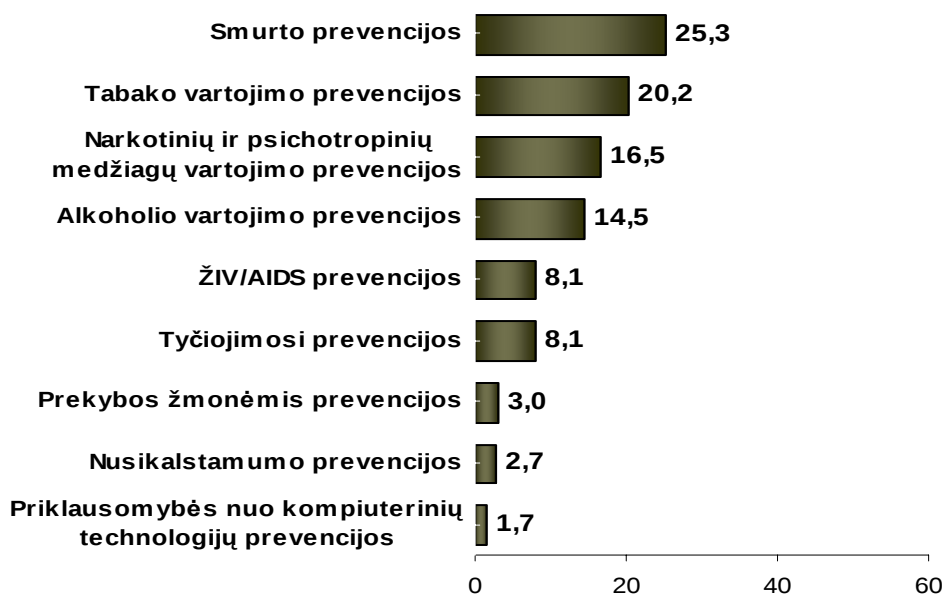
7.1.2 pav. Tyrimų, susijusių su prevencinės veiklos poreikiais mokykloje, organizavimas

Siekiant išsiaiškinti, ar mokiniai įtraukiami į prevencinę veiklą, respondentų buvo teiraujamasi „Ar mokykloje organizuojant prevencinės veiklos renginius atsižvelgiama į Jūsų norus ir pageidavimus?“ Tyrimo rezultatai parodė, kad organizuojant prevencinę veiklą dažnai yra atsižvelgiama į mokinių norus ir pageidavimus – 58,4 proc. respondentų atsakė teigiamai (žr. 7.1.3 pav.), nors net 41,6 proc. tyrime dalyvavusių mokinių neigė galimybę pareikšti savo norus, vykdant prevencinę veiklą mokykloje ar joje dalyvaujant.

7.1.3 pav. Mokyklos bendruomenės poreikių ir interesų tenkinimas, planuojant prevencinę veiklą

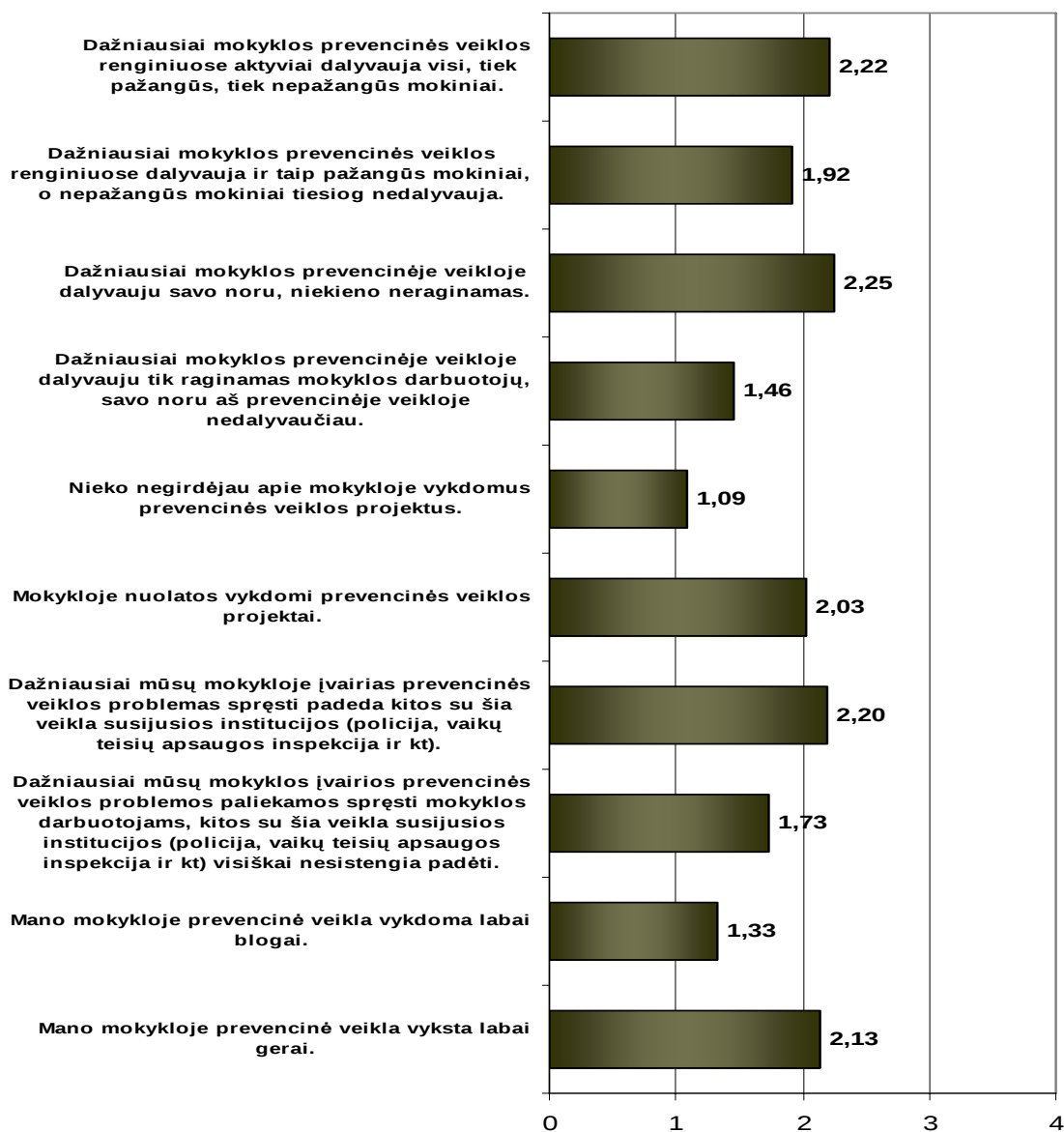
Mokinių buvo teiraujamasi, „Kokių projektų, skirtų įvairių blogų dalykų prevencijai, Jūs pageidautumėte savo mokyklose?“. Nors mokyklose yra aktyviai vykdomi įvairūs projektai, akcijos, konkursai, renginiai bei viktorinos, tačiau mokiniai mano, kad jiems prevencinių renginių reikia kur kas daugiau (žr. 7.1.4 pav.), labiausiai pabrėždami projektų, skirtų smurto (25,3 proc.), tabako vartojimo (20,2 proc.), narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo (16,5 proc.), alkoholio vartojimo (14,5 proc.) prevencijai, poreikį.

7.1.4 pav. Prevencinės veiklos projektų poreikis

Akivaizdu, kad mokiniai labiausiai atkreipia dėmesį į tuos projektus, kurie labiausiai atitinka jiems aktualias problemas. Be to, mokiniai mano, kad jiems trūksta žinių, informacijos žalingų įpročių prevencijos klausimais, todėl yra pageidaujami projektai šia tema. Kai kurie respondentai mano, kad projektai turėtų būti įdomesni, reikėtų projektų, skirtų tokioms aktualioms temoms kaip lytiniai santykiai, nėštumas, homoseksualumas, abortai ir pan. Mažiausiai respondentų akcentavo priklausomybės nuo kompiuterinių žaidimų (1,7 proc.) bei prekybos žmonėmis (3 proc.) prevencijai skirtų projektų poreikį. Toks respondentų nuomonių pasiskirstymas tik patvirtina prielaidą, jog apie kai kurias prevencijos problemas mokiniai neturi žinių arba nelaiko jų problemomis jau vien todėl, kad jos (kompiuteriniai žaidimai) yra gyvenimo norma.

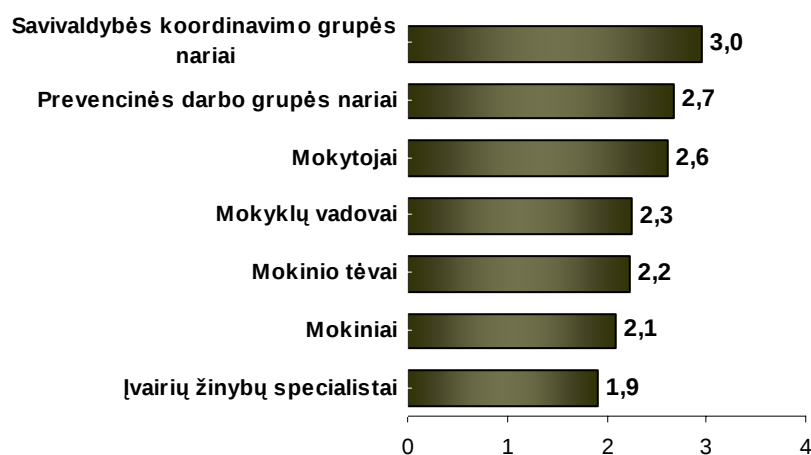
Siekiant sužinoti mokinių nuomonę apie prevencinės veiklos vykdymo mokykloje veiksmingumą, mokinių vertinimui buvo pateikta 10 teiginių, su kuriais jie turėjo galimybę sutikti arba nesutikti (žr. 7.1.5 pav.).

7.1.5 pav. Prevencinės veiklos vertinimas. Mokinių nuomonė

Mokinių vertinimuose atsispindi pozityvus požiūris į prevencinę veiklą. Dauguma mokinių patvirtino, kad jų mokykloje prevencinė veikla vykdoma labai gerai ($M=2,13$) ir prevencinės veiklos projektai vykdomi nuolat ($M=2,03$). Didesnė dalis mokinių sutinka, kad prevencinės veiklos renginiuose jie dalyvauja savo noru, niekieno neraginami ($M=2,25$). Dažniausiai mokyklos renginiuose aktyviai dalyvauja visi, tiek pažangūs, tiek nepažangūs mokiniai ($M=2,22$). Dauguma mokinių sutinka su teiginiu, kad jų mokykloje įvairias prevencinės veiklos problemas padeda spręsti kitos ($M=2,20$) su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt.).

Atlikus visų tyrime dalyvavusių respondentų grupių atsakymų į teiginį „*Dažniausiai mokyklose prevencinė veikla vykdoma labai gerai / Mano mokykloje prevencinė veikla vyksta labai gerai. ir kt.*“ lyginamąją analizę matyti, kad respondentų nuomonė apie mokyklose vykdomą prevencinę veiklą yra pakankamai pozityvi. Pozityviausiai prevencinę veiklą vertina savivaldybių koordinavimo grupių nariai ($M=3$) ir prevencinio darbo grupių nariai ($M=2,7$), o negatyviausiai mokiniai ($M=2,1$) ir įvairių žinybų specialistai ($M=1,9$).

7.1.6 pav. Prevencinės veiklos įgyvendinimo mokykloje vertinimas

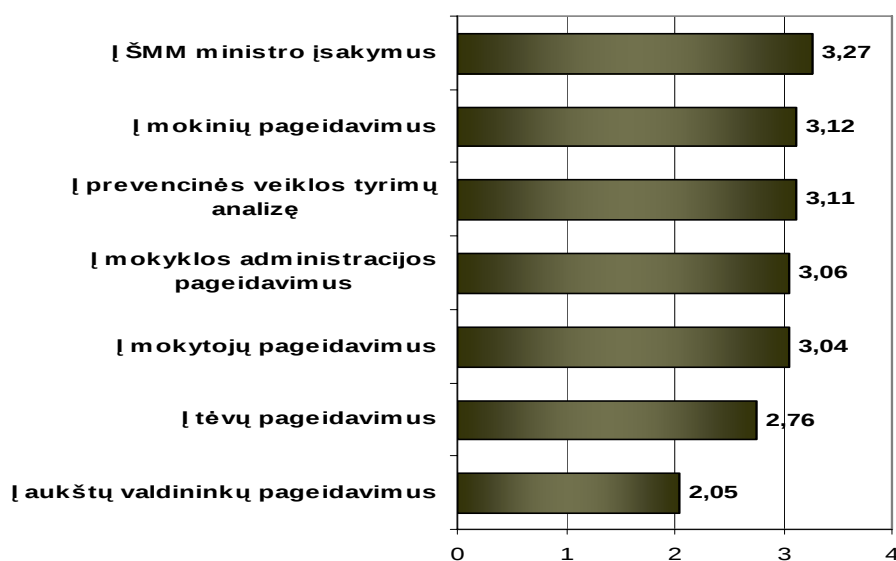
Apibendrinant mokinių prevencinės veiklos pasirinktų sričių vykdymo veiksmingumo vertinimus, galima teigti, kad mokiniai iš dalies pozityviai vertina mokykloje vykdomos prevencinės veiklos ir pasirinktų veiklos sričių veiksmingumą, akcentuodami vykdomus tyrimus, apklausas ir galimybę pareikšti savo nuomonę dėl vykdomos veiklos ar joje dalyvauti. Dauguma mokinių prevencinės veiklos renginiuose dalyvauja savo noru, o jų grupę sudaro ir pažangūs, ir nepažangūs mokiniai. Nors mokykloje vykdoma nemaža įvairių renginių, realizuojami projektai, tačiau nemaža dalis mokinių pabrėžia projektų smurto, tabako vartojimo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų, alkoholio vartojimo prevencijos tematika poreikį. Dažnai iškilusias socialines problemas padeda spręsti kitų žinybų specialistai.

Visgi nemažoje dalyje mokyklų jokios apklausos, tiriančios prevencinės veiklos mokinių ar bendruomenės poreikius, nėra vykdoma, o ir iš mokinių nuomonę niekas neatsižvelgia.

Pozityviausiai pasirinktų prevencinės veiklos sričių veiksmingumą vertina savivaldybių koordinavimo ir mokyklų prevencinio darbo grupių nariai, o negatyviausiai – mokiniai bei įvairių žinybų specialistai.

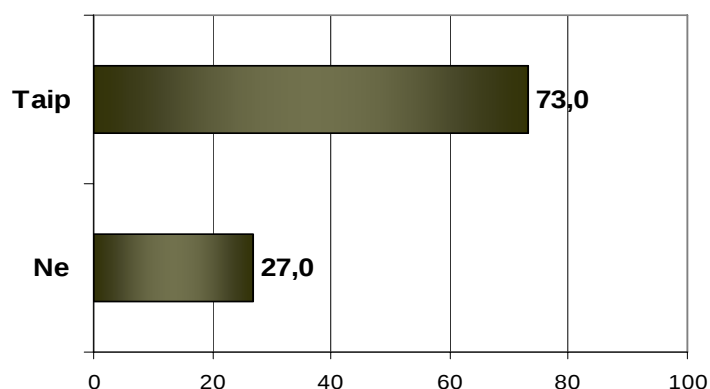
7.2 Prevencinės darbo grupės narių nuomonė apie prevencinių veiklos sričių pasirinkimą

Siekiant išsiaiškinti, į kuo remiantis pasirenkamos veiklos sritys, respondentų buvo teiraujamasi „Į ką Jūs labiausiai atsižvelgiate, pasirinkdami prevencinės veiklos sritis?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad pasirenkant prevencinės veiklos sritis pirmiausiai yra atsižvelgiama (žr. 7.2.1 pav.) į ŠMM įsakymus ($M=3,27$), į mokinių poreikius ($M=3,12$), į prevencinės veiklos tyrimų rezultatus ($M=3,11$), į mokyklos administracijos pageidavimus ($M=3,06$), į mokytojų pageidavimus ($M=3,04$). Mažiausiai, pasirenkant prevencinės veiklos sritis, yra atsižvelgiama į tėvų ($M=2,76$) ir aukštų valdininkų ($M=2,05$) pageidavimus. Be to, prevencinės darbo grupės nuostatuose yra numatytos prevencinės veiklos sritys, kurias yra privaloma vykdyti, o kitas sritis kiekviena mokykla gali vykdyti atsižvelgdama į esamą situaciją ar bendruomenės poreikius.

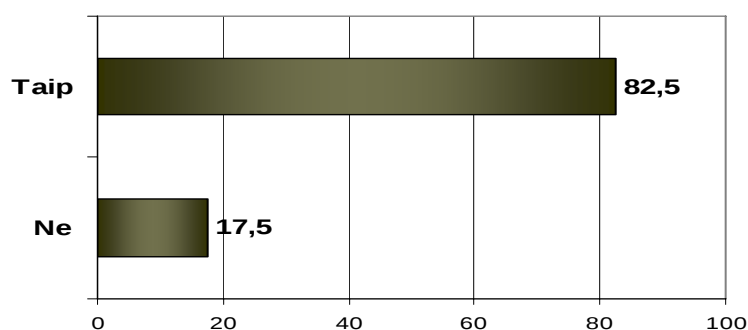
7.2.1 pav. Prevencinių veiklos sričių pasirinkimo pagal poreikius pasiskirstymas

Siekiant išsiaiškinti, ar mokyklose vykdomi tyrimai prevencijos kontekstui atskleisti, respondentų buvo teiraujamasi „Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai?“. Tyrimo rezultatai parodė, kad 73 proc. respondentų patvirtino, jog tokie tyrimai yra atliekami (žr. 7.2.2 pav.).

7.2.2 pav. Mokykloje vykdomi prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai

Siekiant išsiaiškinti, ar renkantis veiklos sritis yra atsižvelgiama į atliekamų tyrimų rezultatus, respondentų buvo teiraujamasi, „Ar renkantis veiklos sritis Jūs atsižvelgiate į tyrimų rezultatus?“. Iš gautų rezultatų galima daryti išvadą, kad prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai dažniausiai yra atliekami tam, kad pagal šių tyrimų rezultatus būtų pasirenkamos veiklos sritys (žr. 7.2.3 pav.).

7.2.3 pav. Mokyklos bendruomenės poreikių ir interesų tenkinimas, planuojant prevencinę veiklą

Apibendrinus mokyklų prevencinio darbo grupės narių pasirinktų veiklos sričių veiksmingumo vertinimus, galima teigti, kad dažniausiai prevencinės veiklos sritys pasirenkamos atsižvelgiant į ŠMM įsakymus, mokinių pageidavimus, atliktų tyrimų rezultatus, mokyklos administracijos ir mokytojų poreikius. Mokyklose dažniausiai atliekami tyrimai, o jų rezultatai sąlygoja veiklos sričių pasirinkimą.

Visgi esama tokių mokyklų, kur veiklos sritys pasirenkamos formaliai, nes nevykdomi jokie tyrimai, nepaisoma mokyklos bendruomenės poreikių. Net ir tose mokyklose, kuriose tyrimai vykdomi, per mažai atsižvelgiama į tėvų nuomonę, stokojama aktyvesnio bendruomenės dalyvavimo tiek planuojant, tiek vykdant veiklą.

IŠVADOS

1. Atlikus prevencinio darbo programų turinio analizę išryškėjo, kad:

- Rengiant prevencines programas yra pateikiama labai abstrakti situacijos analizė, akcentuojant pasitaikančias teisės pažeidimų, alkoholio, narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, prekybos žmonėmis, nusikalstamumo bei ŽIV/AIDS grėsmes.
- Dažniausiai įvardinamos problemos - pamokų nelankymas, konfliktiškas elgesys su mokytojais, tėvais, bendraamžiais, smurtas, žalingi įpročiai.
- Veiklos tikslai orientuoti į socialinę bei prevencinę veiklą, saugių mokymosi sąlygų bei aplinkos kūrimą, socialinių įgūdžių ugdymą, bendradarbiavimą su kitomis institucijomis.
- Veiklos kryptys nukreiptos į mokyklos nelankymo problemų šalinimą, mokymosi motyvacijos skatinimą, socialinių įgūdžių ugdymą, bendradarbiavimą su mokiniais, tėvais, įvairiomis švietimo institucijomis.
- Veiklos programose numatomos veiklos formos bei būdai mokinių užimtumo problemai spręsti, nusikalstamumo, alkoholio, narkotikų, tabako kontrolės prevencijai.
- Įgyvendinant programą taikomos įvairios veiklos formos: akcijos, kultūriniai renginiai, paskaitos tėvams mokiniams ir mokytojams.
- Prevencinės veiklos programose per mažai dėmesio skiriama bendradarbiavimui su kitomis institucijomis ar savivaldybės koordinavimo grupe.
- Programose nėra fiksuoti veiklos įsivertinimo kriterijai ir formos, atliekami tyrimai ne visada derinami su veiklos planavimu ir jos koregavimu.
- Prevencinės veiklos programos neturi vieningos, struktūrizuotos formos.

2. Atlikus mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos įgyvendinimo analizę nustatyta, kad:

- Prevencinių darbo grupių nariai, vertindami prevencinės veiklos įgyvendinimą, kaip svarbiausias grupės veiklos funkcijas išskiria šviečiamąją, prevencinę ir informacijos sklaidos veiklą. Mažiausiai akcentuojama seminarų, paskaitų bendruomenei organizavimas, tiriamoji veikla, darbas su socialinės rizikos vaikais, bendruomenės telkimas bendrai veiklai.
- Labai svarbus veiksnys edukacinės praktikos lygmenyje yra prevencinės darbo grupės bendradarbiavimas bei atsakomybė, o didžiausias veiklos įgyvendinimo krūvis (ir grupės narių, ir mokyklų vadovų nuomone) tenka socialiniam pedagogui bei direktoriaus pavaduotojui.
- Viena iš esminių prevencinio darbo grupės funkcijų - parengti prevencinės darbo grupės veiklos programą, kuri sudaroma atsižvelgiant į bendruomenės poreikius ir esamas aktualias problemas, dalyvaujant prevencinės darbo grupės nariams ir mokyklų bendruomenei. Mokyklų

vadovų nuomone, prevencinio darbo grupės mokyklose pagrindinės funkcijos yra bendruomenės švietimas bei įvairių žalingų įpročių prevencija.

- Svarbiausia veiklos forma – programos parengimas, išskiriant sėkmingiausias ir nesėkmingiausias programos ir veiklos sritis. Sėkmingiausia programos sritis - aiški bei konkreti veikla, o veiklos – aktyvus bendradarbiavimas bei projektinė veikla. Prevencinių grupių veiklos vertinime vyrauja tik teigiamos nuostatos (98,5 %). Mokyklų vadovų nuomone, stipriosios veiklos pusės yra sisteminga veikla bei bendradarbiavimas ir bendravimas tarpusavyje bei su įvairiomis institucijomis ir organizacijomis, o silpnoji pusė - pasyvus bendruomenės dalyvavimas prevencinėje mokyklos veikloje, laiko stoka dėl didelių reikalavimų bei užimtumo, nepakankama darbuotojų atsakomybė ir kompetencija.

- Savivaldybių koordinavimo grupių narių nuomone, sėkmingiausia veiklos sritis – bendruomenės švietimas, sisteminga ir organizuota veikla, o mažiau sėkminga – bendruomenės aktyvumas, lėšų, laiko, kompetencijos trūkumas.

- Prevencinės darbo grupės veikloje, mokyklų vadovų nuomone, turėtų būti daugiau realumo bei aiškumo, didesnis finansavimas bei darbo apmokėjimas, mažesnė dokumentų gausa, veiksmingesnis bendradarbiavimas, efektyvesnis veiklos diferencijavimas, koordinavimas ir veiklos tobulinimas.

- Išskiriami šie prevencinės veiklos prioritetai: saugios mokyklos aplinkos kūrimas, žalingų įpročių prevencija, mokymosi motyvacijos bei užimtumo skatinimas, mokyklos bendruomenės švietimas ir įtraukimas į bendrą veiklą.

3. Išanalizavus mokyklos prevencinės veiklos bei formų veiksmingumą teigtina, kad:

- Mokyklose yra atliekami prevencinės veiklos tyrimai, kurie padeda nustatyti veiklos silpnąsias bei stipriąsias puses, padeda išsiaiškinti esamas problemas ir toliau planuoti veiklą.

- Populiariausios informacijos sklaidos ir veiklos formos yra įvairūs informaciniai standai, piešinių konkursai, pokalbiai klasėje.

- Rečiausiai naudojamos formos yra susitikimai žmonėmis, kurie praeityje turėjo vienokių ar kitokių problemų, informacijos sklaida per mokyklos TV ar radiją. Susitikimai su žmonėmis, kurie praeityje turėjo problemų, yra nerekomenduojami, o mokyklos radiją bei televiziją turi ne visos mokyklos.

- Informacijos sklaida apie prevencinę veiklą nėra visiškai pakankama, dažniausiai mokiniai į klasės auklėtoją kreipiasi dėl mokymosi sunkumų, o dėl fizinio bei emocinio smurto apie pusę respondentų niekada nesikreipė pagalbos ir tik keletas respondentų dažnai kreipiasi pagalbos dėl patiriamo tiek emocinio, tiek fizinio smurto.

- Pagrindinės problemos, kurias sprendžia prevencinės veiklos darbo grupė – konfliktai su bendraamžiais, mokyklos nelankymas bei mokymosi motyvacijos stoka dėl asmeninių problemų,

tokių kaip žalingi įpročiai, konfliktai su tėvais, vagystės, nors, grupės narių vertinimu, sėkmingiausia veiklos sritis – prevencinės veiklos kokybiškas plano ir metinės ataskaitos parengimas.

- Veiklos įvertinimui pasirenkami neapibrėžti kriterijai (aktualumas, tęstinumas), mažai panaudojami atliekamų tyrimų rezultatai.

- Mokinių tėvų vertinimu, prevencinė veikla mokykloje yra vykdoma gerai, nors pasigendama vykdomų tyrimų sistemingumo bei didesnio bendruomenės įtraukimo, sprendžiant įvairesnes socialines problemas.

- Siekiant tobulinti mokyklų prevencinių grupių veiklą, akcentuojamas kuo didesnis bendruomenės įtraukimas į veiklą, aktyvesnis bei kryptingesnis darbas, dalyvavimas prevencinio pobūdžio renginiuose, projektuose, konkursuose, turiningo mokinių laisvalaikio užimtumo organizavimas.

- Mokyklų vadovai prevencinės veiklos tobulinimo galimybes labiau sieja su atskirų teisės aktų, įsakymų vykdymu, papildomu darbo apmokėjimu ir kitų institucijų aktyvesniu dalyvavimu.

4. Pagrindžiant mokykloje vykdomos prevencinės veiklos formų įvairovę išryškėjo, kad:

- Mokinių vertinimu, vykdomi prevenciniai projektai mokyklose jiems yra naudingi (80,1 %), nes daugiausia mokiniai prevencinių projektų metu įgyja naujų žinių bei informacijos (88,5 %), taip pat įvairių seminarų bei diskusijų metu vyksta informacijos sklaida tarp bendraamžių (55,7 %), yra galimybė išsakyti savo nuomonę (48,5 %).
- Nors ir organizuojami renginiai tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų, alkoholio vartojimo, ŽIV/AIDS bei smurto prevencijos tematika, tačiau mokiniai akcentuoja šių renginių stoką. Be to, išskiria keletą pageidaujamų renginių temų, tokių kaip: reketas, vagystės, prostitucija, lytiniai santykiai, bendravimo problemos, karjeros galimybės, priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų.
- Mokyklose organizuojami susitikimai su įvairiais specialistais, paskaitos bei diskusijos, kuriose mokiniams pateikiama informacija apie nusikalstamumo problemą, mokiniai diskusijų metu dalijasi savo žiniomis bei įgyja naujos informacijos.
- Prevencinei grupei mokyklose geriausiai sekasi rengti prevencinės veiklos programas, teikti pagalbą mokiniams, organizuoti mokinių užimtumą, nors mokinių vertinimu, aktualiausios problemos yra rūkymas, pamokų lankomumas, tyčiojimasis bei alkoholio vartojimas, o mažiau aktualios yra smurto, užimtumo problemos ir ypač prekybos žmonėmis problema.
- Tiek mokinių, tiek mokyklų vadovų vertinimu, vykdamant prevencinę veiklą yra organizuojamos įvairios akcijos, renginiai, konkursai, prevencinė veikla integruojama į mokomuosius dalykus: daugiausiai į biologijos ir gamtos, etikos, lietuvių kalbos turinį, o mažiausiai į – fizikos, civilinės saugos ir psichologijos dalykų turinį.

- Prevencinio darbo veiklos veiksmingumas vertinamas vykdomos veiklos aktualumo, tęstinumo, mokinių užimtumo, bendruomenės įtraukimo į šią veiklą bei „problematiškų“ vaikų elgesio gerėjimo kriterijais. Be to, kartais yra atliekami tyrimai, apklausos, atsižvelgiama į mokinių ar tėvų dalyvavimo aktyvumą bei bendruomenės susidomėjimą.

- Ypač intensyviai vykdoma projektinė veikla prevencijos tematika, nes vidutiniškai per mokslo metus mokyklose realizuojama po 4 projektus.

- Prevencinės veiklos problemas ryškiausiai akcentuoja įvairių žinybų specialistai ir savivaldybių koordinavimo grupių nariai, o mažiausiai šias problemas akcentuoja mokiniai, mokytojai ir mokinių tėvai.

6. Atlikus tarpžinybinio bendradarbiavimo tyrimo rezultatų analizę, nustatyta, kad:

- Prevencinės darbo grupės narių nuomone, mokyklos prevencinio darbo grupės sudėtyje gali būti ne tik šioje įstaigoje dirbantys specialistai, bet ir Vaikų teisių apsaugos tarnybos darbuotojai, policijos pareigūnai ar pan.

- Daugiausiai yra bendradarbiaujama su nepilnamečių reikalų inspektorais. Vykdamą prevencinę veiklą svarbūs partneriai yra Švietimo ir ugdymo skyriaus specialistai bei Vaikų teisių apsaugos tarnybos specialistai.

- Pagrindinė bendravimo forma yra paskaitos, susitikimai, diskusijos prevencinėmis temomis, kurias veda specialistai.

- Dažniausiai yra bendradarbiaujama tada, kai iškyla problemos, kai reikia pagalbos ar paramos, sprendžiant iškilusias problemas.

- Esminės kliūtys bendradarbiaujant yra lėšų trūkumas bei informacijos stoka, vaizdinės ir metodinės medžiagos trūkumas. Lėšų trūksta, vykdamą prevencinius renginius, konkursus bei organizuojant turiningą mokinių užimtumą.

- Bendradarbiavimo kliūčių šalinimas siejamas su vieningo tikslo siekiu, glaudesniu bendradarbiavimu tarp partnerių bei koordinuota veikla.

- Dauguma respondentų (71,5 %) yra informuoti apie prevencinės veiklos koordinavimo darbo grupę, tačiau tik 29,5 % respondentų kreipėsi ir jiems buvo suteikta konsultacinė pagalba.

- Mokyklų vadovų nuomone, didžiausios kliūtys bendradarbiaujant su kitomis institucijomis iškyla dėl lėšų, informacijos stokos, įstatymų netobulumo ar nuomonių skirtumų.

- Savivaldybių koordinavimo grupių narių ir įvairių žinybų specialistų vertinimu, esminės kliūtys bendradarbiaujant yra lėšų trūkumas, atmetinas požiūris į darbą ir informacijos stygius.

7. Atlikus prevencinės veiklos sričių pasirinkimo tyrimo rezultatų analizę nustatyta, kad:

- Mokinių nuomone, prevencinių veiklos sričių pasirinkimas grindžiamas mokykloje atliekamų apklausų rezultatais, kurių pagalba stengiamasi sužinoti jų nuomonę apie mokykloje

vykdomą prevencinę veiklą (68,2 %). Be to, didelė dalis apie prevencinę veiklą atliekamų apklausų yra orientuotos į mokinių poreikių išsiaiškinimą (62,3 %), didesnė dalis prevencinių renginių (58,4 %) planuojami ir organizuojami atsižvelgiant į mokinių norus ir pageidavimus.

- Nors mokyklose yra aktyviai vykdomi įvairūs projektai, akcijos, konkursai, renginiai bei viktorinos, tačiau mokiniai mano, kad jiems reikia dar daugiau prevencinių renginių. Daugiausiai mokiniai pageidauja projektų, skirtų smurto, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų, alkoholio vartojimo prevencijai.

- Mokiniai mano, kad jiems trūksta žinių bei informacijos žalingų įpročių prevencijos klausimais, todėl yra pageidaujami projektai šia ir kitomis aktualiomis temomis (pvz., lytiniai santykiai, nėštumas, homoseksualumas, abortai ir pan.).

- Prevencinės darbo grupės narių nuomone, pasirenkant prevencinės veiklos sritis, pirmiausiai yra atsižvelgiama į ŠMM įsakymus, po to į bendruomenės poreikius.

- 73 % respondentų akcentuoja prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimų realizavimą, kuris būtinas renkantis naujas veiklos sritis, tačiau nemažoje dalyje mokyklų tyrimai nėra atliekami ir planuojama veikla nėra grindžiama konkrečios mokyklos situacijos analize.

- Pozityviausiai pasirinktų prevencinės veiklos sričių veiksmingumą vertina savivaldybių koordinavimo ir mokyklų prevencinio darbo grupių nariai, o negatyviausiai – mokiniai ir įvairių žinybų specialistai.

Rekomendacijos

- Rekomenduoti **ugdymo institucijoms** vieningą prevencinio darbo programų struktūrą, (*situacijos analizė* pagrįsta tyrimų rezultatais, *tikslas, uždaviniai*, numatoma *konkreti veikla, laukiami rezultatai, veiklos įsivertinimo kriterijai ir formos*). Planuojama veikla turėtų būti grindžiama atliktų tyrimų rezultatais.
- **Prevencinio darbo grupių nariams** rekomenduoti, pasiskirstyti veiklos funkcijomis įtraukiant visus prevencinio darbo grupės narius.
- Planuoti konkrečią ir įgyvendinamą prevencinę veiklą, kurioje aktyviai dalyvautų mokyklos bendruomenė.
- Parengti informacijos sklaidos sistemą, užtikrinančią savalaikį informacijos pateikimą, esant reikalui, konfidencialumą ir tikslingumą.
- Prevencinę veiklą realizuoti įvairiose socialinių problemų srityse, įvertinant perspektyvą ir galimas grėsmes.
- Aktyvinti mokinių dalyvavimą, suteikiant galimybę būti ne tik klausytojais, bet ir aktyviais dalyviais ar organizatoriais.
- Veiklą planuoti, atsižvelgiant į mokinių poreikius.
- Pasirinkti įvairesnes veiklos formas ir plėtoti prevencijos problemų integraciją į atskirų mokomųjų dalykų turinį.
- Pasirinkti konkrečius ir apčiuopiamus veiklos įsivertinimo kriterijus.
- Intensyvinti produktyvų bendravimą ir bendradarbiavimą su įvairių kitų žinybų specialistais.
- **Mokyklų vadovams** rekomenduojama suformuoti veiksmingą ir kompetentingą prevencinio darbo grupę.
- Vykdyti prevencinės darbo grupės veiklos stebėseną ir analizę.
- **Savivaldybių koordinavimo grupių nariams** rekomenduojama intensyvinti informacijos, susijusios su grupės veikla, sklaidą, kuri būtų aktuali visiems mokyklų bendruomenių nariams.
- Teikti įvairiapusišką pagalbą mokyklų prevencinio darbo grupėms, pasirenkant kuo įvairesnes formas ir dažnai imantis iniciatyvos.
- Vykdyti bendrus su mokyklomis prevencinės veiklos tyrimus, galinčius padėti tikslingai planuoti veiklą.
- **Įvairių kitų žinybų specialistams** rekomenduojama teikti informaciją mokykloms apie galimas suteikti paslaugas.
- Intensyvinti bendravimą ir bendradarbiavimą, grindžiamą profesionaliu atskirų sričių išmanymu ir išsamia informacijos sklaida.

LITERATŪRA

1. Bitinas B. Ugdymo tyrimų metodologija. V., 1998.
2. Davidavičienė G.A. Paauglių narkotikų vartojimas Lietuvoje ir Europoje. Tyrimų medžiaga. V., 2004.
3. Kardelis K. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Lietuvos kūno kultūros akademija. K., 2002.
4. Kvieskienė G. Socializacijos pedagogika : [Įvadas į socialinę pedagogiką]. – V., 2000.
5. Leliūgienė I. Socialinė pedagogika, K., 2002.
6. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ 2004 m. rugsėjo 17 d. ĮSAK. Nr. 1462.
7. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos kryptių aprašo patvirtinimo“ 2004 m. gruodžio 9 d. ĮSAK. Nr. 1970.
8. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl tabako, alkoholio, narkotinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos švietimo įstaigose“ 2002 m. liepos 5d. ĮSAK Nr. 1275.

Priedai

Mokinių tėvams

8-12 kl.

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

P

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsistoti labai ilgai.

Jei turite daugiau nei vieną mokykloje besimokantį vaiką, atsakinėdami į šios anketos klausimus turėkite mintyje tik vieną iš savo vaikų, pageidautina vyresnįjį.

Paaškinimas :

Žodis **prevencija** reiškia - kelio užkirtimą, užbėgimą už akių, ypač teisės normų pažeidimams.

1. Prisiminkite, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje praėjusiais 2004/2005 mokslo metais vyko renginiai skirti:

1.1. Nusikalstamumo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.2. Alkoholio vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.3. Tabako naudojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.4. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.5. Smurto prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.6. ŽIV/AIDS prevencijai, ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, gal prisimenate ką nors, ką apie tuos renginius kalbėjo Jūsų dukra/sūnus (įrašykite):

.....

.....

.....

1.7. Kiti renginiai, skirti įvairių problemų prevencijai. (įrašykite)

.....

.....

.....

.....

2. Gal žinote, kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose dalyvavo Jūsų dukra/sūnus?

(atsakykite raštu)

.....

.....

3. Kokių problemų prevencijai skirtų renginių Jūsų dukros/sūnaus mokykloje Jūs labiausiai pageidautumėte? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

4. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje tėvų susirinkimuose dažnai kalbama apie įvairias prevencinės veiklos problemas? ☐ Taip; ☐ Ne

5. Apie kokias problemas dažniausiai kalbama Jūsų dukros/sūnaus mokyklos tėvų susirinkimų metu? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

.....

.....

6. Kaip manote, kurios problemos Jūsų dukros/sūnaus mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali Labai
aktuali

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Užimtumasis po pamokų (neformalusis ugdymas)					
2	Pamokų lankomumas					
3	Nusikalstamumas					
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas					
5	Alkoholio vartojimas					
6	Rūkymas					
7	Smurtas (priekabiavimas, reketas ir t.t.)					
8	Mokykloje yra mokinių, linkusių į nusikaltimus					
9	Tyčiojimas					
10	Prekyba žmonėmis					
11	Mokinių teisinių žinių trūkumas					
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų					
13	Kita (įrašykite)					
14	Kita (įrašykite)					
15	Kita (įrašykite)					

7. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai?

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne; ☐ Nežinau

8. Ar Jums užtenka informacijos apie Jūsų dukros/sūnaus mokykloje vykdomą prevencinę veiklą?

☐ Taip; ☐ Ne

9. Į ką dažniausiai kreipiatės dėl Jūsų dukros/sūnaus mokykloje iškilusių problemų?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Į klasės auklėtoją	●	●	●	●	●
2	Į įvairių dalykų mokytojus	●	●	●	●	●
3	Į mokyklos direktorę/ių	●	●	●	●	●
4	Į direktoriaus pavaduotojus	●	●	●	●	●
5	Į socialinę/į pedagogę/ą	●	●	●	●	●
6	Į mokyklos psichologę/ą	●	●	●	●	●
7	Į mokyklos budinčią/tį	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●
9	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●
10	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●

10. Kurie Jūsų dukros/sūnaus mokyklos darbuotojai Jums labiausiai padeda sprendžiant įvairias problemas?

Žymėkite taip -

Visiškai nepadeda Labai padeda

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		← →				
1	Klasės auklėtoja/as	●	●	●	●	●
2	Įvairių dalykų mokytojai	●	●	●	●	●
3	Mokyklos direktorė/ius	●	●	●	●	●
4	Direktoriaus pavaduotojai	●	●	●	●	●
5	Socialinė/is pedagogė/as	●	●	●	●	●
6	Mokyklos psichologė/as	●	●	●	●	●
7	Mokyklos budinti/s	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
9	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

11. Dėl kokių problemų Jūs dažniausiai kreipiatės į Jūsų dukros/sūnaus mokyklos darbuotojus?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Jūsų dukros/sūnaus konfliktai su bendraamžiais	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaikų fizinis smurtas prieš Jūsų dukrą/sūnų	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaikų emocinis smurtas prieš Jūsų dukrą/sūnų	☐	☐	☐	☐	☐
4	Jūsų dukros/sūnaus noro mokymuisi stoka	☐	☐	☐	☐	☐
5	Jūsų dukros/sūnaus mokyklos nelankymas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Jūsų dukros/sūnaus konfliktai su mokytojais	☐	☐	☐	☐	☐
7	Jūsų dukros/sūnaus mokymosi sunkumai (nesupranta mokymosi medžiagos)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
9	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

12. Kaip Jūsų dukros/sūnaus mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Organizuojami pokalbiai klasėje	☐	☐	☐	☐	☐
2	Organizuojami individualūs pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Organizuojami pokalbiai su mokyklos bendruomenės narių grupe	☐	☐	☐	☐	☐
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	☐	☐	☐	☐	☐
5	Organizuojamos įvairios akcijos	☐	☐	☐	☐	☐
6	Organizuojamos mokyklos bendruomenės diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	☐	☐	☐	☐	☐
8	Organizuojami susitikimai su žymiais žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
9	Organizuojami susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	☐	☐	☐	☐	☐
10	Organizuojami rašinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
11	Organizuojami piešinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
12	Informuojama per mokyklos TV	☐	☐	☐	☐	☐
13	Informuojama per mokyklos radijo laidas	☐	☐	☐	☐	☐
14	Įrengiami įvairūs informaciniai stendai	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kaip Jūsų dukros/sūnaus mokykloje turėtų būti vykdoma prevencinė veikla?

(atsakykite raštu)

.....

.....

14. Kaip manote, kas Jūsų dukros/sūnaus mokyklos prevencinėje veikloje tobulintina? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

15. Gal žinote, ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti:

Žymėkit
e taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Užimtumo po pamokų (neformalaus ugdymo)	●	●	●	●	●
2	Pamokų lankomumo	●	●	●	●	●
3	Nusikalstamumo	●	●	●	●	●
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo	●	●	●	●	●
5	Alkoholio vartojimo	●	●	●	●	●
6	Rūkymo	●	●	●	●	●
7	Smurto (priekabiavimo, reketo ir t.t.)	●	●	●	●	●
8	Mokinių, linkusių į nusikaltimus drausminimo	●	●	●	●	●
10	Tyčiojimosi	●	●	●	●	●
11	Mokinių teisinių žinių spragų mažinimo	●	●	●	●	●
12	Informacijos sklaidos apie ŽIV/AIDS	●	●	●	●	●
13	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●

16. Gal žinote bent kelių Jūsų dukros/sūnaus mokykloje įgyvendinamų prevencinės veiklos projektų pavadinimus? (atsakykite raštu).....

.....

.....

17. Kaip Jums atrodo, ar Jūsų dukrai/sūnui naudingi jų mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai? (pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

18. Kuo naudingi Jūsų dukrai/sūnui šie prevencinės veiklos projektai? (atsakykite raštu).....

.....

.....

.....

19. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje skaitomos paskaitos prevencinės veiklos temomis?

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

20. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje mokinių tėvams skaitomos paskaitos prevencinės veiklos temomis? (pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

21. Kas dažniausiai mokinių tėvams skaito šias paskaitas ir kaip vertintumėte šių paskaitų lygį?

Ivertinkite šių paskaitų lygį:

Pažymėkite, kurie asmenys Jums skaitė paskaitą/as <i>Šio klausimyno kairėje anketos pusėje pažymėkite tą kvadratėlį, ties kuriuo įrašytas Jums paskaitą/as skaitęs asmuo.</i>		Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.				
Paskaitą/as skaitė:		Paskaitų lygis Labai žemas Labai aukštas				
žymėkite taip 		 				
☐	Policijos atstovai					
☐	Mokinių tėvai					
☐	Mokytojai					
☐	Psichologai					
☐	Medicinos darbuotojai					
☐	Kiti asmenys (įrašykite).....					

22. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausiama mokinių ir jų tėvų nuomonė prevencinės veiklos klausimais? (pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

23. Ar Jūsų dukros/sūnaus mokykloje atliekamos apklausos, kuriose siekiama išsiaiškinti mokinių ir jų tėvų poreikius mokykloje organizuojamai prevencinei veiklai? (pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

24. Ar organizuojant prevencinės veiklos renginius mokykloje atsižvelgiama į mokinių ir jų tėvų norus ir pageidavimus? (pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne

25. Kokių projektų, skirtų įvairių neigiamų veiksmų prevencijai, Jūs pageidautumėte Jūsų dukros/sūnaus mokykloje? (atsakykite raštu).....

.....

.....

.....

26. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

	<i>Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką</i>	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Jūsų dukros/sūnaus mokykloje prevencinė veikla vyksta labai gerai.	●	●	●	●	●
2	Jūsų dukros/sūnaus mokykloje prevencinė veikla vykdoma labai blogai.	●	●	●	●	●
3	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokyklos įvairios prevencinės veiklos problemos paliekamos spręsti mokyklos darbuotojams, kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt) visiškai nesistengia padėti.	●	●	●	●	●
4	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokykloje įvairias prevencinės veiklos problemas spręsti padeda kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt).	●	●	●	●	●
5	Jūsų dukros/sūnaus mokykloje nuolatos vykdomi prevencinės veiklos projektai.	●	●	●	●	●
6	Prevencinės veiklos projektai Jūsų dukros/sūnaus mokykloje vykdomi retai	●	●	●	●	●
7	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokyklos prevencinėje veikloje mokiniai dalyvauja tik raginami mokyklos darbuotojų, savo noru jie prevencinėje veikloje nedalyvauja.	●	●	●	●	●
8	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokyklos prevencinėje veikloje mokiniai dalyvauja savo noru, niekieno neragunami.	●	●	●	●	●
9	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokyklos prevencinės veiklos renginiuose dalyvauja ir taip pažangūs mokiniai, o nepažangūs mokiniai tiesiog nedalyvauja.	●	●	●	●	●
10	Dažniausiai Jūsų dukros/sūnaus mokyklos prevencinės veiklos renginiuose aktyviai dalyvauja visi, tiek pažangūs, tiek nepažangūs mokiniai.	●	●	●	●	●

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Vyras ☐ ; Moteris ☐

Jūsų amžius (įrašykite) _____

Jūsų dukra/sūnus mokosi: Gimnazijoje ☐ ; Vidurinėje mokykloje ☐ ; Pagrindinėje mokykloje ☐ ;

Jaunimo mokykloje ☐ ; Kitoje mokykloje ☐ (įrašykite) _____

Kelintoje klasėje mokosi Jūsų dukra/sūnus _____

Koks apytikriai bendras Jūsų dukros/sūnaus mokymosi vidurkis _____ (įrašykite skaičių)

Jūsų išsilavinimas: Vidurinis ☐ ; Aukštesnysis ☐ ; Aukštasis ☐ ; kita ☐ (įrašykite) _____

Vietovė, kurioje Jūsų dukra/sūnus lanko mokyklą: Miestas ☐ ; Miestelis ☐ ; Kaimas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Įvairių žinybų specialistams

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

K

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsistoti labai ilgai.

1. Nurodykite pilną Jūsų institucijos pavadinimą (atsakykite raštu)

2. Ar esate susipažinę su švietimo ir mokslo ministro teisės aktais reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu?

☐ Taip; ☐ Ne

Jei taip, kas, Jūsų nuomone, šiame dokumente yra svarbiausia? (atsakykite raštu)

3. Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? (atsakykite raštu)

4. Kokias svarbiausias funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti Jūsų institucija? (atsakykite raštu)

5. Kaip Jūs vertinate mokyklų prevencinių darbo grupių darbą?

☐ Teigiamai; ☐ Neigiamai

6. Kokias teigiamas mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

7. Kokias neigiamas mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

8. Kaip manote, ar glaudžiai bendradarbiauja mokyklų prevencinių darbo grupių nariai su įvairiomis institucijomis, vykdydami prevencinę veiklą?

☐ Taip; ☐ Ne

9. Jei ne, kaip manote kodėl? (atsakykite raštu)

10. Kaip vertinate Jūsų institucijos bendradarbiavimą su mokyklų prevencinių darbo grupių nariais?

☐ Teigiamai; ☐ Neigiamai

11. Kokias *teigiamas* Jūsų institucijos bendradarbiavimo puses su mokyklų prevencinio darbo grupių nariais Jūs išskirtumėte? (atsakykite raštu)

12. Kokias *neigiamas* Jūsų institucijos bendradarbiavimo puses su mokyklų prevencinio darbo grupių nariais Jūs išskirtumėte? (atsakykite raštu)

13. Kaip manote, kuriose veiklos srityse mokyklų prevencinėms darbo grupėms pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Rezultatai organizuojant šias prevencines veiklas mokyklose:
(Būtinai įvertinkite visus pateiktus teiginius)

Žymėkite taip -

Blogi rezultatai

Geri rezultatai

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ę atitinkantį rutuliuką.						
1	Rūkymo prevencija	•	•	•	•	•
2	Narkomanijos prevencija	•	•	•	•	•
3	Alkoholio vartojimo prevencija	•	•	•	•	•
4	Smurto prevencija	•	•	•	•	•
5	Nusikalstamumo prevencija	•	•	•	•	•
6	Užimtumo po pamokų prevencija	•	•	•	•	•
7	Mokyklos lankomumo prevencija	•	•	•	•	•
8	Darbas su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus	•	•	•	•	•
9	Teisinis švietimas	•	•	•	•	•
10	Prekybos žmonėmis prevencija	•	•	•	•	•
11	Kita (įrašykite).....	•	•	•	•	•

14. Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios?

Žymėkite taip -

Labai nenaudinga

Labai naudinga

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Konferencijos	☐	☐	☐	☐	☐
2	Seminarai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
4	Atvirų durų dienos	☐	☐	☐	☐	☐
5	Informaciniai leidiniai (lankstinukai, knygos ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐
6	Vakaronės	☐	☐	☐	☐	☐
7	Pasitarimai	☐	☐	☐	☐	☐
8	Pokalbiai susitikus	☐	☐	☐	☐	☐
9	Pokalbiai telefonu	☐	☐	☐	☐	☐
10	Susirašinėjimas (popieriuje ir elektroniniu paštu)	☐	☐	☐	☐	☐
11	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

15. Koku būdu Jūsų institucija dažniausiai bendradarbiauja su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? (atsakykite raštu)

.....
.....
.....

16. Kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant su mokyklų prevencinio darbo grupėmis?

Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkančius kvadratėlius bei trumpai raštu pakomentuokite atsakymus.

16. 1. ☐ Informacijos stoka;

(raštu atsakykite, kokios informacijos trūksta)
.....
.....

16. 2. ☐ Nuomonių skirtumai;

(raštu atsakykite, dėl ko dažniausiai išsiskiria Jūsų ir prevencinio darbo grupių narių nuomonės)
.....
.....

16. 3. ☐ Kompetencijos stoka;

(raštu atsakykite, kokios kompetencijos, Jūsų nuomone, mokyklų prevencinio darbo grupės nariams trūksta)

16. 4. ☐ Lėšų trūkumas;

(raštu atsakykite, kokioms prevencinio darbo veiklos sritims labiausiai trūksta lėšų)

16. 5. ☐ Atmestinas požiūris į darbą;

(raštu atsakykite, kokiose prevencinio darbo veiklos srityse jis labiausiai pasireiškia)

16. 6. ☐ Trukdo instrukcijos, įstatymai;

(raštu atsakykite, kurios instrukcijos ir įstatymai labiausiai trukdo)

16. 7. ☐ Nenoras bendradarbiauti;

(raštu atsakykite, dėl ko nenorima bendradarbiauti)

16. 8. ☐ Kita (atsakykite raštu)

17. Ką reikėtų padaryti, kad bendradarbiaujant su mokyklos prevencinės darbo grupės nariais nekiltų jokių kliūčių? (atsakykite raštu)

18. Ar pakanka informacijos apie Jūsų institucijos veiklą kitose mokyklose?

☐ Taip; ☐ Ne

19. Jei taip, kokią informaciją apie Jūsų institucijos veiklą dažniausiai teikiate? (atsakykite raštu)

20. Jei ne, kokios informacijos apie Jūsų institucijos veiklą dažniausiai trūksta? (atsakykite raštu)

21. Kokių projektų, susijusių su mokyklų prevenciniu darbu mokykloje, veikloje Jūsų institucija dažniausiai dalyvauja? (atsakykite raštu)

22. Kurie projektai, Jūsų manymu, mokyklose šiuo metu patys aktualiausi?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktualūs Labai aktualūs

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Rūkymo prevencijos					
2	Narkomanijos prevencijos					
3	Alkoholio vartojimo prevencijos					
4	Smurto prevencijos					
5	Nusikalstamumo prevencijos					
6	Užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo)					
7	Pamokų lankomumo					
8	Darbo su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus					
9	Teisinio švietimo					
10	Prekybos žmonėmis prevencijos					
11	Kita (įrašykite)					

23. Kurios problemos, Jūsų nuomone, mokyklose šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali Labai aktuali

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Užimtumas po pamokų (neformalusis ugdymas)					
2	Pamokų lankomumas					
3	Nusikalstamumas					
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas					
5	Alkoholio vartojimas					
6	Rūkymas					
7	Smurtas					
8	Darbas su mokiniais linkusiais į nusikaltimus					
9	Prekyba žmonėmis					
10	Tyčiojimasis					
11	Teisinis švietimas					
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų					
13	Kita (įrašykite)					

(atsakykite raštu)

.....

.....

.....

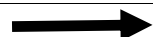
.....

.....

Žymėkite taip -

Labai naudingos

11

26. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Dažniausiai mokyklose prevencinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose rašoma viena, tačiau realiam gyvenime vyksta visiškai kita.	●	●	●	●	●
2	Dažniausiai mokyklų prevencinės veiklos dokumentuose numatyta veikla įgyvendinama realiam gyvenime.	●	●	●	●	●
3	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose vykdoma labai blogai.	●	●	●	●	●
4	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose įgyvendinama labai gerai.	●	●	●	●	●
5	Dažniausiai pačiai mokyklai paliekama spręsti prevencinės veiklos problemas, kitos su šia veikla susijusios institucijos visiškai nesistengia padėti.	●	●	●	●	●
6	Dažniausiai mokyklai prevencinės veiklos problemas padeda spręsti kitos su šia veikla susijusios institucijos.	●	●	●	●	●
7	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) nelinkusios bendradarbiauti tarpusavyje, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	●	●	●	●	●
8	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) visuomet puikiai bendradarbiauja, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	●	●	●	●	●
9	Mokykloje nuolatos vykdomi prevencinės veiklos projektai.	●	●	●	●	●
10	Nieko negirdėjau apie mokykloje vykdomus prevencinės veiklos projektus.	●	●	●	●	●

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Moteris ☐; Vyras ☐

Jūsų amžius (įrašykite) _____

Jūsų pareigos (įrašykite) _____

Jūsų darbo stažas šioje įstaigoje (įrašykite) _____

Jūsų išsilavinimas: Vidurinis ☐; Aukštesnysis ☐; Aukštasis ☐; Kita ☐ _____

Vietovė, kurioje dirbate: Miestas ☐; Miestelis ☐; Kaimas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Mokytojams

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus

M

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.
Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsisistoti labai ilgai.

1. Ar Jūsų mokykloje praėjusiais mokslo metais vyko renginiai skirti:

1.1. Mokinių nusikalstamumo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.2. Mokinių alkoholio vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.3. Mokinių tabako naudojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.4. Mokinių narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.5. Mokinių smurto (priekabiavimo, reketo ir kt.) prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.6. ŽIV/AIDS prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.7. Kiti renginiai, skirti įvairių problemų mokykloje prevencijai ☐ Taip; ☐ Ne

1.8. Kokių problemų prevencijai (įrašykite)

Gal apytikriai prisimenate tų renginių pavadinimus? (įrašykite)

1.
2.
3.

2. Jei esate klasės vadovas, kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose praėjusiais mokslo metais dalyvavo Jūsų auklėtiniai? (atsakykite raštu)

3. Kaip dažniausiai Jūsų mokyklos mokiniai dalyvauja prevencinei veiklai skirtuose renginiuose?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Kaip klausytojai	●	●	●	●	●
2	Kaip dalyviai	●	●	●	●	●
3	Kaip organizatoriai	●	●	●	●	●
4	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

4. Kokius prevencinės veiklos renginius Jūs asmeniškai organizavote? (atsakykite raštu)

5. Kokių mokyklos problemų prevencijai skirtų renginių labiausiai reiktų Jūsų mokykloje?

(atsakykite raštu)

6. Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai?

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne; ☐ Nežinau

7. Ar užtenka informacijos apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą?

☐ Taip; ☐ Ne

8. Jei atsakėte *ne*, tuomet kokios informacijos dažniausiai trūksta? (atsakykite raštu)

9. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali

Labai aktuali

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.						
1	Užimtumas po pamokų (neformalusis ugdymas)	☐	☐	☐	☐	☐
2	Pamokų lankomumas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Nusikalstamumas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
5	Alkoholio vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rūkymas	☐	☐	☐	☐	☐
7	Smurtas (priekabiavimas, reketas ir t.t.)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Mokykloje yra mokinių, linkusių į nusikaltimus	☐	☐	☐	☐	☐
9	Tyčiojimas	☐	☐	☐	☐	☐
10	Prekyba žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
11	Mokinių teisinių žinių trūkumas	☐	☐	☐	☐	☐
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų	☐	☐	☐	☐	☐
13	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
14	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

10. Kaip Jums atrodo, į ką dažniausiai kreipiasi mokiniai dėl mokykloje iškilusių problemų?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Į klasės auklėtoją	☐	☐	☐	☐	☐
2	Į įvairių dalykų mokytojus	☐	☐	☐	☐	☐
3	Į mokyklos direktorę/ių	☐	☐	☐	☐	☐
4	Į direktoriaus pavaduotojus	☐	☐	☐	☐	☐
5	Į socialinę/i pedagogę/ą	☐	☐	☐	☐	☐
6	Į mokyklos psichologę/ą	☐	☐	☐	☐	☐
7	Į mokyklos budinčią/tį	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
9	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
10	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

11. Dėl kokių problemų į Jus dažniausiai kreipiasi mokyklos mokiniai?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Konfliktai su bendraamžiais	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaikų fizinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaikų emocinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Mokymosi motyvacijos stoka	☐	☐	☐	☐	☐
5	Mokyklos nelankymas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Konfliktai su mokytojais	☐	☐	☐	☐	☐
7	Mokymosi sunkumai (nesupranta mokymosi medžiagos)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

12. Atsakykite, jei žinote, kaip Jūsų mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Organizuojami pokalbiai klasėje	☐	☐	☐	☐	☐
2	Organizuojami individualūs pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Organizuojami pokalbiai su mokyklos bendruomenės narių grupe	☐	☐	☐	☐	☐
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	☐	☐	☐	☐	☐
5	Organizuojamos įvairios akcijos	☐	☐	☐	☐	☐
6	Organizuojamos mokyklos bendruomenės diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	☐	☐	☐	☐	☐
8	Organizuojami susitikimai su žymiais žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
9	Organizuojami susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	☐	☐	☐	☐	☐
10	Organizuojami rašinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
11	Organizuojami piešinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
12	Informuojama per mokyklos TV	☐	☐	☐	☐	☐
13	Informuojama per mokyklos radijo laidas	☐	☐	☐	☐	☐
14	Įrengiami įvairūs informaciniai stendai	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kaip, Jūsų nuomone, mokykloje turėtų būti vykdoma prevencinė veikla?

(atsakykite raštu)

.....

.....

14. Kaip Jums atrodo, kas Jūsų mokyklos prevencinėje veikloje tobulintina? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

15. Gal žinote kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? (atsakykite raštu, įrašydami projekto pavadinimus ir įvertinkite jų veiksmingumą)

Žymėkite taip -

Projektas
Neveiksmingas Veiksmingas

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		←					→				
1	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
2	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
3	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
4	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
5	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

16. Jūsų mokykloje dažniausiai įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti:

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Užimtumo po pamokų (neformalaus ugdymo)	●	●	●	●	●
2	Pamokų lankomumo	●	●	●	●	●
3	Nusikalstamumo	●	●	●	●	●
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo	●	●	●	●	●
5	Alkoholio vartojimo	●	●	●	●	●
6	Rūkymo	●	●	●	●	●
7	Smurto (priekabiavimo, reketo ir t.t.)	●	●	●	●	●
8	Mokinių, linkusių į nusikaltimus drausminimo	●	●	●	●	●
10	Tyčiojimosi	●	●	●	●	●
11	Mokinių teisinių žinių spragų mažinimo	●	●	●	●	●
12	Savižudybių prevencijai	●	●	●	●	●
13	Informacijos apie ŽIV/AIDS sklaidos	●	●	●	●	●
14	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●

(pažymėkite tik vieną) ☐ Taip; ☐ Ne

(atsakykite raštu).....

□ Taip; □ Ne

.....

.....

.....

.....

☐ Taip; ☐ Ne

Šio klausimyno kairėje anketos pusėje pažymėkite tą kvadratėlį, ties kuriuo įrašytas Jums paskaita/as skaitytes asmuo.

Paskaitų lygis

Labai aukštas

Kiti asmenys (įrašykite).....

•

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

●

1

1

1

1

1

1

☐ Taip; ☐ Ne; ☐ Nežinau

☐ Taip; ☐ Ne; ☐ Nežinau

☐ Taip; ☐ Ne

.....

28. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū š ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Mūsų mokykloje prevencinė veikla vyksta labai gerai.	●	●	●	●	●
2	Mūsų mokykloje prevencinė veikla vykdoma labai blogai.	●	●	●	●	●
3	Dažniausiai mūsų mokyklos įvairios prevencinės veiklos problemos paliekamos spręsti mokyklos darbuotojams, kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt.) visiškai nesistengia padėti.	●	●	●	●	●
4	Dažniausiai mūsų mokykloje įvairios prevencinės veiklos problemas spręsti padeda kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt.).	●	●	●	●	●
5	Mokykloje nuolatos vykdomi prevencinės veiklos projektai.	●	●	●	●	●
6	Nieko negirdėjau apie mokykloje vykdomus prevencinės veiklos projektus.	●	●	●	●	●
7	Dažniausiai mokyklos prevencinėje veikloje mokiniai dalyvauja tik raginami mokytojų, savo noru jei prevencinėje veikloje nedalyvauja.	●	●	●	●	●
8	Dažniausiai mokyklos prevencinėje veikloje mokiniai dalyvauja savo noru, niekieno neraginami.	●	●	●	●	●
9	Dažniausiai mokyklos prevencinės veiklos renginiuose dalyvauja ir taip pažangūs mokiniai, o nepažangūs mokiniai tiesiog nedalyvauja.	●	●	●	●	●
10	Dažniausiai mokyklos prevencinės veiklos renginiuose aktyviai dalyvauja visi, tiek pažangūs, tiek nepažangūs mokiniai.	●	●	●	●	●

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Vyras ☐ ; Moteris ☐

Jūsų amžius (įrašykite) _____ .

Jūs dirbate:

Gimnazijoje ☐ ; Vidurinėje mokykloje ☐ ; Pagrindinėje mokykloje ☐ ;

Jaunimo mokykloje ☐ ; profesinėje mokykloje ☐ ; kitoje mokykloje ☐ (įrašykite) _____

Jūsų dėstomas dalykas (įrašykite) _____

Jūsų darbo stažas šioje mokykloje (įrašykite) _____

Jūsų išsilavinimas: Vidurinis ☐ ; Aukštesnysis ☐ ; Aukštasis ☐ ; kita ☐ (įrašykite) _____

Vietovė, kurioje yra Jūsų mokykla: Miestas ☐ ; Miestelis ☐ ; Kaimas ☐.

Dabartinė pedagoginė kvalifikacinė kategorija:

Mokytojas ☐ ; Vyr. mokytojas ☐ ; Mokytojas metodininkas ☐ ; Mokytojas ekspertas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Savivaldybių koordinavimo grupių nariams

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsistoti labai ilgai.

1. Nurodykite pilną Jūsų institucijos pavadinimą (atsakykite raštu)

2. Ar esate susipažinę su švietimo ir mokslo ministro teisės aktais, reglamentuojančiais prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos aprašu?

☐ Taip; ☐ Ne

Jei taip, kas, Jūsų nuomone, šiame dokumente yra svarbiausia?(atsakykite raštu)

3. Kokias *svarbiausias* funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? (atsakykite raštu)

4. Kokias *svarbiausias* funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti Jūsų institucija? (atsakykite raštu)

5. Kokias *svarbiausias* funkcijas, susijusias su prevencine veikla, turėtų atlikti savivaldybės koordinavimo grupė? (atsakykite raštu)

6. Kaip Jūs vertinate mokyklų prevencinių darbo grupių darbą?

☐ Teigiamai; ☐ Neigiamai

7. Kokias *teigiamas* mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte? (atsakykite raštu)

8. Kokias *neigiamas* mokyklų prevencinio darbo grupių veiklos puses išskirtumėte? (atsakykite raštu)

(Būtinai įvertinkite visus pateiktus teiginius)

Geri rezultatai

←

10. Kokią pagalbą Jūsų savivaldybės koordinavimo grupė teikia mokyklų prevencinio darbo grupėms (atsakykite raštu)

[illegible]

12. Jei taip, kokią informaciją apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą dažniausiai teikiate mokykloms? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

13. Jei ne, kokios informacijos apie Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą mokykloms dažniausiai trūksta? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

14. Kaip manote, kokios bendradarbiavimo formos prevencinės veiklos srityje yra pačios naudingiausios?

Žymėkite taip -

Labai nenaudinga

Labai naudinga

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ę atitinkantį rutuliuką.						
1	Konferencijos	☐	☐	☐	☐	☐
2	Seminarai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
4	Atvirų durų dienos	☐	☐	☐	☐	☐
5	Informaciniai leidiniai (lankstinukai, knygos ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐
6	Vakaronės	☐	☐	☐	☐	☐
7	Pasitarimai	☐	☐	☐	☐	☐
8	Pokalbiai susitikus	☐	☐	☐	☐	☐
9	Pokalbiai telefonu	☐	☐	☐	☐	☐
10	Susirašinėjimas (popieriuje ir elektroniniu paštu)	☐	☐	☐	☐	☐
11	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

15. Kokiu būdu Jūsų savivaldybės koordinavimo grupė dažniausiai bendradarbiauja su mokyklų prevencinio darbo grupėmis? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

.....

.....

16. Kokios kliūtys iškyla bendradarbiaujant su mokyklų prevencinio darbo grupėmis?

Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkančius kvadratėlius bei trumpai raštu pakomentuokite atsakymus.

16. 1. ☐ Informacijos stoka;

(raštu atsakykite, kokios informacijos trūksta)

.....

.....

16. 2. ☐ Nuomonių skirtumai;

(raštu atsakykite, dėl ko dažniausiai išsiskiria Jūsų ir prevencinio darbo grupių narių nuomonės)

.....

.....

16.3. ☐ Kompetencijos stoka;

(raštu atsakykite, kokios kompetencijos, Jūsų nuomone, mokyklų prevencinio darbo grupės nariams trūksta)

.....

16.4. ☐ Lėšų trūkumas;

(raštu atsakykite, kokioms mokyklų prevencinio darbo veiklos sritims labiausiai trūksta lėšų)

.....

16.5. ☐ Atmestinas požiūris į darbą;

(raštu atsakykite, kokiose mokyklų prevencinio darbo veiklos srityse jis labiausiai pasireiškia)

.....

16.6. ☐ Trukdo instrukcijos, įstatymai;

(raštu atsakykite, kurios instrukcijos ir įstatymai labiausiai trukdo)

.....

16.7. ☐ Nenoras bendradarbiauti;

(raštu atsakykite, dėl ko nenorima bendradarbiauti)

.....

16.8. ☐ Kita (atsakykite raštu)

.....

.....

17. Ką reikėtų padaryti, kad bendradarbiaujant su mokyklų prevencinių darbo grupių nariais nekiltų jokių kliūčių? (atsakykite raštu)

.....

.....

18. Kurie projektai, Jūsų manymu, mokyklose šiuo metu patys aktualiausi?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktualūs

Labai aktualūs

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ę atitinkantį rutuliuką.						
1	Rūkymo prevencijos					
2	Narkomanijos prevencijos					
3	Alkoholio vartojimo prevencijos					
4	Smurto prevencijos					
5	Nusikalstamumo prevencijos					
6	Užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo)					
7	Pamokų lankomumo					
8	Darbo su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus					
9	Teisinio švietimo					
10	Prekybos žmonėmis prevencijos					
11	Kita (įrašykite)					

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali

Labai aktuali

20. Kaip siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupių veiklą mokyklose?

21. Kaip siūlytumėte tobulinti Jūsų savivaldybės koordinavimo grupės veiklą?

10

22. Kokios veiklos formos, vykdant prevencinę veiklą mokyklose, Jūsų nuomone yra pačios naudingiausios?

Žymėkite taip -

Labai nenaudingos

Labai naudingos

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
2	Individualūs pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Pokalbiai su grupe mokyklos bendruomenės narių	☐	☐	☐	☐	☐
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	☐	☐	☐	☐	☐
5	Organizuojamos akcijos	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rengiamos mokyklos bendruomenės diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	☐	☐	☐	☐	☐
8	Susitikimai su žymiais žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
9	Susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	☐	☐	☐	☐	☐
10	Rašinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
11	Piešinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
12	Mokyklos TV	☐	☐	☐	☐	☐
13	Mokyklos radijo laidos	☐	☐	☐	☐	☐
14	Stendų įrengimas	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (rašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
16	Kita (rašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

23. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Dažniausiai mokyklose prevencinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose rašoma viena, tačiau realiaame gyvenime vyksta visiškai kita.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Dažniausiai mokyklų prevencinės veiklos dokumentuose numatyta veikla įgyvendinama realiaame gyvenime.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose vykdoma labai blogai.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose įgyvendinama labai gerai.	☐	☐	☐	☐	☐

23. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
5	Dažniausiai pačiai mokyklai paliekama spręsti prevencinės veiklos problemas, kitos su šia veikla susijusios institucijos visiškai nesistengia padėti.	●	●	●	●	●
6	Dažniausiai mokyklai prevencinės veiklos problemas padeda spręsti kitos su šia veikla susijusios institucijos.	●	●	●	●	●
7	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) nelinkusios bendradarbiauti tarpusavyje, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	●	●	●	●	●
8	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) visuomet puikiai bendradarbiauja, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	●	●	●	●	●
9	Savivaldybių koordinavimo grupė teigiamai įtakoja mokyklų prevencinio darbo grupių ir kitų institucijų bendradarbiavimą.	●	●	●	●	●
10	Savivaldybių koordinavimo grupė neigiamai įtakoja mokyklų prevencinio darbo grupių ir kitų institucijų bendradarbiavimą.	●	●	●	●	●

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Moteris ☐; Vyras ☐

Jūsų amžius (įrašykite) _____

Jūsų pareigos (įrašykite) _____

Jūsų darbo stažas šioje įstaigoje (įrašykite) _____

Jūsų išsilavinimas: Vidurinis ☐; Aukštesnysis ☐; Aukštasis ☐; Kita ☐ _____

Vietovė, kurioje dirbate: Miestas ☐; Miestelis ☐; Kaimas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

L

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsisistoti labai ilgai.

Paaiškinimas :

Žodis **prevencija** reiškia - kelio užkirtimą, užbėgimą už akių, ypač teisės normų pažeidimams.

1. Ar Jūsų mokykloje praėjusiais mokslo metais vyko renginiai skirti:

1.1. Nusikalstamumo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.2. Alkoholio vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.3. Tabako naudojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.4. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.5. Smurto prevencijai; ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.6. ŽIV/AIDS prevencijai, ☐ Taip; ☐ Ne (pažymėkite tik vieną atsakymą)

Jei taip, kiek tokių renginių vyko (įrašykite skaičių, jei neprisimenate tiksliai, tai nurodykite apytiksliai)

Jei taip, gal prisimenate nors kelis šių renginių pavadinimus (įrašykite, jei neprisimenate pavadinimo, tai maždaug parašykite apie ką ten buvo kalbama):

1.7. Kiti renginiai, skirti įvairių problemų prevencijai ☐ Taip; ☐ Ne

1.8. Kokių problemų prevencijai (įrašykite)

Gal apytikriai prisimenate tų renginių pavadinimus? (įrašykite)

1.
2.
3.

2. Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip klausytojas?

(atsakykite raštu)

3. Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip dalyvis?

(atsakykite raštu)

4. Kokiuose prevencinei veiklai skirtuose renginiuose Jūs dalyvavote kaip organizatorius?

(atsakykite raštu)

5. Kokių mokyklos problemų prevencijai skirtų renginių Jūs labiausiai pageidautumėte?

(atsakykite raštu)

6. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite **Visiškai neaktuali** **Labai**
taip - **aktuali**

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūs u n o m o n ę atitinkantį rutuliuką.

1	Užimtumasis po pamokų (neformalusis ugdymas)	●	●	●	●	●
2	Pamokų lankomumas	●	●	●	●	●
3	Nusikalstamumas	●	●	●	●	●
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas	●	●	●	●	●
5	Alkoholio vartojimas	●	●	●	●	●
6	Rūkymas	●	●	●	●	●
7	Smurtas (priekabiavimas, reketas ir t.t.)	●	●	●	●	●
8	Mokykloje yra mokinių, linkusių į nusikaltimus	●	●	●	●	●
9	Tyčiojimas	●	●	●	●	●
10	Prekyba žmonėmis	●	●	●	●	●
11	Mokinių teisinių žinių trūkumas	●	●	●	●	●
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų	●	●	●	●	●
13	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
14	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
15	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

7. Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai?

(pažymėkite tik vieną atsakymą)

☐ Taip; ☐ Ne; ☐ Nežinau

8. Ar užtenka informacijos apie mokykloje vykdomą prevencinę veiklą?

☐ Taip; ☐ Ne

9. Į ką dažniausiai kreipiatės dėl mokykloje iškilusių problemų?

Žymėki
te taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Į klasės auklėtoją	●	●	●	●	●
2	Į įvairių dalykų mokytojus	●	●	●	●	●
3	Į mokyklos direktorę/ių	●	●	●	●	●
4	Į direktoriaus pavaduotojus	●	●	●	●	●
5	Į socialinę/į pedagogę/ą	●	●	●	●	●
6	Į mokyklos psichologę/ą	●	●	●	●	●
7	Į mokyklos budinčią/tį	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●
9	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●
10	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●

10. Kurie mokyklos darbuotojai Jums labiausiai padeda sprendžiant įvairias problemas?

Žymėkite
taip -

Visiškai nepadeda **Labai padeda**

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		← padeda →				
1	Klasės auklėtoja/as	●	●	●	●	●
2	Įvairių dalykų mokytojai	●	●	●	●	●
3	Mokyklos direktorė/ius	●	●	●	●	●
4	Direktoriaus pavaduotojai	●	●	●	●	●
5	Socialinė/is pedagogė/as	●	●	●	●	●
6	Mokyklos psichologė/as	●	●	●	●	●
7	Mokyklos budinti/s	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
9	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
10	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

11. Dėl kokių problemų Jūs dažniausiai kreipiatės į mokyklos darbuotojus?

Žymėki
te taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Konfliktai su bendraamžiais	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaikų fizinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaikų emocinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Mokymosi motyvacijos stoka	☐	☐	☐	☐	☐
5	Mokyklos nelankymas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Konfliktai su mokytojais	☐	☐	☐	☐	☐
7	Mokymosi sunkumai (nesupranta mokymosi medžiagos)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

12. Kaip Jūsų mokykloje vykdoma įvairių problemų prevencinė veikla?

Žymėki
te taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Organizuojami pokalbiai klasėje	☐	☐	☐	☐	☐
2	Organizuojami individualūs pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Organizuojami pokalbiai su mokyklos bendruomenės narių grupe	☐	☐	☐	☐	☐
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	☐	☐	☐	☐	☐
5	Organizuojamos įvairios akcijos	☐	☐	☐	☐	☐
6	Organizuojamos mokyklos bendruomenės diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	☐	☐	☐	☐	☐
8	Organizuojami susitikimai su žymiais žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
9	Organizuojami susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	☐	☐	☐	☐	☐
10	Organizuojami rašinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
11	Organizuojami piešinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
12	Informuojama per mokyklos TV	☐	☐	☐	☐	☐
13	Informuojama per mokyklos radijo laidas	☐	☐	☐	☐	☐
14	Įrengiami įvairūs informaciniai stendai	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kaip, Jūsų nuomone, mokykloje turėtų būti vykdoma prevencinė veikla?

(atsakykite raštu)

.....

.....

14. Kas Jūsų mokyklos prevencinėje veikloje tobulintina? (atsakykite raštu)

.....

.....

15. Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? (atsakykite raštu, įrašydami projekto pavadinimus ir įvertinkite jų veiksmingumą)

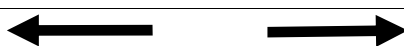
Žymėkite taip -

Projektas

Neveiksmingas

Veiksmingas

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
2	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
3	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
4	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
5	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

16. Jūsų mokykloje dažniausiai įgyvendinami projektai šioms problemoms spręsti:

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Užimtumo po pamokų (neformalaus ugdymo)	☐	☐	☐	☐	☐
2	Pamokų lankomumo	☐	☐	☐	☐	☐
3	Nusikalstamumo	☐	☐	☐	☐	☐
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimo	☐	☐	☐	☐	☐
5	Alkoholio vartojimo	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rūkymo	☐	☐	☐	☐	☐
7	Smurto (priekabiavimo, reketo ir t.t.)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Mokinių, linkusių į nusikaltimus drausminimo	☐	☐	☐	☐	☐
10	Tyčiojimosi	☐	☐	☐	☐	☐
11	Mokinių teisinių žinių spragų mažinimo	☐	☐	☐	☐	☐
12	Informacijos apie ŽIV/AIDS sklaidos	☐	☐	☐	☐	☐
13	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

17. Ar apie prevencinės veiklos projektus kalbama mokomųjų dalykų pamokose?

(pažymėkite tik vieną)

☐ Taip; ☐ Ne

18. Kokiose pamokose dažniausiai kalbama apie įvairius prevencinės veiklos projektus?

(atsakykite raštu).....
.....

19. Ar Jums naudingi mokykloje organizuojami prevencinės veiklos projektai?

☐ Taip; ☐ Ne

20. Kuo naudingi prevencinės veiklos projektai? (Galite pažymėti ne vieną atsakymo variantą)

- ☐ Įgijau naujų žinių;
☐ Dalinausi informacija su bendraamžiais;
☐ Radau naujų draugų;
☐ Įgijau naujų žinių apie projektų rengimą;
☐ Turėjau galimybę išsakyti savo nuomonę;
☐ Gavau daug literatūros;
☐ Gavau dovanų;
☐ Buvo organizuojama įdomi ekskursija arba kelionė;
☐ Kita

21. Ar mokykloje organizuojamos įvairių žmonių paskaitos? ☐ Taip; ☐ Ne

22. Kokie žmonės Jums skaitė paskaitas prevencinės veiklos temomis?

Įvertinkite šių paskaitų lygį:

Pažymėkite, kurie asmenys Jums skaitė paskaitą/as <i>Šio klausimyno kairėje anketo pusėje pažymėkite tą kvadratėlį, ties kuriuo įrašytas Jums paskaitą/as skaitęs asmuo.</i>		Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.				
Paskaitą/as skaitė:		Paskaitų lygis				
		Labai žemas		Labai aukštas		
žymėkite taip						
☐	Policijos atstovai					
☐	Jūsų bendraamžiai					
☐	Mokytojai					
☐	Psichologai					
☐	Medicinos darbuotojai					
☐	Kiti asmenys (įrašykite).....					

23. Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose klausama Jūsų nuomonė prevencinės veiklos klausimais? ☐ Taip; ☐ Ne

24. Ar Jūsų mokykloje atliekamos apklausos, kuriose siekiama išsiaiškinti Jūsų poreikius mokykloje organizuojamai prevencinei veiklai? ☐ Taip; ☐ Ne

25. Ar mokykloje organizuojant prevencinės veiklos renginius atsižvelgiama į Jūsų norus ir pageidavimus? ☐ Taip; ☐ Ne

26. Kokių projektų, skirtų įvairių blogų dalykų prevencijai, Jūs pageidautumėte savo mokyklose?

(atsakykite raštu).....
.....
.....

27. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite
te taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Mano mokykloje prevencinė veikla vyksta labai gerai.					
2	Mano mokykloje prevencinė veikla vykdoma labai blogai.					
3	Dažniausiai mūsų mokyklos įvairios prevencinės veiklos problemos paliekamos spręsti mokyklos darbuotojams, kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt.) visiškai nesistengia padėti.					
4	Dažniausiai mūsų mokykloje įvairias prevencinės veiklos problemas spręsti padeda kitos su šia veikla susijusios institucijos (policija, vaikų teisių apsaugos inspekcija ir kt.).					
5	Mokykloje nuolatos vykdomi prevencinės veiklos projektai.					
6	Nieko negirdėjau apie mokykloje vykdomus prevencinės veiklos projektus.					
7	Dažniausiai mokyklos prevencinėje veikloje dalyvauju tik raginamas mokyklos darbuotojų, savo noru aš prevencinėje veikloje nedalyvaučiau.					
8	Dažniausiai mokyklos prevencinėje veikloje dalyvauju savo noru, niekieno neraginas.					
9	Dažniausiai mokyklos prevencinės veiklos renginiuose dalyvauja ir taip pažangūs mokiniai, o nepažangūs mokiniai tiesiog nedalyvauja.					
10	Dažniausiai mokyklos prevencinės veiklos renginiuose aktyviai dalyvauja visi, tiek pažangūs, tiek nepažangūs mokiniai.					

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Vyras ☐ ; Moteris ☐

Jūsų amžius (įrašykite) _____

Jūs mokotės: Gimnazijoje ☐ ; Vidurinėje mokykloje ☐ ; Pagrindinėje mokykloje ☐ ;

Jaunimo mokykloje ☐ ; Kitoje mokykloje ☐ (įrašykite) _____

Kelintoje klasėje Jūs mokotės _____

Koks apytikriai bendras Jūsų mokymosi vidurkis _____ (įrašykite skaičiu)

Vietovė, kurioje lankote mokyklą: Miestas ☐ ; Miestelis ☐ ; Kaimas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

R

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsistoti labai ilgai.

1. Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

2. Kas tobulintina Jūsų, kaip mokyklos vadovo, nuomone:

2.1. įgyvendinat švietimo ministro įsakymus, oficialius dokumentus ir nurodymus; (atsakykite raštu) ...

.....

.....

2.2. planuojant, kuriant, apibūtinant, ir įgyvendinant projektus; (atsakykite raštu)

.....

.....

2.3. gaunant lėšas prevencinei veiklai; (atsakykite raštu)

.....

.....

2.4. tiriant mokyklos galimybes ir poreikius. (atsakykite raštu)

.....

.....

3. Kokias galimybes išskirtumėte, siekiant apsaugoti mokyklą nuo pažodinio instrukcijų vykdymo, siūlomų nereikalingų ir neefektyvių prevencinės veiklos priemonių ir formų? (atsakykite raštu)

.....

.....

4. Kam iš Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės narių tenka didžiausias prevencinės veiklos įgyvendinimo krūvis? (Įrašykite to asmens pareigas mokykloje)

.....

5. Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą?

☐ Teigiamai; ☐ Neigiamai

6. Kokias teigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

.....

7. Kokias neigiamas Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

.....

.....

8. Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės praėjusių 2004/2005 mokslo metų veiklos planą?

Žymėkite taip -

Nesutinku

Sutinku

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas gerai.					
2	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas blogai.					
3	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas pilnai įgyvendinamas realioje veikloje.					
4	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius ir aktualiausias problemas.					
5	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į visų prevencinės darbo grupės narių nuomonę.					
6	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į mokinių poreikių tyrimų rezultatus.					
7	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudaromas tik formaliai, realioje veikloje vyksta visiškai kitos veiklos.					
8	Kita (įrašykite)					

9. Kokias *gerąsias* savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

10. Kokias *blogąsias* savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

11. Kokios kliūtys iškyla Jums, prevencinės veiklos mokykloje klausimais bendradarbiaujant su kitomis institucijomis?

☒ Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkančius kvadratėlius, įrašykite, su kuriomis institucijomis iškyla tokios kliūtys bei trumpai raštu pakomentuokite šiuos atsakymus.

11.1. ☐ Informacijos stoka; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokios informacijos trūksta)

11.2. ☐ Nuomonių skirtumai; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, dėl ko dažniausiai išsiskiria Jūsų ir prevencinio darbo grupių narių nuomonės)

11.3. ☐ Kompetencijos stoka; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokios kompetencijos, Jūsų nuomone, mokyklų prevencinio darbo grupės nariams trūksta)

11.4. ☐ Lėšų trūkumas; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokioms prevencinio darbo veiklos sritims labiausiai trūksta lėšų)

11.5. ☐ Atmestinas požiūris į darbą; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

.....
(raštu atsakykite, kokiose prevencinio darbo veiklos srityse jis labiausiai pasireiškia)

11.6. ☐ Trukdo instrukcijos, įstatymai; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis

(įrašykite)

(raštu atsakykite, kurios instrukcijos ir įstatymai labiausiai trukdo)

11.7. ☐ Nenoras bendradarbiauti; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

.....
(raštu atsakykite, dėl ko nenorima bendradarbiauti)

11.8. ☐ Kita (atsakykite raštu)

12. Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių? (atsakykite raštu)

13. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdamas prevencinę veiklą su savivaldybės koordinavimo grupės nariais? (atsakykite raštu)

14. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdamas prevencinę veiklą su Jūsų mokyklos prevencinės grupės nariais? atsakykite raštu)

15. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdamas prevencinę veiklą 5-10 klasių mokinių tarpe? (atsakykite raštu)

16. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdamas prevencinę veiklą 11-12 klasių mokinių tarpe? (atsakykite raštu)

17. Kokios problemos kyla Jūsų mokykloje, vykdamas prevencinę veiklą su mokyklos mokinių tėvais? (atsakykite raštu)

18. Kaip Jūs, kaip mokyklos vadovas, vertinate Jūsų vadovaujamos mokyklos bendradarbiavimą prevencinės veiklos klausimais su kitomis institucijomis?

Žymėkite taip -

Bendradarbiavimo rezultatai

Blogi

Geri

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Jūsų mokykla su ↔ vaikų teisių apsaugos tarnyba	☐	☐	☐	☐	☐
2	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
3	Jūsų mokykla su ↔ nepilnamečių reikalų inspektoriams	☐	☐	☐	☐	☐
4	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
5	Jūsų mokykla su ↔ švietimo skyriumi	☐	☐	☐	☐	☐
6	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
7	Jūsų mokykla su ↔ vaikų globos namais	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
9	Jūsų mokykla su ↔ sveikatos priežiūros įstaigomis	☐	☐	☐	☐	☐
10	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
11	Jūsų mokykla su ↔ socialinės rūpybos skyriais	☐	☐	☐	☐	☐
12	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
13	Jūsų mokykla su ↔ su savivaldybės koordinavimo grupe	☐	☐	☐	☐	☐
14	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
15	Jūsų mokykla su ↔ nevyriausybiniomis organizacijomis	☐	☐	☐	☐	☐
16	Su kokiomis organizacijomis (įrašykite pavadinimą) ir kaip dažniausiai bendradarbiaujate (įrašykite).....					
17	Jūsų mokykla su ↔ (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
18	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					

19. Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje?

(atsakykite raštu)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Įvertinkite veiklos rezultatus, įgyvendinant šias prevencines veiklas Jūsų mokykloje:

(Būtinai įvertinkite visus pateiktus teiginius)

Žymėkite taip -

Blogi rezultatai

Geri rezultatai

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Rengti prevencinio darbo planus					
2	Pastebėti situaciją ir atlikti jos vertinimą					
3	Nagrinėti prevencinio darbo klausimus					
4	Rengti rūkymo prevencijos projektus					
5	Rengti narkomanijos prevencijos projektus					
6	Rengti alkoholio vartojimo prevencijos projektus					
7	Rengti smurto prevencijos projektus					
8	Rengti nusikalstamumo prevencijos projektus					
9	Rengti užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo) projektus					
10	Rengti pamokų lankomumo projektus					
11	Rengti projektus, mažinančius mokinių polinkį į nusikaltimus					
12	Rengti teisinio švietimo projektus					
13	Aprobuoti ir įvertinti mokykloje vykdomų projektų naudingumą					
14	Rengti kasmetines prevencinės veiklos ataskaitas					
15	Užtikrinti vaiko teisių apsaugą					
16	Įgyvendinti teisės pažeidimų prevenciją					
17	Organizuoti mokinių užimtumo prevenciją					
18	Teikti pagalbą mokiniams					
19	Teikti pagalbą mokinių tėvams ir globėjams					
20	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų savivaldybės administracijai					
21	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų mokyklos tarybai					
22	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų mokyklos tėvų susirinkimui					
23	Įgyvendinti darbą su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus					
24	Kita (įrašykite)					

 Blogi rezultatai

 Geri rezultatai

21. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali

Labai aktuali

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		 				
1	Užimtumas po pamokų (neformalusis ugdymas)	☐	☐	☐	☐	☐
2	Pamokų lankomumas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Nusikalstamumas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
5	Alkoholio vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rūkymas	☐	☐	☐	☐	☐
7	Smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
8	Darbas su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus	☐	☐	☐	☐	☐
9	Prekyba žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
10	Tyčiojimas	☐	☐	☐	☐	☐
11	Mokinių teisinių žinių trūkumas	☐	☐	☐	☐	☐
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų	☐	☐	☐	☐	☐
13	Informacijos apie ŽIV/AIDS stygius	☐	☐	☐	☐	☐
14	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
16	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

22. Į ką Jūs labiausiai atsižvelgiate, pasirinkdamas prevencinės veiklos sritis Jūsų mokykloje?

Žymėkite taip

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Į mokinių pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
2	Į tėvų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
3	Į mokytojų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
4	Į mokyklos administracijos pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
5	Į aukštų valdininkų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
6	Į prevencinės veiklos tyrimų analizę	☐	☐	☐	☐	☐
7	Į ŠMM ministro įsakymus	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

23. Kokias veiklos formas Jūs, kaip mokyklos vadovas, vykdydamas prevencinę veiklą mokykloje, inicijuojate?

Žymėkite taip

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Pokalbiai	●	●	●	●	●
2	Individualūs pokalbiai	●	●	●	●	●
3	Pokalbiai su mokyklos bendruomenės narių grupe	●	●	●	●	●
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	●	●	●	●	●
5	Organizuojamos akcijos	●	●	●	●	●
6	Rengiamos mokyklos bendruomenės diskusijos	●	●	●	●	●
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	●	●	●	●	●
8	Susitikimai su žymiais žmonėmis	●	●	●	●	●
9	Susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	●	●	●	●	●
10	Rašinių konkursai	●	●	●	●	●
11	Piešinių konkursai	●	●	●	●	●
12	Mokyklos TV	●	●	●	●	●
13	Mokyklos radijo laidos	●	●	●	●	●
14	Mokinių ir jų tėvų poreikių ir nuomonių tyrimai	●	●	●	●	●
15	Stendų įrengimas	●	●	●	●	●
16	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●
17	Kita (įrašykite).....	●	●	●	●	●

24. Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? ☐ Taip; ☐ Ne

25. Ar renkantis veiklos sritis Jūs atsižvelgiate į tyrimų rezultatus? ☐ Taip; ☐ Ne

26. Kokios problemos kyla koreguojant prevencinę veiklą mokykloje, remiantis atliktų tyrimų rezultatais? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

.....

.....

27. Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokiniai?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūs už n u o m o n ę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Konfliktai su bendraamžiais	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaikų fizinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaikų emocinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Mokymosi motyvacijos stoka	☐	☐	☐	☐	☐
5	Mokyklos nelankymas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Konfliktai su mokytojais	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
9	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

28. Dėl kokių problemų į Jus, kaip į mokyklos vadovą, kreipiasi mokinių tėvai?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūs už n u o m o n ę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Konfliktai su bendraamžiais	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaikų fizinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaikų emocinis smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Mokymosi motyvacijos stoka	☐	☐	☐	☐	☐
5	Mokyklos nelankymas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Konfliktai su mokytojais	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
9	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

29. Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Vykdomų prevencinių projektų skaičiumi	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vykdomos veiklos aktualumu	☐	☐	☐	☐	☐
3	Veiklos tęstinumu	☐	☐	☐	☐	☐
4	Didesniu bendruomenės įtraukimu į prevencinę veiklą	☐	☐	☐	☐	☐
5	Mokinių, linkusių į nusikaltimus, elgesio pagerėjimu	☐	☐	☐	☐	☐
6	Mokymo ir kitų priemonių įsigijimu (pvz., kompiuterių, knygų, vaizdinės medžiagos ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐
7	Mokinių užimtumu nepamokinėje veikloje	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

30. Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia?

(atsakykite raštu)

31. Kiek viso per praėjusius 2004/2005 mokslo metus Jūsų mokykloje buvo įgyvendinama prevencinės veiklos projektų? (Įrašykite skaičių)

32. Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? (atsakykite raštu, įrašydami projekto pavadinimus ir įvertinkite jų veiksmingumą)

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		Neveiksmingas ← → Veiksmingas				
1	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
2	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
3	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
4	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
5	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
6	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
7	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
8	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
9	Projekto pavadinimas (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

33. Ar šie prevencinės veiklos projektai integruojami į kitas veiklas? ☐ Taip; ☐ Ne

34. Jei taip, į kokias veiklas jie integruojami? (atsakykite raštu).....

35. Kaip manote, kurie projektai Jūsų mokykloje šiuo metu patys aktualiausi?

Žymėkite taip - ☒

Visiškai neaktualūs

Labai aktualūs

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		← →				
1	Rūkymo prevencijos	•	•	•	•	•
2	Narkomanijos prevencijos	•	•	•	•	•
3	Alkoholio vartojimo prevencijos	•	•	•	•	•
4	Smurto prevencijos	•	•	•	•	•
5	Nusikalstamumo prevencijos	•	•	•	•	•
6	Užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo)	•	•	•	•	•
7	Pamokų lankomumo	•	•	•	•	•
8	Darbo su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus	•	•	•	•	•
9	Teisinio švietimo	•	•	•	•	•
10	Prekybos žmonėmis prevencijos	•	•	•	•	•
11	Kita (įrašykite)	•	•	•	•	•

36. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip - ☒

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Dažniausiai mokyklose prevencinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose rašoma viena, tačiau realiaame gyvenime vyksta visiškai kita.	•	•	•	•	•
2	Dažniausiai mokyklų prevencinės veiklos dokumentuose numatyta veikla įgyvendinama realiaame gyvenime.	•	•	•	•	•
3	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose vykdoma labai blogai.	•	•	•	•	•
4	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose įgyvendinama labai gerai.	•	•	•	•	•
5	Dažniausiai pačiai mokyklai paliekama spręsti prevencinės veiklos problemas, kitos su šia veikla susijusios institucijos visiškai nesistengia padėti.	•	•	•	•	•
6	Dažniausiai mokyklai prevencinės veiklos problemas padeda spręsti kitos su šia veikla susijusios institucijos.	•	•	•	•	•
7	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) nelinkusios bendradarbiauti tarpusavyje, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	•	•	•	•	•

36. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
8	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) visuomet puikiai bendradarbiauja, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	●	●	●	●	●
9	Mokykloje nuolat vykdomi prevencinės veiklos projektai.	●	●	●	●	●
10	Prevencinės veiklos projektai mokykloje vykdomi retai.	●	●	●	●	●

Pažymėkite:

Jūsų lytis: Vyras ☐ ; Moteris ☐ **Jūsų amžius** (įrašykite) _____ .

Jūs vadovaujate:

Gimnazijai ☐ ; Vidurinei mokyklai ☐ ; Pagrindinei mokyklai ☐ ; Jaunimo mokyklai ☐ ;
Profesinei mokyklai ☐ ; kitai mokyklai ☐ (įrašykite) _____

Jūsų darbo stažas šioje mokykloje _____

Jūsų išsilavinimas: Vidurinis ☐ ; Aukštesnysis ☐ ; Aukštasis ☐ ; kita ☐ (įrašykite) _____

Vietovė, kurioje yra mokykla: Miestas ☐ ; Miestelis ☐ ; Kaimas ☐.

Jūsų vadybinė kategorija: (pažymėkite)

Be kategorijos ☐ ; I kategorija ☐ ; II kategorija ☐ ; III kategorija ☐.

Dabartinė pedagoginė kvalifikacinė kategorija:

Mokytojas ☐ ; Vyr. mokytojas ☐ ; Mokytojas metodininkas ☐ ; mokytojas ekspertas ☐.

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660

Prevenčinio darbo grupės nariams

Gerbiamasis/gerbiamoji

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, atliekamas tyrimas, kuriame nagrinėjami įvairūs aktualių prevencijos problemų mokyklose klausimai.

Nors mokyklose didelis dėmesys skiriamas teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių vartojimo, smurto, nusikalstamumo, ŽIV/AIDS ir kt. prevencijos klausimams, tačiau šios problemos Lietuvoje tampa vis aktualesnės ir ne visuomet sprendžiamos pakankamai efektyviai. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kas įtakoja ar trukdo, tiek mokyklos bendruomenėms, tiek kitoms institucijoms užkertant kelią minėtiems žalingiems veiksniams.

Atsakyti į šį ir kitus klausimus gali išsamus tyrimas, todėl **prašome visų tyrimo dalyvių atsakyti į šios anketos klausimus**, nes Jūsų nuomonė mums labai svarbi ir tik bendrų pastangų dėka galimas sėkmingas Lietuvos švietimo problemų sprendimas. Iš anksto dėkojame Jums už pagalbą ir nuoširdžius atsakymus į anketos klausimus.

GARANTUOJAME VISIŠKĄ ATSAKYMŲ ANONIMIŠKUMĄ

Tyrimo anketa yra anoniminė - nereikia rašyti vardo ir pavardės. Anketoje nėra teisingų ar klaidingų atsakymų. Jums tiesiog reikėtų parašyti ar išrinkti ir pažymėti tokį atsakymo variantą, kuris tiksliausiai atspindi Jūsų nuomonę. Labai svarbu, kad atsakytumėte į VISUS klausimus.

N

Pasirinkę atsakymo variantą, jį pažymėkite taip: arba atsakykite raštu į pateiktus klausimus.

Patirtis rodo, kad pirmoji mintis, kilusi vienu ar kitu klausimu, dažniausiai yra teisinga. Todėl nereikėtų ties vienu klausimu apsistoti labai ilgai.

1. Kokias svarbiausias funkcijas, Jūsų nuomone, turėtų atlikti prevencinio darbo grupės mokyklose? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

2. Kokia Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės sudėtis? (pažymėkite ir įrašykite)

- ☐ **Mokyklos direktorius;**
- ☐ **Direktoriaus pavaduotojai;** Kiek pavaduotojų įeina į prevencinio darbo grupės sudėtį (įrašykite skaičių) _____
- ☐ **Klasių vadovai ir dalykų mokytojai;** Kiek klasių vadovų ir dalykų mokytojų įeina į prevencinio darbo grupės sudėtį (įrašykite skaičių) _____
- ☐ **Tik dalykų mokytojai;** Kiek tik dalykų mokytojų įeina į prevencinio darbo grupės sudėtį (įrašykite skaičių) _____
- ☐ **Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas;**
- ☐ **Socialinis pedagogas;**
- ☐ **Psichologas;**
- ☐ **Mokinių tėvai;** Kiek mokinių tėvų įeina į prevencinio darbo grupės sudėtį (įrašykite skaičių) _____
- ☐ Kiti asmenys (įrašykite)
- ☐ Kiti asmenys (įrašykite)

3. Kam iš Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės narių tenka didžiausias prevencinės veiklos įgyvendinimo krūvis? (Įrašykite to asmens pareigas mokykloje)

.....

4. Kaip vertintumėte savo mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planą ar nuostatus?

Žymėkite taip -

Nesutinku

Sutinku

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		← Nesutinku Sutinku →				
1	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas gerai.	●	●	●	●	●
2	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas blogai.	●	●	●	●	●
3	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas pilnai įgyvendinamas realioje veikloje.	●	●	●	●	●
4	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius ir aktualiausias problemas.	●	●	●	●	●
5	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į visų prevencinės darbo grupės narių nuomonę.	●	●	●	●	●
6	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudarytas atsižvelgiant į mokinių poreikių tyrimų rezultatus	●	●	●	●	●
7	Mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos planas sudaromas tik formaliai, realioje veikloje vyksta visiškai kitos veiklos.	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

5. Kokias gerąsias savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

.....

6. Kokias blogąsias savo mokyklos prevencinio darbo grupės plano puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

.....

7. Kaip Jūs vertinate savo mokyklos prevencinio darbo grupės darbą?

☐ Teigiamai; ☐ Neigiamai

8. Kokias *teigiamas* Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

9. Kokias *neigiamas* Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos puses išskirtumėte?

(atsakykite raštu)

10. Kaip Jūs vertinate Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupės bendradarbiavimo su kitomis institucijomis rezultatus?

Žymėkite taip -

Bendradarbiavimo rezultatai

Blogi

Geri

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
		←				→
1	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ vaikų teisių apsaugos tarnyba	●	●	●	●	●
2	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
3	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ nepilnamečių reikalų inspektorais	●	●	●	●	●
4	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
5	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ švietimo skyriumi	●	●	●	●	●
6	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
7	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ vaikų globos namais	●	●	●	●	●
8	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
9	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ sveikatos priežiūros įstaigomis	●	●	●	●	●
10	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
11	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ socialinės rūpybos skyriais	●	●	●	●	●
12	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
13	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ su savivaldybės koordinavimo grupe	●	●	●	●	●
14	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					
15	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ nevyriausybiniomis organizacijomis	●	●	●	●	●
16	Su kokiomis organizacijomis (įrašykite pavadinimą) ir kaip dažniausiai bendradarbiaujate (įrašykite).....					
17	Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupė su ↔ (įrašykite)	●	●	●	●	●
18	Kaip dažniausiai bendradarbiaujate su šia institucija (įrašykite).....					

11. Kokios kliūtys iškyla Jums bendradarbiaujant prevencinės veiklos mokykloje klausimais su kitomis institucijomis?

 Pažymėkite Jūsų nuomonę atitinkančius kvadratėlius, įrašykite, su kuriomis institucijomis iškyla tokios kliūtys bei trumpai raštu pakomentuokite šiuos atsakymus.

11.1. ☐ Informacijos stoka; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokios informacijos trūksta)

11.2. ☐ Nuomonių skirtumai; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, dėl ko dažniausiai išsiskiria Jūsų ir prevencinio darbo grupių narių nuomonės)

11.3. ☐ Kompetencijos stoka; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokios kompetencijos, Jūsų nuomone, mokyklų prevencinio darbo grupės nariams trūksta)

11.4. ☐ Lėšų trūkumas; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokioms prevencinio darbo veiklos sritims labiausiai trūksta lėšų)

11.5. ☐ Atmestinas požiūris į darbą; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, kokiose prevencinio darbo veiklos srityse jis labiausiai pasireiškia)

11.6. ☐ Trukdo instrukcijos, įstatymai; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis

(įrašykite)

(raštu atsakykite, kurios instrukcijos ir įstatymai labiausiai trukdo)

11.7. ☐ Nenoras bendradarbiauti; Su kokiomis institucijomis bendradarbiaujant iškyla ši kliūtis (įrašykite)

(raštu atsakykite, dėl ko nenorima bendradarbiauti)

11.8. ☐ Kita (atsakykite raštu)

12. Ką, Jūsų nuomone, reikėtų daryti, kad bendradarbiaujant su visomis už prevencinę veiklą atsakingomis institucijomis nekiltų jokių kliūčių? (atsakykite raštu)

13. Kaip manote, kuriose veiklos srityse Jūsų mokyklos prevencinio darbo grupei pavyksta pasiekti geriausių rezultatų? Įvertinkite veiklos rezultatus įgyvendinant šias prevencines veiklas Jūsų mokykloje:

(Būtinai įvertinkite visus pateiktus teiginius)

Žymėkite taip -

Blogi rezultatai

Geri rezultatai

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.		←					→				
1	Rengti prevencinio darbo planus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
2	Pastebėti situaciją ir atlikti jos vertinimą	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
3	Nagrinėti prevencinio darbo klausimus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
4	Rengti rūkymo prevencijos projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
5	Rengti narkomanijos prevencijos projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
6	Rengti alkoholio vartojimo prevencijos projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
7	Rengti smurto prevencijos projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
8	Rengti nusikalstamumo prevencijos projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
9	Rengti užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo) projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
10	Rengti pamokų lankomumo projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
11	Rengti projektus, mažinančius mokinių polinkį į nusikaltimus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
12	Rengti teisinio švietimo projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
13	Aprobuoti mokykloje vykdomus projektus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
14	Rengti kasmetines prevencinės veiklos ataskaitas	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
15	Užtikrinti vaiko teisių apsaugą	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
16	Įgyvendinti teisės pažeidimų prevenciją	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
17	Organizuoti mokinių užimtumo prevenciją	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
18	Teikti pagalbą mokiniams	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
19	Teikti pagalbą mokinių tėvams ir globėjams	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
20	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų savivaldybės administracijai	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
21	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų mokyklos tarybai	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
22	Teikti siūlymus prevenciniam darbui gerinti Jūsų mokyklos tėvų susirinkimui	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
23	Įgyvendinti darbą su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
24	Kita (įrašykite)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

←
Blogi rezultatai

→
Geri rezultatai

14. Kaip dar siūlytumėte tobulinti prevencinio darbo grupės veiklą savo mokykloje?

(atsakykite raštu)

.....

.....

.....

.....

15. Kurios problemos Jūsų mokykloje mokinių tarpe šiuo metu pačios aktualiausios?

Žymėkite taip -

Visiškai neaktuali

Labai aktuali

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.						
1	Užimtumas po pamokų (neformalusis ugdymas)	☐	☐	☐	☐	☐
2	Pamokų lankomumas	☐	☐	☐	☐	☐
3	Nusikalstamumas	☐	☐	☐	☐	☐
4	Narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
5	Alkoholio vartojimas	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rūkymas	☐	☐	☐	☐	☐
7	Smurtas	☐	☐	☐	☐	☐
8	Darbas su mokiniais linkusiais į nusikaltimus	☐	☐	☐	☐	☐
9	Prekyba žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
10	Tyčiojimas	☐	☐	☐	☐	☐
11	Mokinių teisinių žinių trūkumas	☐	☐	☐	☐	☐
12	Priklausomybė nuo kompiuterinių technologijų	☐	☐	☐	☐	☐
13	Informacijos apie ŽIV/AIDS stygius	☐	☐	☐	☐	☐
14	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
16	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

16. Ar teko girdėti, kad Jūsų savivaldybėje veikia prevencinės veiklos koordinavimo grupė?

☐ Taip; ☐ Ne

17. Jei taip, ar kreipiatės pagalbos į šios grupės narius?

☐ Taip; ☐ Ne

18. Jei taip, kokią pagalbą šios koordinavimo grupės nariai Jums suteikė? (atsakykite raštu)

.....

.....

.....

19. Kokias veiklos formas, vykdydami prevencinę veiklą, naudojate?

Žymėkite taip

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
2	Individualūs pokalbiai	☐	☐	☐	☐	☐
3	Pokalbiai su mokyklos bendruomenės narių grupe	☐	☐	☐	☐	☐
4	Apie prevencinę veiklą kalbama įvairių mokomųjų dalykų pamokose	☐	☐	☐	☐	☐
5	Organizuojamos akcijos	☐	☐	☐	☐	☐
6	Rengiamos mokyklos bendruomenės diskusijos	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kviečiami lektoriai ir skaitomos paskaitos	☐	☐	☐	☐	☐
8	Susitikimai su žymiais žmonėmis	☐	☐	☐	☐	☐
9	Susitikimai su asmenimis, praeityje turėjusiais žalingų įpročių	☐	☐	☐	☐	☐
10	Rašinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
11	Piešinių konkursai	☐	☐	☐	☐	☐
12	Mokyklos TV	☐	☐	☐	☐	☐
13	Mokyklos radijo laidos	☐	☐	☐	☐	☐
14	Mokinių ir jų tėvų poreikių ir nuomonių tyrimai	☐	☐	☐	☐	☐
15	Stendų įrengimas	☐	☐	☐	☐	☐
16	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐
17	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

20. Į ką Jūs labiausiai atsižvelgiate, pasirinkdami prevencinės veiklos sritis?

Žymėkite taip

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Į mokinių pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
2	Į tėvų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
3	Į mokytojų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
4	Į mokyklos administracijos pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
5	Į aukštų valdininkų pageidavimus	☐	☐	☐	☐	☐
6	Į prevencinės veiklos tyrimų analizę	☐	☐	☐	☐	☐
7	Į ŠMM ministro įsakymus	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kita (įrašykite).....	☐	☐	☐	☐	☐

21. Ar Jūsų mokykloje atliekami prevencinės veiklos veiksmingumo tyrimai? ☐ Taip; ☐ Ne

22. Ar renkantis veiklos sritis Jūs atsižvelgiate į tyrimų rezultatus? ☐ Taip; ☐ Ne

23. Dėl kokių problemų į Jus kreipiasi?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Konfliktai su bendraamžiais	●	●	●	●	●
2	Vaikų fizinis smurtas	●	●	●	●	●
3	Vaikų emocinis smurtas	●	●	●	●	●
4	Mokymosi motyvacijos stoka	●	●	●	●	●
5	Mokyklos nelankymas	●	●	●	●	●
6	Konfliktai su mokytojais	●	●	●	●	●
7	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●
9	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

24. Kokiais kriterijais remdamiesi vertinate mokyklos prevencinio darbo grupės veiklos veiksmingumą?

Žymėkite taip -

Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną Jūsų nuomonę atitinkantį rutuliuką.		Niekada	Retai	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	Vykdomų prevencinių projektų skaičiumi	●	●	●	●	●
2	Vykdomos veiklos aktualumu	●	●	●	●	●
3	Veiklos tęstinumu	●	●	●	●	●
4	Didesniu bendruomenės įtraukimu į prevencinę veiklą	●	●	●	●	●
5	Mokinių, linkusių į nusikaltimus, elgesio pagerėjimu	●	●	●	●	●
6	Mokymo ir kitų priemonių įsigijimu (pvz., kompiuterių, knygų, vaizdinės medžiagos ir kt.)	●	●	●	●	●
7	Mokinių užimtumu nepamokinėje veikloje	●	●	●	●	●
8	Kita (įrašykite)	●	●	●	●	●

25. Kuo dar remdamiesi nustatote, kuri prevencinės veiklos forma yra pati veiksmingiausia?

(atsakykite raštu)

26. Kiek viso per praėjusius 2004/2005 mokslo metus Jūsų mokykloje buvo įgyvendinama prevencinės veiklos projektų? (Irašykite skaičių)

27. Kokius prevencinės veiklos projektus įgyvendino Jūsų mokykla praėjusiais 2004/2005 mokslo metais? (atsakykite raštu, įrašydami projekto pavadinimus ir įvertinkite jų veiksmingumą)

Žymėkite taip -

		Neveiksmingas Veiksmingas				
Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
2	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
3	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
4	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
5	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
6	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
7	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
8	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					
9	Projekto pavadinimas (įrašykite).....					

28. Ar šie prevencinės veiklos projektai integruojami į kitas veiklas? ☐ Taip; ☐ Ne

29. Jei taip, į kokias veiklas jie integruojami? (atsakykite raštu).....

.....

30. Kurie projektai, Jūsų manymu, Jūsų mokykloje šiuo metu patys aktualiausi?

Žymėkite taip -

		Visiškai neaktualūs Labai aktualūs				
Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas. Įvertinkite kiekvieną teiginį, pažymėdami tik vieną J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką.						
1	Rūkymo prevencijos					
2	Narkomanijos prevencijos					
3	Alkoholio vartojimo prevencijos					
4	Smurto prevencijos					
5	Nusikalstamumo prevencijos					
6	Užimtumo po pamokų (neformaliojo ugdymo)					
7	Pamokų lankomumo					
8	Darbo su mokiniais, linkusiais į nusikaltimus					
9	Teisinio švietimo					
10	Prekybos žmonėmis prevencijos					

11	Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐
----	------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

31. Pažymėkite atsakymo variantą, kuris Jums atrodo labiausiai priimtinas

Žymėkite taip -

Jūsų sutikimą ar nesutikimą su teiginiais, atitinka pilko rutuliuko dydis. Pažymėkite J ū s ū n u o m o n ė atitinkantį rutuliuką		Visiškai nesutinku	Nesutinku	Vienodai sutinku ir nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1	Dažniausiai mokyklose prevencinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose rašoma viena, tačiau realiaame gyvenime vyksta visiškai kita.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Dažniausiai mokyklų prevencinės veiklos dokumentuose numatyta veikla įgyvendinama realiaame gyvenime.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose vykdoma labai blogai.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Dažniausiai prevencinė veikla mokyklose įgyvendinama labai gerai.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Dažniausiai pačiai mokyklai paliekama spręsti prevencinės veiklos problemas, kitos su šia veikla susijusios institucijos visiškai nesistengia padėti.	☐	☐	☐	☐	☐
6	Dažniausiai mokyklai prevencinės veiklos problemas padeda spręsti kitos su šia veikla susijusios institucijos.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) nelinkusios bendradarbiauti tarpusavyje, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Įvairios žinybos (vaikų teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir kt.) visuomet puikiai bendradarbiauja, sprendžiant įvairias prevencinės veiklos problemas.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Mokykloje nuolatos vykdomi prevencinės veiklos projektai.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Nieko negirdėjau apie mokykloje vykdomus prevencinės veiklos projektus.	☐	☐	☐	☐	☐

Pažymėkite:

Jūsų lytis: vyras ☐ ; moteris ☐ . **Jūsų amžius** (įrašykite) _____ .

Jūs dirbate: Gimnazijoje ☐ ; Vidurinėje mokykloje ☐ ; Pagrindinėje mokykloje ☐ ;

Jaunimo mokykloje ☐ ; profesinėje mokykloje ☐ ; kitoje mokykloje ☐ ; (įrašykite)

Jūsų pareigos _____

Jūsų darbo stažas šioje mokykloje _____

Jūsų išsilavinimas: vidurinis ☐ ; spec. vidurinis ☐ ; aukštesnysis ☐ ; aukštasis ☐ .

Vietovė, kurioje yra mokykla: Miestas ☐ ; Miestelis ☐ ; Kaimas ☐ .

Dėkojame už bendradarbiavimą

Kilus klausimams skambinti šiais telefonais:

Švietimo mokslo ministerija. Tel. 85 27 43086, 85 27 52362

UAB „Factus dominus“ Tel. 86 50 98008; 86 99 41660